

Ш141.1273

А 35

Л. Є. Азарова
В. Я. Корженко
З. П. Корженко

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

*для студентів-іноземців
підготовчого відділення*

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Л.Є.Азарова В.Я. Корженко З.П.Корженко

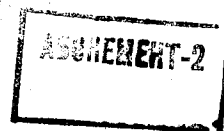
**ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

для студентів-іноземців
підготовчого відділення

НТБ ВНТУ

450238

Затверджено Вченою радою Вінницького національного технічного університету як навчальний посібник для студентів-іноземців підготовчого відділення. Протокол № 8 від " 1 " квітня 2004 р.

Вінниця ВНТУ 2004

УДК Ш 141.1

А 35

Рецензенти:

П. С. Дудик, доктор філологічних наук, професор

Ю.Л. Старовойт, кандидат філологічних наук, доцент

Н.Ю. Слободянюк, кандидат філологічних наук, доцент

Рекомендовано до видання Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України.

Азарова Л.Є., Корженко В.Я., Корженко З.П.

А-35 Практична граматики української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення. Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2004. – 294 с.

Навчальний посібник орієнтовано на студентів-іноземців, які мають намір навчатися в технічних вузах. У посібнику подаються основи граматики української мови у доступній формі, які сприятимуть швидкому і повному засвоєнню мови студентами підготовчих відділень.

УДК Ш 141.1

450238

© Л.Є. Азарова, В.Я. Корженко,
З.П. Корженко, 2004

НТБ ВНТУ
м.Вінниця

Урок 1

Перший урок

Зошит лежить **на** столі.
Ми вчимося **в** університеті.
Студенти були **в** бібліотеці.
Мені **подобається** цей журнал.
Я вчуся **в** технічному університеті.
Студенти слухають лекцію **у** великій аудиторії.
Вона працює **в** нашій бібліотеці.
Він **успішно** склав іспити.
Ми розмовляємо **по-українськи**.
Ось професор, **який** приїхав з Києва.
Ми хочемо бути інженерами.

1 Читайте. Порівнюйте.

Це наш університет
Ось парк.
Це стіл.
Це моя кімната.
Це книжка.
Ось село.
Це музей.

Ми вчимося **в** університеті.
Ми гуляємо **в** парку.
На столі стоїть ваза.
Я відпочиваю **в** кімнаті.
У книжці багато фотографій.
Ми були **в** селі.
Вони були **в** музеї.

Де?

на

у(в)

Де стоїть ваза?
Де лежить зошит?
Де вчиться Сімон?
Де живе Оксана?
Де ти працюєш?
Де ви відпочивали?
Де зупинився автобус?

Ваза стоїть **на** столі.
Зошит лежить **у** столі.
Сімон вчиться **в** університеті.
Оксана живе **у** Вінниці.
Я працюю **в** інституті.
Ми відпочивали **на** морі.
Автобус зупинився **на** площі.

Де були студенти?
на екскурсії.
Студенти були **в** Києві
в Одесі

Читайте. Запитуйте.

Студенти були на екскурсії.

Максим був у Києві.

Олег і Марина були в бібліотеці.

Франсуа був у Парижі.

Людмила була в Одесі.

Самра була на концерті.

Професор був на конференції.

Ми були на стадіоні.

Іменники

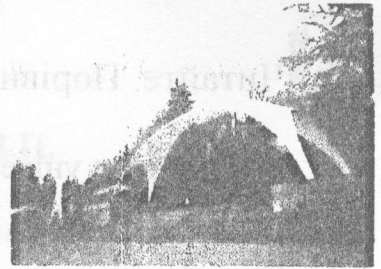
Місцевий відмінок

(Locative case)

Що

Де?

парк	→	у(в) парку
сад	→	у(в) саду
школа	→	у(в) школі
книжка	→	у(в) книжці
місто	→	у(в) місті
Київ	→	у(в) Києві
Камерун	→	у(в) Камеруні
Пакистан	→	у(в) Пакистані
концерт	→	на концерті
стадіон	→	на стадіоні
екскурсія	→	на екскурсії
вікно	→	на вікні
сонце	→	на сонці

Вінницький парк

Вправа 1. Пишіть. Запитуйте.

1. Книжка лежить **на** столі.
2. Журнал лежить **у** столі.
3. Студенти були **на** концерті.
4. Франсуа живе **в** Камеруні.
5. Ікбаль живе **в** Пакистані.
6. Халед вчиться **в** університеті.
7. Ми відпочивали **в** парку.
8. Максим працює **на** заводі.
9. Сьогодні **на** стадіоні футбол.
10. Студенти працюють **в** аудиторії.
11. Моя сестра працює **в** театрі.
12. Професор Азаров був **на** конференції **в** Москві.
13. Анас вчиться **на** підготовчому відділенні.
14. Вони гуляють **в** лісі.
15. Нізар був **у** читальному залі.
16. Учора я був **на** стадіоні.
17. Студенти були **на** екскурсії.
18. Вона працює **в** агтенці.
19. Він працює **в** лікарні.
20. Алла працює **в** театрі.

Читайте. Пишіть.

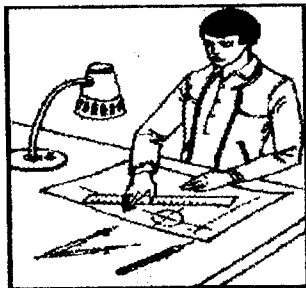
Іменники

Місцевий відмінок

Однина

де?

Називний відмінок що?	Місцевий відмінок де?	Закінчення
Чоловічий рід		
університет магазин факультет	в університеті у (в) магазині на факультеті	-і
гуртожиток Крим Донецьк	у (в) гуртожитку у Криму у Донецьку	-у
музей трамвай	у музеї у трамваї	-ї
Жіночий рід		
Україна Одеса Палестина книжка вулиця	в Україні в Одесі у (в) Палестині у (в) книжці на вулиці	-і
аудиторія Нігерія	в аудиторії у Нігерії	-ії
Середній рід		
місто село сонце море	у (в) місті у (в) селі на сонці на морі	-і

Розгляньте малюнки і скажіть: що де лежить (стоїть).

Запам'ятайте!

Де?

Називний відмінок	Місцевий відмінок
-------------------	-------------------

Афри бібліоте інформати фізи ру	К	а а а а а	→	в Афри у бібліоте на інформати у фізи на ру	Ц	і і і і і
---	----------	-----------------------	---	---	----------	-----------------------

діало доро напру кру	Г	а а	→	у діало на доро у напру у кру	З	і і і і
-------------------------------	----------	--------	---	--	----------	------------------

ру повер ву	Х	о	→	у ру на повер у ву	С	і і і
-------------------	----------	---	---	--------------------------	----------	-------------

Вправа 2. Пишіть. На місці крапок поставте потрібні літери.

- Учора ми були в бібліоте...і.
- Бібліотека на третьому повер...і.
- В Афри...і багато діамантів.
- Електрони завжди в ру...і.
- На інформати...і студенти вивчали комп'ютер.
- Її рука в моїй ру...і.
- На уро...і ми читаємо і пишемо.
- Я зустрів його на трамвайній зупин...і.
- У житті, як на довгій доро...і.
- Минулого року я був у Калинів...і.
- Вони познайомилися в минулому ро...і.
- Південний Буг – це річка.
- У цій річ...і є риба.
- На фізи...і ми розв'язували задачі.
- Я купив костюм в універма...і.

Прочитайте і запам'ятайте!

	в (у) +	Місцевий відмінок	
		де?	
вчитися	у(в)	школі інституті університеті академії аспірантурі	на
			підготовчому відділенні першому курсі факультеті

працювати **у(в)** школі
театрі
магазині
аптеці
бібліотеці
музеї

на заводі
фабриці
кафедрі
електростанції
стадіоні

бути **у(в)** місті
центрі
Одесі
Африці
кімнаті

на концерті
лекції
виставці
стадіоні
вулиці
площі

Вправа 3. Читайте текст. Запитуйте.

Зразок: Я вчуся в інституті. – Де ти вчишся?

А. 1. Це місто Вінниця, де я живу. 2. Це Вінницький технічний університет, де я вчуся. 3. Ось підготовче відділення, де вчаться мої друзі. 4. Тут аудиторія, де ми вивчаємо українську мову. 5. А це бібліотека, де ми беремо книги. 6. Ось стадіон, де ми граємо у футбол, а поряд – гуртожиток, де ми живемо. 7. А це вулиця Келецька, де багато магазинів. 8. На вулиці Келецькій є собор, кінотеатр, лікарня.

Б. 1. Я народився в Камеруні, а мій друг народився в Пакистані. 2. Мое рідне місто Яунде. 3. Ми вчимося у Вінницькому технічному університеті, а наші друзі вчаться в медичному університеті. 4. Петро вчиться на факультеті інформаційних технологій, а П'єр вчиться на будівельному факультеті. 5. У школі я вчив французьку та англійську мову, а в університеті я вивчаю українську мову.

Вправа 4. Складіть діалоги.

Зразок: Неділя, стадіон.

- Скажіть, будь ласка, де ви були в неділю?
- У неділю ми були на стадіоні.
- Дякую.

1. Субота, музей. 2. Понеділок, бібліотека. 3. Вівторок, парк. 4. Середа, екскурсія. 5. Четвер, виставка. 6. П'ятниця, завод. 7. Неділя, театр. 8. Жовтень, Київ. 9. Листопад, Одеса. 10. Січень, Крим. 11. Учора, фабрика. 12. Позавчора, аптека. 13. Влітку, Африка. 14. Взимку, Америка. 15. Серпень, море.

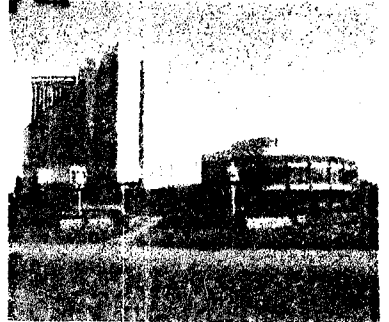
Вправа 5. Прочитайте текст. Напишіть, де живуть ці студенти.

Зразок : Максим – киянин. Він живе в Києві.

1. Оксана – вінничанка. ...	8. Салах – палестинець. ...
2. Крістіан – камерунець. ...	9. Петро – харків'янин. ...
3. Махмуд – пакистанець. ...	10. Жанна – парижанка. ...
4. Віктор – француз. ...	11. Анас – йорданець. ...
5. Самуель – нігерієць. ...	12. Акрам – сирієць. ...
6. Ольга – одеситка. ...	13. Муханат – суданець. ...
7. Іван – росіянин. ...	14. Василь – українець. ...

Вправа 6. Складіть діалоги.

1. Зразок : Де ви живете? (Вінниця)
– Скажіть, будь ласка, де Ви живете?
– У Вінниці.
– Дякую.

1. Де ви працюєте? (бібліотека). 2. Де відпочивала Марина? (море).
3. Де живуть ваші друзі? (Франція). 4. Де були вчора студенти (концерт).
5. Де був у минулому році Сімеон? (Африка). 6. Де живе його брат?
(Полтава). 7. Де працює твій батько? (завод). 8. Де працює ваша мати?
(аптека). 9. Де вчиться Ірина? (школа). 10. Де живе Іван?(Житомир).

2. Зразок: – Максим працює в школі? (університет)
– Ні, Максим не працює в школі.
– Ні, Максим не працює в школі. Він працює
в університеті.

1. Ольга працює в магазині? (банк). 2. Олена Петрівна працює в
лікарні? (аптека). 3. Віктор живе в гуртожитку? (будинок №45). 4. Іван
Максимович відпочивав у Криму? (Одеса). 5. Олег вчиться в інституті?
(академія). 6. Ніна працює на фабриці? (завод). 7. Петро живе в кімнаті
№206? (306). 8. Халед живе в гуртожитку? (готель).

Вправа 7. Відповідайте на запитання.

1. Де ви жили торік? 2. Де живе ваша сім'я? 3. Де живе ваш брат?
4. Де живе ваша сестра? 5. Де живуть ваші друзі? 6. Де ви вчилися раніше?
7. Де ви вчитеся зараз? 8. Де вчать ваші друзі? 9. Де вчать ваші
брати і сестри? 10. Де ви відпочивали торік? 11. Де ви любите відпочивати?
12. Де відпочивають ваші брати і сестри? 13. Де ви були вчора?
14. Де ви були в суботу? 15. Де були ваші друзі в неділю?

Вправа 8. Пишіть : в (у) чи на?

1. Ми вчимося ... підготовчому відділенні.
2. Людмила вчиться ... факультеті будівництва.
3. Франсуа вчиться ... технічному університеті.
4. Мій брат живе ... Харкові, а моя сестра живе ... Вінниці.
5. Сьогодні ми ... заняті з української мови.
6. Учора ми були ... лекції з фізики.
7. Я купую ліки ... аптеці.
8. Моя сестра працює ... бібліотеці, а його сестра – ... фабриці.
9. Вона була ... Парижі, а я був ... Лондоні.
10. Зараз вона ... Чернігові, а я ... Полтаві.

Вправа 9. Читайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Це моя кімната.
2. Тут я люблю працювати.
3. У моїй (кімната) є стіл, три стільці, диван, шафа, телевізор.
4. Стіл стоїть біля вікна.
5. На (стіл) стоїть лампа і лежать мої книги, зошити, ручки.
6. Ось підручники фізики, а це підручники української мови.
7. У (підручник) багато цікавої інформації.
8. У (зошит) я пишу вправи та завдання.
9. Біля столу на (стіна) висить політична карта світу.
10. Ось країна, де я народився.
11. Поряд фото. Це моя сім'я: батько, мати, брати та сестри.
12. Біля дверей стоїть шафа.
13. У цій (шафа) висить мій одяг.
14. На (підлога) лежить невеликий килим.
15. На (стеля) висить красива люстра.
16. Мені подобається моя кімната.

Розгляньте малюнок та скажіть, які меблі є в цій кімнаті?
Розкажіть про свою кімнату.

2 Читайте. Порівняйте.

Це **моя** книга.

Я люблю читати цю книгу.

Мені подобається ця книга.

Це **твій** журнал?

Ти любиш читати цей журнал?

Тобі подобається цей журнал?

Це **його** телевізор.

Він любить дивитися цей телевізор.

Йому подобається цей телевізор.

Це **її** кімната.

Вона любить цю кімнату.

Їй подобається ця кімната.

Це **наш** університет.

Ми любимо цей університет.

Нам подобається цей університет.

Це **ваше** місто?

Ви любите це місто?

Вам подобається це місто?

Це **їхній** будинок?

Вони люблять цей будинок?

Їм подобається цей будинок?

я люблю = мені подобається

мені подобається цей + іменник

Читайте, пишть:

Кому?

Хто?

Що?

мені
тобі
йому
їй
нам
вам
їм
Олегу
Максиму
Марині

подобається
подобуються
подобався
подобалися

сподобався

сподобалася
сподобалося
сподобалися

ця дівчина
ці дівчата
цей парк
ці квіти

цей парк

ця музика
це місто
ці книги

Вправа 10. Складіть діалоги.

1. Зразок: – Скажіть, будь ласка, ви любите морозиво?
– Так, мені подобається це морозиво.

1. Музика. 2. Молоко. 3. Балет. 4. Футбол. 5. Теніс. 6. Кава і сік.
7. Художник Пікассо. 8. Артист. 9. Письменник. 10. Пісня. 11. Фізика.
12. Інформатика. 13. Індійський чай. 14. Арабська кава.

2. Зразок: – Вам сподобався цей фільм?
– Ні, мені не сподобався цей фільм.

1. Концерт. 2. Виставка. 3. Екскурсія. 4. Подорож. 5. Поет. 6. Вечеря.
7. Журнал. 8. Місто. 9. Дівчина. 10. Студент. 11. Книга. 12. Морозиво.
13. Лекція. 14. Квіти. 15. Парк.

3. Зразок: – Ви вже були в новому кінотеатрі?
– Так. Він нам дуже сподобався.

1. Магазин. 2. Квартира. 3. Гуртожиток. 4. Школа. 5. Стадіон.
6. Вулиця. 7. Інститут. 8. Площа. 9. Зал. 10. Їдальня. 11. Корпус.
12. Аптека. 13. Будинок. 14. Універмаг. 15. Бібліотека.

Вправа 11. Читайте діалоги.

1. – Андрію, ти був учора в бібліотеці?
– Ні, ми з Ольгою були в театрі.
– Вам сподобалася вистава?
– Дуже. Ми чудово відпочили.
2. – Тетяно, ти була в Києві?
– Так, тільки вчора приїхала.
– І як тобі місто?
– Чудово! Дуже сподобалося.
3. – Іване Петровичу, ви вже дивилися новий фільм?
– Так, учора я був у кінотеатрі.
– І як? Сподобалося?
– Звичайно!
4. – Ларисо, тобі подобається цей журнал?
– Ні, не дуже.
– А ці кольорові фото?
– Нічого особливого.
5. – Миколо, ти де працюєш?
– На радіотехнічному заводі.
– Тобі подобається твоя робота?
– Подобається. Дуже цікава робота.

Вправа 12. Пишіть.

Зразок: Мені подобається фізика. Я хочу бути фізиком.

1. Сімону подобається математика 2. П'єру подобається хімія.
3. Людмилі подобається медицина 4. Антону подобається спорт. 5. Зінаїді
подобається викладати. 6. Йому подобається писати вірші. 7. Нам подо-

бається малювати. 8. Мені подобається будувати будинки. 9. Ользі подобається музика. 10. Крістіану подобається футбол. 11. Самрі подобається лікувати людей. 12. Ахмаду подобається архітектура.

3

Читайте. Порівнюйте.

де?

у(в) якому?

Це **технічний** університет.
Ось **медичний** університет.
Це **великий** будинок.
Це **новий** стадіон.
Це **третій** поверх.
Ось **мій** стіл.
Ось **наш** будинок.

Я вчуся **в технічному** університеті.
Він вчиться **в медичному** університеті.
Ірина мешкає **у великому** будинку.
Ми дивимося футбол **на новому** стадіоні.
Іван мешкає **на третьому** поверсі.
На моєму столі лежать книги.
У нашому будинку п'ять кімнат.

- Ми вчимося в університеті.
- У якому?
- У технічному.

!

Читайте. Пишіть.

Прикметники. Займенники.
Числівники

Місцевий
відмінок

Чоловічий рід. Однина.

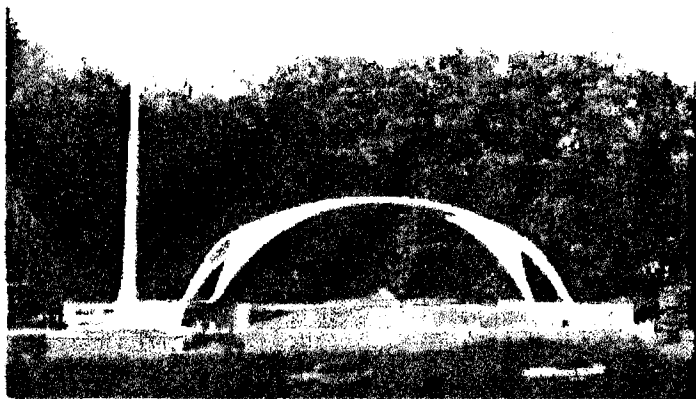
Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
який?	в(у) на якому?	
новий великий технічний медичний третій	у новому у великому у технічному у медичному на третьому	- ому
чий?	в(у) на чієму?	
мій твій наш ваш їхній його її	у моєму на твоєму на нашому на вашому в їхньому в його на її	- єму - ому

Вправа 13. Запишіть речення. На місці крапок поставте потрібні закінчення.

1. У наш... технічн... університеті навчаються іноземні студенти.
2. Вони мешкають у нов... дев'ятиповерховому гуртожитку. 3. Їхні кімнати на п'ят... поверсі, а моя – на четверт... поверсі. 4. Іноземні студенти навчаються на підготовч... відділенні, де вони вивчають українську мову, інформатику, фізику. 5. На перш... уроці вони читають, пишуть і розмовляють по-українськи. 6. На другом... уроці у них фізика. 7. Після занять їх можна побачити на наш... спортивн... майданчику, який знаходиться недалеко від гуртожитку. 8. Учора ми були в нов... концертн... залі, де слухали концерт української пісні. 9. Нам сподобався концерт, на як... виступали відомі артисти. 10. Потім ми побували в централн... універмазі, де мої друзі купили українські сувеніри. 11. Коли ми йшли додому, я розповідав друзям про своє місто. 12. У мо... місті теж є великий універмаг, стадіон, театр. 13. У наш... театрі показують цікаві вистави. 14. У мо... будинку п'ять поверхів, а моя квартира на друг... поверсі. 15. Потім ми зустріли студентів, які навчаються в медичн... університеті. 16. Разом з ними ми поїхали в парк.

Вправа 14. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Учора ми гуляли в (центральный) парку. 2. У (наш) парку завжди багато людей. 3. Потім ми відпочивали в (затишний) кафе. 4. Мені подобається це кафе, в (який) завжди смачна кава. 5. На (мій) столі чашка кави і морозиво. 6. Я люблю морозиво, у (яке) є фрукти. 7. А це стіл моїх друзів. 8. На (їхній) столі кава, морозиво і сік. 9. Ми розмовляли і читали новий журнал. 10. У цьому (цікавий) журналі багато фотографій. 11. Потім ми побували в (наш міський) музеї, де подивилися дуже цікаву виставку. 12. В (археологічний) залі нам показали дуже старі предмети. 13. На (другий) поверсі музею працює виставка картин вінницьких художників. 14. У (цей) залі нам дуже сподобалося.

м. Вінниця. Вхід до центрального парку.

Розгляньте фото та розкажіть, як ви відпочиваєте, де гуляєте, що вам подобається?

4

Читайте. Порівняйте.

де?

у якій?

Це **нова** школа.
 Ось **центральна** площа.
 Це **четверта** квартира.
 Наша аудиторія **велика**.
 Це **моя** кімната.
 Це **твоя** вулиця?
 Тут **наша** бібліотека.
Їхня квартира на другому поверсі.

Алла вчиться в **новій** школі.
На центральній площі є пам'ятник.
 Я мешкаю в **четвертій** квартирі.
 Ми вчимося у **великій** аудиторії.
 Я відпочиваю в **моїй** кімнаті.
На твоїй вулиці багато дерев і квітів.
У нашій бібліотеці багато книг.
В їхній квартирі завжди комфортно.

- Ми слухали лекцію в аудиторії.
- У **якій?**
- У **великій**.

!

Читайте. Пишіть.

Прикметники
 Займенники
 Числівники

**Місцевий
 відмінок**

Жіночий рід. Однина.

Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
<p>яка?</p> <p>нова широка велика перша четверта</p>	<p>в(у) на якій?</p> <p>у новій на широкій у великій на першій у четвертій</p>	<p>- ій</p>
<p>чия?</p> <p>моя твоя наша ваша їхня його її</p>	<p>в(у) на чийй?</p> <p>у моїй на твоїй у нашій на вашій у їхній на його у її</p>	<p>- ій</p> <p>- ій</p>

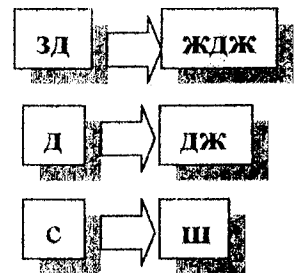

Вправа 15. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

1. Ірина Петрівна працює в науков... бібліотеці. 2. Її кабінет на шост... поверсі. 3. Я працюю в технічн... лабораторії. 4. Наша лабораторія на четверт... поверсі. 5. У наш... лабораторії багато різних приладів. 6. Ось на цій нов... установці ми вимірюємо опір матеріалів. 7. А в інші... велик... кімнаті ми досліджуємо деформацію різних матеріалів. 8. У трет... кімнаті випробовують моделі майбутніх машин. 9. Я знаю, що в кожн... нов... машині буде частина і моєї праці. 10. Поруч кімната, де ми відпочиваємо. 11. У наш... кімнаті затишно. 12. Лабораторія збудована на нов... вулиці. 13. На цій широк... вулиці багато високих будинків, а на мо... вулиці будинки невисокі. 14. На роботу я їжджу трамваєм і виходжу на п'ят... зупинці. 15. Після роботи я зустрічаюся з друзями в нов... кафе. 16. Це кафе на наш... вулиці відкрили недавно.

Запам'ятайте!

	їздити	виходити	писати
я	їжджу	виходжу	пишу
ти	їздиш	виходиш	пишеш
він	їздить	виходить	пише
ми	їздимо	виходимо	пишемо
ви	їздите	виходите	пишете
вони	їздять	виходять	пишуть

Вправа 16. Читайте. Запитуйте.

Зразок: — Я живу в новому гуртожитку.
— У якому гуртожитку ти живеш?

1. Я працюю в технічній лабораторії.
2. Гуртожиток знаходиться на вулиці Келецькій.
3. Вадим живе в 701 кімнаті.
4. Петро Васильович працює на автомобільному заводі.
5. Павло вчиться в педагогічному університеті.
6. Ми живемо на шостому поверсі.
7. Готель знаходиться на вулиці Соборній.
8. Юлія живе в сімнадцятій квартирі.
9. На першому уроці ми читали текст.
10. На моєму столі лежать книги і зошити.
11. Галина Максимівна працює в новому магазині.
12. Оля вчиться в сьомому класі.

Вінниця. Готель
“Савой”

Вправа 17. Складіть діалоги.

1. Зразок: – Скажіть, будь ласка, Іван живе на першому поверсі?
– Ні, я не знаю, де він живе.

1. Максим, новий будинок. 2. Ольга, десятий поверх. 3. Марія, Київська вулиця. 4. Тарас Олександрович, великий готель. 5. Ігор, старе місто. 6. Самуель, Нігерія. 7. Анас, Келецька вулиця. 8. Ікбаль, дев'ятий поверх.

2. Зразок: Вулиця, театр. Ви.
– На нашій вулиці є театр. А на вашій?
– На нашій, на жаль, немає.

1. Місто, море. Ти. 2. Університет, художній музей. Вони. 3. Будинок, ліфт. Ти. 4. Квартира, телефон. Ви. 5. Бібліотека, цей журнал. Вони. 6. Школа, басейн. Ти. 7. Аудиторія, комп'ютер. Ви. 8. Країна, нафта. Ви.

5

Читайте. Порівняйте

Який?

Учора я дивився **цікавий** фільм.
Сьогодні **холодний** вітер.
У кімнаті **тепле** повітря.
Армад – **серйозний** студент.
Його робота **акуратна**.
Андрій **уважний** до друзів.
Інна – **старанна** учениця.
Мені подобається **українська** мова.
Суніл добре знає **англійську** мову.
Анжела вивчає **арабську** мову.

Як?

Мені було **цікаво**.
Сьогодні **холодно**.
У кімнаті **тепло**.
Він **серйозно працює**.
Він все робить **акуратно**.
Він слухає **уважно**.
Вона вчиться **старанно**.
Я розмовляю **по-українськи**.
Він говорить **по-англійськи**.
Вона вже пише **по-арабськи**.

Розгляньте малюнок та скажіть : який студент? Як він себе почуває?

Який?

Яка?

Яке?

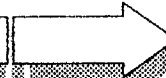
Які?

Як?

красивий	красива	красиве	красиві	красиво
цікавий	цікава	цікаве	цікаві	цікаво
чудовий	чудова	чудове	чудові	чудово
український	українська	українське	українські	по-українськи

Який?

Як?

добрий

добре

веселий

весело

теплий

тепло

хороший

хороше

блискучий

блискуче

Запам'ятайте!

приємно = хороше

успішно = блискуче

Який?

Як?

Амаду – серйозний студент.

Він серйозно працює.

Рашид – веселий студент.

Він весело розмовляє.

Це була приємна поїздка.

Ми приємно відпочили.

Це швидкий поїзд.

Ми швидко приїхали до міста.

Це легка задача.

Легко жити лише тому, хто нічого не робить

Увага!

який? + іменник

як? + дієслово

Вправа 18. Пишіть за зразком. Назвіть антоніми.

Зразок: Який?	Як?
гарний	гарно

Далекий – ...

тихий – ...

важкий – ...

близький – ...

веселий – ...

легкий – ...

приємний – ...

сумний – ...

гострий – ...

неприємний – ...

довгий – ...

тулий – ...

швидкий – ...

короткий – ...

прямий – ...

овільний – ...

дорогий – ...

кривий – ...

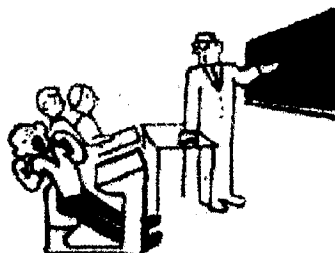
голосний – ...

дешевий – ...

теплий – ...

Вправа 19. Читайте речення. Використовуйте потрібні слова.

1. Студенти працюють у (фізичний, фізично) лабораторії. 2. Процес окислення іде (повільний, повільно). 3. Літак летить (швидкий, швидко), а птах летить (повільний, повільно). 4. Цей журнал коштує (дорогий, дорого), а ця газета коштує (дешевий, дешево). 5. Студенти сьогодні (веселий, весело). 6. Вони були на екскурсії, тому їм (веселий, весело). 7. Екскурсія була (цікавий, цікаво). 8. Екскурсовод розповідав (цікавий, цікаво). 9. Це була (приємний, приємно) зустріч. 10. Мені було (приємний, приємно) розмовляти з другом.

Розгляньте малюнки та скажіть, хто і як себе почуває. Опишіть ситуації.

Вправа 20. Читайте речення. Запитуйте.

Зразок: Ми вивчаємо українську мову.

– Яку мову ви вивчаєте?

Ми говоримо по-українськи.

– Як ви говорите?

“Славута”

1. Це новий підручник. 2. На екскурсії було цікаво. 3. Я люблю тиху музику. 4. Вони розмовляють тихо. 5. Мій друг вивчає арабську мову, а я – французьку. 6. “Славута” – це український автомобіль. 7. Дома ми говоримо по-французьки. 8. Я вчуся в технічному університеті, а моя сестра – в медичному. 9. Брат часто пише мені листи. 10. Мені подобається яблучний сік. 11. Мій друг завжди дуже уважний. 12. Студенти уважно слухають викладача.

Вправа 21. Складіть та запишіть речення.

Зразок: Ахмад веселий. Він отримав лист.

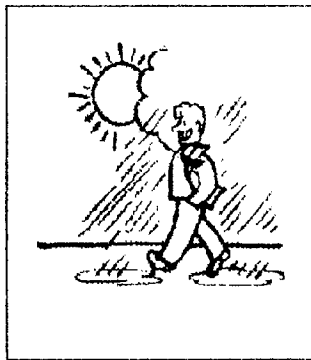
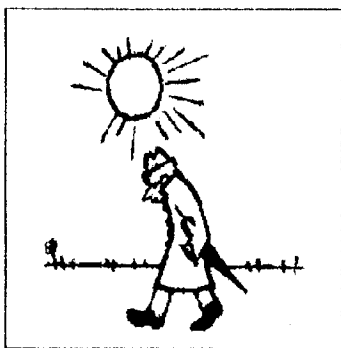
Ахмад веселий, тому що він отримав лист.

1. Віктор сумний. У нього болить зуб. 2. Оксана весела. Вона склала іспит. 3. Максим добре вчиться. Він багато читає. 4. Ми відпочиваємо. Сьогодні вихідний. 5. Я вчуся в технічному університеті. Я хочу бути

інженером. 6. Ольга вчиться в педагогічному університеті, вона хоче бути викладачем. 7. Мій брат буде фізиком. Він любить фізику. 8. Моя мати не працює. Вона пенсіонерка. 9. Я їду в університет о 8.00 годині. Заняття починається о 8.15. 10. Я п'ю апельсиновий сік. Він мені подобається.

Вправа 22. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

1. На заняттях студенти **серйозно** працюють. 2. Вони **уважно** слухають пояснення викладача і **старанно** пишуть у зошитах. 3. Сьогодні Наджі **легко** розв'язав усі задачі з фізики. 4. На перерві студенти **голосно** розмовляють і **весело** сміються. 5. Вони розмовляють по-українськи. 6. У неділю ми **добре** відпочили. 7. Анасу було **приємно** розмовляти з Іриною. 8. Молодий аспірант **блискуче** захистив дисертацію. 9. Студенти **успішно** склали іспити і поїхали на канікули. 10. Якщо хочете, щоб вас слухали, говоріть **коротко** і **зрозуміло**. 11. Щоб потрапити на ринок, треба йти **прямо**. 12. Книги коштують **дорого**, а зошити – **дешево**.

Розгляньте малюнки та опишіть ситуацію. Використовуйте прислівники.

Вправа 23. Складіть діалоги.

1. Зразок: – Скажіть, будь ласка, це цікава книга?
– Так, вам буде цікаво її читати.

1. Весела вистава. 2. Приємна музика. 3. Смачний обід. 4. Легкий текст. 5. Цікавий фільм.

2. Зразок: Дорогий костюм. Коштувати.
– Скажіть, будь ласка, це дорогий костюм?
– Ні, це дешевий костюм. Він коштує дешево.

1. Дорога шуба. Коштувати. 2. Швидкий поїзд. Їхати. 3. Голосна музика. Звучати. 4. Дешева сорочка. Коштувати. 5. Сумна книга. Читати.

3. Зразок: 8.00.

– Скажіть, будь ласка, котра година?

– Восьма.

– Дякую.

1. 9.00. 2. 9.30. 3. 11.45. 4. 12.00. 5. 15.00. 6. 2.00. 7. 16.20.
8. 17.15. 9. 19.00. 10. 20.30.

6

Читайте. Порівняйте.

1. Це професор Марчук.
2. Він приїхав з Києва.

Ось професор Марчук, **який** приїхав з Києва.

1. Ось дівчина.
2. Вона мені подобається.

Це дівчина, **яка** мені подобається.

1. Це озеро.
2. Воно мені дуже подобається.

Ось озеро, **що** мені дуже подобається.

1. На моєму столі книги.
2. Я читаю ці книги.

На моєму столі книги, **які** я читаю.

Складне речення

1

що (який, котрий)

2

...професор,

що (який, котрий)

приїхав...

...студентка,

що (яка, котра)

читала ...

...морозиво,

що (яке, котре)

подобається...

...зошити,

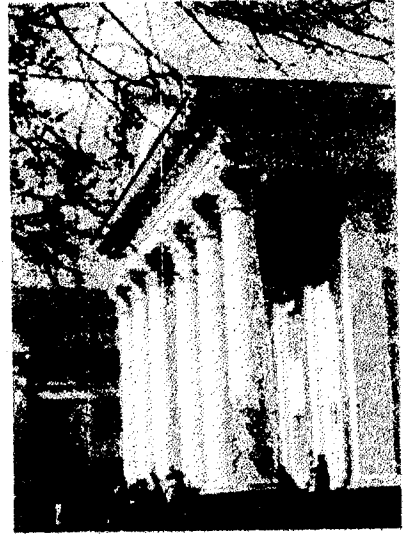
що (які, котрі)

купив...

Вправа 24. Читайте речення. Замість крапок поставте слова **що**, **який** або **котрий**.

1. Знайомтесь – це Арманд, ... вчиться в технічному університеті.
2. Він приїхав з Камеруну, ... знаходиться в Африці.
3. Зараз він живе в місті, ... називається Вінниця.
4. Вінниця – це місто, ... йому подобається.
5. Сьогодні Арманд іде в гості до сестри, ... вчиться в медичному

університеті. 6. Вона хоче бути лікарем, а Арманд мріє бути інженером. 7. Вони разом підуть гуляти в парк, ... подобається його сестрі. 8. Потім Арманд зустрічатиме друзів, ... прийдуть з Києва. 9. Його друзі теж камерунці, ... хочуть бути студентами і вчитися у Вінниці. 10. Арманд думає, що друзям сподобається Вінниця. 11. Завтра Арманд показуватиме гостям місто, ... уже добре знає. 12. Вранці вони оглянуть Вінницький технічний університет, ... добре відомий в Україні. 13. Потім вони пойдуть у Вінницький медичний університет, ... знаходиться на вулиці Пирогова і де вчиться його сестра. 14. Арманд також хоче показати друзям парк, ... подобається його сестрі, а також площу Гагаріна, ... знаходиться поруч. 15. Камерунським друзям буде цікаво оглянути музей Миколи Пирогова – відомого хірурга, ... жив і працював у Вінниці. 16. У музеї багато наукових книг, ... написав Пирогов. 17. Арманд думає, що це буде цікава екскурсія.

Вінницький національний медичний університет

Вправа 25. З простих речень утворіть складні та запишіть їх.

1 ,що (який, котрий) 2

1. Я читаю книгу. Вона мені подобається. 2. Юля купила журнал. Він коштує три гривні. 3. Я відпочиваю у своїй кімнаті. Вона мені подобається. 4. Ми були в місті. Воно називається Житомир. 5. Я читаю листи. Їх написав мій брат. 6. Ось цікава книга. Я прочитав її вчора. 7. Мої друзі вчаться в медичному університеті. Він знаходиться на вулиці Пирогова. 8. Мені подобається цей годинник. Годинник подарував брат. 9. Сьогодні заняття з інформатики. Воно подобається нам. 10. Я читаю газету. Газету купила Лариса.

Вправа 26. Складіть діалоги.

що?
який?
котрий?

1. Зразок: Наш викладач. Приїхати. Одеса.
– Скажіть, будь ласка, це ваш викладач?
– Так, це наш викладач, який приїхав з Одеси.

1. Мій друг. Приїхати. Індія. 2. Його сестра. Прилетіти. Камерун. 3. Наша студентка. Навчатися. Університет. 4. Моя бабуся. Жити. Полтава. 5. Наші друзі. Навчатися. Київ. 6. Наш професор. Виступати. Конференція.

7. Мій батько. Працювати. Завод. 8. Її мати. Працювати. Бібліотека. 9. Мій журнал. Купити. Книгарня. 10. Наша аудиторія. Вивчати. Українська мова. 11. Його костюм. Купити. Універмаг. 12. Моя дочка. Вчитися. Технічний університет.

що?
який?
котрий?

2. Зразок: Викладач, Одеса.

– Скажіть, будь ласка, це ваш викладач?

– Ні, це викладач, який приїхав з Одеси.

1. Студентка, Донецьк. 2. Студент, Чернігів. 3. Друг, Полтава. 4. Інженер, Львів. 5. Лікар, Москва. 6. Професор, Київ. 7. Вчителька, Луганськ. 8. Водій, Миколаїв. 9. Доцент, Вінниця. 10. Подруга, Крим.

7

Читайте. Порівняйте.

Ким?

Я хочу бути інженером.
Адам мріє стати фізиком.
Ольга буде архітектором.
Ірина хоче бути лікарем.
Роман працює вчителем.

Ми хочемо бути інженерами.
Студенти будуть фізиками.
Ми будемо архітекторами.
Її друзі будуть лікарями.
Його брати теж працюють вчителями.

!

Іменники

Орудний відмінок

Ким?

Множина

Називний відмінок	Орудний відмінок		Закінчення
хто?	ким?		
	однина	множина	
фізик хімік студент електрик журналіст лікар вчитель	фізиком хіміком студентом електриком журналістом лікарем вчителем	фізиками хіміками студентами електриками журналістами лікарями вчителями	- ами - ями

Вправа 27. Відповідайте на запитання.

1. Ким будуть ваші друзі?	інженер
2. Ким працюють ваші батьки?	лікар
3. Ким хоче бути Світлана?	медсестра
4. Ким мріють стати солдати?	генерал
5. Ким будуть студенти?	спеціаліст
6. Ким хочуть бути Олег і Марина?	архітектор
7. Ким буде твоя сестра?	економіст
8. Ким стане Микола?	майстер
9. Ким працюють твої брати?	робітник
10. Ким будуть Акрам і Анас?	фізик

Розгляньте малюнки і скажіть, ким працюють ці люди?

Вправа 28. Складіть діалоги.

1. Зразок: Фізик, математик.

- Скажіть, будь ласка, ким ви будете?
- Фізиком.
- А ваші друзі?
- Математиками.

1. Архітектор, хімік. 2. Інженер, лікар. 3. Музикант, журналіст.
4. Аптекарь, вчитель. 5. Робітник, будівельник.

2. Зразок: Батько, завод, інженер.

- Скажіть, будь ласка, де працює ваш батько?
- На заводі.
- Ким?
- Інженером.

1. Сестра, лікарня, медсестра. 2. Брат, школа, учитель. 3. Андрій Іванович, інститут, викладач. 4. Ніна Василівна, фабрика, бухгалтер.
5. Ігор, аеропорт, диспетчер. 6. Зоя, вокзал, касир.

Вправа 29. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

А. 1. Учора ми були в (музей). 2. Нам (сподобатися) нові картини. 3. Сьогодні на (заняття) ми перекладаємо текст. 4. Рашид (запізнитися) на перший урок. 5. Я не люблю, коли хтось (запізнюватися) на заняття. 6. Тому я завжди (вставати) рано.

Б. 1. У (парк) я зустрів свого друга Халеда. 2. Халед (навчатися) на (перший) курсі технічного університету. 3. Він хоче стати (інженер), а його сестра хоче стати (лікар). 7. Зараз ми (грати) з ним у шахи. 5. Халед вже добре (розмовляти) українською мовою.

Вправа 30. Прочитайте текст. Дайте відповіді на питання.

Мене звати Сімеон Франсуа. Я приїхав з Камеруну і зараз навчаюся на підготовчому відділенні Вінницького національного технічного університету. Я хочу стати інженером.

Познайомтеся: це мої друзі. Сімон П'єр теж камерунець і мріє бути інженером-будівельником. Йому подобається топографія, тому він серйозно вивчає цю науку. Сімон П'єр любить грати у футбол. У нього є багато цікавих книг про футбол та відомих футболістів.

Самуель приїхав з Нігерії. Він чудово розмовляє по-англійськи і по-французьки, а зараз старанно вивчає українську мову. Самуелю подобається комп'ютер, тому він буде вчитися на факультеті комп'ютерної інженерії.

Махмуд – палестинець. Він любить співати арабські пісні. Ми з задоволенням його слухаємо. Махмуд мріє стати інженером-програмістом.

Рашид приїхав з Пакистану. Він хоче добре вивчити українську мову і стати перекладачем. Рашиду подобається жартувати. Нам з ним завжди весело, тому ми називаємо його Рашидом, який завжди сміється. У нього багато друзів у медичному університеті, які мріють бути лікарями.

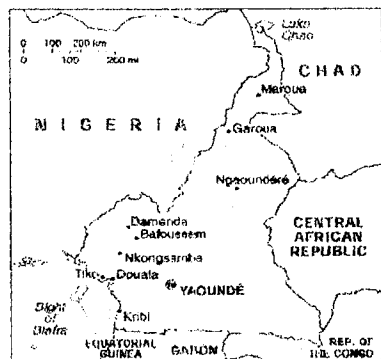
Ікбаль теж пакистанець. Він знає англійську мову і свою рідну мову – урду. Він серйозний студент і добре грає в шахи. Ікбаль і Рашид мріють стати інженерами і перекладачами.

Усі ми вчимося на підготовчому відділенні ВНТУ і хочемо бути студентами. Ми разом вивчаємо українську мову, читаємо тексти про Україну, розмовляємо українською мовою. У нас багато спільного: ми любимо спорт і мріємо стати інженерами.

Вправа 31. Напишіть відповіді на запитання.

1. Хто приїхав з Камеруну? Ким хоче бути Сімон П'єр?
2. Звідки приїхав Самуель? Що подобається Самуелю?

3. Звідки приїхав Махмуд? Ким хоче бути Махмуд?
4. Звідки приїхали Рашид і Ікбаль? Чому з Рашидом завжди весело?
5. Ким мріють бути Рашид і Ікбаль? Хто розповідає про своїх друзів?
6. Де навчається Сімеон Франсуа та його друзі?

Вправа 32. Пишіть.

1. Це , а це .
2. Це , а це .
3. Це , а це .
4. Це , а це .
5. Це , а це .

на чи у (в)?

- Це .
- Це , а це .
- Це , а це .
- Це , а це .
- Це , а це .

Вправа 33. Розкажіть про себе: де ви навчаєтеся і звідки ви приїхали; де знаходиться ваш університет; ким ви мрієте стати і ким стануть ваші друзі. Розкажіть, чи подобається вам навчатися?

Вправа 34. Прочитайте усмішки, перекажіть їх. З'ясуйте значення виділених слів.

Допоміг

- Хлопчику, де живе Микола Петрович? – питає чоловік у хлопчика, який гуляє у дворі.

Хлопчик **веде** чоловіка на десятий поверх і **показує** на двері:

- Микола Петрович живе ось тут. Але зараз його немає вдома, бо він сидить у дворі **на лавці**.

* * *

- Як тебе звати?
- А так, як мого тата.
- А тата як твого звати?
- А так, як мене.
- Ну то скажи, як тебе **кличуть**, коли час їсти?
- О, мене кликати їсти не треба, я першим приходжу.

Урок 2 Другий урок

Ми вчимося у технічному університеті.

Моя сестра живе на центральній вулиці.

Мій брат живе у великому красивому місті.

- Скажіть, будь ласка, в якому університеті ви вчитесь?
- У технічному.
- Скажіть, будь ласка, де вчаться ваші друзі?
- Вони вчаться в різних містах України.
- Скажіть, будь ласка, коли ваш брат приїде у Вінницю?
- У вересні.

Це медичний університет, в якому вчиться моя сестра.

Я хочу вчитись в Україні, тому вивчаю українську мову.

Я вчуся у технічному університеті, тому що хочу стати інженером.

1 Читайте. Порівняйте

Це великий завод.

Це великий стадіон.

Ось десятий будинок.

П'ятий урок – фізика.

Вінниця – красиве місто.

Батько працює на великому заводі.

На великому стадіоні проходять змагання.

Я живу в десятому будинку.

На п'ятому уроці буде контрольна робота.

Ми живемо в красивому місті.

!

Прикметники
Порядкові числівники

Однина

Місцевий відмінок

	Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
Чоловічий рід	<p>який? котрий?</p> <p>який інститут? економічний інститут який (котрий) урок? перший урок</p>	<p>в (у) якому? на котрому?</p> <p>в якому інституті? в економічному інституті на якому (котрому) уроці? на першому уроці</p>	
Середній рід	<p>яке?</p> <p>яке місто? красиве місто яке (котре) заняття? сьоме заняття</p>	<p>в якому місті? у красивому місті на якому (котрому) занятті? на сьомому занятті</p>	-ому

Вправа 1. Читайте, запитуйте, відповідайте.

Місцевий
відмінок

Зразок: Технічний університет. – У **якому** університеті?

– У технічному.

Перший урок. – На **якому (котрому)** уроці?

– На першому.

1. Новий магазин. 2. Старий будинок. 3. Третій поверх. 4. Другий курс. 5. Будівельний інститут. 6. Економічний факультет. 7. Центральний стадіон. 8. Зелене поле. 9. Синє море. 10. Велике місто. 11. Комп'ютерний клас. 12. Перший екзамєн. 13. Центральний стадіон. 14. Затишне кафе. 15. Останнє заняття. 16. Зимовий парк. 17. Хімічний процес. 18. Концертний зал. 19. Міський театр. 20. Четверте заняття.

Вправа 2. Складіть та запишіть речення.

Зразок: Вчитися. Медичний університет. Я.

Я вчуся в медичному університеті.

1. Працювати. Великий завод. Брат. 2. Відпочивати. Чорне море. Ми. 3. Жити. Старе місто. Вони. 4. Вчитися. Другий курс. Олег. 5. Бути. Центральний універмаг. Ми. 6. Вчитися. Архітектурний інститут. Олег. 7. Жити. Далеке село. Батьки. 8. Вчитися. Підготовче відділення. Крістіан. 9. Працювати. Нове кафе. Тетяна Іванівна. 10. Отримати гроші. Центральний банк. Вадим Петрович.

А. Поставте запитання до кожного речення. Використовуйте займенники **який, котрий** та необхідні прийменники.

Запитайте ваших друзів, де вони навчаються.

2

Читайте. Порівнюйте

Це велика кімната.

Ось свіжа газета.

Це Київська вулиця.

Тут нова аптека.

Зараз восьма година.

Це перша зупинка.

Ми живемо у великій кімнаті.

У свіжій газеті цікава стаття.

Сестра живе на вулиці Київській.

Вона працює в новій аптеці.

Заняття починаються о восьмій годині.

Я виходжу на першій зупинці

Прикметники
Порядкові числівники

Місцевий відмінок

Однина

Жіночий
рід

Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
<p>яка? котра?</p> <p>яка книга? цікава книга. яка вулиця? широка вулиця. котра година? восьма година</p>	<p>в (у) якій? на (о) котрій?</p> <p>в якій книзі? у цікавій книзі. на якій вулиці? на широкій вулиці. о котрій годині? о восьмій годині.</p>	<p>- ій</p>

Вправа 3. Прочитайте діалоги.

- Скажіть, будь ласка, це технічний університет?
- Ні, це медичний університет.
- А в якому університеті Ви навчаєтесь?
- Я в медичному, а мій брат у технічному.
- Скажіть, будь ласка, на якому поверсі бібліотека?
- На п'ятому.
- А каталог на якому?
- На третьому.
- Дякую.

* * *

- Вибачте, о котрій годині починається концерт?
- О сімнадцятій.
- А закінчується?
- О двадцять першій.
- Дякую.

* * *

- Скажіть, будь ласка, о котрій годині відправляється поїзд до Києва?
- О двадцять першій годині тридцять хвилин.
- Дякую.

* * *

- Скажіть, будь ласка, де живе Амаду?
- У студентському гуртожитку.
- В якому? У новому чи старому?

- У новому, на вулиці Келецькій.
- А на якому поверсі він живе?
- На сьомому.
- Дякую.

Р

Читайте.

- Який це будинок? - Яка це кімната? - Яке це місто?
- Це мій будинок. - Це його кімната. - Це наше місто.
- Чий це будинок? - Чия це кімната? - Чие це місто?
- Це мій будинок. - Це його кімната. - Це наше місто.

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
який? чий?	яка? чия?	яке? чие?
мій	моя	моє
твій	твоя	твоє
його	його	його
її	її	її
наш	наша	наше
ваш	ваша	ваше
їхній	їхня	їхнє

**Присвійні
займенники**

мій зошит
моя ручка
моє вікно
наш будинок
наша вулиця
наше місто
їхня кімната

Я студент. Це **мій** зошит.
Він учитель. Це **його** учні.
Ми студенти. Ось **наша** кімната.
Вони приїхали вчора.

Ти інженер? Це **твій** завод?
Вона живе в місті. Це **її** будинок.
Ви прочитали текст? Де **ваша** книга?
Це **їхній** автомобіль.

* * *

Це студент.
Це будинок.
Це телевізор.
Це мій зошит.

Цей студент приїхав учора.
Цей будинок високий.
Цей телевізор новий, а **той** старий.
Цей зошит – мій, а **той** – твій.

Увага!

це

≠

цей

3

Читайте. Порівняйте

Я живу у новому будинку. У **моєму** будинку великі кімнати.
Ти вчишся в **цьому** інституті? У **твоєму** інституті багато студентів?
Це ваш будинок? У **вашому** будинку красиві вікна.
Це комп'ютер Олега? Так, це **його** комп'ютер.

Ось альбом Оксани. У її альбомі багато фото.
 Ми навчаємося в університеті. У нашому університеті сім факультетів.
 Вони працюють на заводі. На їхньому заводі будують літаки.
 Цей будинок великий, а той малий.
 У цьому будинку живе моя сестра, а в тому – мій брат.

* * *

Ми живемо в цій кімнаті. Це наша кімната. У нашій кімнаті завжди тепло.
 Це моя вулиця. На моїй вулиці багато квітів.
 Твоя сестра студентка? Передай цю книгу твоїй сестрі.
 Це ваша кімната? У вашій кімнаті красиво.
 Він працює в школі. В його школі є басейн.
 Вона вчиться в академії. В її академії хороша бібліотека.
 Ця кімната більша, а та менша. У цій кімнаті я сплю, а в тій працюю.

Присвійні та вказівні
займенники

Місцевий
відмінок

Однина

Називний відмінок		Місцевий відмінок		Закінчення
Чоловічий рід	Середній рід	Чоловічий рід	Середній рід	
який? чий?	яке? чиє?	в (у) якому? на чимусь?		
мій дім	моє місто	у моєму домі (місті)		- єму
твій	твоє	на твоєму		
його	його	в його		
її	її	у її		
наш	наше	в нашому		
ваш	ваше	у вашому		- ому
їхній	їхнє	на їхньому		
цей	це	у цьому		
той	те	на тому		

Хай буде мир у Вашому домі!

Вправа 4. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

1. У мо ... селі є парк і стадіон.
2. У наш... парку ростуть різні дерева.
3. У тво... домі є ліфт?
4. У ваш... місті є театр?
5. А у тво... місті є метро?
6. У наш... університеті вчать іноземні студенти.
7. Це їхній гуртожиток.
8. У їхнь... гуртожитку працює ліфт.
9. Самра живе на шост... поверсі.
10. Ось її вікно.
11. На її вікні багато квітів.
12. Мій друг живе на

центральн... вулиці. 13. Ось його будинок. 14. В його будинку великі кімнати. 15. А в мо... домі кімнати невеликі.

Вправа 5. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Ми вчимося в (технічний) університеті.
2. У (наш) університеті є художній музей.
3. Учора ми були на (цікава) екскурсії в (художній) музеї.
4. Потім ми були в (університет) бібліотеці.
5. Бібліотека на (четвертий) поверсі.
6. Франсуа взяв собі новий підручник фізики.
7. У його (новий) підручнику багато фотографій.
8. У (мій) підручнику є схеми і таблиці.
9. А в (твій) підручнику є таблиці?
10. Ми вчимося на (підготовче) відділенні.
11. На (наше) підготовчому відділенні вчать студенти з Камеруну, Сирії, Йорданії, Палестини і Пакистану.
12. Ось стіл Еріка і Деві.
13. На (їхній) столі лежить словник і зошити.
14. На (мій) столі лежить підручник.
15. А що лежить на (ваш) столі?
16. На (цей) столі лежать мої книги, а на (той) – книги сестри.
17. Коли ви приїхали в Україну?
18. Ми приїхали у (цей) році.
19. На (цей) поверсі живе моя подруга.
20. У (той) високому будинку працює мій старший брат.

Присвійні та вказівні
займенники

Місцевий відмінок

Однина

Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
<p>яка? чия?</p> <p>моя кімната твоя книга його ручка її сумка наша вулиця ваша сім'я їхня група ця школа та площа</p>	<p>в (у) якій? на чийй?</p> <p>у моїй кімнаті у твоїй книзі в його ручці у її сумці на нашій вулиці у вашій сім'ї в їхній групі у цій школі на тій площі</p>	<p>- їй</p> <p>- ій</p>

Жіночий
рід

Увага!

мій – свій
моя – своя

у **моєму**, у **своєму**
на **моїй**, на **своїй**

Це **мій** стіл.

У нас **свій** будинок.

У мене **своя** кімната.

На **моєму** столі книги.

Ми живемо у **своєму** будинку.

Я відпочиваю у **своїй** кімнаті.

Називний відмінок**Місцевий відмінок**

рука

К**Ц**

у руці

книга

Г**З**

у книзі

рух

Х**С**

у русі

Вправа 6. Прочитайте речення. Назвіть слова у формі місцевого відмінка.

Я хочу бути у житті **твоєму**.

Я мрію, щоб і ти була в житті **моєму**.

Я вірю, що тебе зустріню на **моїй** дорозі.

І підемо разом ми: **твоя** рука в **моїй** руці.

?

Вправа 7. Відповідайте на запитання.

Зразок: – У якому гуртожитку ти живеш? (новий, великий)

– Я живу у **новому великому** гуртожитку.

1. У якому місті він живе? (велике, красиве)
2. На якій вулиці живе твоя сестра? (Привокзальна)
3. У якому університеті вони вчать? (Вінницький, педагогічний)
4. На якому заводі працює твій батько? (автомобільний)
5. У якій школі вчать його діти? (нова)
6. У якій кімнаті працює професор? (двадцять перша)
7. У якому будинку живе Максим? (сімнадцятий)
8. На якій екскурсії були студенти? (цікава)
9. В якому музеї ви були вчора? (наш, вінницький)
10. На якому курсі вчиться Ірина? (п'ятий, останній)

Вправа 8. Напишіть, ким будуть ці студенти.

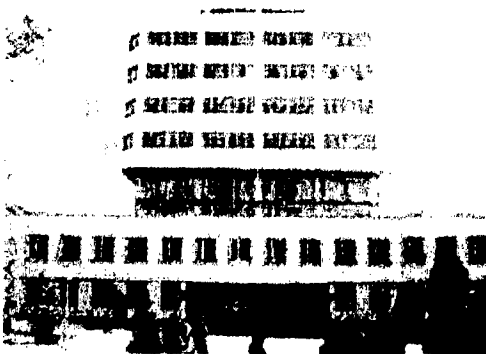
Зразок: Халед вчиться на інженерному факультеті.

Він буде інженером.

1. Оксана вчиться в медичному університеті.
2. Тетяна вчиться на стоматологічному факультеті.
3. Віктор вчиться в літературному інституті.
4. Максим вчиться на філологічному факультеті.
5. Юлія вчиться на економічному факультеті.
6. Олена вчиться в педагогічному університеті.
7. Салех вчиться на архітектурному факультеті.
8. Сергій вчиться в агрономічному інституті.

Вправа 9. Пишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

1. Це наш університет. 2. Ми вчимося на підготовч... відділенні Вінницького національного технічного університету. 3. У наш... університет... сім факультетів. 4. Мої друзі вчаться на будівельн... факультет... 5. На їхнь... факультет... працює професор Ратушняк. 6. Амаду вчиться на економіч... факультет... . 7. На його факультет... студенти вивчають менеджмент. 8. Студенти факультету інформаційних технологій часто працюють у комп'ютерн... клас... . 9. На цьому факультет... працює професор Азаров. 10. У наш... технічн... університет... є велика бібліотека. 11. В наш... науков... бібліотец... багато підручників, художніх книг, журналів, альбомів. 12. Студенти працюють у нов... читальн... залі. 13. Читальна зала знаходиться на четверт... поверс... . 14. В університеті є стадіон, на як... студенти відпочивають. 15. На наш... стадіон... часто проходять спортивні змагання.

Вправа 10. Поставте запитання до виділених слів.

Зразок: Людмила вчиться в **медичному** університеті.
— У **якому** університеті вчиться Людмила?

1. Студенти слухають лекції у **великій** аудиторії. 2. Микола Петрович працює на **економічному** факультеті. 3. Ольга і Тетяна вчаться на **третьому** курсі. 4. Крістіан живе в гуртожитку на вулиці **Келецькій**. 5. Його сестра працює на **кондитерській** фабриці. 6. Моя сім'я живе в **сімнадцятій** квартирі. 7. Світлана Павлівна працює в **технічному** коледжі. 8. Влітку ми відпочиваємо на **цьому** пляжі. 9. Максим Сергійович працює в **науковій** бібліотеці. 10. Учора ми були в **історичному** музеї.

Вправа 11. Складіть діалоги.

1. Зразок: Вивчати – вивчити, українська мова, університет, філологічний факультет.
– Скажіть, будь ласка, де ви вивчали українську мову?
– В університеті.
– На якому факультеті?
– На філологічному.
– Дякую.

1. Відпочивати – відпочити, море. Азовське. 2. Бути – побувати,

бібліотека, наукова. 3. Дивитися – подивитися, вистава, театр, вінницький. 4. Відпочивати – відпочити, пляж, міський. 5. Бути – побувати, музей, історичний.

2. Зразок: Книга, лежати, мій стіл.

– Скажіть, будь ласка, де лежить книга?

– Книга лежить на столі.

– На чісму?

– На моєму.

1. Ваза, стояти, твій стіл. 2. Зошити, лежати, наш стіл. 3. Артем, жити, своя кімната. 4. Валентина, вчитися, наша школа. 5. Лариса, жити, наш будинок. 6. Книгарня, знаходитися, їхня вулиця.

3. Зразок: Ваш, аудиторія, вчитися.

– Скажіть, будь ласка, це ваша аудиторія?

– Так, ми вчимося в цій аудиторії.

1. Наш, університет, вчитися. 2. Їхній, будинок, жити. 3. Мій, кімната, відпочивати. 4. Ваш, стадіон, грати футбол. 5. Твій, магазин, купувати хліб. 6. Його, вулиця, жити. 7. Наш, місто, вчитися. 8. Її, бібліотека, працювати.

Вправа 12. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Сьогодні ми зібралися у (велика світла аудиторія). 2. Це наша лекційна аудиторія. 3. У (ця аудиторія) завжди багато студентів. 4. Сьогодні в нас лекція з фізики, тому в (ця аудиторія) зібралися усі студенти-першокурсники. 5. На (перший курс) ми вивчаємо загальну фізику, її основні розділи. 6. У (перший семестр) ми вивчаємо механіку, динаміку, статику, розв'язуємо задачі про тіла, які перебувають у (рух) та (спокій). 7. У (другий семестр) ми розглядаємо приклади роботи в електростатичному полі. 8. У (розділ) "Атомна й субатомна фізика" ми вивчаємо рух електронів у (кристал).

Вправа 13. Закінчіть речення.

1. Халед вчиться на першому ... 2. Його брат вчиться у медичному ... 3. Він вчиться на п'ятому ... 4. Крістіан живе у новому ... 5. Його кімната на шостому ... 6. Ці книги я взяв у нашій ... 7. Я прочитав статтю в свіжій ... 8. Ми обідаємо в студентській ... 9. Учора ми були в нашому художньому ... 10. Я живу на центральній ...

Це нові будинки.

Це мої зошити.

Ми пам'ятаємо перші уроки.

Ось твої книги.

Це наші аудиторії.

Це її вікна.

Ці вулиці дуже гарні.

Вони живуть у нових будинках.

Я пишу в своїх зошитах.

На перших уроках ми вчили алфавіт.

У твоїх книгах багато малюнків.

Ми вчимося в наших аудиторіях.

У її вікнах завжди горить світло.

Ми завжди гуляємо на цих гарних вулицях.

Іменники.

Прикметники.

Порядкові числівники.

Вказівні та присвійні займенники.

Місцевий відмінок

Множина

Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
<p>хто? що? які? котрі? чіі?</p>	<p>на яких? у котрих? в чиіх? де?</p>	
<p>мої будинки твої вулиці його книги її зошити наші аудиторії ваші міста їхні кімнати свої автомобілі ці парки ті площі</p>	<p>на у в</p> <p>моїх будинках твоїх вулицях його книгах її зошитах наших аудиторіях ваших містах їхніх кімнатах своїх автомобілях цих парках тих площах</p>	<p>- їх</p> <p>- ах</p> <p>- их</p> <p>- ях</p> <p>- іх</p>

Вправа 14. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

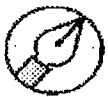
1. Ми живемо в різних країнах. 2. Наші країни на різних континентах. 3. Ми пишемо в своїх зошитах. 4. Студенти живуть у нових гуртожитках. 5. На наших вулицях багато автомобілів.

Вправа 15. Відповідайте на запитання.

Зразок: – Де можна купити газети? (пошта)
– Їх можна купити на пошті.

1. Де студенти слухають лекції? (аудиторії)
2. Де можна побачити нові підручники? (виставки)
3. Де можна **подивитися** нові фільми? (кінотеатр)
4. Де можна купити хороший одяг? (центральний універмаг)
5. На яких мовах Ви слухаєте радіо? (українська та французька)
6. У якій кімнаті живе Олег? (ця кімната)
7. У яких кімнатах живуть Ваші друзі? (ці кімнати)
8. Де Ви **готуєте** домашнє завдання? (читальні зали)
9. На якому поверсі Ваша квартира? (восьмий)
10. У яких містах вчатьсЯ Ваші друзі? (різні міста)
11. На яких мовах Ви розмовляєте в гуртожитку? (українська та рідна мова)
12. Де Ви любите відпочивати? (своя кімната)
13. Де можна купити хліб та молоко? (наші магазини)
14. Де Ви обідаєте? (студентська їдальня)
15. Де можна смачно пообідати? (наші ресторани)

Вправа 16. Пишіть.

1. Це моя бібліотека.
2. У моїй бібліоте... багато цікав... книг.
3. Я люблю працювати в сво... бібліотеці.
4. Книги я купую у міських кни-
гарн...
5. Інші книги мені дарують друзі.
6. У мо... друзів теж є бібліотеки.
7. В їхн... бібліотек... є книги, яких у мене немає.
8. У мене є книги, про ко-
трі мріють мої друзі.
9. Тому ми часто зустрічаємось і говоримо про наші
нові книги.
10. Я і мої друзі – **книголюби**.

Вправа 17. Читайте. Пишіть.

Зразок: Це наша бібліотека.
В наших бібліотеках книги.

1. Це моя бібліотека.
2. Це наш магазин.
3. Тут міський банк.
4. Ось пошта.
5. Це нова аптека.
6. Там Вінницький технічний університет.
7. Ось зелений парк.
8. Це центральна вулиця.
9. Тут студентська їдальня.
10. Це наша аудиторія.
11. Там наш факультет.
12. Це нова школа.
13. Тут наш гуртожиток.
14. Ось наш стадіон.

Вправа 18. Прочитайте усмішки. З'ясуйте значення виділених слів.
Слова в дужках поставте в потрібній формі.

- Ваню, ти за що сьогодні двійку одержав?
- За співи ...
- Невже** ти не міг заспівати гарно?
- Я заспівав, але на (урок)... математики.

- Іванку, чому на (твої ноги) один черевик чорний, а другий коричневий? Невже ти не міг піти **перевзутися**?
- Я ходив... Але вдома теж один чорний, а другий коричневий.

- Маринко, - каже мама, - ти дуже **неслухняна** дівчинка. Я вже вся **посивіла** через тебе, бачиш?
- Але ж і ти, мамуню, була неслухняна. Дивись яке сиве волосся у нашої бабусі.

5

Читайте. Порівнюйте.

Місцевий відмінок

Іменники

Називний відмінок

Місцевий відмінок

Що?

Коли?

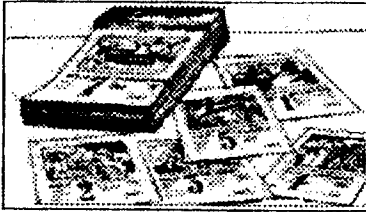
1. Січень – перший місяць року. 2. Лютий – останній місяць зими. 3. Березень – це початок весни. 4. Квітень – четвертий місяць року. 5. Травень – останній місяць весни. 6. Червень – початок літа. 7. Липень – середина літа. 8. Серпень – багатий місяць. 9. Вересень – початок осені. 10. Жовтень – яскравий місяць. 11. Листопад – останній місяць осені. 12. Грудень завершує рік.	<p>Мій день народження в січні.
Зима закінчується в лютому.
Весна починається в березні.
Сімон П'єр народився в квітні.
У травні вже тепло.
У червні студенти складають іспити.
У липні жарко і сухо.
У серпні збирають урожай.
У вересні починається осінь.
У жовтні ми поїдемо в Умань.
У листопаді вже холодно.
У грудні дуже короткий день.</p> |
|---|---|

Запам'ятайте!

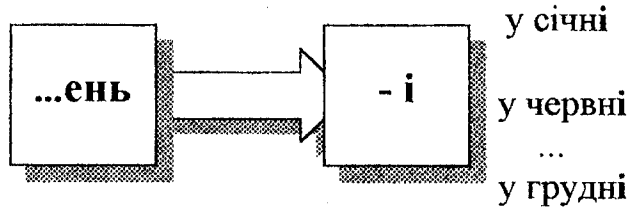
Коли?

Я приїхав у січні
Він приїхав у лютому
Вона приїде у травні

Лютий – у лютому
Листопад – у листопаді

січень
червень
...
грудень

Вправа 19. Відповідайте на запитання.

1. Коли Ви приїхали в Україну?
2. Коли ти народився?
3. Коли його день народження?
4. Коли народилася твоя сестра?
5. Коли починається зима в Україні?
6. Коли починається навчальний рік?
7. Коли в Україні жарко і сухо?
8. Коли збирають урожай?
9. Коли Ви поїдете в Умань?
10. Коли завершується рік?

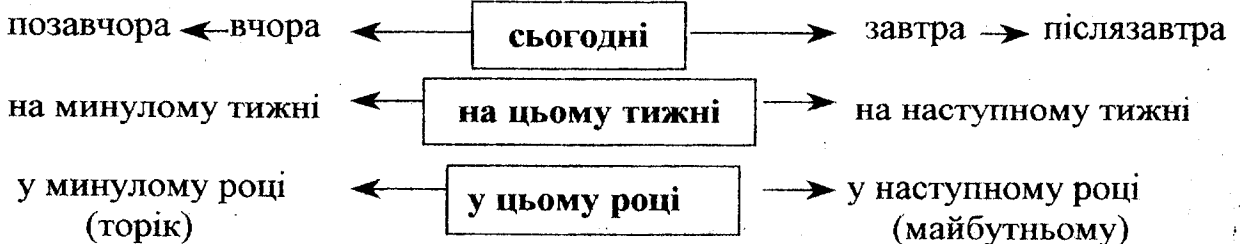
Вправа 20. Пишіть.

1. Я приїхав в Україну в груд..., а мої друзі приїхали в листопад...
2. Я народився в червн...
3. Моя сестра народилася в березн...
4. У липн... ми поїдемо відпочивати на море.
5. У вересн... всі школярі та студенти починають навчання.
6. У жовтн... природа дуже гарна.
7. У грудн... завершується календарний рік.
8. У травн... починається екзаменаційна сесія.
9. Тарас Шевченко народився в березн...
10. Літо починається в червн...

Коли?

Місцевий відмінок

Вправа 21. Складіть діалоги.

1. Зразок: Поїхати, екскурсія, травень, червень.

- Скажіть, будь ласка, коли ми поїдемо на екскурсію?
- У травні або у червні.
- Дякую.

1. Приїхати, Україна, січень, лютий. 2. Піти, театр, завтра, післязавтра. 3. Поїхати, Одеса, цей тиждень, той тиждень. 4. Бути, бібліотека, вчора, позавчора. 5. Піти, гості, завтра, післязавтра. 6. Закінчувати, навчання, наступний рік. 7. Читати, книга, торік, позаторік. 8. Поїхати, Камерун, цей рік, майбутній рік. 9. Писати, контрольна робота, цей тиждень, наступний тиждень. 10. Бачити, фільм, минулий рік.

2. Зразок: Почати, навчання, жовтень, вересень.

- Скажіть, будь ласка, коли ви почали навчання? У жовтні?
- Ні, у вересні.

1. Закінчити, школа, цей рік, минулий рік. 2. Їздити, Київ, цей тиждень, минулий тиждень. 3. Писати, лист, сьогодні, вчора. 4. Приїхати, Вінниця, грудень, листопад. 5. Дивитися, вистава, цей тиждень, минулий тиждень. 6. Бути, екскурсія, лютий, січень. 7. Ходити, пошта, вчора, позавчора. 8. Бачити, брат, торік, позаторік. 9. Відпочивати, Крим, липень, серпень. 10. Купити, телевізор, цей рік, минулий рік.

Вправа 22. Читайте. Пишіть.

1. Ми приїхали в Україну у (цей рік). 2. У (вересні) ми почали вивчати українську мову. 3. У (жовтень) ми вже добре читали і писали. 4. У (листопад) ми почали розмовляти українською мовою. 5. Зараз ми багато пишемо і читаємо, тому що на (наступний тиждень) в нас буде контрольна робота. 6. А в (січень) розпочнеться екзаменаційна сесія. 7. Ми будемо складати іспити та заліки. 8. У (наступний рік) ми станемо студентами. 9. У (вересень) ми вже будемо навчатися на (перший курс). 10. Усі ми будемо навчатися у Вінницькому національному технічному університеті, але на (різні факультети). 11. Та це буде в (наступний рік). 12. А зараз ми вчимо українську мову. 13. І завтра вчитимемо українську мову. 14. І післязавтра, і на (наступний тиждень)...

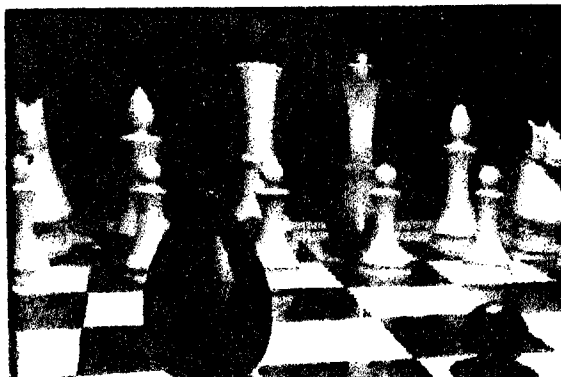
Вправа 23. Читайте.

-
1. Зразок: Неділя. Ми відпочивасмо.
— У неділю ми відпочивасмо.
— Коли ви відпочиваєте?
-

1. Понеділок. Всі студенти йдуть в університет. 2. Вівторок. Мій друг іде в бібліотеку. 3. Середа. Я іду на концерт. 4. Четверг. Марина іде додому. 5. П'ятниця. Ми ідемо в театр. 6. Субота. Моя сестра іде в Чернігів. 7. Неділя. Я іду в парк. 8. Вівторок. Вони ідуть в Одесу. 9. Середа. Твій брат іде на стадіон. 10. Неділя. Наші студенти ідуть на екскурсію.

-
2. Зразок: У неділю Салех та Халед грають у шахи.
— Коли вони грають у шахи?
-

1. Віктор приїде у понеділок.
2. Андрій написав лист вранці.
3. Ольга приїде на наступному тижні.
4. Ікбаль зустрічає брата у вівторок.
5. Крістіан та Сімеон Франсуа ідуть на пошту в середу.
6. Сімон П'єр розмовляв по телефону в суботу.
7. Його брат поїхав у четвер.
8. У неділю ми граємо у футбол.
9. Студенти працюють у бібліотеці в п'ятницю.
10. У четвер я плаваю в басейні.

-
3. Зразок: Лекція починається о 8 годині.
— Скажіть, будь ласка, коли починається лекція?
— О восьмій годині.
— Вибачте, о котрій?
— О восьмій
-

1. Вистава починається о 17 годині. 2. Поїзд відправляється о 9 годині. 3. П'ятий урок закінчується о 13 годині. 4. Концерт починається о 20 годині. 5. Сестра приїде о 3 годині. 6. Поїзд прибуває о 4 годині. 7. Іспит починається о 10 годині. 8. Ми вечеряємо о 19 годині. 9. Конференція закінчується о 18 годині. 10. Шикіль слухає радіо о 10 годині. 11. Екскурсія починається о 10 годині. 12. Ніч починається о 20 годині.

Читайте.

Хто?	Що робить	Що?	Кого?	Місцевий відмінок	
				Де?	Коли?
Я	відвідую	музеї		в Києві	
Ти	відвідуєш		друзів	у гуртожитку	
Він Вона	відвідує		батьків	у селі	
Ми	відвідуємо	пляж			у серпні
Ви	відвідуєте		сестру		в березні
Вони	відвідують	магазини		в місті	

Вправа 24. Читайте. Пишіть.

1. Арманд вчиться в технічному університет... на другому курс...
2. Він часто буває в бібліотеці... 3. Коли Арманд був на першому курс..., він жив у четвертому гуртожитку... 4. Зараз він живе в третьому гуртожитку...
5. Його кімната знаходиться на шостому поверсі... 6. Друзі Арманда вчать в медичному університет... 7. Вони вчать на різних факультетах...
8. Арманд часто відвідує їх у гуртожитку... 9. Вони люблять відпочивати у вінницькому парку... 10. А в неділю вони грають у футбол на стадіоні...

Вправа 25. Пишіть.

де?

Київ – у Києві
Вінниця – у ...
Україна – в ...
Одеса – в ...
Житомир – у ...
Львів – у ...
Полтава – у ...
Суми – у ...
Черкаси – у ...
Донецьк – у ...
Харків – у ...
Крим – у ...

трамваї – у ...
музей – у ...
лекція – на ...
уроки – на ...
школа – у ...
вулиці – на ...
готель – у ...
лікарня – у ...
аптеки – у ...
бібліотека – у ...
журнал – у ...
шафи – у ...

коли?

січень – у січні
 лютий – у ...
 березень – у ...
 квітень – у ...
 травень – у ...
 червень – у ...
 серпень – у ...
 вересень – у ...
 жовтень – у ...
 листопад – у ...
 грудень – у ...

цей тиждень – на ...
 минулий рік – у ...
 наступний тиждень – на ...
 той тиждень – на ...
 восьма година – о ...
 третя година – о ...
 двадцята година – о ...
 перший урок – на ...
 остання лекція – на ...
 другий семестр – у ...
 четвертий курс – на ...

6

Читайте. Порівняйте

Чому?**тому що ...**

Я вчуся на підготовчому відділенні. Я хочу стати студентом.

Чому ти вчишся на підготовчому відділенні?

Я вчуся на підготовчому відділенні, тому що хочу стати студентом.

* * *

Я хочу стати студентом. Я вчуся на підготовчому відділенні.

Чому ти вчишся на підготовчому відділенні?

Я хочу стати студентом, тому вчуся на підготовчому відділенні.

* * *

Він вчиться у медичному інституті. Він хоче бути лікарем.

Чому він вчиться у медичному інституті?

Він вчиться у медичному інституті, тому що хоче бути лікарем.

* * *

Він хоче бути лікарем. Він вчиться у медичному інституті.

Чому він вчиться у медичному інституті?

Він хоче бути лікарем, тому вчиться у медичному інституті.

* * *

Читайте. Пишіть.

Чому?

Причина тому що...	Наслідок (результат) тому ...
Я вчуся в технічному університеті, тому що хочу стати інженером. Алі багато працює, тому що хоче добре знати українську мову. Ікбаль не був на занятті, тому що він був хворий.	Я хочу стати інженером, тому я вчуся в технічному університеті. Алі хоче добре знати українську мову, тому він багато працює. Ікбаль був хворий, тому він не був на занятті.

Вправа 26. Напишіть диктант. Підкресліть слова у формі місцевого відмінка.

Крістіан приїхав у грудні, а Сімеон Франсуа приїхав у листопаді. Вони навчаються на підготовчому відділенні, а в наступному році вони будуть вчитися на першому курсі. Крістіан живе на п'ятому поверсі, а його друг на шостому поверсі. На цьому тижні студенти писали контрольну роботу. На наступному тижні вони будуть складати іспити. Тому вони часто працюють у нашій бібліотеці. Друзі читають підручники і пишуть у своїх зошитах. У їхніх зошитах багато корисної інформації.

Вправа 27. Пишіть.

Зразок: Олег багато читає. Він хоче все знати.

Олег багато читає, тому що він хоче все знати.

1. Марина співає. Вона любить співати. 2. Віктор хоче бути артистом. Його батько артист. 3. Ми вітаємо друга. Сьогодні в нього день народження. 4. Рашид поспішає на вокзал. Він їде у Київ. 5. Шикіль запізнився на заняття. Він далеко живе. 6. Ми хочемо бути інженерами. Ми вчимося в технічному університеті. 7. Сьогодні день народження в Людмили. Її поздоровляють студенти. 8. Андрій хоче бути математиком. Він серйозно вивчає математику. 9. Мій друг мріє стати поетом. Він вчиться в літературному інституті. 10. Я їду в Одесу вранці, Я купив квитки сьогодні.

Вправа 28. Складіть діалоги.

Зразок: Амаду буде інженером.

- Скажіть, будь ласка, ким буде Амаду?
- Він буде інженером.
- Чому?
- Тому що йому подобається ця професія.

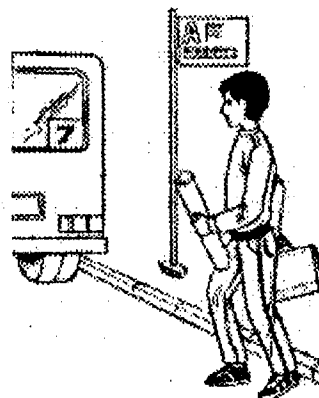
1. Мій брат буде вчителем. 2. Зіна буде філологом. 3. Його сестра буде лікарем. 4. Артем буде художником. 5. Роман буде пілотом. 6. Ірина буде викладачем. 7. Ігор буде будівельником. 8. Світлана буде медсестрою.

Вправа 29. Складіть речення та запишіть їх.

1. Я хочу вчитися у Вінниці...	...тому вона вчиться в медичному університеті.
2. Моя сестра хоче бути лікарем...	...тому вона працює в школі.
3. Сьогодні ми працюємо в бібліотеці..	...тому він добре знає англійську мову
4. Рашид довго жив в Англії...	...тому що мені подобається це місто
5. Лариса любить дітей....	...тому що завтра в нас іспит.

Вправа 30. Прочитайте текст. Скажіть, чому студент запізнився на заняття. Чи не було у вашому житті таких ситуацій?

Я не люблю запізнюватися, тому завжди встаю рано. Але сьогодні я вперше запізнився на заняття. Ні, транспорт працював добре: трамваї і тролейбуси їздили регулярно, вільних таксі було багато. У чому ж причина? А причина проста: весна! Я вирішив прогулятися, подихати свіжим повітрям. І раптом побачив її. Я вирішив з нею познакомиться. Вона йшла повільно і часто зупинялася. Я теж йшов повільно і бачив тільки її. Вона повернула ліворуч, і я теж. Вона увійшла в автобус, а я не встиг. Я подивився на годинник: до початку занять залишилося 5 хвилин! І ось результат: я вперше запізнився на заняття. Тому, що весна. Цікаво, чи не запізнилася та дівчина?

Читайте. Порівняйте

Це гуртожиток. Я тут живу.
 Це університет. Ми тут вчимося.
 Ось аудиторія. Тут вчаться мої друзі.
 Це аптека. Тут працює Марина.
 Це місто. Тут вчиться мій брат.
 Ось кафе. Ми п'ємо тут каву.
 Це музеї. Я тут ще не був.
 Це міста. Я хочу в них побувати.

Це гуртожиток, **в якому** я живу.
 Це університет, **в якому** ми вчимося.
 Ось аудиторія, **в якій** вони вчаться.
 Це аптека, **в якій** працює Марина.
 Це місто, **в якому** вчиться мій брат.
 Ось кафе, **в якому** ми п'ємо каву.
 Це музеї, **в яких** я ще не був.
 Це міста, **в яких** я хочу побувати.

Я їду на завод, **на якому** працює мій брат.
 Це вулиця, **на якій** живе Лариса.
 Це озеро, **у якому** ми ловимо рибу.
 Ось зошити, **в яких** ми пишемо.

Місцевий відмінок

у якому (котрому) інституті ...
 в якій (котрій) кімнаті ...
 на яких (котрих) вулицях ...

Складне речення

Мені подобається місто, **в якому** я живу.

Це аудиторія, **в якій** ми вивчаємо українську мову.

Вправа 31. Запишіть речення.

Зразок: Це інститут. (Який?) Тут вчиться мій друг.
 Це інститут, в якому вчиться мій друг.

1. Ось стадіон. (Який?) Ми граємо у футбол. 2. Це парк. (Який?) Ми любимо гуляти. 3. Мені подобається ця вулиця. (Яка?) Тут я живу. 4. Це бібліотека. (Яка?) Тут працює моя подруга. 5. Це театр. (Який?) Тут я ще не був. 6. Ось читальний зал. (Який?) Тут ми читаємо газети та журнали. 7. Я читаю журнал. (Який?) У ньому пишуть про мою країну. 8. Брат їде на завод. (Який?) Він там працює. 9. Ми ідемо в університет. (Який?) Там вчаться наші друзі. 10. Мені подобається ця вистава. (Яка?) Там ми були вчора.

Вправа 32. Складіть діалоги.

1. Зразок: Викладач, аспірант.

– Скажіть, будь ласка, ви викладач?
 – Ні, ви помиляєтесь. Я аспірант.

1. Професор, доцент. 2. Студент першого курсу, студент підготовчо-

го відділення. 3. Інженер, робітник. 4. Письменник, журналіст. 5. Студент медичного університету, студент технічного університету. 6. Інженер, лікар. 7. Сирієць, йорданець. 8. Архітектор, артист. 9. Співак, музикант. 10. Стоматолог, хірург.

2. Зразок: Бібліотека, аптека. Працювати.

– Скажіть, будь ласка, ви працюєте в бібліотеці?

– Ні, ви помиляєтесь. Я працюю в аптеці.

1. Магазин, кафе. Працювати. 2. Ресторан, їдальня. Обідати. 3. Школа, університет. Працювати. 4. Море, річка. Відпочивати. 5. Крим, Одеса. Відпочивати. 6. Київ, Полтава. Бути. 7. Технічний університет, медичний університет. Вчитися. 8. Перший курс, третій курс. Навчатися. 9. Хімічний завод, кондитерська фабрика. Працювати. 10. Студентська їдальня, кафе. Вечеряти.

3. Зразок: Інститут. Який. Я вчуся.

– Скажіть, будь ласка, який це інститут?

– Це інститут, в якому я вчуся.

1. Завод. Який. Працює мій брат. 2. Фабрика. Яка. Працює Марина. 3. Кімната. Яка. Ми відпочиваємо. 4. Парк. Який. Ми гуляємо. 5. Аудиторія. Яка. Студенти вчать. 6. Гуртожиток. Який. Ми живемо. 7. Місто. Яке. Я навчаюся. 8. Зупинка. Яка. Я виходжу. 9. Театр. Який. Ми дивилися виставу. 10. Зошит. Який. Я пишу лекції.

Вправа 33. Заповніть таблицю.

Коли?	Що робив?	Де?
...	снідав	...
...	обідав	...
...	вечеряв	...
...	вчився	...
...	працював	...
...	відпочивав	...
...	гуляв	...

Вправа 34. Розкажіть про свій робочий тиждень. Використовуйте дієслова вправи 32 у формі теперішнього часу.

Вправа 35. Розкажіть про своїх друзів. Хто вони? Де вони вчать (працюють)? Коли приїхали у Вінницю? Ким вони будуть? Де вони відпочивають? У розповіді використовуйте конструкції: **тому що..., тому...**

Вправа 36. а) Прочитайте текст і скажіть: що подобається студентці Аллі? Де живуть і працюють її друзі?

Знайомтесь: це Алла. Вона студентка нашого університету. Алла вчиться на другому курсі і хоче стати інженером-програмістом. Їй подобається працювати за комп'ютером, тому вона вчиться на факультеті інформаційних технологій. Алла часто відвідує бібліотеку, в якій бере книги з проблем інформатики. Книги допомагають їй вирішувати різні проблеми, виконувати завдання.

Алла добре вчиться і майже ніколи не помиляється. Контрольні роботи та вправи вона виконує без помилок. Іспити та заліки складає дуже добре. У її зошитах багато цікавої інформації, тому що вона старанно записує лекції.

Крім підручників, Алла часто читає художні книги, в яких пишуть про життя молоді. Їй також подобається музика, тому на наступному тижні вона йде на концерт. Аллу можна часто зустріти в міських художніх музеях, тому що їй подобається мистецтво.

У Алли багато друзів. Вони вчаться на різних факультетах, в різних університетах нашого міста. Вони працюють на великих та малих заводах і фабриках. Вони живуть в різних містах України. Але всі вони пам'ятають Аллу, пишуть їй листи, телефонують, поздоровляють її з днем народження, тому що вони справжні друзі.

б) Знайдіть у тексті відповіді на запитання: які книги бере Алла в бібліотеці? Чому Аллу можна часто зустріти в музеях?

в) Розгляньте малюнок і скажіть, що подобається Аллі? Що вона робить? Які дії вона виконує одночасно?

Р

Вправа 37. Повторіть дієслова. Складіть та запишіть з ними речення.

Будувати – збудувати (що?)
відвідувати – відвідати (кого? що?)
вирішувати – вирішити (що?)
виходити – вийти (з чого?)
встигати – встигнути (куди?)
входити – увійти (у що? куди?)

запізнюватися – запізнитися (куди?)
збирати – зібрати (що?)
збиратися – зібратися (куди?)
зупинятися – зупинитися (де?)
лежати (де? на чому?)
пам'ятати – запам'ятати (що?)

готувати – приготувати (що?)
дивитися – подивитися (що?)
завершувати – завершити (що?)
закінчувати – закінчити (що?)
залишатися – залишитися (де?)

повертати – повернути (куди?)
поздоровляти – поздоровити (кого?)
помилятися – помилитися (у чому?)
починати – почати (що?)
складати – скласти (що?)

Вправа 38. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання виділених слів.

Я збираю свої речі, тому що завтра я їду додому.

що?

Я збираюся в університет.

куди?

Ми зібралися у великій аудиторії.

де?

Я збираюся почати цю роботу завтра.

що?

Увага!

збираюся + інфінітив + що?

Я збираюся написати лист

Я збираюся прочитати цю книгу

я збираюся
ти збираєшся
він збирається
вона збирається
ми збираємося
ви збираєтесь
вони збираються

Р

однина

множина

Місцевий відмінок

Вправа 39. Виконайте вправу за зразком. Знайдіть та запишіть антоніми.

в (у)
на

Зразок: Перший урок.

На першому уроці – на перших уроках.

1. Цікаве заняття. 2. Велике місто. 3. Електромагнітне поле.
4. Центральна площа. 5. Механічний рух. 6. Важке завдання. 7. Чорний квадрат. 8. Моє кольорове фото. 9. Перший поверх. 10. Мала кімната.
11. Прямокутний трикутник. 12. Вузька вулиця. 13. Старе місто. 14. Білий сніг. 15. Останній екзамен. 16. Легка задача. 17. Геометрична фігура.

18. Комп'ютерний клас. 19. Просте рішення. 20. Наша країна. 21. Математичне рівняння. 22. Той високий будинок. 23. Глибоке озеро. 24. Твоє вікно. 25. Їхній новий комп'ютер. 26. Важливий розділ. 27. Складний хімічний процес. 28. Ця широка ріка. 29. Нецікава екскурсія. 30. Ваше нове оповідання. 31. Ця нова мікросхема. 32. Низька гора.

Вправа 40. Прочитайте діалог. Слова в дужках поставте у формі місцевого відмінка.

- Привіт, Ірино!
- Здрастуй, Крістіане!
- Куди ти йдеш?
- В університет, на заняття. А ти?
- А я був у (медичний інститут) у своїх друзів. А зараз теж іду в університет. І не просто йду, а поспішаю, тому що в нас на (перший урок) контрольна робота.
- Яка контрольна робота?
- Підсумкова, з фізики. На (ця контрольна) перевірятимуть наші знання за весь семестр.
- І як твої знання? “Швидка допомога” не потрібна?
- Думаю, ні. Я добре працював у (цей семестр), тому в (усі теоретичні питання) **дещо** розумію ...
- А як практичні та лабораторні роботи?
- Лабораторні я **захистив** ще на (минулий тиждень). А на (практичні заняття) я завжди мав високу оцінку. Тому, сподіваюся, неприємних сюрпризів не буде.
- Що ж, бажаю тобі успіхів у (навчання) та в (особисте життя)!
- Щиро дякую! Тобі теж всього найкращого! У тебе, **до речі**, перший урок в (яка аудиторія)?
- У (триста дванадцять). Це на (третій поверх).
- А в мене на (другий). Тому – до побачення!
- До зустрічі.

Вправа 41. Розкажіть (напишіть) про себе. У якій країні ви жили і звідки приїхали? Де живуть та працюють ваші батьки, брати і сестри? Де ви навчаєтеся і де навчалися раніше? Де навчаються ваші друзі? У яких країнах ви були? У яких містах України ви побували? Де б ви хотіли побувати?

Урок 3 Третій урок

Учора ми бачили українського поета Бориса Олійника.
Ми купили новий український журнал і цікаву українську газету.
Я зустрічаю наших нових студентів.
Салех приїхав у листопаді.
Ми працюємо в суботу.
Студенти склали іспити весь тиждень.
Влітку вона поїде додому.

Борис Олійник

1

Читайте. Порівняйте

Ось стіл.
Це університет.
Тут музей.
Ось площа.
Це книга.
Це земля.
Ось моє місто.
Тут море.
У залі столи.
Ось газети.
Це поля.

На столі лежить книга.
В університеті є бібліотека.
У музеї працює моя сестра.
На цій площі фонтан.
У цій книзі вірші.
Ми живемо на цій землі.
У моєму місті є театр.
Ми відпочивали на морі.
На столах лежали книги.
У газетах статті.
На полях росте хліб.

Я купив цей стіл учора.
Я бачив ваш університет.
Ми бачили цей музей.
Я бачив цю площу.
Він читав цю книгу.
Ми любимо цю землю.
Я знаю це місто.
Я люблю Азовське море.
Він купив ці столи.
Ми читаємо газети.
Ми любимо свої поля.

* * *

Максим – студент.
Андрій Іванович – викладач.
Він – лікар.
Це наш університет.
Це твій будинок?
Ірина – студентка.
Це книжка.
Це стаття.
Тут площа.
Ось наше місто.

Я бачив студента в читальному залі.
Я зустрів викладача в бібліотеці.
Ми бачили лікаря в лікарні.
Ви бачили наш університет?
Я уже бачив твій будинок.
Я знаю цю студентку.
Він купив цю книжку в магазині.
Ми читали цю статтю в газеті.
Ти уже бачив цю площу?
Я люблю це місто.

Іменники

Знахідний
відмінок

(Accusative case)

Однина

Називний відмінок		Знахідний відмінок		Закінчення
хто? що?		кого? що?		
Чоловічий рід				
Це	викладач професор лікар парк	Я бачив	викладача професора лікаря парк	-а -я
Жіночий рід				
Це	студентка жінка земля	Я бачив	студентку жінку землю	-у -ю
Середній рід				
Це	місто море вікно	Я бачив	місто море вікно	
Множина (неістоти)				
Це	магазини поля міста	Я бачив	магазини поля міста	

Вправа 1. Читайте.

1. Це газета. Я читаю газету. 2. Це костюм. Вона купує костюм. 3. Це шапка. Він купує шапку. 4. Це листи. Ми читаємо листи. 5. Це зошити. Він купує зошити. 6. Це радіо. Ми слухаємо радіо. 7. Це кава. Я п'ю каву. 8. Це сік. Вона п'є сік. 9. Це морозиво. Вона їсть морозиво. 10. Це українська мова. Я вивчаю українську мову.

Вправа 2. Читайте. Пишіть. Слова в дужках поставте у формі знахідного відмінка.

кого? що?

1. Амаду пише (вправа) і читає (стаття). 2. Я читаю (газета) і дивлюся (телевізор). 3. Суніл вчить (українська мова). 4. Олег купує (костюм) і (шапка). 5. Віктор подарував мені цікаву (книга). 6. Ірина

зустріла (Марина) в парку. 7. Дай мені, будь ласка, (газета). 8. Арманд читає (оповідання). 9. Ми бачили нову (бібліотека). 10. Я давно знаю цю (студентка). 11. Я бачив твого старшого (брат) і твою молодшу (сестра). 12. Алла слухає (пісня). 13. Я люблю цю (дівчина). 14. Він знає французьку (мова). 15. Ми купили нові (журнали).

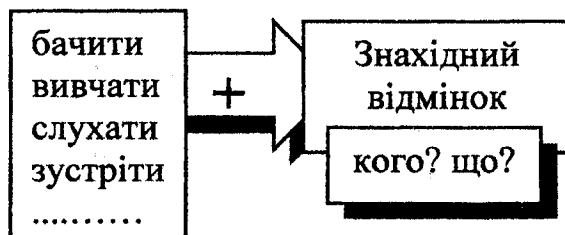

Вправа 3. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

1. Вранці я зустрів викладач... Сергія Васильовича. 2. Потім я зустрів студент... Максима, який вчиться на першому курсі. 3. Він вивчає інформатик... і економік... . 4. Ми пішли з ним у кіоск, де купили свіжі газет... . 5. Біля деканату ми зустріли професор... Юхимчука. 6. На занятті ми читаємо цікаві текст... і пишемо складні вправ... . 7. Я вивчаю українську мов..., а Максим вивчає французьку мов... . 8. Після уроків ми слухаємо музик... і веселі пісн..., читаємо книг... або дивимося фільм... . 9. Учора я був у театрі, де бачив цікаву вистав... . 10. Сьогодні я купив нову сумк..., яку давно хотів купити. 11. Завтра я напишу лист... своїм батькам і друзям. 12. Ми були в музеї, де бачили нові картин... відомого художника. 13. Мій друг давно знає цього художник... . 14. Він купив своїй сестрі одну картин... . 15. Цю чудову картин... він подарує своїй сестрі на день народження.

Запам'ятайте!

Я бачив друга.
Я вивчаю хімію.
Він слухає музику.
Ми зустріли брата.

Вправа 4. Відповідайте на запитання.

1. Кого ти зустрів у парку?
2. Що ти купив в універмазі?
3. Кого ти бачив у театрі?
4. Що ти бачив у театрі?
5. Що ти взяв у бібліотеці?
6. Кого ти зустрів у місті?
7. Що вивчає Андрій?
8. Кого ви бачили на конференції?
9. Що слухає Крістіан?
10. Що читає Марина?
11. Що викладає Людмила?
12. Кого зустрічає Василь?

Ольга
сорочка
артистка
вистава
книги
Андрій
математика
професор Азаров
музика
оповідання
українська мова
дружина

Вправа 5. Прочитайте речення. З'ясуйте значення виділених слів та запишіть їх у свій словник.

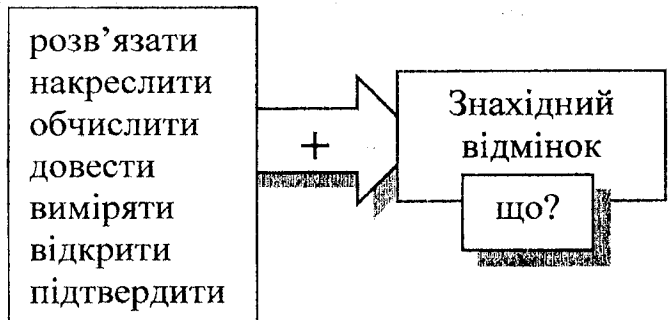
1. Сьогодні в нас математика. 2. На занятті з математики я **розв'язую** задачі та **рівняння**. 3. Потім я **накреслив** коло і **обчислив** площу круга, а Нізар **побудував** **графік**. 4. Викладач сказав нам, що треба **довести** **теорему** та **виміряти** довжину **відрізка** прямої лінії. 5. Акрам **добув** **корінь** квадратний з числа *n*, а Франсуа з Еріком **виміряли** гострий **кут**. 6. Потім ми **розглянули** різні **способи** розв'язання складних рівнянь. 7. Михайло Ломоносов **відкрив** важливі фізичні **закони**. 8. Ми **провели** цікавий **дослід**, який **підтверджує** правильність цих законів.

М. Ломоносов

Запам'ятайте!

Ми **розв'язали** задачу
Він **накреслив** графік
Я **обчислив** площу
Вона **довела** теорему
Я **виміряв** кут
Він **відкрив** закон

я підтверджую
ти підтверджуєш
він підтверджує
вона

ми підтверджуємо
ви підтверджуєте
вони підтверджують

що?

Вправа 6. Запишіть речення.

Зразок: П'єр, (читати), книжка.
П'єр читає книжку.

1. Анас, (вивчати), українська мова. 2. Анна Марія, (писати), лист. 3. Ми, (дивитися), цікава вистава. 4. Ми, (бачити), новий фільм. 5. Вони, (слухати), концерт. 6. Ахмед, (їсти), морозиво. 7. Амаду, (зустрічати), друг. 8. Я, (закінчити), навчання. 9. Вона, (читати), оповідання. 10. Арманд, (розв'язати), задача. 11. Ерік, (перекладати), стаття. 12. Рашид, (забути), підручник. 13. Салех, (купити), квиток. 14. Акрам, (любити), математика. 15. Нізар, (знати), англійська мова.

Це український поет.
 Це мій старший брат.
 Це новий гуртожиток.
 Цей студент гарно читає.
 Той студент приїхав учора.
 Це нова студентка.
 Ось синя сорочка.
 Ця вулиця гарна.
 Це велике місто.

Я знаю цього українського поета.
 Я люблю старшого брата.
 Я бачив новий гуртожиток.
 Я знаю цього студента.
 Ми знаємо того студента.
 Я знаю нову студентку.
 Він купує синю сорочку.
 Я люблю цю гарну вулицю.
 Ми бачили це велике місто.

!

Прикметники
 Вказівні займенники

Знахідний
 відмінок

Називний відмінок		Знахідний відмінок		Закінчення
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">який?</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">хто? що?</div> </div>		<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">якого? який?</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">кого? що?</div> </div>		
Чоловічий рід				
Це	великий будинок новий студент цей лікар той парк	Я бачив	великий будинок нового студента цього лікаря той парк	-ого
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">яка?</div>		Жіночий рід	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">яку?</div>	
Це	велика кімната нова студентка ця вулиця та книжка синя сорочка	Я бачив	велику кімнату нову студентку цю вулицю ту книжку синю сорочку	-у -ю
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">яке?</div>		Середній рід	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">яке?</div>	
Це	мале село красиве місто це вікно те морозиво	Я бачив	мале село красиве місто це вікно те морозиво	-е

Вправа 7. Складіть діалоги.

1. Зразок: Купити, українська газета.

- Скажіть, будь ласка, що ви купили вчора?
 - Газету.
 - Яку?
 - Українську.
-

1. Читати, цікава книжка. 2. Дивитися, нові картини. 3. Слухати, весела музика. 4. Бачити, нова студентка. 5. Читати, нове оповідання. 6. Подарувати, ця гарна ручка. 7. Дивитися, цікава вистава. 8. Перекладати, нова стаття. 9. Розв'язувати, важка задача. 10. Вивчати, українська мова.

2. Зразок: Пити, свіжа холодна вода.

- Що ти п'єш?
 - Я п'ю воду.
 - Яку воду?
 - Цю свіжу холодну воду.
-

1. Пити, смачна гаряча кава. 2. Їсти, смачний український борщ. 3. Пити, смачне тепле молоко. 4. Пити, свіжий фруктовий сік. 5. Їсти, свіжа смачна ковбаса. 6. Їсти, домашня холодна сметана. 7. Пити, чудовий цейлонський чай. 8. Їсти, смачне солодке яблуко.

3. Зразок: Зустрічати, старший брат.

- Кого ти зустрічаєш?
 - Брата.
 - Якого брата?
 - Старшого брата.
-

1. Проводжати, молодша сестра. 2. Зустрічати, давній друг. 3. Чекати, нова подруга. 4. Слухати, народна українська пісня. 5. Поважати, відомий вчений. 6. Розв'язувати, важка задача. 7. Писати, цікава вправа. 8. Проводжати, своя дружина. 9. Зустрічати, рідний брат. 10. Читати, науковий журнал.

Вправа 8. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

1. Сьогодні вранці я зустрів свого друг... . 2. Ми з ним разом приїхали в Україн... . 3. Я вивчаю українськ... мов... , фізик... математик... . 4. На першому курсі я буду вивчати інформатик..., історі..., економік... . 5. Я показав другові нашу науков... бібліотек... . 6. Потім ми оглянули мою нов... квартир... . 7. Мій друг розповів мені про свою старш... сестр... , яка

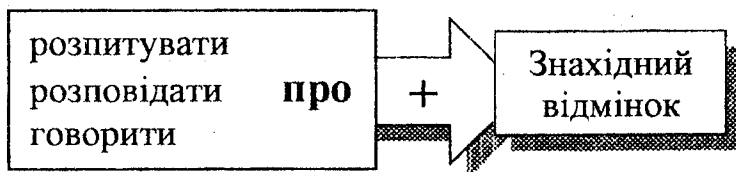
теж вивчає українськ... мов... . 8. Він цікаво розповідав про свою далек... країн... . 9. Ми довго розмовляли про нашу майбутн... професі... , про чудов... погод... , про Україн... . 10. Ми домовилися зустрітися в п'ятниц... або в субот... .

Вправа 9. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

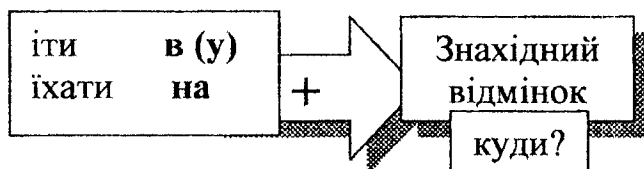
Студент Сашко йде в (університет). Ось він зустрів (студентка Таня). Він давно знає (ця студентка), тому що вони вчаться на одному факультеті. Сьогодні вони разом ідуть на (заняття). Іноді вони разом ходять в (університетська бібліотека) чи (студентська їдальня), в (центральный парк) чи на (міський стадіон). Сашко **розпитує** Таню про (поїздка) додому, про її (молодша сестра) та (старший брат). Таня розповідає про свою (дружня сім'я), про своє красиве місто Немирів. Вони ідуть і говорять про своє (навчання), про (новий декан) їхнього факультету, про (гарна тепла осіння погода). Потім вони зустріли ще двох своїх однокурсників: (Олег) та (Оксана). І їхня розмова стала ще веселішою.

Запишіть і запам'ятайте.

Він розпитував **про** друга.
Вона розповідала **про** музей.
Ми говорили **про** музику.

Ми ідемо **в** магазин.
Вона їде **на** вокзал.
Я йду **в** аптеку.

Вправа 10. Відповідайте на запитання.

1. Про кого пишуть газети?
2. Про що пишуть газети?
3. Куди іде Крістіан?
4. Що ви бачили в музеї?
5. Про що говорив міністр?
6. Про що розповідала Марія?
7. Куди поїхав Ікбаль?
8. Про що розпитував викладач?
9. Про кого розповідав Руслан?
10. Що ви бачити на екскурсії?

народний депутат
українська економіка
центральный банк
нова цікава виставка
ця важлива проблема
рідна країна
велике місто
камерунська література
відомий український поет
українська продукція

11. Про що розповідав екскурсовод?
12. Куди ви пішли після екскурсії?
13. Про що говорили студенти?
14. Про кого ви говорили?
15. Куди ви поїдете влітку?

українська промисловість
наукова бібліотека
ця важка задача
цей викладач
далека батьківщина

Вправа 11. а) Виконайте вправу за зразком.

Знахідний
відмінок

б) Складіть та запишіть речення з конструкціями знахідного відмінка.

Зразок: Цей відомий поет.
Цього відомого поета.

1. Цей новий автомобіль.
2. Цей популярний артист.
3. Цей відомий журналіст.
4. Той красивий будинок.
5. Те українське місто.
6. Та цікава книжка.
7. Ця найкраща студентка.
8. Та відома поетеса.
9. Цей вінницький художник.
10. Той київський інститут.
11. Ця гарна дівчина.
12. Цей фізичний закон.
13. Те алгебраїчне рівняння.
14. Та молекулярна сполука.
15. Той палестинський студент.
16. Ця камерунська студентка.
17. Цей хімічний розчин.
18. Той одеський професор.
19. Ця молода жінка.
20. Та цікава інформація.

Р

я ти він вона ми ви вони

чий?	мій	твій	його	її	наш	ваш	їхній	Це мій зошит
чия?	моя	твоя	його	її	наша	ваша	їхня	Це ваша вулиця
чиє?	моє	твоє	його	її	наше	ваше	їхнє	Це їхнє місто

З

Читайте. Порівнюйте. Пишіть.

Називний відмінок

Знахідний відмінок

Чий?

Чийого?

Чий?

Завтра приїде **мій** брат.
Ось **мій** словник.
Хто **твій** друг?

Я зустрічаю **мого** брата.
Візьми **мій** словник.
Я бачив **твого** друга.

Де **твій** журнал?
Де **його (її)** син?
Ось **його (її)** будинок.
В аудиторії **наш** викладач.
Це **наш** університет.
Це **ваш** батько?
Тут **ваш** гуртожиток.
Тут працює **їхній** дядько.
Це **їхній** автомобіль.

Я прочитав **твій** журнал.
Я знаю **його (її)** сина.
Ми бачили **його (її)** будинок.
Ви не бачили **нашого** викладача?
Ми любимо **наш** університет.
Я радий бачити **вашого** батька.
Ми бачили **ваш** гуртожиток.
Ми знаємо **їхнього** дядька.
Я бачив **їхній** автомобіль.

* * *

Чия?

Чию?

Моя сестра відпочиває в Одесі.
Це **твоя** сестра?
Це **його (її)** дочка.
Тут живе **наша** бабуся.
Де працює **ваша** подруга?
Це **їхня** дочка?

Я люблю **мою** сестру.
Я знаю **твою** сестру.
Ми бачили **його (її)** дочку.
Ми любимо **нашу** бабуся.
Я бачив **вашу** подругу.
Ви знаєте **їхню** дочку?

* * *

Чие?

Чие?

Це **моє** місто.
Це **твоє** вікно?
Тут **його (її)** завдання.
Ось **наше** озеро.
Це **ваше** оповідання?
Це **їхнє** море?

Я люблю **моє** місто.
Я бачу **твоє** вікно.
Викладач перевірів **його (її)** завдання.
Вам подобається **наше** озеро?
Ми читали **ваше** оповідання.
Ми бачили **їхнє** море.

* * *

Свій: Крістіан зустрічає **свого** друга.
Він читає **свій** журнал.

Своя: Сімон П'єр любить **свою** дружину.
Він читає **свою** газету.

Своє: Сімеон Франсуа добре знає **своє** місто.
Він пише **своє** завдання.

Присвійні
займенники

Знахідний
відмінок

Однина

Неістоти	Істоти	Закінчення
Чий?	Чоловічий рід	Чийого?
мій інститут наш будинок їхній журнал	мого брата нашого друга їхнього вчителя	-ого
Чію?	Жіночий рід	Чію?
мою книгу нашу вулицю їхню країну	мою сестру нашу вчительку їхню бабусю	-у -ю
Чіє?	Середній рід	Чіє?
моє місто наше вікно	моє дитя наше маля	-є -е

Вправа 12. Читайте. Пишіть.

1. Я бачив (ти) вчора.
2. Я зустрів (він) вранці.
3. Салех любить (вона).
4. Я пам'ятаю (він).
5. Вона зустріла (я) ввечері.
6. Батько слухає (ми).
7. Ікбаль знає (вони) давно.
8. Як (ви) звати?
9. Халед давно чекає (ти).
10. Ви не бачили (вони)?

я — мене
ти — тебе
він — його
вона — її

ми — нас
ви — вас
вони — їх

Знахідний
відмінок

кого?

Вправа 13. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Жан купив (новий словник).
2. Він читає (свій новий словник).
3. Рашид купив (нова книга).
4. Він читає (своя нова книга).
5. Ми запросили (наш новий викладач).
6. Ви знаєте (наш новий викладач)?
7. Я купив (цікавий журнал).
8. Брат читає (мій цікавий журнал).
9. Олексій любить (своя маленька дочка).
10. Ми знаємо (ваша бабуся).
11. Ви не бачили (наша старша сестра)?
12. Сьогодні ми бачили (твоя нова картина).
13. Мені подобається (ваше красиве місто).
14. Сімон П'єр добре знає (своя країна).
15. Ми оглянули (ваш університет).

Вправа 14. Прочитайте речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення. З'ясуйте значення виділених слів.

Знайомтесь: це мій друг Руслан. Учора ми з Русланом ходили в наш... міськ... книгарню. Він купив собі нов... книг... віршів. Цю книг... написала відома українська поетеса. Я добре знаю цю молод... поетес... Я не купив цю книгу, тому що я вже маю цю гарн... книжк... . Тепер мій друг Руслан голосно читає сво... нов... книг..., а ми слухаємо його. Він добре знає українськ... літератур..., тому завжди купує нові книги. Ми часто заходимо до нього в гості і говоримо про сучасн... та класичн... літератур..., слухаємо приємн... музик... . Іноді ми **сперечаємося** про відомог... письменник... чи журналіст..., читаємо наш... інститутськ... газету, у якій часто **друкуються** цікаві статті. Ми раді, коли до Руслана **заходить** наш професор, який теж любить **поезію**. Ми завжди раді послухати наш... професор..., тому що він цікаво розповідає про літературні традиції і мистецтво, про справжн... музик... і відом... художник..., про популярн... співачк... чи сво... науков... роботу.

Вправа 15. Читайте діалоги.

- Добрий день, Андрію! Як справи?
- Дякую, добре.
- Що ти робиш тут, на вокзалі?
- Я зустрічаю свою старшу сестру. А ти?
- А я сьогодні проводжаю ...
- Кого?
- Проводжаю брата і його дружину.
- Вони їдуть відпочивати на море.
- Чудово! Вони скоро побачать море. А я радий, що зустрів тебе. Бажаю тобі всього найкращого.
- Дякую.

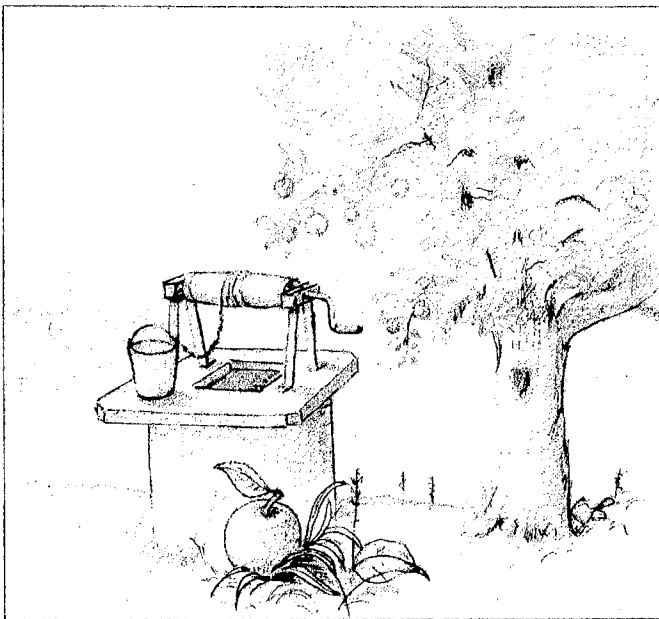
* * *

- Привіт, друже! Що ти робиш?
- Здрастуй! Пишу домашнє завдання з української мови.
- Що саме пишеш?
- Зараз пишу останню вправу, а тільки що закінчив читати текст.
- А що робитимеш потім?
- Потім треба прочитати діалог і невелике оповідання.
- І це все твоє домашнє завдання?
- Я ще маю прочитати вірш, написати речення та скласти діалоги.
- Які діалоги?
- Діалоги про нашу країну, про рідну мову, свою сім'ю та про наше студентське життя.
- Я бачу, ти не скучатимеш.
- Так.
- Бажаю успіхів!
- Дякую.

15 а. Складіть діалоги. Використовуйте іменники, прикметники та присвійні займенники у формі знахідного відмінка.

Вправа 16. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів.

Пам'ять

Я часто згадую своє далеке дитинство. Я завжди пам'ятатиму матір і батька, молодшого брата і свою старшу сестру, і всю нашу родину. Я пам'ятаю рідну хату і невеликий сад біля неї, пам'ятаю **криницю** в саду і смачну холодну воду, яка **пахне** яблуками. Я згадую друзів, нашу вулицю і наші дитячі **ігри**. **Ніколи** не забуду нашу школу і першу вчительку, першу книгу, яку прочитав у першому класі. Своє перше кохання, першу любов ... Дівчину, котра, **можливо**, пам'ятає мене, її веселі очі. Згадую тепло і холод, радість і **смуток** минулих років. Згадую все, що назавжди залишилося в минулому. Я пам'ятаю ...

16 а. Знайдіть у тексті слова у формі знахідного відмінка і запишіть їх у таблицю.

Іменники	Прикметники	Займенники
...

16 б. Запишіть запитання до тексту.

Вправа 17. Складіть діалоги.

Зразок: Мій молодший брат Олег.

- Скажіть, будь ласка, як звати вашого молодшого брата?
- Його ім'я Олег.
- Дякую.

1. Мій новий викладач Сергій Васильович.
2. Моя молодша сестра Таїса.
3. Мій давній друг Артем.
4. Мій дідусь Юрій Іванович.
5. Моя дружина Катрін.
6. Мій новий лікар Адам Петрович.
7. Моя нова студентка Інна.
8. Моя старша сестра Олена.
9. Наш декан Олексій Дмитрович.
10. Моя нова сусідка Ірина.

Вправа 18. Складіть та запишіть речення з дієсловами:

Знахідний відмінок

Любити–полюбити, згадувати–згадати, пам'ятати–запам'ятати, вивчати–вивчити, одержувати–одержати, малювати–намалювати, зустрічати–зустріти, пояснювати–пояснити, відвідувати–відвідати, оглядати–оглянути.

Зразок:

Коли?	Хто?	Що робить? Що робив?	Кого? Що?	Де?
Сьогодні	Алла	пише	статтю	в бібліотеці
Вчора	я	бачив	вашу сестру	в магазині
...

Вправа 19. Передайте інформацію одним реченням.

Зразок: Це цікава книга. Я читав її.

Я читав цю цікаву книгу.

1. Це відомий учений. Я бачив його в Києві.
2. Це нова студентка. Я добре знаю її.
3. Це новий цікавий фільм. Я вже бачив його.
4. Це наш новий професор. Ми бачили його в університеті.
5. Це красива вулиця. Ми любимо її.
6. Це свіжа газета. Він уже прочитав її.
7. Це його молодша

сестра. Я бачив її в театрі. 8. Це наукова стаття. Я прочитав її вчора. 9. Це наш молодий декан. Я зустрів його вранці. 10. Це відомий спортсмен. Ми бачили його на стадіоні.

Вправа 20. Замість крапок запишіть іменники в знахідному відмінку.

Зразок: згадувати
– згадати

кого?
що?

друга, батька, сестру ...
місто, країну, Камерун ...

Пам'ятати
– запам'ятати

кого? ...
що? ...

вивчати
–вивчити

що? ...
де? ...

одержувати
– одержати

що? ...
коли? ...

малювати
–намалювати

кого? ...
що? ...

зустрічати
–зустріти

кого? ...
що? ...
коли? ...

відвідувати
–відвідати

кого? ...
що? ...
коли? ...

Р

Читайте. Порівняйте

Називний відмінок

Іменники

Займенники

Прикметники

хто?

що?

який?

чий?

які?

чії?

Однина та множина

Це журнал. Це мій журнал. Це мій новий журнал. Це мої нові журнали.
Це брат. Це твій брат? Це твій старший брат? Це твої старші брати?
Це кімната. Це ваша кімната. Це ваші нові кімнати.
Це сестра. Це наша сестра. Це наша весела сестра. Це наші веселі сестри.
Це місто. Це моє місто. Це моє красиве місто. Це мої красиві міста.

4

Читайте. Порівняйте

хто? що?
які? чії?

кого? що?
яких? чіїх?

Це мої хороші друзі.
Це мої нові зошити.
Це наші українські жінки.
Це ваші цікаві книги.
Це наше Чорне море.

Я зустрічаю моїх хороших друзів.
Я беру мої нові зошити.
Я люблю наших українських жінок.
Я читаю ваші цікаві книги.
Я бачу наше Чорне море.

Іменники
Прикметники
Присвійні займенники

Знахідний
відмінок

Множина

Називний відмінок.	Знахідний відмінок.	Закінчення
хто? що? які? чий?	кого? що? яких? чий?	
наші молоді аспіранти твої нові словники	наших молодих аспірантів твої нові словники	-их -ів
мої веселі подруги наші свіжі газети	моїх веселих подруг наші свіжі газети	-их -ів

Запам'ятайте!

жінки – жінок; сестри – сестер; дівчата – дівчат;
книга – книги – книг;
книжка – книжки – книжок

Вправа 21. Пишіть.

Зразок: Вона любить /брати/.
Вона любить братів.

- Я люблю (свої сестри).
- Я бачив (ви) у театрі.
- Ми зустріли (вони) вранці.
- Ми проводжаємо (наші друзі).
- Я люблю читати (ваші оповідання).
- Учора ми слухали (популярні співаки).
- Вона давно не бачила (свої дочки).
- Ми часто думаємо про (наші діти).
- Я вже прочитав (ваші журнали).
- Ми поважаємо (наші батьки).

Вправа 22. Читайте, пишіть

Розкажіть нам про ...
Студент пише про ...
Вона розповідає про ...
Учора я бачив ...
Ми зустріли ...
Я чекаю ...
Я давно знаю ...
Сьогодні ми проводжаємо ...
Ми часто згадуємо ...
Я вже прочитав ...

своя батьківщина
свої батьки
своя сім'я
твої друзі
наші викладачі
Марина
студент Халед
наші земляки
наші вчителі
ця цікава книга

Учора я купив ...
Андрій розповідає про ...
Людмила любить ...
Рашид добре знає ...

твоя картина
Полтава
маленькі діти
англійська мова

Вправа 23. Складіть діалоги.

Зразок: Зустрічати – зустріти, середа, камерунські друзі.

- Що ти робитимеш у середу?
- У середу? Я зустрічатиму друзів.
- Яких друзів?
- Моїх камерунських друзів.

1. Зустрічати – зустріти, субота, шкільні товариші. 2. Вчити – вивчити, вівторок, українська мова. 3. Читати – прочитати, п'ятниця, свіжі газети. 4. Відвідувати – відвідати, неділя, свої старенькі батьки. 5. Оглядати – оглянути, неділя, нова виставка. 6. Розв'язувати – розв'язати, завтра, математичні задачі. 7. Малювати – намалювати, понеділок, українські пейзажі. 8. Слухати – послухати, середа, українська музика. 9. Купувати – купити, субота, свіжі продукти.

Вправа 24. Відповідайте на запитання.

1. Коли ви їздили на екскурсію?
2. Яку бібліотеку ви бачили?
3. Що ви бачили на екскурсії?
4. Кого ви зустріли в середу?
5. Про що розповідав викладач?
6. Кого ви зустріли в університеті?
7. Про що ви розповідали?
8. Що ви купили в магазині?
9. Кого ви запросили в гості?
10. Про кого ви говорили з друзями?

середа
центральна наукова
нові продукти
наші земляки
українські заводи
студенти Халед і Рашид
наша цікава екскурсія
українські сувеніри
свої шкільні друзі
свої батьки та родичі

Вправа 25. Запишіть антоніми.

мій ≠ ...
наш ≠ ...
завжди ≠ ...
смуток ≠ ...
рух ≠ ...

останній ≠ ...
рідний ≠ ...
старший ≠ ...
холодний ≠ ...
швидкий ≠ ...

говорити ≠ ...
проводжати ≠ ...
запитувати ≠ ...
їхати ≠ ...
пам'ятати ≠ ...

Вправа 26. Диктант. Запишіть слова в таблицю за зразком.

Знахідний
відмінок

Зразок: наші нові друзі

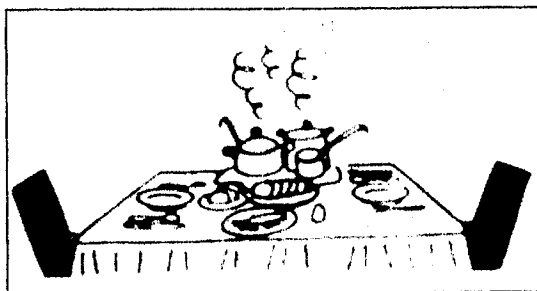
Іменники	Прикметники	Займенники
наших	нових	друзів
...

Моя молодша сестра; наш технічний університет; моя рідна країна; твоя цікава книга; весела музика; ваша спортивна перемога; свої шкільні друзі; його далека батьківщина; їхні маленькі діти; її красиві сестри; ця велика аудиторія; наші іноземні студенти; міська центральна вулиця; наша наукова бібліотека.

Вправа 27. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі. З'ясуйте значення виділених слів та запишіть їх у свій словник. Придумайте назву до тексту.

A

У середу до мене прийдуть гості. Я запросив (свої хороші друзі). Сьогодні субота. Я іду в магазин, щоб купити (свіжі продукти). Я відчиняю (двері), заходжу в магазин і бачу багато різних продуктів. Ось свіжий смачний хліб. Я щодня купую (хліб) у цьому магазині. Але сьогодні я хочу купити (свіжі продукти) на весь тиждень. Спочатку я беру (сир), (свіжа сметана) та (масло). Цих продуктів мені **вистачить** на 2-3 сніданки, тому що вони добре **зберігаються** в холодильнику. Потім я купую (цейлонський чай) і (бразильська кава). Я теж питиму (вони) на сніданок. А коли до мене **завітають** гості, я **запропоную** їм (чашка) смачної кави. До кави можна **подати** вінницьке **печиво**, тому я беру кілька пакетів цього смачного печива. Потім я купую (чорний шоколад) і (цукор).

У відділі концентратів я купую (супи) та (бульйони), які можна легко і швидко приготувати. А також (м'ясні) та (рибні консерви).

У м'ясному відділі я купую (свіже м'ясо), (ковбаса), (сардельки) та (шинка).

Потім я іду в овочевий відділ. Тут я беру (свіжі овочі). Вони потрібні мені, щоб приготувати (українська національна страва) – борщ. Ось **капуста** і **морква**. Я купую (капуста) і (морква). А це **картопля** і **червоні буряки**. Я беру (картопля) і (червоні буряки). Вони теж потрібні, щоб приготувати (борщ). А де **квасоля**? Ось вона. А там – **цибуля**, **часник**, **петрушка** і **кріп**. Я купую (квасоля), (цибуля), (часник), (петрушка) і (кріп), без яких борщ – не борщ. Потім я зупиняюся і думаю: „Чи все я

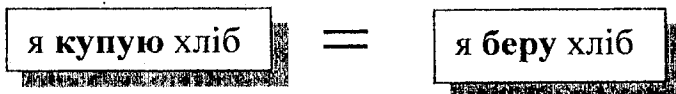
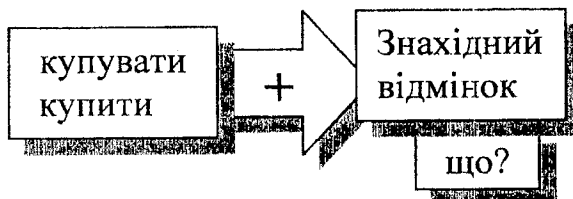
купив?". Так, я купив усе, що треба. Залишилося купити (сіль). Я беру сіль і йду додому. Тепер я зможу здивувати (свої хороші друзі). Я приготую для них (український борщ) зі сметаною, (смажена картопля) та (українські вареники) з сиром. Думаю, це буде смачно! Правда, я ще не вмю готувати ні борщ, ні картоплю, ні вареники. Але моя однокурсниця Марина обіцяла мені допомогти...

А. Розкажіть, що і де ви купуєте? Які продукти купують ваші друзі? Які страви ви готуєте? Розкажіть про свою національну кухню.

Запам'ятайте!

Я куплю газету.
Він купує зошит.
Ми купили книги.

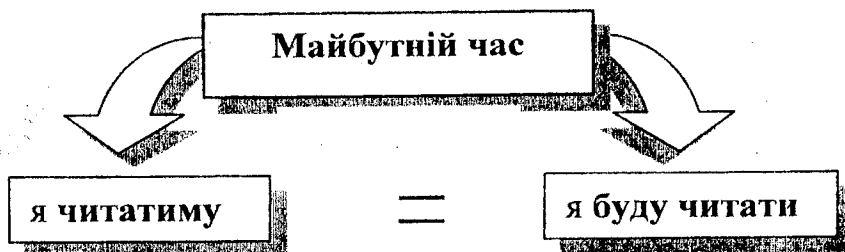

Вправа 28. Запишіть дієслова у формі минулого та майбутнього часу.

Зразок: читати

Минулий час	Майбутній час	
Він читав	я читатиму	ми читатимемо
Вона читала	ти читатимеш	ви читатимете
Вони читали	він читатиме	вони читатимуть

Говорити, слухати, відвідувати, зустрічати, пам'ятати, одержувати, пояснювати, згадувати, любити, мріяти, купувати, їздити, дивитися, працювати, вечеряти.

Я їду в університет. Учора я ходив у парк. Завтра я піду на стадіон. Сьогодні ми ходили в театр. Завтра ми підемо в музей. Я їду в Одесу. Учора я їздив у Вінницю. Він поїхав учора в село. Вона поїде завтра в Полтаву. Скоро вони поїдуть у Київ.

Дієслова
руху

+

Знахідний
відмінок

куди?

в (у)
на

Він їде в аптеку.
Вона їде в Полтаву.
Ми їдемо на стадіон.

я їду – піду; їду – поїду
ти їдеш – підеш; їдеш – поїдеш
він їде – піде; їде – поїде
вона

ми їдемо – підемо; їдемо – поїдемо
ви їдете – підете; їдете – поїдете
вони їдуть – підуть; їдуть – поїдуть

Увага!

рух

рухатися

рухатися в космосі

де?

Земля рухається навколо Сонця.

рухатися швидко

як?

Усі тіла в природі рухаються.

рухатися на південь

куди?

Тепле повітря рухається вгору.

Вправа 29. Прочитайте речення. Поставте запитання.

- Вони їдуть на стадіон.
- Ми їдемо у Львів.
- Я ходив у кіно.
- Халед їздив у Житомир.
- Сьогодні ми їдемо в театр.
- Учора вона ходила в лікарню.
- Завтра я піду на ринок.
- У суботу ми поїдемо в Умань.
- Минулого року вони їздили у Францію.
- Влітку я поїду на море.
- Вона їде в бібліотеку.
- Він їде на річку.

Вправа 30. Складіть речення за зразком та запишіть їх.

Використовуйте дієслова руху.

Зразок: Ходити, у, вчора, він, бібліотека

Коли?	Хто?	Що (з) - робити?	Куди ?
Вчора	він	ходив	у бібліотеку
...

- Ірина, на, завтра, піти, стадіон.
- Київ, він, в, їхати, сьогодні.

3. Ходити, вчора, на, ми, екскурсія. 4. Вони, їхати, субота, місто Полтава, у. 5. Карпати, позавчора, у, їздити, Юрій. 6. Їздити, студенти, минулий тиждень, на, Одеса, в. 7. Школа, в, Інна, іти, сьогодні. 8. Ми, зараз, в, іти, центральний парк. 9. Піти, картинна галерея, в, ми, на, наступний тиждень. 10. Ми, Вінниця, у, сьогодні ввечері, їхати.

Вправа 31. Складіть діалоги.

куди?

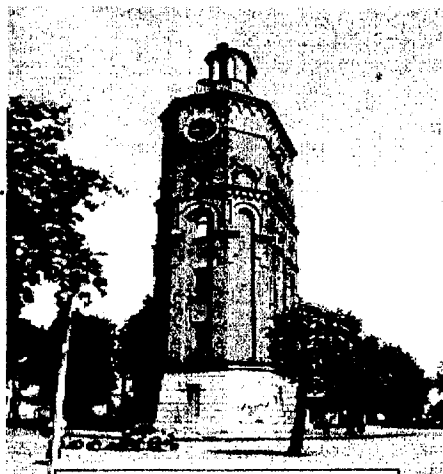
Зразок: Марина, іти, піти, парк, гості

- Марино, куди ти ідеш?
- Я іду в парк.
- А потім?
- Потім я піду в гості.

1. Ігор, іти, піти, магазин, бібліотека. 2. Олена, їхати, поїхати, стадіон, театр. 3. Іван Петрович, їхати, поїхати, вокзал, Одеса. 4. Алла Борисівна, іти, піти, робота, ресторан. 5. Андрій, їхати, поїхати, Вінниця, Київ. 6. Амаду, їхати, поїхати, Франція, Гвінея. 7. Ольга, іти, піти, школа, виставка. 8. Самуель, іти, піти, музей, додому. 9. Друг, іти, піти, аптека, пошта. 10. Людмила, їхати, поїхати, університет, Соборна вулиця.

Вправа 32. Читайте діалоги.

- Рашиде, ходімо в бібліотеку!
 - Вибач, але я зараз не можу піти з тобою.
 - Чому?
 - Я пишу домашнє завдання.
 - А коли закінчиш писати, тоді підемо?
 - Гаразд, тоді підемо разом у бібліотеку.
- * * *
- Тетяно, ти підеш завтра на виставку?
 - Ні, я вже була на цій виставці.
 - Коли?
 - Ми ходили минулого тижня разом з друзями.
 - Тобі сподобалося?
 - Дуже! Раджу тобі обов'язково піти на цю виставку.

м. Вінниця. Вежа

* * *

- Привіт, Арманде!
- Здрастуй, Ібрагіме!
- Ти кудись їдеш?
- Так, їду на вихідні в Київ до друзів.
- Ти їдеш сам?

- Ні, зі мною їде Самуель.
- Він вже поїхав на вокзал.
- Щасливої вам дороги!
- Дякую.

* * *

Вправа 33. Прочитайте діалоги.
Замість крапок поставте потрібні дієслова руху.

м. Київ

1. – Скажіть, будь ласка, Олег вдома?
– Ні, його немає.
– Вибачте, а де він?
– Він ... у бібліотеку.
– А він не сказав, коли ... додому?
– На жаль.
2. – Куди ти зараз ...? На стадіон?
– Ні, на стадіон я ... вчора. А сьогодні я ... на центральний ринок.
– А може ... на ринок завтра разом?
– Завтра не можу, тому що завтра я ... на рибалку.
– На рибалку? А можна я ... з тобою?
3. – Скажіть, будь ласка, Ольга ще не приїхала з Києва?
– Ні, вона ... завтра.
– Завтра? А ви не скажете о котрій годині вона ... ?
– Здається, о 16 годині.
– Вибачте, а яким поїздом вона ... ?
– Вона ... автобусом.
– Дякую.

Розгляньте малюнок і скажіть:
де Олег?
Що він робить?
З ким він розмовляє?
Коли він повернеться додому?
Що йому подобається?
Що він тримає в руках?

Що?

Знахідний відмінок

Куди?

Це університет. Я бачив цей університет. Я їду в університет.
 Це новий магазин. Я бачив цей новий магазин. Я їду в цей новий магазин.
 Сьогодні цікава вистава. Я вже бачив цю виставу. Він ходив на цікаву виставу.
 Ось велика аудиторія. Я бачив цю велику аудиторію. Я їду в цю велику аудиторію.
 Це наше гарне місто. Я люблю це гарне місто. Вона їде в це гарне місто.
 Це Чорне море. Я бачив Чорне море. Ми їдемо на Чорне море.

Знахідний відмінок

що?

куди?

в (у)
на

Я бачив	цей високий будинок цю нову картину це красиве місто	Я ходив	у цей новий магазин на цю цікаву виставку у це красиве місто
----------------	--	----------------	--

Місцевий відмінок

де?

Знахідний відмінок

куди?

Я навчаюся у цьому університеті. Я їду в цей університет.
 На нашому стадіоні сьогодні футбол. Ми їдемо на наш стадіон.
 У цій новій аптеці є різні ліки. Він пішов у цю нову аптеку.
 У студентській їдальні смачна їжа. Вони пішли в студентську їдальню.
 У тому красивому селі є музей. Ми їздили в те красиве село.
 Я відпочивав на чудовому озері. У неділю я поїду на те чудове озеро.

в(у), на

Місцевий відмінок

де?

Знахідний відмінок

куди?

Я був	у цьому новому магазині на цій новій вулиці у цьому красивому місті	Я їздив	у цей чудовий театр на цю цікаву виставу у це красиве місто
--------------	---	----------------	---

Вправа 35. Прочитайте речення. Запишіть запитання.

1. На минулому тижні ми почали вчити математику і фізику.
2. У понеділок Лариса ходила в бібліотеку.
3. Увечері вона працювала в читальному залі.
4. У вівторок Сімон П'єр їздив на пошту.
5. У вівторок вранці ми писали контрольну роботу.
6. У середу ми їздили на екскурсію в краєзнавчий музей.
7. У четвер вони дивилися нову виставу в міському театрі.
8. У п'ятницю Сімеон Франсуа і Крістіан ходили в гості до своїх друзів.
9. У суботу студенти ходили в центральний парк.
10. У неділю вони дивилися футбол по телевізору.

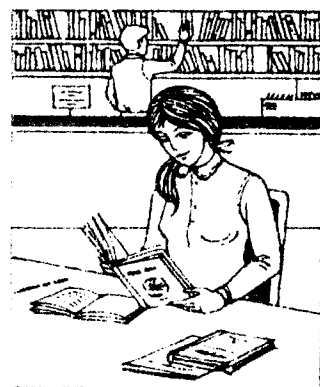
35 а. Розгляньте малюнок. Відповідайте на запитання:

Де працює студентка?

Що вона робить?

Що вона тримає в руках?

Що лежить на столі?

Вправа 36. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі. Визначте відмінок.

Ми вчимося на (підготовче відділення). На (наше) підготовчому відділенні працює викладач Людмила Володимирівна. Я **вступив** на (підготовче відділення) у вересні. У Вінницькому національному технічному (університет) є художній музей. Учора ми ходили на екскурсію в (цей музей). У музеї ми бачили (цікаві картини). Я довго розглядав одну (картина), тому що вона мені сподобалася. На (ця картина) **зображено** квіти.

Потім ми ходили в **етнографічний кабінет**. У (цей кабінет) є національний український одяг. Екскурсовод розповів нам про (українські **рушники**). На (ці **рушники**) червоні та чорні кольори. Потім ми довго розглядали (**писанки**), які нам дуже сподобалися. Я обов'язково куплю собі таку (**писанка**), тому що це чудовий сувенір.

А завтра ми поїдемо в (музей) М. Пирогова. Ми ще не бачили (цей відомий) в Україні музей, але на (уроки) нам розповідали про (він). Тому я знаю, що цей музей – це будинок відомого хірурга і вченого Миколи Пирогова. У (цей будинок) Пирогов жив і працював багато років. Там він написав свої (відомі наукові статті). Я дуже хочу побачити і цей будинок, і ці **наукові роботи**, і (чудова українська природа).

А. Розкажіть про свої екскурсії. Куди ви ходили, що бачили, що вам сподобалося? Розпитайте друзів, куди б вони хотіли поїхати на екскурсію.

Час, коли відбувається дія	
коли ?	
Місцевий відмінок	Знахідний відмінок
Я приїхав у листопаді Він приїхав у вересні Вона приїхала в травні Крістіан приїхав у жовтні Самра поїхала в грудні Ахмед поїде в червні Ерік поїде в липні Франсуа приїхав у березні Еранда приїхав у квітні Салех поїхав у серпні Нізар приїхав у січні Анас приїде в лютому	Я працюю у вівторок Ми вчимося в середу Вона відпочиває в суботу Халед прийшов у понеділок Друзі приїхали в п'ятницю Ірина поїхала в четвер Вони прилетіли в неділю Алла прийшла годину тому Суніл поїхав тиждень тому Я поїду додому через тиждень Рік тому ми навчалися в школі Вони приїдуть через місяць

Вправа 37. Прочитайте та запишіть речення. Замість крапок напишіть назви днів тижня.

коли?

Тиждень починається в ... У цей день ми вчимо українську мову. Наступного дня, у ..., ми вчимо українську мову, математику, фізику. Посеред тижня, в ..., ми вчимо хімію, інформатику і українську мову. Наступного дня, в ..., ми йдемо на екскурсію і вчимо українську мову. У ... закінчується наш робочий тиждень, але і цього дня ми вчимо українську мову. У ... ми відпочиваємо і теж вчимо українську мову. У ... закінчується тиждень. Звичайно, в ... ми відпочиваємо. І вчимо українську мову. І готуємося в ... до наступного тижня, який, як відомо, починається в ... Таке життя.

Знахідний відмінок

як довго?

Сьогодні гарний день.
 Це місяць червень.
 Літо було тепле.
 Весна – найкраща пора.
 Ніч була холодна.
 Це останній тиждень семестру.
 Цей рік був гарним.

Я працював **увесь день**.
 Я відпочивав **увесь місяць**.
 Ми працювали **все літо**.
Усю весну ми були в Києві.
 Я не спав **усю ніч**.
 Ми склали іспити **весь тиждень**.
Цілий рік ми вчили мову.

Вправа 38. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

1. **Увесь день**, зранку до вечора, студенти були в університеті.
2. **Цілу ніч** ми їхали поїздом до Києва.
3. Потім **майже годину** ми їхали автобусом.
4. Я подумав **хвилину** і відповів на запитання.
5. **Усе літо** друзі відпочивали в Криму.
6. **Усю ніч** Ібрагім готувався до екзамену.
7. Сьогодні останній день літа.
8. **У цей день** я відпочиватиму.
9. **Увесь день** я відпочиватиму на озері.
10. Цей тиждень був важким.
11. На **цьому тижні** закінчується сесія.
12. **Цілий тиждень** ми складали заліки та іспити.
13. Учора була субота.
14. **У цю суботу** ми не відпочивали.
15. Ми працювали **всю суботу**, тому що сесія.
16. Майже **цілий рік** Ахмед навчався на підготовчому відділенні.
17. Цей рік був для нього дуже важким.

Час, коли відбувається дія

Місцевий відмінок	Знахідний відмінок	
коли?	коли?	як довго?
у січні	тиждень тому	увесь день
у лютому	у вівторок	усю ніч
у березні	у суботу	цілий тиждень
у травні	у неділю	цілу годину
у серпні	через тиждень	усю неділю
у листопаді	через рік	цілий рік

Вправа 39. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Моя сестра приїхала в (субота).
2. Вона буде у Вінниці цілий (тиждень).
3. Через (тиждень) вона поїде в Чернігів.
4. Андрій прийшов (година) тому.
5. Він розповідав про свою країну (ціла година).
6. Через (година) він пішов в університет.
7. Він пішов в університет на (весь вечір).
8. Цю роботу я писав (увесь день).
9. Цю книжку я прочитав за (тиждень).
10. Ольга переклала текст за (година).
11. Він дав мені цю книгу на (одна година).
12. Через (година) я повернув йому цю книгу.
13. Він пішов і повернувся за (година).
14. Ми не бачилися (цілий рік).
15. Зіна їде в Болгарію на (все літо).

як довго?

Я читав усю ніч.
 Він працював цілий день.
 Ми відпочивали все літо.
 Цілий тиждень вони були в Одесі.
 Майже рік він вивчав мову.
 Цілий рік він був у Єгипті.
 Усю зиму було холодно.
 Цілу осінь ішли дощі.
 Усю весну ми будували дім.

коли?

Щоночі вони слухають музику.
 Ми працюємо **щодня**.
Влітку ми поїдемо в Париж.
Щотижня в нас контрольна робота.
Щороку ми їздимо на море.
 Додому він повернувся **торік**.
Взимку було холодно.
 Вони приїхали **восени**.
Навесні розквітають сади.

Запам'ятайте!

Іменники

день
 ніч
 година
 тиждень
 місяць
 рік
 весна
 літо
 осінь
 зима

Прислівники часу**коли?**

щодня
щоночі
щогодини
щотижня
щомісяця
щороку; торік
навесні
влітку
восени
взимку

Щодня я іду в інститут.
 Щоночі ми спимо.
 Щогодини я слухаю новини.
 Щотижня ми пишемо контрольну.
 Він отримує листи щомісяця.
 Вона приїхала торік.
 Навесні ми поїдемо в столицю.
 Влітку я добре відпочив.
 Восени починається навчання.
 Взимку ми поїдемо додому.

Вправа 40. Читайте, запитуйте.

- Учора ми ходили на екскурсію.
- Сьогодні я читаю книгу.
- Завтра Наджі їде додому.
- Щодня ми працюємо в університеті.
- Торік Крістіан їздив у Францію.
- Позаторік Самуель жив у Нігерії.
- Щороку ми їздимо на море.
- Щотижня ми пишемо контрольну роботу.
- У липні та серпні у студентів будуть канікули.
- Я поїду додому влітку.
- Восени я повернуся в Україну.
- Взимку Суніл їздив в Індію.

40 а. Знайдіть прислівники часу (вправа 40) та запишіть їх у таблицю.

Коли?

день	тиждень	місяць (сезон)	рік
...

Вправа 41. Пишіть відповіді на запитання.

1. Коли в студентів канікули?
2. Коли починається навчання?
3. Коли в Україні холодно?
4. Коли починається рік?
5. Коли Ігор їздить додому?
6. Коли ти ходиш у бібліотеку?

літо
осінь
зима
січень
субота
день

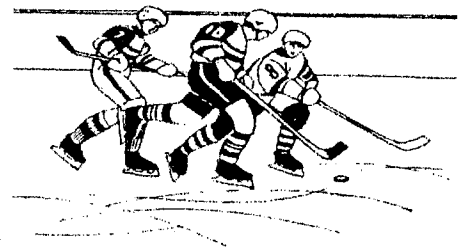
Вправа 42. Прочитайте речення та напишіть запитання.

1. У парку росте високе дерево.
2. Тут будують високий будинок.
3. Сьогодні сильний вітер.
4. Михайло Ломоносов - великий учений.
5. Літак летить швидко і високо.
6. На екскурсії було цікаво.
7. Вона читає цікавий роман.
8. Сьогодні останній урок.
9. Мій годинник іде точно.
10. Іноді він грає у футбол.
11. Навесні ми поїдемо в Київ.
12. Взимку діти грають у хокей.
13. Я часто пишу листи друзям.
14. Сьогодні в нас важлива зустріч.
15. Дуже важливо зробити цю роботу зараз.
16. Влітку вони поїдуть відпочивати.

Як? Коли? Який?

Яке дерево росте в парку?

... ..

42 а. Розгляньте малюнки і скажіть:

Хто це? Що вони роблять? Коли вони грають у футбол?

Коли вони грають у хокей?

Вправа 43. Прочитайте прикметники. Утворіть від них прислівники.
Назвіть антоніми.

який? → як?

Зразок: високий;
високий – високо ≠ низько

Важливий, веселий, гарний, голосний, кривий, важкий, окремий, повільний, прямий, радісний, дорогий, реальний, світлий, сильний, спільний, сумний, темний, точний, успішний, цікавий, частий, широкий.

Вправа 44. Запитайте у своїх друзів:

- Що вони робили вчора? (позавчора, торік, у січні ...)
- Де вони були вчора? (сьогодні, влітку, у середу ...)
- Куди вони поїдуть завтра? (у неділю, восени ...)

10

Читайте. Порівнюйте

Знахідний відмінок

Який студент? – Студент, якого я знаю.	котрий (який) →	котрого (якого)
Яка студентка? – Студентка, яку я знаю.	котра (яка) →	котру (яку)
Яке місто? – Місто, яке я люблю.	котре (яке) →	котре (яке)
Які друзі? – Друзі, які живуть тут.	котрі (які) →	котрих (яких)

!

Читайте. Пишіть.

Я чекаю свого брата. Я запросив його в гості.	Я чекаю свого брата, котрого (якого) я запросив у гості.
Мені подобається цей костюм. Я купив його сьогодні.	Мені подобається цей костюм, котрий (який) я купив сьогодні.
Я читаю оповідання. Його написав відомий письменник.	Я читаю оповідання, котре (яке), написав відомий письменник.
Я знаю цю студентку. Її звать Марина. Я люблю цю музику. Її написав український композитор.	Я знаю цю студентку, котру (яку) звать Марина. Я люблю цю музику, котру (яку) написав український композитор.
Я зустрічаю моїх друзів. Ти їх бачив у театрі.	Я зустрічаю моїх друзів, котрих (яких) ти бачив у театрі.
Я приніс твої газети та журнали. Ти купив їх на пошті.	Я приніс твої газети та журнали, котрі (які) ти купив на пошті.

Вправа 45. Складіть речення з фрагментів.

1. Учора я зустрів друга, ...	... яку я подивився вчора.
2. Сьогодні прийдуть наші друзі, ...	... яку читає професор Азаров.
3. Я подарував йому годинник, ...	... які написав відомий поет.
4. Нам сподобалася екскурсія, ...	... які прочитали влітку.
5. Вона пише вправу, ...	... яку ми зустріли в магазині.
6. Я люблю ці вірші, ...	... яких ми запросили в гості.
7. Вони довго говорили про книги ...	... яку не написала вчора.
8. Суніл запитав мене про дівчину, ...	... на яку ми ходили в п'ятницю.
9. Я розповім вам про виставку, ...	... який я купив у Києві.
10. Сьогодні в нас лекція, ...	... якого давно не бачив.

Вправа 46. Складіть діалоги.

Зразок: Книга, купити, я, книгарня.

- Ти не бачив мою нову книгу?
– Яку книгу?
– Яку я купив у книгарні.

1. Журнал, купити, я, пошта. 2. Друг, зустріти, ти, парк. 3. Касета, слухати, ми, вчора. 4. Сумка, купити, я, Одеса. 5. Подруга, зустріти, ти, інститут. 6. Зошити, залишити, я, стіл. 7. Викладач, зустріти, ми, бібліотека. 8. Листи, отримати, я, середа.

R

Вправа 47. Прочитайте дієслова. Складіть з ними речення та запишіть їх.

Запрошувати – запросити	(кого? куди?)
згадувати – згадати	(кого? що? про кого? про що?)
креслити – намалювати	(що?)
малювати – намалювати	(кого? що?)
одержувати – одержати	(що?)
платити – заплатити	(за що? кому?)
пояснювати – пояснити	(що? кому?)
перевіряти – перевірити	(що? кого?)
показувати – показати	(що? кому?)
просити – попросити	(кого? + інфінітив)

Урок 4

Четвертий урок

Максим **читав** текст і **писав** нові слова.
Коли він **прочитав** текст, він **пішов** відпочивати.

Олег **поснідав** і **пішов** в інститут.
Він **прийшов** в інститут о 8 годині.

На новій вулиці багато **будують**.
Влітку **збудували** новий будинок.

Заняття **починаються** о 8 годині, а **закінчуються** о 14 годині.

Вони **приїхали** з різних міст і країн.
У мого нового друга є комп'ютер.
У нашій групі **п'ять** студентів.
– Звідки ви **приїхали**?
– Я **приїхав** з Африки.
– А ви?
– Я з Сирії.

1 Читайте

Дієслова руху

Теперішній час

Інфінітив

Я іду в музей. Ти ідеш в театр. Вони ідуть на стадіон. Я часто ходжу в парк. Ти давно ходиш у музичну школу? Вони часто ходять на виставки.	іти (йти) ходити
Я їду в інститут. Ти їдеш у Київ? Сьогодні вони їдуть на екскурсію.	їхати
Я часто їжджу поїздом. Ти завжди їздиш трамваєм? Щороку вони їздять на море.	їздити
Сьогодні я лечу в Париж. Ти летиш зі мною?	летіти
Я завжди літаю літаками "Аерофлоту". Ти часто літаєш цим літаком? Іноді вони літають уночі.	літати

Спочатку біжу я, потім біжиш ти. Вони біжать останніми.	бігти
Я часто бігаю влітку. Ти завжди бігаєш вранці? Вони бігають на стадіоні.	бігати
Я пливу першим. Ти пливеш повільно. Вони пливуть швидко.	пливти
Вранці я плаваю в басейні. Ти часто плаваєш в басейні? Вони завжди плавають разом.	плавати
Я веду брата в школу. Ти ведеш свою сестру в театр? Вони ведуть дітей у цирк.	вести
Я часто воджу брата в школу. Ти часто водиш свою сестру в школу? Вони завжди водять дітей у цирк.	водити
Я везу документи в Київ. Що ти везеш? Автобуси везуть пасажирів.	везти
Я завжди вожу книги з собою. Ти щодня возиш в інститут словники? Студенти завжди возять з собою книги і зошити.	возити
Я несу важку сумку. Що ти несеш? Вони несуть в руках квіти.	нести
Я завжди ношу з собою сумку. Ти часто носиш телефон з собою? Вони щодня носять книги з собою.	носити

Вправа 1. Прочитайте речення. Замість крапок напишіть потрібні дієслова.

1. Наджі . . . в бібліотеку. Він часто . . . у бібліотеку. 2. Марія . . . додому. Вона завжди . . . додому. 3. Андрій . . . в Лондон. Він часто . . . в Лондон. 4. Самра . . . книжки в портфелі. Вона завжди . . . книжки в портфелі. 5. Автобус . . . нас на екскурсію. Цей автобус часто . . . нас на екскурсію.

Вправа 2. Складіть діалоги.

Зразок: Їхати – їздити, щодня, інститут.

– Скажи, будь ласка, ти сьогодні їдеш в інститут?

– Так (Ні), я щодня їжджу в інститут.

1. Іти – ходити, часто, магазин. 2. Їхати – їздити, часто, стадіон.
3. Бігати – бігти, завжди, вранці. 4. Іти – ходити, рідко, бібліотека. 5. Їхати – їздити, рідко, екскурсія. 6. Іти – ходити щодня, виставка.

2

Читайте. Порівняйте

Теперішній
час

Минулий
час

Я йду

Я йшов

Вона йшла

Я ходжу

Я ходив

Вона ходила

Я їду

Коли я їхав.....

..... їхала

Я їжджу

Я їздив

Вона їздила

Дієслова руху

Минулий
час

Я йшов в інститут дуже швидко.

Коли я йшов в інститут, я зустрів Марину.

Учора я ходив у медичний університет.

Влітку я часто ходив на пляж.

Вранці я їхав трамваєм.

Коли я їхав трамваєм, я читав газету.

У суботу я їздив у Київ.

Взимку я часто їздив у Київ.

Сьогодні Лариса їхала автобусом.

Коли вона їхала автобусом, вона читала журнал.

Торік Тетяна їздила в Москву.

Вона їздила на конференцію.

Вправа 3. Читайте, пишть. Поставте дієслова у формі минулого часу.

летіти – літати

Літак... високо. У минулому році Сергій Іванович... у Берлін. До Києва вона... майже 10 годин.

пливти – плавати

Я... швидко і тому стомився. Майже годину я... у басейні. У січні вона часто... в басейні.

Бігти – бігати

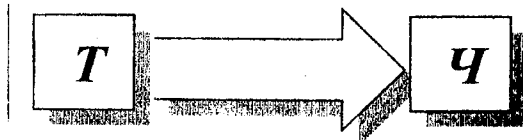
Влітку Антон щодня . . . на стадіоні. Вона . . . швидко і перемогла.
Сьогодні Ірина довго . . . на стадіоні.

Запам'ятайте!

летіти

я лечу
ти летиш
він летить

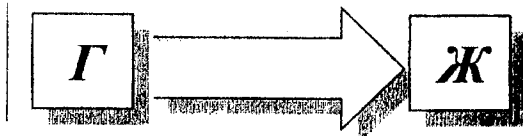
ми летимо
ви летите
вони летять

бігти

я біжу
ти біжиш
він біжить

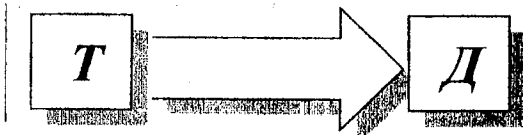
ми біжимо
ви біжите
вони біжать

іти

я іду
ти ідеш
він іде

ми ідемо
ви ідете
вони ідуть

Читайте, пишіть

Дієслова руху

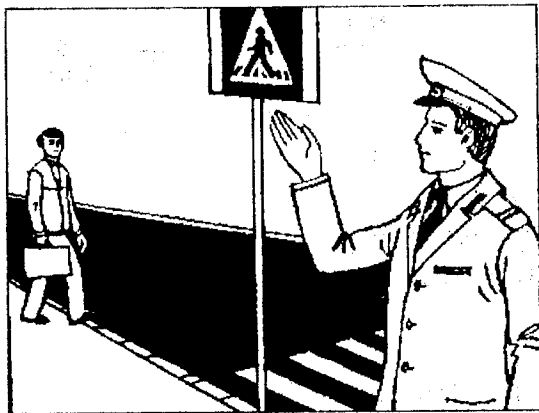
піти (прийти)
поїхати (приїхати)

Минулий час

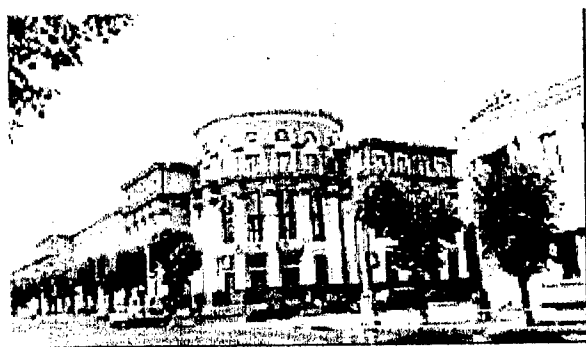
Студент Він Максим Він	пішов поїхав	пришов приїхав	в університет в університет о 8 годині. у бібліотеку у бібліотеку о 10 годині.
Алла Вона Ніна Вона	пішла поїхала	пришла приїхала	в театр сьогодні в Одесу вранці
Студенти Вони Вони Ми	пішли поїхали	пришли приїхали	на екскурсію додому ввечері на стадіон у Вінницю в грудні

Іти (йти) – вийти, зайти, перейти, обійти, прийти
Ходити, виходити, заходити, переходити, обходити, приходити

Вправа 4. Прочитайте. Слова в дужках поставте у потрібній формі.

Учора я ходив в театр. Я вийшов о 16 (година). Я йшов по (вулиця) Келецькій і нікуди не заходив. Лише зайшов на ринок “Юність”, купив квіти і пішов далі. Біля (кінотеатр) “Мир” я зайшов на хвилинку в (аптека) і купив ліки. Потім я прийшов до (медичний університет) і зайшов до (мої земляки), які живуть у (гуртожиток) медичного університету. Я запросив їх до (театр) і вони погодилися. Коли ми вийшли з (гуртожиток), була вже 17 година. Ми обійшли великий автомобіль, що стояв на (тротуар). Біля (ринок) “Урожай” ми перейшли вулицю Пирогова. Потім ми зайшли у (кафе), щоб випити каву. Ми випили (своя каву) і пішли далі. На (площа) Гагаріна ми зайшли в центральний універмаг. Там мої друзі купили зошити. Коли ми вийшли з (універмаг), була вже (17 годин 45 хвилин). Ми швидко пішли по вулиці Соборній. Вулиця Соборна – центральна вулиця (місто). Тут багато (красиві будинки) старої архітектури. На Соборній завжди багато людей і транспорту. Тут їздять трамваї і тролейбуси, автобуси і маршрутні таксі. На (ця вулиця) дуже багато різних магазинів, але ми не заходили в жоден, тому що в нас було мало (час). Біля Вінницького економічного університету ми перейшли на ліву сторону. Через хвилину ми прийшли до театру. Ми зайшли в театр, купили квитки і пішли дивитися (вистава). Ми прийшли вчасно, тому що вистава почалася о 18 годині.

Вінниця. Вулиця Соборна.

А. Знайдіть у тексті дієслова руху. Визначте їх вид. З'ясуйте їх значення.

Б. Розгляньте малюнок. Опишіть ситуацію. Складіть діалоги.

Вправа 5. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Сьогодні Богдан (їхати) у Львів.
2. Він часто (їздити) у Львів, тому що там живуть його батьки.
3. Він завжди (їздити) поїздом.
4. Коли він (приїхати) у Львів, він обов'язково купить свіжі квіти.
5. Від вокзалу він (поїхати) трамваем.
6. На минулому тижні Богдан (літати) у Варшаву.
7. Від Києва до Варшави він (летіти) дві години.
8. Назад у Київ Богдан (прилетіти) через три дні.
9. Яна вчиться у фізкультурному інституті.
10. Вона часто (плавати) у Дніпрі.
11. Взимку вона (плавати) в басейні.
12. Сьогодні у Яни тренування: вона стрибає у воду і швидко (пливти).

3

Дієслово

Недоконаний та доконаний вид

Читайте

Самуель **писав** лист.

Він **написав** лист.

Інна **читала** книгу.

Вона **прочитала** книгу.

Сашко **дивився** виставу.

Він **подивився** виставу.

Студенти **перекладали** текст.

Ми **переклали** текст.

!

Одночасність дії

Послідовність дії

Недоконаний вид	Доконаний вид
що робив ?	що зробив ?
Сергій читав текст і писав слова.	Він прочитав текст і пішов гуляти.
Ольга малювала і слухала музику.	Вона намалювала картину і поїхала у музей.
Я читав статтю і перекладав слова.	Я прочитав статтю і пішов спати.

Вправа 6. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. У суботу Марина (поснідати) і (поїхати) в краєзнавчий музей.
2. Там вона (оглянути) виставку і (подивитися) нову колекцію національного одягу.
3. Потім вона (випити) каву і (піти) в міську бібліотеку.
4. Коли Марина (прийти) в бібліотеку, вона (зустріти) там свою

подругу. 5. Вони разом (піти) в читальний зал і (взяти) там нові журнали. 6. Вони (читати) журнали і (дивитися) фото. 7. Потім Марина (піти) до бібліотекаря і довго (розмовляти) з нею. 8. Марина (запитувати) і уважно (слухати) відповіді. 9. Бібліотекар (відповідати і (пояснювати) Марині. 10. Марина (подякувати) і (піти) до свого столу.

Що робить Марина?

3

Читайте

Скільки книг ти **прочитав**?

Скільки часу ти **читав** ці книжки?

Як довго ти **читав** ці книжки?

Я **прочитав** 10 книг.

Я **читав** їх 2 місяці.

Я **читав** їх 2 місяці.

Віктор **писав** це завдання весь день.

Як довго він **писав** це завдання?

Марина **перекладала** цей текст 3 години.

Скільки часу вона **перекладала** цей текст?

!

скільки часу? = як довго?

одну годину

всю ніч

цілий тиждень

3 місяці

2 роки

три години

весь день

два тижні

майже місяць

1 рік

довго

недовго

дуже довго

не дуже довго

5 років

?

Вправа 7. Відповідайте на запитання.

1. Скільки часу Халед читав текст?
2. Скільки часу студенти слухали лекцію?
3. Як довго ви летіли літаком?
4. Скільки часу Махеш учився в школі?
5. Скільки часу ви живете у Вінниці?
6. Як довго ви відпочивали на морі?
7. Як довго Віта перекладала текст?
8. Скільки часу ви були в Одесі?
9. Як довго говорив депутат?
10. Скільки часу Марія працює лікарем?

1 година

2 години

всю ніч

10 років

майже 2 роки

цілий тиждень

весь день

майже місяць

не дуже довго

5 років

Вправа 8. Пишіть: 1) речення, в яких дія виконується одночасно;
2) речення, в яких дія виконується послідовно.

1. Майже (година) Рашид читав (газета) і слухав (музика). 2. Потім він обідав і дивився телевизор. 3. Коли він пообідав, він пішов гуляти. 4. Цілу (година) він гуляв, дихав свіжим повітрям, розмовляв з друзями. 5. Потім він зайшов у магазин, купив хліб, молоко, сир і пішов додому. 6. Він ішов і думав про (майбутня зустріч) з Оксаною. 7. О 16 (година) Рашид прийшов додому і почав робити домашнє завдання. 8. Спочатку він прочитав текст і записав нові слова. 9. Потім він перекладав слова і писав речення. 10. Майже весь вечір Рашид розв'язував задачі з (математика) і слухав (музика). 11. О 23 (година) він вимкнув світло і пішов спати. 12. Вранці Рашид встав, поснідав і пішов в університет.

А. Поставте запитання до кожного речення.

5

Читайте. Порівнюйте

Учитель **почав** урок о 8 годині.

Урок **почався** о 8 годині.

Учитель **закінчив** урок о 9 годині.

Урок **закінчився** о 9 годині.

* * *

Професор **почав читати** лекцію о 10 годині.

Лекція **почалася** о 10 годині.

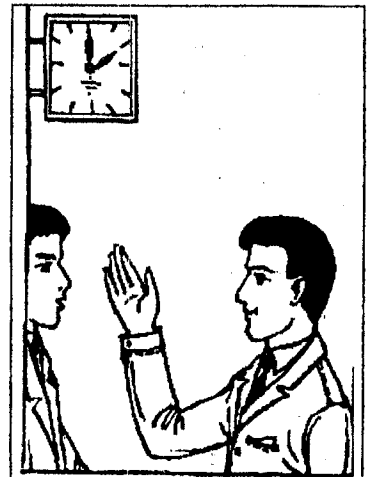
Професор **закінчив читати** лекцію о 12 годині.

Лекція **закінчилася** о 12 годині.

* * *

Вони **почали говорити** о 13 годині 10 хвилин. Їхня розмова **почалася** о 13 год. 10 хвилин.

Вони **закінчили говорити** о 13 годині 30 хвилин. Їхня розмова **закінчилася** о 13 годині 30 хвилин.

О котрій годині починається урок? = Коли починається урок?

**Заняття починаються о 8 годині,
а закінчуються о 14 годині.**

**починати – почати – починатися – початися
закінчувати – закінчити – закінчуватися – закінчитися**

Вправа 9. Читайте. Запитуйте. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Зима починається в (грудень), а закінчується в (лютий). 2. Концерт починається о 19 (година). 3. Коли концерт закінчиться, ми поїдемо додому. 4. Заняття починаються о 9 годині, а закінчуються о 15 годині. 5. Я почав писати (лист) о 20 годині, а закінчив о 21 годині. 6. Ми почали навчатися в (університет) в 1995 році, а закінчили в 2000 році. 7. Весна починається в (березень), а закінчується в (травень). 8. Влітку день починається дуже рано. 9. Наша подорож закінчилася в (Київ). 10. Ми почали будувати цей будинок у (минулий рік). 11. Друзі закінчили (своя розмова) лише ввечері. 12. Я закінчив писати (вправа), а тепер починаю читати текст.

Вправа 10. Пишіть.

Зразок: Сьогодні я . . . читати книгу. (почати – початися)
Сьогодні я почав читати книгу

1. Сьогодні ми (почати – початися) вивчати математику та фізику, а українську мову ми (почати – початися) вивчати ще у вересні. 2. Коли ми (закінчити – закінчитися) навчання, ми станемо інженерами. 3. На наступному тижні в нас (починати – починатися) сесія. 4. Коли (закінчити – закінчитися) сесія, в нас (почати – початися) канікули. 5. Після літніх канікул (починати – починатися) новий навчальний рік. 6. Свою статтю Олександр Романович (закінчити – закінчитися) ще вчора. 7. У вівторок (починати – починатися) спортивні змагання. 8. Вони (закінчити – закінчитися) лише на наступному тижні. 9. Лідія (почати – початися) читати цю книгу сьогодні вранці. 10. Вона (закінчити – закінчитися) читати її лише завтра.

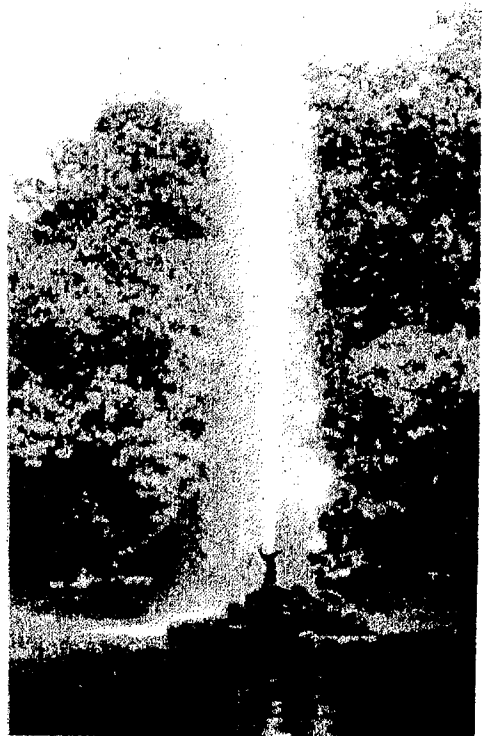
Вправа 11. Відповідайте на запитання.

1. Коли починається навчальний рік?
2. Коли починається літо?
3. О котрій годині починається урок?
4. Коли закінчується урок?
5. У якому місяці починається зима?
6. Коли почнуться змагання?
7. Коли ви почали вивчати українську мову?
8. Як довго триває перший семестр?
9. Як довго тривають канікули?
10. Скільки часу триває навчальний рік у вашій країні?
11. Як довго відпочивають ваші студенти?
12. Коли починається сесія?
13. Як довго триває сесія?
14. Скільки часу триває іспит?
15. Як довго триває поїздка до Києва?

вересень
червень
8 година
15 година
грудень
завтра
жовтень
2 місяці
4 місяці
.....
.....
січень
12 днів
3 години
4 години

Вправа 12. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Сьогодні ми (їхати) на екскурсію.
2. Разом з (ми) (їхати) наш викладач.
3. Наша подорож (початися) о 6 годині ранку.
4. Ми (їхати) автобусом у місто Умань.
5. Наша поїздка (тривати) 4 години.
6. Скажіть, будь ласка, о котрій годині ми (приїхати) в Умань?
7. Як довго ви були на (екскурсія)?
8. Коли ви (поїхати) додому?
9. Ми довго (ходити) в парку, а потім (відпочивати) в кафе.
10. Увечері ми (приїхати) у Вінницю.
11. Скажіть, будь ласка, скільки часу (тривати) ваша екскурсія?
12. Що вам (сподобатися) на (екскурсія)?
13. Так, найкраще місце в (Умань) – це парк!
14. Скажіть, будь ласка, куди ви (поїхати) наступного тижня?

Умань. Парк "Софіївка"

Іменники

Родовий відмінок

(Genitive case)

Називний відмінок	Знахідний відмінок	Родовий відмінок
Це мій брат.	Я бачу мого брата.	Це фото мого брата.
Ось його вчитель.	Я бачу його вчителя.	Це журнал його вчителя.
Це наш інститут.	Я бачу наш інститут.	Це стадіон нашого інституту.
Ось моя сестра.	Я бачу мою сестру.	Це фото моєї сестри.
Вона учениця.	Я знаю цю ученицю.	Тут книги цієї учениці.
Це Україна.	Я люблю Україну.	Це карта України.
Тут студенти.	Я бачу студентів.	Це кімната студентів.
Це її подруги.	Я знаю її подруг.	Це одяг її подруг.

Читайте. Порівнюйте

Це нова книга.

Це Крістіан.

Це Олег.

Ось Роман.

Це студентка Жанна.

Це Емма.

Це Ніна.

Ось Костянтин.

Це Олена.

Це журнали.

Тут карта.

Тут чай.

Це мій підручник.

Олена викладач.

Це університет.

Там місто Одеса.

Київ – столиця України.

Його брат живе в Києві.

Сьогодні екскурсія.

Автор нової книги живе у Вінниці.

У Крістіана є словник.

В Олега є комп'ютер.

У Романа немає підручника.

У Жанни сьогодні день народження.

У Емми немає братів.

У Ніни немає сестри.

У Костянтина немає автомобіля.

В Олени є цікавий журнал.

У нас немає журналів.

Це карта моєї країни.

Він п'є чай без цукру.

Це підручник з української мови.

Вона викладач англійської мови.

Біля нашого університету є фонтан.

Нізар приїхав з міста Одеси.

Завтра ми їдемо до Києва.

Він поїхав до свого брата.

Після екскурсії ми йдемо додому.

Іменники

Однина

Родовий відмінок

Називний відмінок хто? що?	Родовий відмінок кого? чого?	Закінчення
Чоловічий рід		
мій брат його словник наш університет її батько наш вчитель твій трамвай	мого брата його словника нашого університету її батька нашого вчителя твого трамвая	-а -у -я
Жіночий рід		
моя сестра його книга твоя мати ця ніч його сім'я	моєї сестри його книги твої матері цієї ночі його сім'ї	-и -і -ї
Середній рід		
моє вікно його дитя наше життя твоє завдання	мого вікна його дитяти нашого життя твого завдання	-а -и -я

Множина

Називний відмінок хто? що?	Родовий відмінок кого? чого?	Закінчення
Чоловічий рід		
мої брати наші столи наші музеї	моїх братів наших столів наших музеїв	-ів -їв

Жіночий рід		
його сестри наші матері мої статті їхні аудиторії	його сестер наших матерів моїх статей їхніх аудиторій	- ів - ей - ій
Середній рід		
мої вікна наші поля ваші моря	моїх вікон наших полів ваших морів	- ів

Вправа 13. Читайте, запитуйте.

Зразок: Це син брата.
Чий це син?

1. Це дочка брата.
2. Це будинок друга.
3. Це зошит студента.
4. Я зустрів друзів сина.
5. Вони бачили будинок сестри.
6. Ми любимо вірші Шевченка.
7. Ми зустріли дочку вчителя.
8. Я читав роман Олеся Гончара.
9. Це викладач Халєда.
10. Це шуба Самри.

Вправа 14. Прочитайте та запишіть речення. Замість крапок поставте необхідні закінчення

1. Знайомтесь: це мій брат Халєд.
2. Він студент нашого університет...
3. У мого брат... Халєд... сьогодні день народження.
4. Я іду до магазин..., щоб купити йому подарунок.
5. У мого брат... немає годинник...
6. У Халєд... немає калькулятор...
7. Але у нього є багато друз...
8. Я куплю йому годинник і калькулятор.
9. А ще я куплю йому підручник української мов...
10. Біля магазин... я зустрів свого друга Богдана.
11. Богдан теж студент нашого університет...
12. Він приїхав з міст... Полтав...
13. Ми з Богданом будемо вчитися 5 рок...
14. У Богдана є багато друз...
15. Ми заходимо до магазин...
16. Я купую подарунки, а Богдан купує собі підручник англійської мов...
17. Потім він купує сувеніри для своїх сестер та для своєї матер...
18. Богдан живе недалеко від нашого гуртожитк..., тому ми разом їдемо додому.

Вправа 15. Заповніть таблиці

Називний відмінок	Родовий відмінок
хто?	кого?
друг – друзі брат – ...	друга – друзів

Викладач, водій, інженер, дочка, дружина, дівчина, жінка, лікар,

сестра, професор, учень, студентка, мати, дідусь, товариш, співак, артист, художник, письменник.

Називний відмінок	Родовий відмінок
чого?	що?
стіл – столи аптека – ...	стола – столів

Вулиця, зошит, ручка, книжка, кімната, магазин, музей, пам'ятник, стадіон, трамвай, університет, комп'ютер, автомобіль, годинник, гуртожиток, аудиторія, вікно, місто, завдання, вправа.

Запишіть і запам'ятайте

Іменники
Чоловічий рід

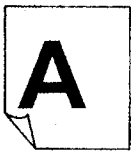
Родовий відмінок

Однина

<p>- а</p> <p>- я</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назви істот, осіб 2. Конкретні предмети 3. Назви міст і сіл 4. Одиниці площі, ваги, довжини 5. Назви днів і місяців 6. Наукові терміни 7. Назви дерев 8. Числові назви 	<p>друга, слона</p> <p>зошита, олівця</p> <p>Києва, Лондона</p> <p>гектара, грама, метра</p> <p>вівторка, травня</p> <p>електрона, діода</p> <p>горіха, дуба</p> <p>нуля, десятка</p>
<p>- у</p> <p>- ю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збірні назви 2. Назви речовин та матеріалу 3. Назви явищ природи 4. Назви організацій 5. Почуття, фізичний стан 6. Дії і процеси 7. Просторові назви 8. Абстрактні назви 9. Деякі географічні назви 	<p>народу, лісу</p> <p>цукру, граніту</p> <p>снігу, вітру, урагану</p> <p>заводу, інституту</p> <p>болю, спокою</p> <p>синтезу, польоту</p> <p>простору, степу</p> <p>розуму, характеру</p> <p>Криму, Камеруну,</p> <p>Китаю.</p>

Вправа 16. Прочитайте речення. На місті крапок поставте потрібні закінчення

1. Завтра ми їдемо до Чернігов.....
2. Від Києв до Вінниці майже 300 кілометрів.
3. Я хочу яблучного сок.....
4. У мого брат.... є син.
5. Минулого вівторк.... ми ходили в театр.
6. Друзі запросили нас до ресторан....
7. Без одного грам.... нема кілограм....
8. Увечері довго не було трамва.....
9. Тарас обчислив площу трикутник....
10. Маса електрон.... дуже мала.
11. Столиця Камерун... – Яунде.
12. Ці студенти приїхали з Ліван....
13. До Лондон..... ми летіли майже 4 години.
14. Сьогодні ми слухали лекцію про опір метал.....
15. Андрій – студент Київського університету.

Вправа 17. Запишіть слова у формі родового відмінка. З'ясуйте значення виділених слів

Зразок:

- а, -я

Відмінка, трактора, автомобіля . . .

- у, - ю

народу, дощу, спокою...

Житомир, парк, підручник, аналіз, алюміній, листопад, Київ, кілометр, автомобіль, сантиметр, університет, вітер, кілограм, Париж, квадрат, протон, комп'ютер, чай, водень, **смуток**, Єгипет, **майдан**, ромб, Ніл, друг, літак, нуль, Пакистан, будинок, магазин, Берлін, серпень, папір, Ліван, трикутник, степ, термінал, трамвай, політ, Камерун, караван, **настрій**, **циклон**, радіус, префікс, коридор, **грунт**, аспірин, космодром, вокзал, спорт.

Вправа 18. Закінчіть речення.

1. Семестр почнеться наступного . . .	понеділок
2. Студенти знайомляться з елементами математичного . . .	аналіз
3. Я записую лекцію з теорії . . .	магнетизм
4. Цей матеріал має властивість . . .	провідник
5. Скля виконує роль . . .	ізолятор
6. Мідь – хороший провідник електричного . . .	струм
7. Новий рік почнеться першого . . .	січень
8. Анас обчислив площу . . .	трикутник
9. Вони поїхали до . . .	інститут
10. Учені вивчають природу . . .	протон

є ≠ немає

Називний відмінок	Родовий відмінок
<p>хто? що?</p> <p>У мене є брат. У тебе є друг. У Люди є словник. У нас був комп'ютер. На площі буде пам'ятник. У Петра є книга. Тут були студенти. У тебе є сестри? У місті є музеї? У вас є свіжі газети?</p>	<p>кого? чого?</p> <p>У нього немає брата. У неї немає друга. У мене немає словника. Тепер у нас немає комп'ютера. Тут немає пам'ятника. У Віктора немає книги. Тут немає студентів. У нього немає сестер. Тут немає музеїв. Сьогодні немає свіжих газет.</p>

Запам'ятайте!

Є

+

Називний
відмінок

немає

+

Родовий
відмінок

У тебе є телевізор?
У Богдана є син?
У брата є дочка?
У неї є намисто?
У вас є зошити?
У Марини є книжки?

У мене немає телевізора.
У нього немає сина.
У нього немає дочки.
У неї немає намиста.
У них немає зошитів.
У неї немає книжок.

!

Родовий відмінок

у кого?

я → у мене

ми → у нас

ти → у тебе

ви → у вас

він → у нього

вони → у них

вона → у неї

Іван Іванович

—

в Івана Івановича

Сергій Васильович

—

у Сергія Васильовича

Ірина Петрівна	–	до Ірини Петрівни
Марія Михайлівна	–	для Марії Михайлівни
Шевченко Тарас Григорович	–	у Шевченка Тараса Григоровича
Шевченко Яна Вікторівна	–	у Шевченко Яни Вікторівни

У кого є ... ?	у мене	у нас	+ НЕМАЄ +	Родовий відмінок
	у тебе	у вас		
	у нього			
	у неї	у них		

* * *

Вправа 19. Прочитайте та запишіть речення.

Зразок: У (друг) немає (зошит).
У друга нема зошита.

нема = немає

1. У (Роман) нема (підручник). 2. У (Марія) нема (комп'ютер).
3. У (студент) нема (олівець). 4. У (Сергій) нема (стілець). 5. У (викладач) нема (журнал). 6. У (буфет) немає (чай). 7. У (брат) немає (автомобіль).
8. У (Іван) немає (фотоапарат). 9. У (Оксана) немає (дідусь). 10. У (фермер) немає (трактор). 11. У (бабуся) немає (телевізор). 12. У місті немає (театр).

Вправа 20. Складіть діалоги

1. Зразок: Ви, словник.
– Вибачте, у вас є словник?
– На жаль, у мене немає словника.

1. Місто, пам'ятник. 2. Ви, цукор. 3. Вони, принтер. 4. Університет, стадіон. 5. Площа, фонтан. 6. Місто, аеропорт. 7. Магазин, молоко. 8. Ви, будинок. 9. Тут, зупинка. 10. Школа, басейн. 11. Аудиторія, стіл. 12. Пустеля, вода.

2. Зразок: Ірина, піти, подруга.
– Вибачте, Ірина вдома?
– Ні, Ірини немає вдома.
– А де вона?
– Вона пішла до подруги.

1. Крістіан, піти, Сімеон. 2. Анас, поїхати, Ахмед. 3. Олег, піти, магазин.
4. Бабуся, поїхати, аптека. 5. Максим, піти, друг. 6. Віталій, поїхати, Валерій.
7. Рашид, піти, брат. 8. Ікбаль, поїхати, Пакистан. 9. Сімон П'єр, поїхати, Камерун. 10. Самуель, поїхати, Нігерія. 11. Людмила, піти, Лариса. 12. Микола, поїхати, Харків. 13. Сергій Васильович, піти, університет. 14. Іван Іванович, піти, Олена Михайлівна. 15. Ольга Василівна, поїхати, Київ. 16. Василь Якович, поїхати, мати.

3. Зразок: Ти; словник.

–Вибач, у тебе немає словника?

–У мене був словник, а зараз немає.

–А коли буде?

–Думаю, в мене завтра буде новий словник.

1. Він; зошит. 2. Вона; книга. 3. Халед; сумка. 4. Яна; калькулятор.
5. Юля; журнал. 6. Викладач; комп'ютер. 7. Студент; підручник. 8. Ти; гітара.
9. Ви; книги. 10. Андрій; принтер. 11. Ви; автомобіль. 12. Ерік; конверти.

Вправа 21. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі

1. У цьому підручнику немає (малюнки). 2. На нашій вулиці немає (ресторан). 3. Сьогодні на занятті нема мого (друг). 4. Франсуа не прочитав текст, тому що в нього не було (словник). 5. Джамаль не ходив у театр, тому що в нього не було (квиток). 6. Я не зробив завдання, тому що в мене нема (підручник). 7. У будинку немає (ліфт). 8. Сьогодні нема (мороз). 9. В аудиторії нема (студенти). 10. У кімнаті нема (крісло).

Вправа 22. Відповідайте на запитання.

Зразок: – Чого у тебе немає? (словник)

– У мене немає словника.

1. Кого сьогодні немає?	(Іван Григорович)
2. Кого нема в аудиторії?	(викладач)
3. Чого немає в буфеті?	(апельсини та ананаси)
4. Кого нема вдома?	(дідусь)
5. Чого у тебе немає?	(телефон)
6. Чого немає на заводі?	(метал)
7. Кого немає на роботі?	(директор)
8. Кого нема в бібліотеці?	(студент)
9. Чого нема в аптеці?	(аспірин)
10. Чого нема в цій кімнаті	(стіл)
11. Чого нема в бідного?	(багатство)
12. Чого немає в багатого?	(доброта)
13. Кого немає на занятті?	(Валерія)
14. Кого немає в аудиторії?	(Валерій)
15. Кого нема в читальному залі?	(Валентина)
16. Кого нема сьогодні вдома?	(Валентин)

Читайте, пишіть

Родовий відмінок

який?

яка?

яке?

які?

Який це музей?

Це музей **нашого** інституту.

Яка це вулиця?

Це вулиця **нашого** міста.

Яка це карта?

Це карта **України**.

Яке це фото?

Це фото **наших** друзів.

Які це студенти?

Це студенти **технічного** університету.

чий?

чия?

чиє?

чиї?

Чий це будинок?

Це будинок **мого** брата.

Чия це кімната?

Це кімната **моєї** сестри.

Чиє це фото?

Це фото **його** дівчини.

Чиї це зошити?

Це зошити **наших** друзів.

Увага!

чий?

=

який?

Це журнал мого брата. Чий це журнал? Який це журнал?

чия?

=

яка?

Це аудиторія нашої групи. Чия це аудиторія? Яка це аудиторія?

чиє?

=

яке?

Це його місто. Чиє це місто? Яке це місто?

чиї?

=

які?

Це наші студенти. Чиї це студенти? Які це студенти?

Читайте. Порівнюйте

чий?

чийого?

чийх?

Це **мій** брат.

Це книга **мого** брата.

Це книги **моїх** братів.

Ось **твій** друг.

Це зошит **твого** друга.

Це зошити **твоїх** друзів.

Це **наш** учитель.

Це стіл **нашого** вчителя.

Це столи **наших** учителів.

Це **ваш** син?

Це дочка **вашого** сина?

Це діти **ваших** синів?

Це **їхній** декан?

Це кабінет **їхнього** декана?

Це кабінети **їхніх** деканів?

чия?**чиєї?****чиїх?**

Ось **моя** сестра.
 Це **твоя** сестра?
 Ось **наша** артистка.
 Це **ваша** дочка?
 Це **їхня** мати.

Тут кімната **моєї** сестри.
 Це книга **твоєї** сестри?
 Це квіти **нашої** артистки.
 Це син **вашої** дочки?
 Тут подруги **їхньої** матері.

Це кімнати **моїх** сестер.
 Це книги **твоїх** сестер?
 Це квіти **наших** артисток.
 Це діти **ваших** дочок?
 Це подруги **їхніх** матерів.

чиє?**чийого?****чиїх?**

Тут **моє** поле.
 Це **твоє** вікно?
 Ось **наше** місто.
 Це **їхнє** дитя?

Ось хліб з **мого** поля.
 З **твого** вікна видно парк.
 Це вулиці **нашого** міста.
 Це одяг **їхнього** дитяти?

Це урожай з **моїх** полів.
 З **твоїх** вікон видно парк.
 Тут історія **наших** міст.
 Це іграшки **їхніх** дітей.

!

Присвійні займенники

Родовий відмінок

Називний відмінок	Родовий відмінок	Закінчення
чий?	чийого?	
Чоловічий та середній рід		
мій брат	моє вікно	мого брата, вікна
твій брат	твоє вікно	твого брата, вікна
наш брат	наше вікно	нашого брата, вікна
ваш брат	ваше вікно	вашого брата, вікна
їхній брат	їхнє вікно	їхнього брата, вікна
Жіночий рід		
чия?	чиєї?	
моя сестра	моєї сестри	- єї
твоя книга	твоєї книги	
наша кімната	нашої кімнати	- ої
ваша аудиторія	вашої аудиторії	
їхня країна	їхньої країни	

Множина (для всіх родів)		
чия?	чиїх?	
мої брати	моїх братів	- їх
твої сестри	твоїх сестер	- их
наші міста	наших міст	- їх
ваші друзі	ваших друзів	
їхні діти	їхніх дітей	

Вправа 23. Пишіть.

Зразок: Це будинок (мій батько).
Це будинок мого батька.

1. Це друг (мій друг).
2. Тут живе брат (наш викладач).
3. Я бачив фото (його сестра).
4. Це друг (наш син).
5. Я давно не бачив сина (твоя сестра).
6. У цьому будинку живе брат (наш професор).
7. Це гуртожиток (наші студенти).
8. Я люблю читати вірші (молоді поети).
9. Учора ми слухали музику (українські композитори).
10. Ми бачили батька (наші друзі).

Вправа 24. Складіть діалоги.

Зразок: Зошит (мій брат)
– Вибачте, це ваш зошит?
– Ні, це зошит мого брата.

1. Підручник (моя сестра).
2. Сумка (його дружина).
3. Кімната (її мати).
4. Фото (моя дочка).
5. Книги (їхні друзі).
6. Викладач (наші студенти).
7. Стіл (наш викладач).
8. Квартира (мої друзі).
9. Квіти (наші дівчата).
10. Газета (його сестра).
11. Стаття (наш професор).
12. Журнал (мій брат).
13. Будинок (мої батьки).
14. Картини (мій дідусь).
15. Ручка (мій друг).

Вправа 25. Пишіть.

Зразок: Ми слухали концерт (наші артисти).
Ми слухали концерт наших артистів.

1. Артем приготував подарунки для (свої батьки).
2. Ми часто згадуємо (наші матері).
3. Учора я зустрів (твої друзі).
4. Це картина (відомий художник).
5. У суботу виступали актори (київський театр).
6. Наталя читає вірші (Борис Олійник).
7. Вони слухали пісні (українські співаки).
8. Студенти запросили в

гості (свої викладачі). 9. Крістіан купив карту (Україна). 10. Я купив подарунки для (свої брати і сестри). 11. Це підручники (наші студенти). 12. Ми любимо слухати записи (українська музика).

Вправа 26. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Це вулиці (наш) міста. 2. Це фото (моя) сестри. 3. Він читає журнал (свій) брата. 4. Я оглянув картини (їхні) друзів. 5. Ми зустріли дружину (ваш) викладача. 6. Це квіти (мої) полів. 7. Викладач читає вправи (наші) студентів. 8. Ігор читає вірші (наші) поетів. 9. Це друзі (моя) сестри. 10. Це намисто (твоя) сестри.

Вправа 27. Запишіть відповіді на запитання.

Зразок: Чия це книга? (мій друг).

Це книга мого друга.

1. Чиї це журнали?	(мої друзі)
2. Чия це сестра?	(вона)
3. Чиї це картини?	(його сестра)
4. Які це вулиці?	(наше місто)
5. Яке це вікно?	(моя кімната)
6. Чия це кімната?	(мій брат)
7. Чий це костюм?	(мій батько)
8. Які це студенти?	(наш університет)
9. Чий це паспорт?	(твоя мати)
10. Чий це будинок?	(наша сім'я)

Вправа 28. Прочитайте речення. Поставте запитання.

який? чий?

Зразок: Це зошит Артема. Чий це зошит?

Це план Києва. Який це план?

1. Це стаття викладача. 2. Це словник студента. 3. Це підручник Набіля. 4. Це факультет будівництва. 5. Це карта України. 6. Це кабінет ректора. 7. Це костюм батька. 8. Це кафедра української мови. 9. Це мости Вінниці. 10. Це студенти нашого університету. 11. Тут гуртожиток нашого факультету. 12. Це кімната моєї сестри. 13. Це Міністерство освіти. 14. Це словник Ібрагіма. 15. Це годинник Орфана. 16. Це кафедра фізики. 17. Це парки Києва. 18. Тут карта Європи. 19. Ось розклад сесії. 20. Там кабінет директора. 21. Це дружина нашого професора. 22. Це діти моїх друзів.

Запам'ятайте!

Вказівні та присвійні займенники

Родовий відмінок

Однина		Множина	
Чоловічий та середній рід	Жіночий рід	(для всіх родів)	
чийого? мого твого його, її нашого вашого їхнього свого цього того - ого	чиєї? моєї твоєї його, її нашої вашої їхньої своєї цієї тієї - єї - ої	чиїх? моїх друзів твоїх кімнат його, її книг наших озер ваших матерів їхніх зошитів своїх братів цих річок тих вулиць - їх - их - іх	

Р

Вправа 29. Запишіть словосполучення у формі родового відмінка.

Зразок: Мій друг – мого друга – моїх друзів

1. Наше місто.
2. Твоя сестра.
3. Ваша аудиторія.
4. Моя кімната.
5. Їхня лабораторна робота.
6. Твій комп'ютер.
7. Наша країна.
8. Ваше вікно.
9. Твоє завдання.
10. Наш викладач.
11. Їхній будинок.
12. Ваш батько.
13. Моє оповідання.
14. Їхнє поле.
15. Мій апельсин.

Вправа 30. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Олег; зошит.
Це зошит Олега.

1. Салех; книги.
2. Андрій; автомобіль.
3. Ольга; підручник.
4. Дружина; шуба.
5. Викладач; стіл.
6. Україна; Президент.
7. Акрам; сумка.
8. Марина; кімната.
9. Алла; контрольна робота.
10. Професор Юхимчук; стаття.
11. Валентин; дипломна робота.
12. Артем; школа.
13. Євген; факультет.
14. Лідія; квартира.
15. Іван; село.
16. Зінаїда Павлівна; студенти.
17. Олексій Дмитрович; кабінет.
18. Микола Миколайович; підприємство.
19. Світлана Петрівна; син.
20. Камерун; прапор.
21. Сирія; герб.

Вправа 31. Виконайте вправу за зразком.

який?

чий?

Зразок: Батьківський будинок.
Будинок батьків.

1. Студентський гуртожиток.
2. Міський парк.
3. Університетський стадіон.
4. Київські вулиці.
5. Український прапор.
6. Народні традиції.
7. Фізичні закони.
8. Морська вода.
9. Сільські жителі.
10. Заводська продукція.
11. Міський транспорт.
12. Студентське життя.
13. Вінницькі мости.
14. Немирівський хліб.
15. Львівські цукерки.
16. Одеські пам'ятники.
17. Дитячі ігри.
18. Лікарські поради.
19. Учительська кімната.
20. Професорський кабінет.
21. Жіночий одяг.
22. Чоловічий костюм.
23. Материнська посмішка.
24. Російська нафта.
25. Камерунська кава.

R

Вправа 32. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

Це наш університет. Біля (наш університет) є стадіон. Це стадіон Вінницького національного технічного (університет), у якому ми навчаємося. Такого (стадіон) немає в жодному університеті міста. До (місто Вінниця) ми приїхали минулого (місяць). Мої друзі приїхали минулого (рік). Тепер вони студенти першого (курс), а ми слухачі підготовчого (відділення). Вони вивчають багато різних (предмети), а ми вивчаємо українську (мова). Учора я купив собі новий підручник (українська мова). Але в мене ще немає (словник). Завтра я куплю собі словник, тому що без (словник) неможливо вчити українську мову. А без мови, як відомо, немає (розмова). Тому на заняттях ми читаємо, пишемо і запитуємо (наш викладач). Потім викладач читає слова, а ми пишемо їх без (помилки). Усі студенти (наша група) хочуть познайомитися з українцями, тому ми вивчаємо українську мову. А наступного (рік) ми станемо першокурсниками (наш університет).

Запам'ятайте!

МОЖЛИВО ≠ НЕМОЖЛИВО

Вправа 33. Напишіть відповіді на запитання.

який?

?

чий?

Зразок: Це журнал мого друга. – Чий це журнал?
Це вулиці нашого міста. – Які це вулиці?

1. Це технічний університет.
2. Це українська мова.
3. Це підручник української мови.
4. Ми студенти технічного університету.
5. Це квартира мого батька.
6. Це площа Юрія Гагаріна.
7. Це широкі вулиці.
8. Це вінницькі вулиці.
9. Ось наша бібліотека.
10. Це бібліотека технічного університету.
11. Це книги нашої бібліотеки.
12. Тут кабінет професора Юхимчука.
13. Там аудиторія

нашої групи. 14. Ми слухачі підготовчого відділення. 15. Це наші столи, а це стіл нашого викладача. 16. Ось друзі наших студентів. 17. Це фото моєї матері. 18. Ось сестра цієї студентки. 19. Це брат того студента. 20. Ось фото моєї сім'ї.

9

Читайте

Особові займенники

Родовий відмінок

хто?

у (в), для, від, без, до, кого?

У мене немає словника.
У тебе є словник?
У нього є брат?
У неї є комп'ютер?
Сьогодні у нас гості.
Коли у вас екзамен?
Ви були у них вдома?

я	—	мене
ти	—	тебе
він	—	нього (його)
вона	—	неї (її)
ми	—	нас
ви	—	вас
вони	—	них (їх)

Вправа 34. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в формі родового відмінка.

1. Він прийшов до (я) вранці. 2. Я приготував для (вона) сюрприз. 3. Сьогодні в (ми) контрольна робота з фізики. 4. Учора в (вони) був іспит з української мови. 5. Скоро в (ми) канікули. 6. У (ти) є підручник з хімії? 7. Студенти стомилися, тому що в (вони) сьогодні багато роботи. 8. Увечері я піду до (вона) в гості. 9. У (він) є хороший друг. 10. У (він) друга є комп'ютер. 11. У (вона) є подруга. 12. У (вона) подруги батьки викладачі. 13. Скажіть, будь ласка, коли у (ви) останній екзамен. 14. Дякую, а в (ми) сьогодні.

Вправа 35. Виконайте вправу за зразком.

1. Зразок: Це його друг. – Чий це друг?
У нього немає друга. – У кого немає друга?

1. Це його брати. 2. У нього немає братів. 3. Це його зошит. 4. У нього немає зошита. 5. Це її книжка. 6. У неї немає книжки. 7. Це її подруга. 8. У її подруги немає словника. 9. Це його сестра. 10. У його сестри немає підручника. 11. Тут студенти, а це їхні підручники. 12. Це Акрам і Анас. У них є підручники. 13. Ось їхні друзі. 14. У їхніх друзів немає зошитів.

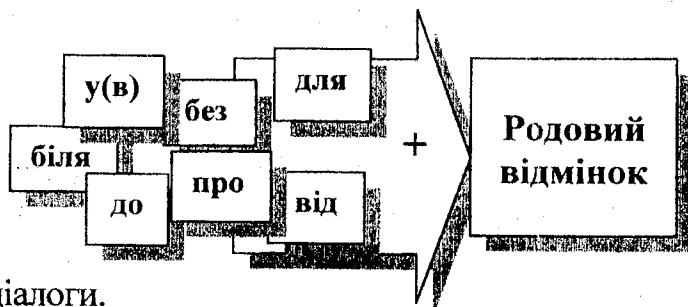
2. Зразок: Цей журнал для тебе.
Для кого цей журнал?

до ≠ від

1. Це кімната для неї. 2. Це лист від нього. 3. Це подарунки для них.

4. Це контрольна робота для вас. 5. Передайте привіт від мене. 6. Ми ідемо від них. 7. Андрій прийде до нас завтра. 8. Без вас мені сумно. 9. До вас я приїду завтра. 10. Учора я приїхав до тебе. 11. Від тебе я пішов до неї. 12. Потім ми пішли до них. 13. Від них я знову поїхав до тебе, тому що без тебе мені сумно. 14. Як ти живеш без мене? 15. Цей вірш я пишу для тебе. 16. Завтра я знову буду в тебе.

Запам'ятайте!

Вправа 36. Читайте діалоги.

- Скажіть, будь ласка, скільки коштує ця газета?
- Ця газета коштує 40 копійок.
- Дякую. А спортивний журнал?
- Журнал коштує 2 гривні.

* * *

- Вибачте, це українські сувеніри?
- Так, звичайно! Дивіться, ось дерев'яні вироби, це кераміка, а тут одяг, рушники, скатерки. Що вас цікавить?
- Покажіть мені цей **рушник**, будь ласка. Скільки він коштує?
- 65 гривень. Будете брати?
- Так, і ще, будь ласка, цю білу скатерку. Скільки вона коштує?
- **Скатерка** коштує 93 гривні.
- Дякую. А ще я хочу подивитися ось цю українську сорочку. Вона коштує 51 гривню, так?
- Так, звичайно. Вам **підрахувати**?
- Так.
- З вас 209 гривень. Дякуємо за покупку.
- Спасибі! До побачення.

10

Читайте. Порівнюйте.

Кількісні числівники

Скільки?

один

одна

одне

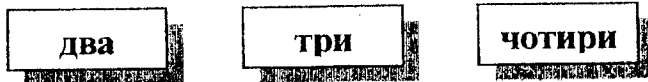
У мене є **один** брат і **одна** сестра.
У нього **один** зошит і **одна** книга.
Тут **один** стіл і **одна** шафа.

У моїх друзів є **одне** дитя.
У моєї кімнати **одне** вікно.
На стіні **одне** дзеркало.

Увага!

один друг	одна сестра	одне дитя
один брат	одна книга	одне вікно
один зошит	одна ручка	одне озеро
* * *		

У мене є **два** брати і **дві** сестри.
Тут **два** студенти і **дві** студентки.
У Лорана **два** зошити і **дві** книги.
Сьогодні в нас **три** уроки. Ми слухали **три** лекції.
Тут **три** юнаки і **три** дівчини.
У моєї квартирі **три** кімнати. У кімнаті **три** вікна.
Інститут купив **чотири** комп'ютери.
У цьому будинку живе **чотири** сім'ї.

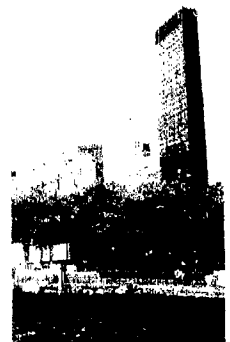
Увага!

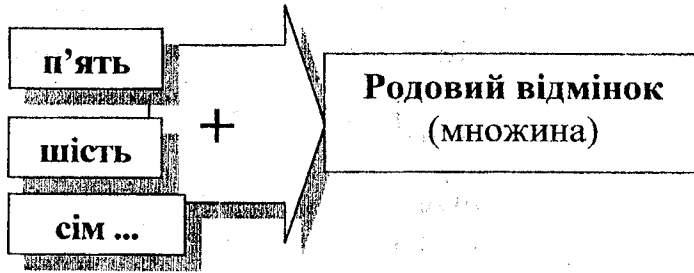
два столи	дві книги	два вікна
три столи	три книги	три вікна
чотири столи	чотири книги	чотири вікна

На заводі працює **багато** інженерів та робітників.
У нашому будинку **п'ять** поверхів.
У нашій групі **вісім** студентів і **дев'ять** студенток.
На нашому факультеті **двадцять** іноземців.
У мене **шість** братів і сім сестер.
Ми їхали **багато** днів та ночей.
В актовому залі **десять** вікон і **п'ять** дверей..
На кафедрі працює **сімнадцять** викладачів.
В університеті **більше ста** аудиторій.
У нашому місті **шість** музеїв.

Увага!

п'ять братів
шість столів
десять зошитів

п'ять сестер
шість ручок
десять кімнат

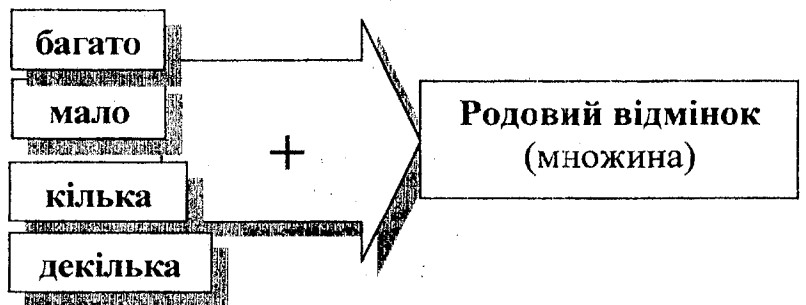
п'ять міст
шість озер
десять вікон

Скільки?

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
Називний 1+ відмінок (однина)	один студент один зошит один трамвай	одна студентка одна книга одна гривня	одне дитя одне вікно одне місце
2 Називний 3+ відмінок 4 (множина)	два студенти три зошити чотири трамваї	дві студентки три книги чотири гривні	два вікна три місця чотири міста
5 Родовий 6+ відмінок 7...(множина)	п'ять студентів шість зошитів сім трамваїв	п'ять студенток шість книг сім гривень	п'ять малят шість вікон сім місць

Увага!

багато учнів
кілька будинків

мало дітей
багато озер

декілька студентів
мало заводів

Вправа 37. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

скільки?

1. У нашому університеті працює 500 (викладачі). 2. На підготовчому відділенні навчається 20 (студенти). 3. Серед них: 5 (камерунці) і 2 (йорданці). 4. У Вінницькому національному технічному університеті навчається 5 тисяч (студенти). 5. В університеті багато великих (аудиторії), декілька лекційних (зали). 6. У нас мало (комп'ютери) і (телевізори). 7. В Україні багато (інженери), (вчителі), (лікари). 9. У нашій країні багато (річки) та (озера). 10. У Вінниці 2 (театр), 5 (музеї), кілька (бібліотеки), 4 (університет), багато (школи), (коледжі), (технікуми). 11. У місті 3 (парки) і 2 (стадіон). 12. У місті мало (площі) і (пляжі). 13. Влітку у Вінниці дуже багато (квіти). 14. У місті є аеропорт, залізничний вокзал і 4 (автовокзал).

10

Читайте

Скільки коштує?

Одна гривня. Дві гривні. Шість гривень.
Одна копійка. Дві копійки. Шість копійок.
Одна гривня і десять копійок.
Дві гривні і двадцять п'ять копійок.
Сім гривень і шістьдесят три копійки.

Це українські гроші

Вправа 38. Складіть діалоги.

Зразок: Зошит, 2 грн. 10 коп.

- Скажіть, будь ласка, скільки коштує зошит?
- Прошу, він коштує дві гривні десять копійок.
- Дайте мені цей зошит за дві гривні десять копійок

1. Словник, 7 грн. 2. Годинник, 45 грн. 3. Квиток, 10 грн. 50 коп. 4. Яблука, 4 грн. 40 коп. 5. Шкарпетки, 3 грн. 6. Сорочка, 32 грн. 7. Підручник, 6 грн. 70 коп. 8. Олівець, 30 коп. 9. Костюм, 257 грн. 10. Взуття, 154 грн. 11. Картопля, 90 коп. 12. Пальто, 758 грн.

Вправа 39. Запишіть слова в таблицю.

Зразок: 2, книга; 5, зошит; 1, вікно.

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
п'ять зошитів	дві книги	одне вікно
...

10, студент; 4, викладач; 5, будинок; 6, вулиця; 7, озеро; 15, гривня; 12, спортсмен; 20, літр; 56, сантиметр; 9, автомобіль; 5, ручка; 4, олівець; 6, діти; 7, тиждень; 8, день; 2, ніч; 3, рік; 152, гривня; 5, конверт; 2, журнал; 2000, житель; 3, пам'ятник; 6, заняття; 3, друг; 5, брат; 10, місяць; 4, інженер; 40, рік.

Вправа 40. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. У кімнаті 5 (стіл). 2. У Ікбаля 4 (брат). 3. Я написав 3 (вправа). 4. Ми прочитали 10 (сторінка) тексту. 5. Андрій купив 6 (зошит) і 4 (книга). 6. Ми гуляли 5 (година). 7. Ірина отримала 3 (лист). 8. У нашому гуртожитку 60 (кімната). 9. В університеті працюють 537 (викладач). 10. Автомобіль „Таврія” коштує 11000 (гривня). 11. Ми вивчаємо українську мову уже 4 (місяць), а наші друзі – 5 (місяць). 12. У Вінниці багато (музей) і мало (театр). 13. У моїй кімнаті 1 (шафа), 1 (стіл) і 4(стілець). 14. Він подарував Тетяні 3 (троянда). 15. Я знаю 4 (мова).

Вправа 41. Прочитайте текст. Напишіть запитання до кожного речення. Перевірте себе, чи добре ви розумієте виділені слова.

Вік живи – вік учись

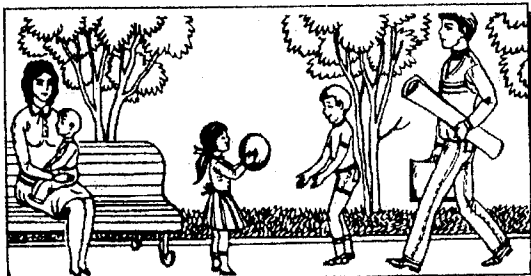
Мені 27 (рік). Коли мені було 3 (рік), я пішов у **дитячий садок**. У 7 (рік) я вже ходив у перший клас. 10 (рік) я навчався в школі і, коли її закінчив, мені було вже 17 (рік). Потім я вступив до університету і **завершив** навчання через 4 (рік). В університеті я добре вчився і мене **запросили** до аспірантури. Аспірантом я був 3 (рік). Ще 3 (рік) я писав дисертацію. Мені було вже 27 (рік), коли я її **захистив**.

Отже, з двадцяти семи років я навчався 24 (рік). Що я робив **решту** свого життя, я не пам'ятаю. Може, теж учився? Як ви думаєте?

Вправа 42. Відповідайте на запитання.

1. Як ви розумієте назву тексту?
2. Як би ви назвали цей текст?
3. Чи зустрічали ви таку ситуацію в житті?

Дайте відповідь на останні запитання тексту. Почніть вашу відповідь словами: « Я думаю, що»

Розгляньте малюнок і скажіть, скільки років цим людям? Що вони роблять?

12

Читайте. Порівнюйте

Один

Тут один студент. Сьогодні немає одного студента.

Це один зошит. Тут немає одного зошита.

Тут одна студентка. Це робота для однієї студентки.

У мене одна кімната. Це меблі для одної кімнати.

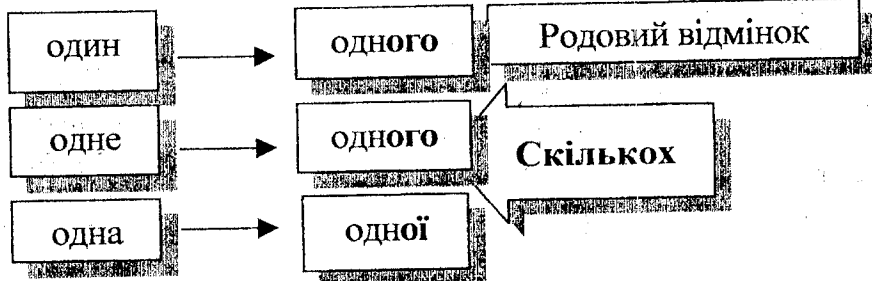
На столі одне яблуко. Тут немає одного яблука.

У нас працює один професор. Це лист від одного професора.

Одні студенти розв'язали задачу, а інші – ні.

Для одних студентів це легка задача, а для інших – важка.

Запам'ятайте!

Вправа 43. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

1. Я отримав лист від одн... друга.
2. Це матеріали для одн... роботи.
3. Ці запитання викладач приготував для одн... студентки.
4. Ми стояли біля одн... картини і слухали розповідь екскурсовода.
5. На екскурсії не було одн... студента і одн... студентки.
6. У групі навчається чотири брат... 7. Вчора не було одн... брата.
8. Скільки брат... було вчора? 9. Скількох брат... не було вчора?
10. Одн... студенти уже склали іспити, а інші ще продовжують складати.
11. Для одн... студентів це була легка сесія, а для інших – важка.
12. В аудиторії не вистачає одн... стола і одн... стільця.

Читайте. Порівняйте.

два

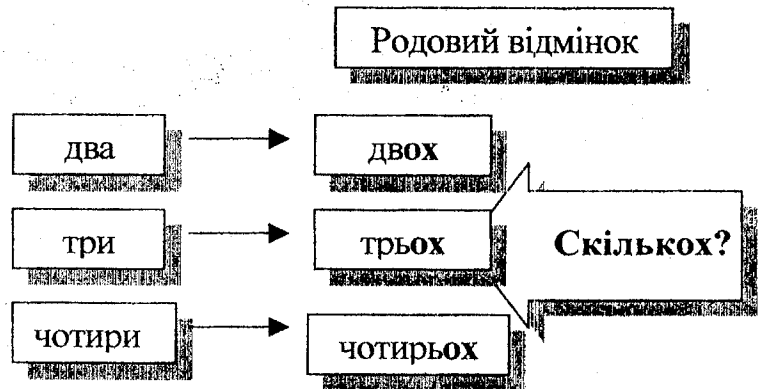
три

чотири

Ось два юнаки і дві дівчини.
Тут три студенти.
У моєї квартири три кімнати.
Ці три міста відомі в Україні.
У нашій групі чотири дівчини.
Ось чотири учні.

Тут немає двох юнаків і двох дівчат.
Ця кімната для трьох студентів.
Я купив меблі для трьох кімнат.
Ми побували у трьох містах.
Це квіти для чотирьох дівчат.
У чотирьох учнів немає зошитів.

Запам'ятайте!

Вправа 44. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Я купив подарунки для (два брати). 2. Ми отримали листи від (дві сестри). 3. Сьогодні не було (три студенти). 4. Ми їдемо в гості до (два земляки). 5. Університет купив комп'ютери для (три аудиторії). 6. У моїх (чотири товариші) є брати і сестри. 7. Це нові столи для (чотири кімнати). 8. Це кімната для (три камерунці). 9. Я отримав листи від (два ліванці). 10. Мати приготувала сніданок для (чотири сини). 11. Щоб зробити ці вправи, мені потрібно менше (три години). 12. Цю книгу я читав близько (чотири дні). 13. Ми відпочивали більше (два місяці). 14. Ми будемо навчатися більше (чотири роки). 15. Взимку ми відпочивали менше (два тижні).

Запам'ятайте!

більше ≠ менше

Вправа 45. Складіть діалоги.

близько більше менше	Зразок:	Читати книгу. 2 години.
		– Ти довго будеш читати цю книгу?
		– Ні, не довго. Близько двох годин.

1. Перекладати текст. 3 години. 2. Слухати музику. 2 години. 3. Розмовляти по телефону. 3 хвилини. 4. Відпочивати на морі. 2 тижні. 5. Складати

- іспити. 4 дні. 6. Розв'язувати задачу. 4 хвилини. 7. Готувати обід. 2 години.
8. Писати контрольну роботу. 3 години. 9. Дивитися телевізор. 4 години.
10. Навчатися на підготовчому відділенні. 4 місяці.

Читайте. Порівняйте

п'ять

шість ...

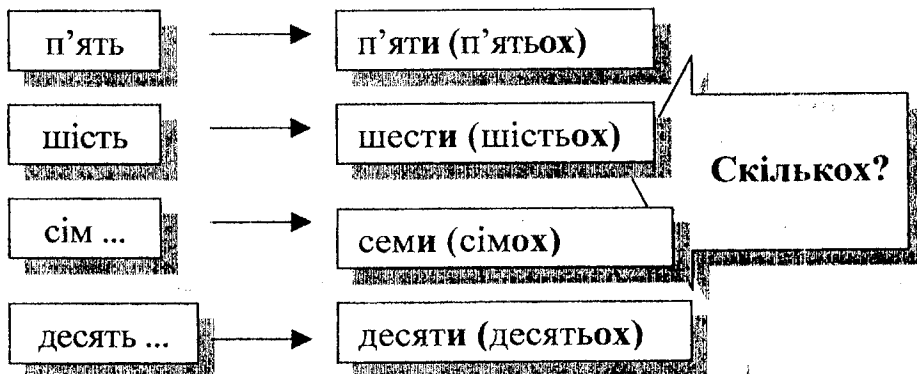
десять ...

У мене є **п'ять** гривень.
Тут **шість** сторінок тексту.
Сьогодні **сім** градусів тепла.
Тут працює **десять** робітників.
У цій групі **двадцять** студентів.
Ми купили **вісім** підручників.

У тебе немає **п'яти** гривень?
Тут не більше **шести** сторінок тексту.
Учора було менше **семи** градусів тепла.
Тут є робота для **десятьох** робітників.
У тій групі близько **двадцяти** студентів.
Ці підручники для **восьми** учнів.

Запам'ятайте!

Родовий відмінок

Вправа 46. Запишіть словосполучення у формі родового відмінка.
Складіть з ними речення.

Зразок:	5; студенти. П'яти (п'ятьох) студентів
---------	---

1. 5; книги. 2. 6; зошити. 3. 8; гривні. 4. 20; інженери. 5. 30; студенти.
6. 20; аспіранти. 7. 5; професори. 8. 15; лікарі. 9. 10; школярі. 10. 12; місяці.

Вправа 47. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

-и

-ьох

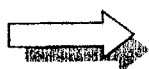
1. У нашій групі більше двадцят... студентів. 2. Сьогодні немає п'ят... студентів. 3. Для п'ят... студентів ми приготували підручники. 4. До восьм... додати шість буде чотирнадцять. 5. Від тридцят... відняти п'ятнадцять буде п'ятнадцять. 6. Ми їхали більше десят... годин. 7. Сьогодні не було на лекції десят... студентів. 8. Більше сем... днів Арманд був у Києві. 10. У шіст... студенток сьогодні іспит з фізики.

Запам'ятайте!

Родовий відмінок

шість
сім
вісім

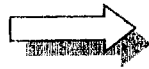
і

е

шести
семи
восьми

і

о

Читайте. Порівняйте

50

60

70

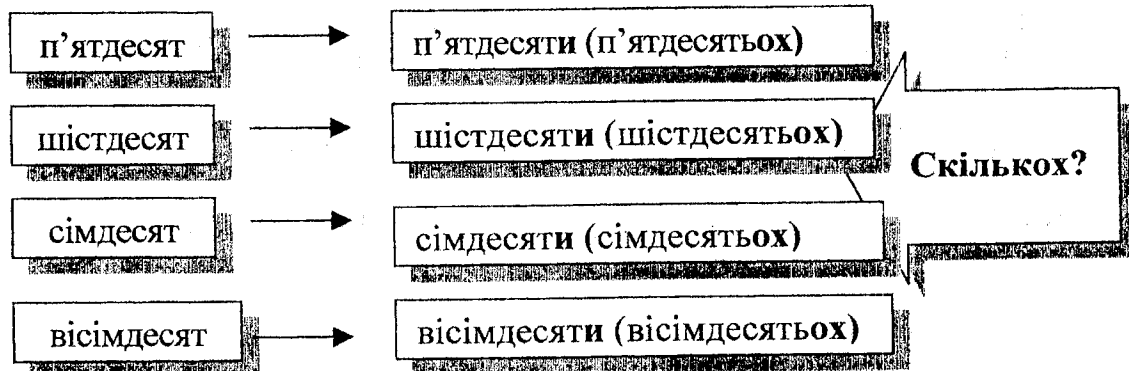
80

Тут п'ятдесят аспірантів.
У мене є шістдесят гривень.
Бабусі сімдесят років?
В інституті вісімдесят аудиторій.

В інституті більше п'ятдесяти аспірантів.
Словник коштує менше шістдесяти гривень.
– Ні, бабусі більше сімдесяти років.
В інституті більше вісімдесяти аудиторій.

Запам'ятайте!

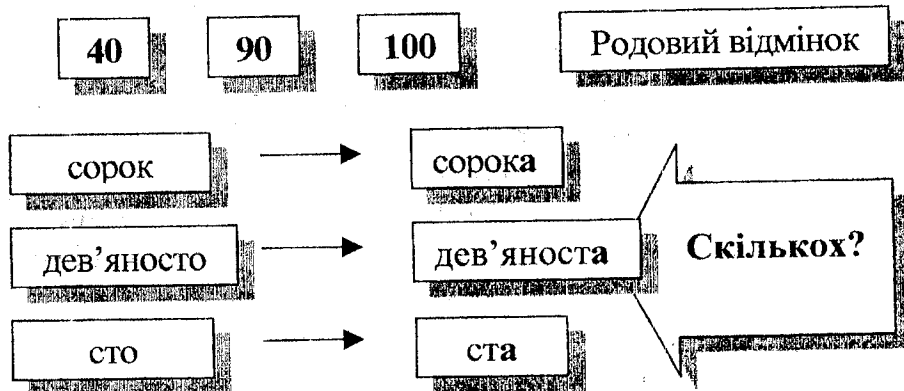
Родовий відмінок

Вправа 48. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. До (п'ятдесят) додати десять буде шістдесят. 2. До (шістдесят) додати двадцять буде вісімдесят. 3. Від (сімдесят) відняти двадцять п'ять буде сорок п'ять. 4. Від (вісімдесят) відняти п'ятнадцять буде шістдесят п'ять. 5. На заводі працює більше (вісімдесят) інженерів. 6. На лекції було близько (сімдесят) студентів. 7. В університеті працює менше (сімдесят) професорів. 8. Дідусь прожив більше (сімдесят) років. 9. Довжина цього будинку більше (п'ятдесят) метрів. 10. Ширина річки менше (шістдесят) метрів. 11. Ми дивилися фільм близько (п'ятдесят) хвилин. 12. Більше (шістдесят) днів було сухо і тепло.

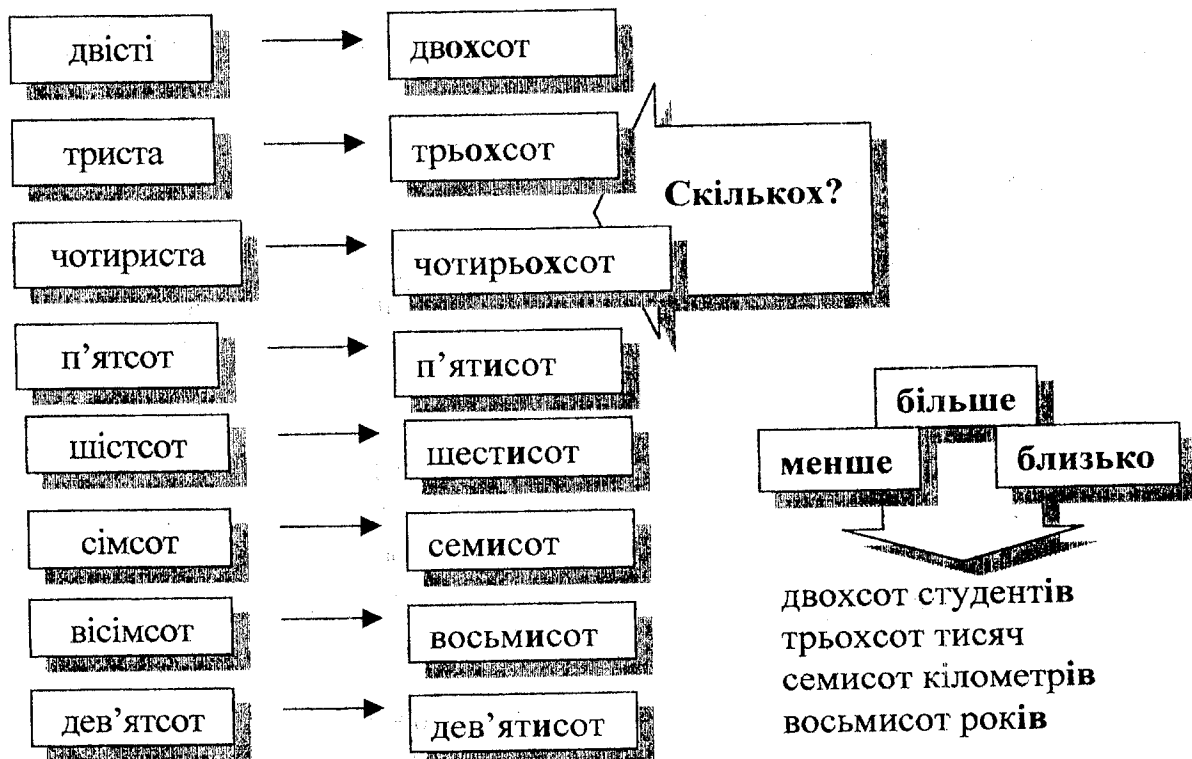
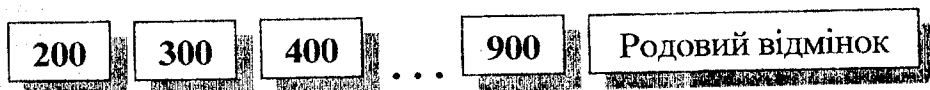
Увага!

Вправа 49. Запишіть числа словами.

1. Йому близько (90) років.
2. До (40) додати (20) буде (60).
3. Від (100) відняти п'ятдесят буде п'ятдесят.
4. Ми ішли лісом близько (40) хвилин.
5. Цей годинник коштує більше (100) гривень.
6. Довжина цієї вулиці менше (100) метрів.
7. У місті збудовано більше (40) нових будинків.
8. У профілакторії відпочили не менше (90) студентів нашого університету.
9. До (100) додати сто буде двісті.
10. Від (40) відняти десять буде тридцять.
11. Бібліотека отримала більше (100) нових підручників.
12. Цей собор будували більше (40) років.

Увага!

Вправа 50. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. На першому курсі навчається близько (двісті) студентів.
2. У гуртожитку живе близько (п'ятсот) студентів.
3. У Вінниці близько (чотириста) тисяч жителів.
4. Відстань від Землі до Місяця близько (чотириста) тисяч кілометрів.
5. Швидкість звуку становить більше (триста) метрів за секунду.
6. Ширина Дніпра становить більше (дев'ятсот) метрів.
7. Площа України більше (шістсот) тисяч квадратних кілометрів.
8. Населення України становить близько (п'ятдесят) мільйонів чоловік.
9. Температура плавлення цього металу менше (чотириста) градусів.
10. До (сімсот) додати двісті буде дев'ятсот.
11. Від (дев'ятсот) відняти сто буде вісімсот.
12. Від (вісімсот) відняти триста буде п'ятсот.
13. Від (п'ятсот) відняти сто буде чотириста.
14. До (двісті) додати чотириста буде шістсот.
15. До (шістсот) додати триста буде дев'ятсот.

Р

Вправа 51. Прочитайте. Запишіть числа словами.

1. На занятті немає (1) студента і (1) студентки.
2. До (2) додати два буде чотири.
3. Це робота для (3) студентів.
4. Він купив подарунки для (4) братів.
5. Ці квіти ми купили для (4) дівчат.
6. До (5) додати десять буде п'ятнадцять.
7. Площа моєї кімнати більше (7) квадратних метрів.
8. Висота цього будинку менше (20) метрів.
9. Стипендія становить близько (50) гривень.
10. До (40) додати двадцять буде шістдесят.
11. Від (70) відняти сорок буде тридцять.
12. Від (90) відняти десять буде вісімдесят.
13. До (100) додати триста буде чотириста.
14. Народ України боровся за незалежність більше (200) років.
15. У цьому місті більше (700) тисяч жителів.

Вправа 52. Запишіть словами.

Зразок : $5 + 2 = 7$. До п'яти додати два буде сім.

$7 - 2 = 5$. Від семи відняти два буде п'ять.

1. $7 + 10 = 17$

2. $20 + 30 = 50$

3. $40 + 60 = 100$

4. $25 + 40 = 65$

5. $80 + 20 = 100$

6. $200 + 500 = 700$

7. $250 + 250 = 500$

8. $400 + 300 = 700$

9. $600 + 300 = 900$

10. $700 + 150 = 850$

11. $5 - 2 = 3$

12. $16 - 6 = 10$

13. $20 - 10 = 10$

14. $40 - 15 = 25$

15. $90 - 30 = 60$

16. $100 - 50 = 50$

17. $500 - 300 = 200$

18. $200 - 50 = 150$

19. $900 - 300 = 600$

20. $800 - 500 = 300$

до \neq від

Вправа 53. А. Прочитайте жарт. Числівник у дужках поставте в потрібній формі. З'ясуйте значення виділених слів.

Маленький син приніс додому **черепахи**.

– **Навіщо** вона тобі? – запитала мама.

– Хочу **перевірити**, чи й **справді черепахи** живуть більше (двісті) років.

Б. Прочитайте прислів'я, поясніть їх. Зверніть увагу на вживання числівників.

1. За одного **битого** двох **небитих** дають.
2. Семеро одного **не ждуть**.

В. Відгадайте загадки. Назвіть числівники в формі родового відмінка. З'ясуйте значення виділених слів.

1. Одного батька й однієї матері дитина, а **нікому** з них не син.
2. Що за **звір**: дві голови, шість ніг, дві руки, один хвіст?
3. Зранку ходить на чотирьох, удень на двох, увечері на трьох.
4. У тридцяти двох **воїнів** один командир.
5. У двох матерів по п'ять синів і всім одне ім'я.

13

Читайте. Порівнюйте

Іменники
Порядкові числівники

Родовий відмінок

Яке сьогодні число?

Коли?

Сьогодні:

- 1.01 перше січня
- 2.02 друге лютого
- 3.03. третє березня
- 4.04. четверте квітня
- 5.05. п'яте травня
- 6.06. шосте червня
- 7.07. сьоме липня
- 8.08. восьме серпня
- 09.09. дев'яте вересня
- 10.10. десяте жовтня
- 11.11. одинадцять листопада
- 12.12 дванадцять грудня

Я приїхав **першого січня**.
Він приїде **другого лютого**.
Вона народилася **третього березня**.
Ми вас зустрінемо **четвертого квітня**.
Вони прилітають **п'ятого травня**.
Брат приїхав **шостого червня**.
Сестра написала листа **сьомого липня**.
Приходь до мене **восьмого серпня**.
Заняття почалися **дев'ятого вересня**.
Змагання будуть **десятого жовтня**.
Він одружився **одинадцятого листопада**.
Сесія починається **дванадцятого грудня**.

Читайте.

Коли?

Коли ти народився?

– Я народився четвертого жовтня тисяча дев'ятсот вісімдесят другого року.

Коли ти пішов у школу

– Першого вересня тисяча дев'ятсот сімдесят дев'ятого року.

Коли його день народження?

– Його день народження п'ятого червня.

Коли ми підемо в театр?

– Ми підемо в театр наступного тижня.

Коли ти закінчив читати цю книгу?

– Я закінчив читати цю книгу минулої ночі.

!

Позначення часу

Родовий відмінок

Коли?

цього року	наступного року	минулого року
цього літа	наступного літа	минулого літа
цього місяця	наступного місяця	минулого місяця
цього тижня	наступного тижня	минулого тижня
цього дня	наступного дня	минулого дня
цієї ночі	наступної ночі	минулої ночі
цієї осені	наступної осені	минулої осені

Вправа 54. Складіть діалоги.

1. Зразок: Сьогодні, 3. 03. вівторок.

– Скажіть, будь ласка, яке сьогодні число?

– Сьогодні третє березня, вівторок.

– Дякую.

1. Завтра, 12.05., середа. 2. Позавчора 25. 02., четвер. 3. Учора, 12.01., субота. 4. Післязавтра, 11.04., неділя. 5. Сьогодні, 22.06., понеділок. 6. Завтра, 19.07., п'ятниця. 7. Післязавтра, 20.08., вівторок. 8. Учора, 7.09., середа. 9. Позавчора, 17.10., неділя. 10. Завтра, 15.12., четвер.

2. Зразок: 5.01. друг, наступний тиждень

– Скажіть, будь ласка, коли поїхав ваш друг?

– Він поїхав п'ятого січня.

– А коли він повернеться?

– Думаю, наступного тижня.

1. 6.04., дружина, наступний місяць. 2. 14.07., сестра, майбутня осінь. 3. 21.11., викладач, минулий тиждень. 4. 30.12., брат, наступний рік. 5. 16.05., Олег, наступний тиждень. 6. 17.08., Лариса, наступна ніч. 7. 11.09., Петро,

майбутня зима. 8. 27.05., Інна, майбутнє літо. 9. 19.06., професор, це літо.
10. 12.02., дідусь, ця ніч.

минулого року = торік

майбутнього року = нарік

?

Вправа 55. Читайте запитання, пишіть відповіді.

Зразок: – Коли ти приїхав в Україну? (10.09.)
– Я приїхав в Україну дев'ятого вересня.

1. Коли ти приїхав до Вінниці?	(12.10)
2. Коли в Марії день народження?	(14.05.)
3. Коли у Віктора іспит?	(6.06.)
4. Коли починається навчальний рік?	(1.09)
5. Якого числа приїхав брат?	(22)
6. Коли вона закінчила школу?	(минулий рік)
7. Коли він одружився ?	(1982 рік)
8. Коли вони вступили до університету?	(цей рік)
9. Коли він написав нову книгу?	(той рік)
10. Коли прилетить Імад?	(наступний тиждень)

Вправа 56. Пишіть.

Зразок: Я їздив в Одесу (липень)
Я їздив в Одесу в липні.

1. Канікули почалися (минулий тиждень). 2. Ми були на екскурсії (травень). 3. Вона була в Києві (минулий рік). 4. Іспити починаються (грудень). 5. Сесія закінчиться (наступний тиждень). 6. Тарас Шевченко народився (9 березня, 1814 рік). 7. Війна закінчилася (9 травня, 1945 рік). 8. Цей стадіон відкрили (минулий рік).

Р

Дієслова руху

іти – піти;

ходити – приходити;

бігати – прибігати;

літати – прилітати;

їхати – поїхати

їздити – приїжджати

бігти – прибігти

летіти – прилетіти

Читайте. Порівнюйте

Родовий відмінок

Напрямок руху

Куди?

Звідки?

Це університет.
 Це театр.
 Це магазин.
 Це аптека.
 Це лікарня.
 Це Київ.
 Це Полтава.
 Це Львів.
 Це Росія.

Я їду до університету.
 Ми їдемо до театру.
 Вона їде до магазину.
 Бабуся їде до аптеки.
 Він поїхав до лікарні.
 Микола їде до Києва.
 Літак летить до Полтави.
 Інна поїхала до Львова.
 Ми їдемо до Росії.

Він їде з університету.
 Ми приїхали з театру.
 Вона прийшла з магазину.
 Вона повернулася з аптеки.
 Вони приїхали з моря.
 Друзі приїхали з Києва.
 Він прилетів з Полтави.
 Вона повернулася зі Львова.
 Ти приїхав з Росії?

Напрямок руху

Родовий відмінок

Однина

Називний відмінок	Родовий відмінок		Закінчення
	що?	куди?	
Чоловічий рід			
Київ інститут стадіон вокзал музей	до Києва до інституту до стадіону до вокзалу до музею	- з Києва - з інституту - зі стадіону - з вокзалу - з музею	- а - у - ю
Середній рід			
місто село море	до міста до села до моря	- з міста - з села - з моря	- а - я
Жіночий рід			
Вінниця Жмеринка Москва бібліотека аудиторія Австрія	до Вінниці до Жмеринки до Москви до бібліотеки до аудиторії до Австрії	- з Вінниці - зі Жмеринки - з Москви - з бібліотеки - з аудиторії - з Австрії	- і - и - її

Запам'ятайте!

Куди? ДО + Родовий відмінок	≠	Звідки? З + Родовий відмінок
Множина		

Називний відмінок звідки?	Родовий відмінок що? куди?	Закінчення
Чоловічий рід		
вокзали музеї	до вокзалів - з вокзалів до музеїв - з музеїв	- ів - іїв
Середній рід		
міста моря	до міст - з міст до морів - з морів	- ів
Жіночий рід		
аптеки аудиторії	до аптек - з аптек до аудиторій - з аудиторій	- ій

Вправа 57. Відповідайте на запитання.

Зразок: **Звідки ти приїхав? (Київ)**
Я приїхав з Києва.

1. Звідки приїхав Рашид?	(Пакистан)
2. Коли він приїхав в Україну?	(10.04.)
3. Звідки прилетів Крістіан?	(Париж)
4. Коли він прилетів?	(минулий тиждень)
5. Звідки прилетіли студенти?	(Камерун)
6. Коли вони прилетіли до Києва?	(15.11.)
7. Звідки приїхав Самуель?	(Нігерія)
8. Звідки прилетів Сімон П'єр?	(Франція)
9. Куди ви поїдете завтра?	(Одеса)
10. Коли ви повернетесь додому?	(наступний тиждень)
11. Куди поїхали студенти?	(Вінниця)
12. Куди пішла Оксана?	(бібліотека)
13. Звідки повернулися друзі?	(Лондон)
14. Куди поїхав Вазір?	(Пакистан)
15. Коли він повернеться?	(наступний місяць)
16. Куди ти їдеш?	(музей)

Чоловічий рід

Назви міст		Назви країн	
З	Києва	З	Камеруну
	Парижа		Пакистану
	Лондона		Судану
	Львова		Чаду
	Санкт - Петербурга		Мозамбіку
	- а		- у

Вправа 58. Напишіть, звідки приїхали ваші друзі.

Зразок: Ікбаль – пакистанець.
Ікбаль приїхав з Пакистану.

- Сімеон Франсуа – камерунець.
- Самуель – нігерієць.
- Ірина – українка.
- Алла – вінничанка.
- Тарас – одесит.
- Галина – полтавчанка.
- Салех – палестинець.
- Суніл – індієць.
- Мері – англійка.
- Іван – москвич.
- Жан – француз.
- Поль – парижанин.
- Андрій – росіянин.
- Станіслав – поляк.
- Беатріче – італійка.
- Дейл – американець.
- Ян – словак.
- Максим – білорус.
- Набіль – сирієць.
- Самра – єгиптянка.
- Тодор – болгарин.
- Ахмед – суданець.
- Анас – йорданець.
- Нізар – ліванець.

Вправа 59. Складіть діалоги.

Зразок: Брат, Одеса, поїхати, учора.
– Скажіть, будь ласка, куди поїхав ваш брат?
– Він поїхав до Одеси.
– А коли він поїхав?
– Учора.

- Професор, Донецьк, приїхати, позавчора.
- Ахмед, Сирія, приїхати, минулий тиждень.
- Оксана, Крим, полетіти, 5.06.
- Сестра, Львів, приїхати, вранці.
- Викладач, Африка, приїхати, минулий рік.
- Людмила, Варшава, полетіти; минула ніч.
- Спортсмени, Житомир, поїхати, сьогодні.
- Лариса, бібліотека, прийти, увечері.
- Олексій, Немирів, приїхати, (12.03.).
- Зоя, Канада, поїхати (20.07.).

15

Читайте. Порівняйте

Прикметники.

Порядкові числівники

Родовий відмінок

Який? Яка? Яке? Які?
Котрий? Котра? Котре? Котрі?

(з) якого? якої? яких?
(з) котрого? котрої? котрих?

Це технічний університет.
Це новий музей.

Ми студенти технічного університету.
Вони прийшли з нового музею.

Це перший гуртожиток.
 Це Вінницькі інститути.
 Це нові заводи.
 Ось велике місто.
 Ось красиве село.
 Магнітні поля.
 Тут наукова бібліотека.
 Це наші нові аудиторії.

Я їду з першого гуртожитку.
 Це команда Вінницьких інститутів.
 Ось продукція нових заводів.
 Я їду до великого міста.
 Він приїхав з красивого села.
 Я вивчаю теорію магнітних полів.
 Ми ідемо до наукової бібліотеки.
 В інституті багато нових аудиторій.

* * *

Який університет?
 Якого університету?
 Які будинки?
 Яких будинків?
 Яке морозиво?
 Якого морозива?
 Яка книга?
 Якої книги?
 Які вулиці?
 Який вулиць?

Вінницький національний технічний університет.
 Вінницького національного технічного університету.
 Високі білі будинки.
 Високих білих будинків.
 Смачне холодне морозиво.
 Смачного холодного морозива.
 Нова цікава книга.
 Нової цікавої книги.
 Широкі чисті вулиці.
 Широких чистих вулиць.

Прикметники
 Порядкові числівники

Родовий відмінок

якого?

якої?

яких?

котрого?

котрої?

котрих?

Чоловічий
та середній
рід

Жіночий
рід

Називний відмінок	Родовий відмінок		Закінчення
	однина	множина	
перший	першого	перших	- ого
новий	нового	нових	- их
синій	синього	синіх	- іх
перша	першої	перших	- ої
нова	нової	нових	- их
синя	синьої	синіх	- іх

Запам'ятайте!

Порядкові числівники

Називний відмінок			
котрий?	котра?	котре?	котрі?
перший	перша	перше	перші
другий	друга	друге	другі
третій	третья	третє	треті
сьомий	сьома	сьоме	сьомі
...

Родовий відмінок		
котрого?	котрої?	котрих?
першого	першої	перших
другого	другої	других
третього	третьої	третьох
сьомого	сьомої	сьомих
...

Вправа 60. Читайте. Запитуйте.

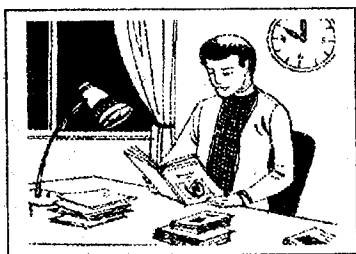
1. Ось фото (перший космонавт) Землі Юрія Гагаріна. 2. Він полетів у космос (12.04.1961 рік). 3. У нашому місті є музей (відомий космонавт). 4. Сьогодні ми їдемо до (цей музей). 5. Музей був відкритий (12.04.1991 рік). 6. Історія вивчення (космос) цікавить багатьох (учні та студенти). 7. Вони часто приїжджають до музею з (різні міста і села) України, щоб оглянути цікаві експонати. 8. У музеї можна побачити речі (відомі космонавти), макети (космічні кораблі та супутники). 9. Тут можна зустріти військових льотчиків з (Київ та Полтава), студентів зі (Львів та Ужгород), моряків з (Одеса та Севастополь). 10. Усі вони цікавляться експонатами нашого (чудовий музей).

Вправа 61. Замість крапок запишіть закінчення.

1. Ми вчимо українську мову з десят... жовтня. 2. З перш... днів навчання Акрам серйозно вивчає українську мову. 3. Ми працюємо від восьм... години ранку до п'ят... години вечора. 4. Я прочитав цю книгу від перш... сторінки до останньої. 5. Студенти прийшли до триста треть... аудиторії. 6. Ахмед робив домашнє завдання до друг... години ночі. 7. До четврт... зупинки ми доїхали за десять хвилин. 8. Декан попросив Анаса зайти до двісті сорок п'ят... кімнати. 9. З двадцять шост... грудня до дванадцят... січня у нас канікули. 10. Конференція буде працювати з п'ятнадцят... травня до двадцят... травня. 11. Я був сьогодні в університеті з дев'ят... до чотирнадцят... години. 12. Людина вчиться з перш... днів свого життя.

Вправа 62. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Скоро в нашому університеті почнеться сесія. 2. Тому зараз у (студенти) багато (робота). 3. Заняття починаються о 8 годині (ранок). 4. Студенти слухають лекції з (фізика, математика, інформатика), відвідують практичні заняття з (англійська мова та українська мова). 5. До (вечір) вони працюють у читальних залах (наша бібліотека). 6. Але й увечері робота не закінчується. 7. Вдома студенти готують різні завдання з (технічні предмети) та (гуманітарні дисципліни), розв'язують задачі з (фізика) та програмування. 8. До (24 година) працюють студенти. 9. З (ранній ранок) до (пізня ніч) триває їхній робочий день. 10. Тому що скоро почнеться сесія, і треба буде складати іспити з (різні дисципліни). 11. І так завжди: з (перший курс) до (п'ятий), з (перший день) навчання до (останній), від (сесія) до (сесія) ...

Розгляньте малюнок і скажіть, що робить студент? До чого він готується? Напишіть назву до цього малюнка.

Вправа 63. Читайте, пишіть.

1. Зразок:

Називний відмінок	Знахідний відмінок	Родовий відмінок
Мій новий друг	Я бачу мого нового друга	Це зошит мого нового друга

1. Твій цікавий журнал. 2. Його гарна дівчина. 3. Наш великий будинок. 4. Моя світла кімната. 5. Нова українська газета. 6. Мій добрий учитель. 7. Його мала учениця. 8. Твій рідний брат. 9. Син мого брата. 10. Наш відомий письменник.

2. Зразок:

Називний відмінок	Знахідний відмінок	Родовий відмінок
Вулиці нашого міста	Я бачу вулиці нашого міста	До вулиць нашого міста
...

1. Моя нова книжка. 2. Його сучасний будинок. 3. Наш веселий студент. 4. Наш технічний університет. 5. Вінницький музей. 6. Мій червоний автомобіль. 7. Твоя молода сестра. 8. Важкий минулий тиждень. 9. Твій вірний друг. 10. Новий міський автобус.

Вправа 64. Читайте, пишiть. Запитуйте. Слова в дужках поставте в потрібній формi.

1. Це зошит (мій друг).
2. Це книга (мій дiдусь).
3. Це калькулятор (моя сестра).
4. Це журнал (моя мати).
5. У мене немає (словник).
6. У брата немає (автомобiль).
7. На занятті немає (новий студент).
8. Тут нема (її друг).
9. У бiблiотеці не було (мої друзі).
10. Вдома не було (твоя мати).
11. Учора в мене ще не було (книжки), а сьогодні я їх купив.
12. В нашiй групі 5 (студенти), а в групі мого друга 8 (студенти).
13. Сьогодні жарко: 30 (градуси) тепла.
14. Взимку буде холодно: 20 (градуси) морозу.
15. Я приїхав з (Нiгерія), а він приїхав з (Палестина).
16. Ми приїхали з (Камерун), а вони приїхали з (Пакистан).
17. Наш викладач приїхав з (місто Київ).
18. Сьогодні Максим їде до (Одеса).
19. Сестра приїде до (Вінниця) 20 (серпень).
20. Я поїду додому (наступний тиждень).
21. Тарас Шевченко народився 9 (березень) (1814 рік).
22. Мій день народження 23 (червень).
23. (Я) цікавить техніка, математика, інформатика.
24. (Ти) цікавить філософія чи економіка?
25. (Він) цікавить фізика, а (вона) цікавить музика.
26. Без (ніч) не буде (день).
27. Без (руки), без (ноги), а мости будує.
28. Це книга (відомий письменник).
29. Це картина (молодий художник).
30. Я купив книгу (популярний український поет).
31. Викладачеві сподобалася відповідь (наш новий студент).
32. Ми їдемо на екскурсію до (столиця) України – (це велике і прекрасне місто).
33. У світі багато (красиві країни), але моя країна найкраща!

16

Читайте

Родовий відмінок

1.

чий? чия?
чiє? чiї?

Чий це будинок?
Чия ця книга?
Чiє це фото?
Чiї це вiршi?

Це будинок мого брата.
Це книга Оксани.
Це фото наших друзів.
Це вiршi Тараса Шевченка.

2.

який? яка?
яке? якi?

Який це герб?
Яка це карта?
Який це підручник?
Яке це вікно?
Які це студенти?

Це герб України.
Це карта Європи.
Це підручник української мови.
Це вікно моєї кімнати.
Це студенти нашого університету.

Порівняйте!

Який це будинок?

Це високий будинок.

Це новий будинок.

Який це парк?

Це міський парк.

Яка це бібліотека?

Це наукова бібліотека?

Це будинок відпочинку.

Це будинок культури.

Це парк культури та відпочинку.

Це бібліотека університету.

Вправа 65. Прочитайте речення. Запишіть до них запитання.

який?	1. Ось карта України. 2. Це проект нового будинку. 3. Це автобус нашого університету. 4. Я люблю вірші Бориса Олійника. 5. Мені подобаються картини цього художника. 6. Знайомтеся, це сестра мого друга. 7. На столі лежить підручник фізики. 8. Це підручник Ібрагіма. 9. Знайомтеся, це викладач Ахмеда. 10. Це прапор України. 11. У журналі стаття нашого професора. 12. Це аудиторії нашого факультету. 13. Ось брати і сестри Андрія. 14. Вони студенти медичного університету. 15. Це Вінницький парк культури та відпочинку.
чий?	

3.

кого?
чого?

Кого немає у Бориса?
Чого немає у студента?
Кого немає на занятті?

У Бориса немає друга.
У студента немає зошита.
На занятті немає студентів.

4.

Де?

навпроти
біля
попереду
...

кого?
чого?

Де знаходиться універмаг?
Біля чого знаходиться універмаг?
Навпроти чого знаходиться універмаг?

Універмаг знаходиться біля (навпроти) парку.

далеко
близько
ліворуч
...

від

кого?
чого?

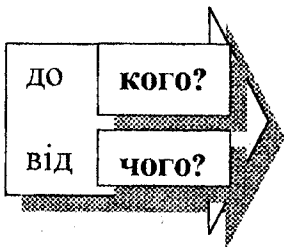
Де живе викладач?
Недалеко від чого живе викладач?

Викладач живе недалеко від університету.

Вправа 66. Запишіть відповіді на запитання.

- де?** 1. Де лікарня? (навпроти, університет). 2. Біля кого сидить Анас? (Ахмед). 3. Навпроти чого стоїть стіл? (вікно). 4. Де живе Ірина? (недалеко, вокзал). 5. Недалеко від чого живе Орфан? (медичний університет). 6. Де були студенти? (біля, пам'ятник Пирогова). 7. Де пам'ятник? (біля, центральний універмаг). 8. Де знаходиться музей? (праворуч, пошта). 9. Де сидить Раїд? (ліворуч, вікно). 10. Біля чого знаходиться кінотеатр? (музей).

5.

куди?

- Куди поїхала сестра?
Звідки прилетів Жан?
До кого поїхав друг?
Від кого їде Ірина?
До чого підійшов учень?

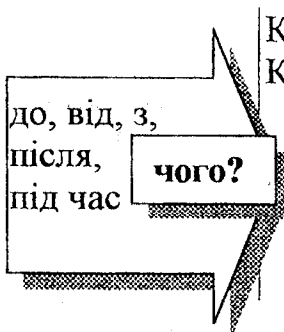
звідки?

- Сестра поїхала до **Києва**.
Жан прилетів з **Камеруну**.
Друг поїхав до **брата**.
Ірина їде **від сестри**.
Учень підійшов до **вікна**.

Вправа 67. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

- куди?** 1. Нізар приїхав із (Сирія), а Рашид із (Пакистан). 2. Сьогодні ми ідемо до (Одеса). 3. Я їду до (свій друг). 4. Вона приїхала від (своя сестра). 5. Ахмед підійшов до (Самра). 6. Професор приїхав з (Київ). 7. Ми ідемо від (свої друзі). 8. Від (хто?) ви ідете? 9. Викладач підійшов до (дошка) і написав тему заняття. 10. Друзі приїхали до (вокзал) і попрощалися. 11. Від (аеропорт) до (центр) міста ми їхали 30 хвилин. 12. У суботу студенти їдуть до (свої батьки).
- звідки?**

6.

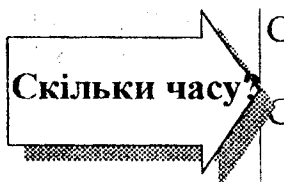

Коли?

- Коли ти приїхав?
Коли буде екскурсія?
Коли він працював?
Коли буде лекція?

- Я приїхав **першого жовтня**.
Екскурсія буде **наступного тижня**.
Він працював під час **канікул**.
Він працював до **десятої години**.
Лекція буде з **восьмої до десятої години**.

Скільки?

- Скільки часу ти вивчаєш мову?
Скільки років вчаться студенти?

- Я вивчаю мову п'ять **місяців**.
Студенти вчаться **5 років**.

7.

Для кого (чого)?

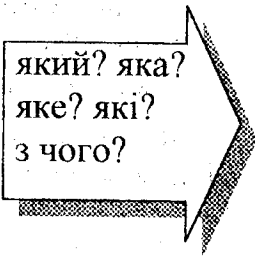

Для кого цей підручник?
 Для чого цей прилад?
 (Що це за прилад?)
 Для кого ця кімната?

Цей підручник для **аспірантів**.
 Цей прилад для **контролю**
 температури.
 Ця кімната для **моєї сестри**.

8.

З чого?

Який це стіл?
 З чого цей стіл?
 Яка це ручка?
 З чого ця ручка?
 Які ці будинки?
 З чого ці будинки?

Це стіл з **дерева**.
 Цей стіл з **дерева**.
 Це ручка з **пластмаси**.
 Ця ручка з **пластмаси**.
 Ці будинки з **бетону**.
 Ці будинки з **бетону**.

17

Читайте. Порівнюйте

Родовий відмінок

Дієслово

Іменник

Я **вивчаю** мову.
 Брат **вивчає** фізику.
Розв'язувати задачу.
Охолоджувати продукти.
Нагрівати воду.

Я почав **вивчення** мови.
 Він почав **вивчення** фізики.
Розв'язування задачі.
Охолодження продуктів.
Нагрівання води.

читати

читання

Сьогодні ми **читали** текст.

У нас сьогодні **читання** тексту.

відкривати

відкриття

Учора **відкрили** новий театр.
 Цей закон **відкрив** Менделєєв.

Учора було **відкриття** театру.
Відкриття цього закону сприяло
 розвитку хімії.

досліджувати

дослідження

Учені **досліджують** атмосферу Землі.

Дослідження атмосфери Землі –
наше завдання.

створювати

створення

У лабораторії **створили**
новий матеріал.

Створення нового матеріалу
відкриває великі перспективи.

Вправа 68. Трансформуйте речення.

Зразок: Цю роботу написав наш студент.
Це робота нашого студента.

Чия ця робота?

1. Книгу віршів „Кобзар” написав український поет Тарас Шевченко.
2. Цю симфонію створив відомий російський композитор Дмитро Шостакович.
3. Цю статтю написав професор Олексій Азаров.
4. Закон збереження маси відкрив видатний російський учений Михайло Ломоносов.
5. Цей будинок збудував наш архітектор Олег Вітренко.
6. Цей фільм створив відомий український режисер Іван Миколайчук.
7. Цю дипломну роботу написав Салех.
8. Цю картину намалював вінницький художник.
9. Цей літак створив Олег Антонов.
10. Підручник написали наші викладачі.
11. Концерт підготували студенти технічного університету.
12. Цю книгу написала Ліна Костенко.
13. Цікаву програму створив аспірант нашого університету.
14. Цю статтю написав молодий жургаліст.
15. Радар “Кольчуга” створили українські інженери.

Вправа 69. Складіть та запишіть речення.

Зразок: Я. Вінницький національний технічний університет.
Перший курс.

Я студент першого курсу Вінницького національного
технічного університету.

1. Олег. П'ятий курс. Вінницький медичний університет
2. Сімон П'єр. Підготовче відділення. Технічний університет.
3. Тетяна. 10 клас. Вінницька середня школа №2.
4. Брат. Директор. Завод електронних приладів.
5. Батько. Водій. Вантажний автомобіль.
6. Людмила. Викладач. Кафедра мовознавства.
7. Ольга. Третій курс. Педагогічний інститут.
8. Андрій. Інженер. Київський літакобудівний завод.

Вправа 70. Напишіть відповіді на запитання.

Зразок: Куди їздив Олександр? Київ
Олександр їздив до Києва.

1. Де були студенти?
Звідки вони повернулися?	новий стадіон
2. Куди ти їздив у суботу?
Звідки ти приїхав?	центральний ринок
3. Де була Ірина вчора?
Звідки вона прийшла ввечері?	наукова бібліотека

4. Куди ви поїдете влітку?
Звідки вони приїхали вчора?	Одеса, Крим
5. Де були П'єр і Жан?
Звідки вони прилетіли?	Париж
6. Звідки приїхала Лариса?
Куди вона поїде на канікули?	Полтава
7. Де живе Крістіан?
Звідки він іде?	студентський
гуртожиток
8. Куди поїхав викладач?
Звідки він повернувся?	рідне село

Вправа 71. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі. Напишіть запитання до виділених слів.

Сьогодні в нас змагання з баскетболу. Грають дві команди: команда (наш університет) і команда (медичний університет). Студент (п'ятий курс) Амаду грає за нашу команду. Він чудово грає в баскетбол, тому що він багато тренується. Усі студенти (наша група) **вболівають за (він)**.

Змагання почнуться о 14 (година). Я запитую (свій) друга: „Скільки часу залишилося до (початок)?” Друг нічого не відповідає, тому що у (він) немає (годинник).

Скоро звучить сигнал, і ми всі дружно вітаємо **(наші спортсмени)**. Гра починається. Студенти (різні курси) **нашого університету** уважно стежать за грою. Наші спортсмени відкривають рахунок: 2:0! Ми дуже раді за Амаду, тому що саме він відкрив рахунок. Але гра продовжується. **Команда (медичний університет)** атакує і скоро рахунок стає 2:2. Під час (матч) ситуація змінюється кілька разів. А коли звучить фінальний сигнал, ми розуміємо: перемога наша! Гра закінчилась близько 16 (година). Ми щиро вітаємо (наш друг і земляк) студента (п'ятий курс) Амаду і **всіх спортсменів** (наша команда). **Після** (спортивні змагання) ми пішли до (наш гуртожиток). Ми йшли **від (стадіон)** і розмовляли про цікаві змагання, які ми бачили. Ми прийшли швидко, тому що гуртожиток знаходиться **недалеко від (стадіон)**.

А. Перекажіть текст. Поясніть, за кого ви вболіваєте і чому.

Б. Розкажіть про спортивні змагання, які ви бачили.

В. Розкажіть про спортивні успіхи своєї країни. Використовуйте дієслова: починатися, закінчуватися, продовжуватися, радіти, вболівати, перемагати, програвати.

Р

Вправа 72. Прочитайте дієслова. Утворіть форми доконаного виду.
Складіть та запишіть речення.

Пам'ятати - ...

створити - ...

повертатися - ...

звучати - ...

досліджувати - ...

завершувати - ...

закінчувати - ...

починати - ...

забувати - ...

залишатися - ...

відвідувати - ...

захищати - ...

будувати - ...

радіти - ...

продовжуватися - ...

відкривати - ...

одружуватися - ...

розв'язувати - ...

Вправа 73. Прочитайте слова. Запишіть антоніми.

Багато, далеко, можливо, більше, додавання, гарний, перший, минулий,
ранній, поїхати, починати, працювати, охолоджувати, радіти, пам'ятати.

Урок 5

П'ятий урок

(Повторення та контроль)

Завдання 1. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

Називний відмінок Хто? Що?	Це мій рідний брат. Ось наш технічний університет. Це моя старша сестра. Ось наша нова кімната. Вінниця – моє рідне місто. У нашій групі п'ять студентів.
Родовий відмінок Кого? Чого?	У нього немає рідного брата. В Олега немає словника. У Сімона є син. Ми їдемо до технічного університету. Вони їздили до Києва. Він приїхав з Одеси. Артем був у своєї старшої сестри. Друзі увійшли до нашої нової кімнати. Вона поїхала до свого рідного міста. Анатолій Петрович – викладач фізики. Дружина приїхала десятого березня.
Знахідний відмінок Кого? Що?	Я радий бачити свого рідного брата. Брат дуже схожий на батька. Я читаю про наш технічний університет. Вона читає цікаву книжку. Я думаю про свою старшу сестру. Сестра приїхала в суботу. Ви бачите нашу нову кімнату. Друг оглядає моє рідне місто. Він оглянув місто за три години. Потім ми пішли в бібліотеку.
Місцевий відмінок Де?	На моєму рідному братові новий костюм. Він живе в Києві. Студенти навчаються в технічному університеті.

**в(у),
на, при**

**кому?
чому?**

**В університеті є комп'ютерний центр.
На моїй старшій сестрі гарна сукня.
Вона приїхала в січні.
У нашій новій кімнаті завжди тепло.
У моєму рідному місті є театр.
Лекція починається о восьмій годині.
Студенти беруть книги в бібліотеці.**

?

Завдання 2. Напишіть відповіді на запитання.

1. Звідки ви приїхали в Україну?2. Коли ви приїхали?3. Де ви живете?4. Де ви жили раніше?5. У якій країні ви народилися?6. Де ви навчаєтесь?7. Де вчаться ваші друзі?8. Де вчиться ваша сестра?9. Де ви були в суботу?10. Де ви берете книги?11. Де ви купуєте ліки?12. Коли починаються заняття?13. Коли ви їздили на екскурсію?14. На якому поверсі ваша кімната?15. Де ви обідаєте?16. Коли ви почали навчатися?17. Коли починається сесія?18. Коли закінчується зима?19. Де навчаються ваші друзі?20. Кого ви бачили вчора?21. Що ви купили сьогодні?22. Куди ви їдете?23. Кого ви зустрічаєте?24. Звідки вони приїхали?25. Куди ви їдете?26. Чиє це оповідання?27. Про кого ви думаєте?28. Кого ви любите?29. Коли ви відпочиваєте?30. Кого ви чекаєте?31. Про кого він розповідав?32. Чий це будинок?33. Чиї це книги?	<p>Пакистан
минулий рік
гуртожиток
Африка
Камерун
підготовче відділення
Київ
медичний університет
концерт
бібліотека
аптека
9 година
п'ятниця
шостий
студентська їдальня
1.09
наступний тиждень
лютий
різні факультети
наш викладач
нова цікава книга
вокзал
наші хороші друзі
Київ, Полтава
(до) Одеса
відомий письменник
своя дружина
своя мати
неділя
свої сестри і брати
свої батьки
мій батько
наші друзі</p> |
|--|--|

34. Кого сьогодні немає?
 35. Як довго він писав лист?
 36. Коли приїхала сестра?
 37. Звідки повернулися студенти?

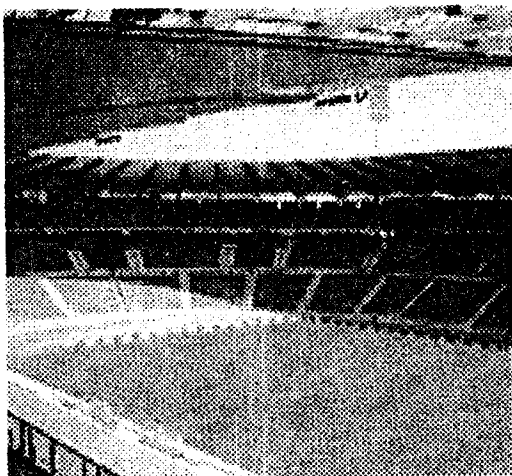
студент
 1 година
 12.04
 Вінниця

Завдання 3. Дайте негативну відповідь на запитання.

1. У вас є дружина? 2. У вас є син? 3. У вас є брат? 4. У вашій родині є інженер (лікар, викладач, будівельник)? 5. У вас є словник? 6. У вас є автомобіль? 7. У вас є квартира? 8. У вашому місті є університет? 9. У вашому місті є музей? 10. У вашій країні є золото?

Завдання 4. Скажіть, звідки повернулися ці люди?

- Ольга вчиться в університеті.
 Роман вчиться в школі.
 Сергій Вікторович лікується в санаторії.
 Світлана працює в лікарні.
 Ніна була в театрі.
 Олена ходила в магазин.
 Рашид та Халед були на стадіоні.
 Бабуся ходила в аптеку.
 Вазір був в Ісламабаді.
 Професор їздив у Париж.

Завдання 5. Замість крапок напишіть необхідні закінчення.

1. Я народився в Пакистан..., а мій друг у Камерун... 2. Вони приїхали з Нігері..., а ми з Ліван... 3. Від Києв... до Вінниц... ми їхали три годин... 4. Влітку ми будемо відпочивати в Одес... 5. Лідія працює в бібліотец..., а її сестра на фабриц... 6. Ми вчимося в технічно... університет... 7. У наш... університет... є 5 гуртожитк... 8. У їхн... кімнаті – великі вікна. 9. Сімеон Франсуа живе у шістсот восьм... кімнат... 10. Мені сподобалася ваш... сестр... 11. Борис не розв'язав задач..., тому що в нього немає підручник... 12. Іспити починаються двадцят... травн... 13. Минул... рок... ми їздили у Франці..., а наступн... рок... поїдемо до Англ... 14. Ніна повернулася в Париж минул... п'ятниц...

Завдання 6. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Ми приїхали в Україну у (вересень). 2. До (Вінниця) ми приїхали (наступний день). 3. На (вокзал) нас зустрічали друзі. 4. Заняття почалися (20.IX). 5. Спочатку ми вчили тільки (українська мова), а потім почали вчити (фізика і математика). 6. Уроки починаються о (восьма година), а

закінчуються о (чотирнадцята година). 7. Наші друзі вчаться в (медичний університет), тому що вони мріють стати (лікарі). 8. У (субота) ми зустрічаємося і говоримо про (наша країна), про (наші батьки) та (друзі). 9. Ми розповідаємо про (свої викладачі) та (нові українські друзі). 10. Ми завжди раді бачити (свої земляки). 11. А сьогодні ми ідемо до (парк), який нам дуже подобається. 12. (Наступний тиждень) ми мріємо поїхати до (Київ).

Завдання 7. Запишіть антоніми.

Великий	≠ ...	говорити	≠ ...
високий	≠ ...	запитувати	≠ ...
важкий	≠ ...	зустрічати	≠ ...
багатий	≠ ...	працювати	≠ ...
довгий	≠ ...	снідати	≠ ...
гострий	≠ ...	починати	≠ ...
вузький	≠ ...	рухатися	≠ ...
повільний	≠ ...	купувати	≠ ...
гарний	≠ ...	захворіти	≠ ...
минулий	≠ ...	пам'ятати	≠ ...
останній	≠ ...	іти	≠ ...
веселий	≠ ...	сідати	≠ ...

Завдання 8. Складіть та запишіть речення з конструкцією **тому що**.

1. Халед вчиться в технічному університеті. Він хоче стати інженером. 2. Студент не прийшов на заняття. Він поїхав до Києва. 3. Сьогодні ми багато працюємо. Завтра в нас іспит. 4. Я часто згадую свою батьківщину. Я дуже її люблю. 5. Самуель не ходив на концерт. У нього не було квитка. 6. Сьогодні я їду до Лариси. У неї день народження. 7. Олена часто ходить у театр. Їй це подобається. 8. Ігор не купив автомобіль. Він коштує дуже дорого.

Читайте. Порівнюйте

Читати. Він читає книгу. Він наш читач.
Викладати. Він викладає історію. Він викладач історії.

викладати ЩО? +	Знахідний відмінок	літературу
викладач ЧОГО? +	Родовий відмінок	літератури

Усі ми викладачі.
 Я викладаю українську мову.

Ми викладаємо різні предмети.
 Ми викладаємо хімію.

Ти викладаєш історію.
Він викладає інформатику.
Вона викладає алгебру.

Ви викладаєте фізику.
Вони викладають етику.

Завдання 9. Прочитайте речення. Познайомте цих людей з вашими друзями.

Зразок:

Ірина Іванівна працює в середній школі.
– Знайомтесь, будь ласка: Ірина Іванівна –
вчителька середньої школи.

1. Іван Васильович працює в технічному університеті.
2. Андрій вчиться на п'ятому курсі економічного факультету.
3. Юля вчиться в педагогічному інституті.
4. Валентин Петрович викладає фізику в коледжі.
5. Андрій Шевченко грає у футбольному клубі "Динамо".
6. Тетяна Сергіївна працює в бібліотеці.
7. Крістіан вчиться на підготовчому відділенні.
8. Зінаїда Павлівна викладає українську мову в нашому університеті.
9. Максим працює інженером на великому заводі.

скільки часу? = як довго?

?

Завдання 10. Напишіть відповіді на запитання.

1. Скільки часу ви вивчаєте українську мову? (5, місяць).
2. Як довго ви читали газету? (30, хвилина).
3. Як довго ви гуляли? (3, година).
4. Скільки часу ви були в Парижі? (2, тиждень).
5. Як довго ви їхали поїздом? (вся ніч).
6. Як довго ви готували домашнє завдання? (1, година).
7. Скільки часу ви читали цей текст? (півтора, година).
8. Як довго ви готувалися до іспиту? (2, день).
9. Скільки часу працює ваш батько? (28, рік).
10. Як довго ви дивилися телевізор? (2, година).

біля
навпроти + Родовий
недалеко від відмінок

Завдання 11. А. Читайте. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

Б. Пишіть.

1. Біля (наш гуртожиток) відкрили молодіжне кафе.
2. Недалеко від (медичний університет) відкрили спортивний магазин.
3. Навпроти (центральный ринок) будується новий студентський гуртожиток.
4. Праворуч від (театр) ви бачите адміністративний будинок.
5. Ліворуч від (цей будинок) ви бачите центральну міську бібліотеку.
6. Навпроти (центральный бібліотека) відкрито експоцентр, у якому часто проходять цікаві виставки.
7. Недалеко від (бібліотека) працює найбільший у місті кінотеатр.
8. Біля (кінотеатр) завжди багато (людей).
9. Від (цей кінотеатр) недалеко до (наша середня школа), у якій ми вчимося.
10. Школа знаходиться біля (річка), навпроти (автомобільний міст).

Завдання 12. Складіть і запишіть речення. Дієслова поставте у формі майбутнього часу.

1. Стадіон, на, бути, матч, сьогодні, футбольний, наш.
2. Стадіон, будувати, біля, майданчики, спортивний.
3. На, майданчики, цей, з, проводитися, спорт, змагання, види, різний.
4. Недалеко, стадіон, від, знаходиться, гуртожиток, тому, відпочивати, тут, часто, ми.
5. Відпочивати, студенти, у, університет, субота та неділя, наш, тут.
6. Поїхати, в, Арманд, Полтава, сестра, до, завтра.
7. Вінниця, повернутися, до, він, тиждень, наступний.
8. Він, 5, у, гостювати, Полтава, день

Завдання 13. Запитайте у друзів: коли починається...? о котрій годині починається...?

Складіть діалоги.

Використовуйте слова:

починатися, закінчуватися, приходити, приїжджати, прилітати; сесія, канікули, концерт, матч, поїзд, навчальний рік, зима, літак, екскурсія, друг, брат, сестра.

Завдання 14. Замість крапок напишіть потрібні дієслова.

А.

1. Ми ... в музей. Ми часто ... в музей.
2. Адам ... до Варшави. Він часто ... до Варшави.
3. Амаду ... в бібліотеку. Він завжди ... у бібліотеку.
4. Інна .. свої підручники в сумці. Вона завжди ... свої підручники в сумці.
5. Спортсмен ... швидко. Він завжди ... швидко.
6. Тарас ... на вокзал. Він часто ... на вокзал.

Б.

1. Вадим ... оповідання 2 години. Він .. оповідання і пішов гуляти.
2. Богдан довго ... ці задачі. Він ... ці задачі і пішов дивитися телевізор.
3. Яна весь вечір ... листи. Вона ... 4 листи.
4. Мати ... сніданок півгодини. Вона ... сніданок і запросила нас до столу.
5. У суботу Зоя ... музику. Вона ... музику і пішла в гості до друзів.
6. Валерій ... телевізор до 23 години. Він ... телевізор і пішов спати.

Завдання 15. З двох простих речень утворіть складне за допомогою слова **тому**.

1. Я не люблю запізнюватися. Я завжди встаю рано. 2. Леся поспішає на поїзд. Вона замовила таксі. 3. Любов Іванівна їде в гості. Вона купила квіти. 4. Аркадій успішно склав іспит. Він сьогодні веселий. 5. Суніл сьогодні багато працював. Він дуже стомився. 6. Яна любить читати. Вона часто ходить у бібліотеку. 7. Наджі хоче стати інженером. Він вчиться в технічному університеті. 8. Його друзі хочуть бути лікарями. Вони вчаться в медичному інституті. 9. Старший брат Халеда любить футбол. Він часто буває на стадіоні. 10. Завтра в нас контрольна робота. Сьогодні ми багато працюємо.

Завдання 16. Напишіть диктант. Доповніть речення.

Мене звать ... Я приїхав з ... Я народився ... (коли?) ... (де?). У мене велика сім'я: ... (скільки?) братів і сестер. Зараз я навчаюся на підготовчому відділенні Вінницького національного технічного університету. Уже ... (як довго?) я вивчаю українську мову та інші предмети: фізику, хімію, математику, інформатику, історію. Заняття починаються о ... (коли?), а закінчуються о ... (коли?).

У Вінницю я приїхав ... (коли?), а мої друзі ... (коли?). Мої друзі вчаться на другому курсі медичного університету, тому що вони мріють стати лікарями. Вони вже добре знають українську мову. Я теж хочу добре знати українську мову, тому я багато працюю: читаю тексти, пишу вправи, виконую домашнє завдання, розмовляю.

Я живу в студентському гуртожитку № ... , який знаходиться на ... (де?). Я живу в ... (якій?) кімнаті разом з моїми земляками. Наша кімната знаходиться на ... (якому?) поверсі.

Завдання 17. Розкажіть про своє навчання.

(Де ви вчилися? Коли почали? У якому році закінчили? Що закінчили? Що вам подобається?).

Використовуйте дієслова у формі минулого часу.

Завдання 18. Складіть діалог. Використовуйте конструкції:

до **кого?** ; від **кого?** ; куди? ; звідки?
 чого? ; **чого?**

Завдання 19. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. На (мій стіл) лежать книги. 2. У (ця газета) цікава стаття. 3. У (твоя кімната) завжди комфортно. 4. У (наш будинок) десять квартир. 5. Скажіть, будь ласка, скільки кімнат у (ваша квартира)? 6. На (їхня вулиця) влітку багато квітів. 7. Я їду в гості до (моя сестра). 8. Сьогодні я зустрів (твій брат). 9. Я бачив (ваша дружина) в парку. 10. Наш викладач живе у (свій будинок). 11. Біля (їхній будинок) росте сад. 12. На (наша вулиця) відкрили новий магазин.

Завдання 20. Напишіть відповіді на запитання.

1. Чиє це фото? (мій старший брат). 2. Які це студенти? (наш університет). 3. Чиї це діти? (наші хороші друзі). 4. Які це вулиці? (наше місто). 5. Чия це книга? (моя нова подруга). 6. Яка це бібліотека? (наш університет). 7. Чий це будинок? (мої батьки). 8. Чий це телевізор? (твій дідусь). 9. Який це літак? (наша авіакомпанія). 10. Чия це іграшка? (його молодша сестра). 11. Чий це велосипед? (її син).

Завдання 21. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Я народився (1982 рік), а моя сестра народилася (наступний рік). 2. Зоя поїхала на екскурсію (минулий тиждень). 3. Арманд приїхав в Україну в (1998 рік). 4. Концерт почнеться через (2, година). 5. Квиток коштує (4, гривня). 6. У (середа) ми поїдемо в музей. 7. Музей працює до (19 година). 8. Виставка почнеться о (18 година). 9. Квиток на виставку коштує (6, гривня). 10. Віра вступила до університету (цей рік). 11. Студенти відпочивають у (липень і серпень). 12. Богдан приїде завтра о (12 година). 13. Сесія закінчиться (15.06). 14. Ми зустрілися о (20 година). 15. Вазір закінчив навчання (минулий рік).

Завдання 22. Розкажіть, що ви робили в суботу та неділю? Де ви були? Кого бачили? Куди ходили? Що вам сподобалося? Як довго ви гуляли?

Завдання 23. Замість крапок напишіть потрібні дієслова.

1. Викладач ... нам про місто і ... слайди.
2. Ми уважно ... його розповідь і ... інформацію.
3. Студенти ... текст і ... нові слова.
4. На уроці фізики ми ... задачі і ... теорію.
5. Сьогодні ми ... контрольну роботу і ... на запитання
6. Потім ми ... наші роботи і ... помилки.
7. Акрам ... текст і ... його українською мовою.
8. Вадим ... квіти і ... їх Валерії.
9. Увечері я ... музику і ... листи друзям.
10. У суботу ми ... каву і ... про спорт.

а) пити говорити
б) читати записувати
в) дивитися виправляти
г) розповідати показувати
д) слухати запам'ятовувати
е) купити подарувати
є) розв'язувати вивчати
ж) писати відповідати
з) читати перекладати
и) слухати писати

Завдання 24. Запишіть дієслова в таблицю відповідно до запитань.

кого? що?	про кого? про що?	кому?	куди?
...

Будувати, вивчати, відвідувати, відкривати, відповідати, виправляти, говорити, дарувати, дивитися, допомагати, думати, згадувати, зустрічати, їти, їсти, їхати, купувати, летіти, малювати, оглядати, пам'ятати, перекладати, писати, показувати, поспішати, розв'язувати, розповідати, фотографувати, читати, чути.

Завдання 25. Складіть 10 речень з дієсловами із завдання 24. Запишіть їх.

Завдання 26. Складіть діалоги. Використовуйте дієслова завдання 24.

Завдання 27. Читайте, аналізуйте.

бути відомим де?

Цей письменник відомий у світі. Цього письменника знають у світі.
Цей магазин відомий у нашому місті. Цей магазин знають у нашому місті.
Цей професор відомий в Україні. Цього професора знають в Україні.

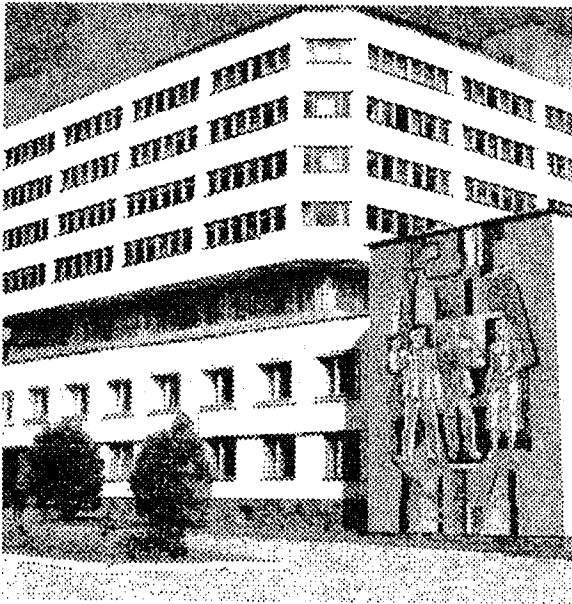
бути схожим на кого? на що?

Син схожий на батька. Син виглядає як батько.
Син - копія батька.
Цей будинок схожий на піраміду. Будинок має форму піраміди.
Будинок виглядає як піраміда.

готувати що? кого?

Мати готує смачний обід.
В університеті готують хороших спеціалістів.
Студенти готуються до іспитів.
Ми довго готувалися до екскурсії.

Завдання 28. Прочитайте текст.

У місті Вінниці на вулиці Хмельницьке шосе стоїть дев'яти-поверховий будинок, що схожий на корабель. Це „корабель науки” – Вінницький національний технічний університет.

ВНТУ – молодий університет, але вже добре відомий в Україні. Він був відкритий у 1960 році як філіал Київського політехнічного інституту. Сьогодні університет – це науковий центр Поділля, де працюють відомі вчені і висококваліфіковані викладачі. Серед них є академіки, професори, доктори наук, доценти.

Вінницький національний технічний університет – це велике студентське місто, де вчаться майже 7 тисяч студентів.

Університет має 7 сучасних навчальних корпусів, багато великих аудиторій і лабораторій, кілька лекційних залів. У комп'ютерних класах встановлено сучасні комп'ютери, які підключено до мережі **Internet**. Бібліотека ВНТУ нараховує майже 800 тисяч підручників, різних книг та інших видань. У бібліотеці функціонує система електронних каталогів, яка допомагає швидко знайти потрібну книгу. Студенти ВНТУ з задоволенням працюють у читальних залах бібліотеки.

В університеті вчаться майбутні інженери різних спеціальностей: **програмісти, енергетики, економісти, будівельники, ...**

Навчання у ВНТУ проводиться за ступеневою системою: **бакалавр – спеціаліст – магістр**. В університеті працює аспірантура, де готують майбутніх учених.

У Вінницькому національному технічному університеті є **культурологічний центр і художній музей**, де студенти знайомляться з історією світової та української культури, з мистецтвом, оглядають картини, відвідують виставки.

Шість великих гуртожитків, у яких живуть студенти, побудовані недалеко від навчальних корпусів, тому у студентів ВНТУ ніколи не буває проблем з транспортом.

У вільний час студенти з задоволенням відвідують клуб, де часто проходять концерти, вечори відпочинку.

А для тих, хто любить спорт, є спортзали, спортивні майданчики, стадіон. На стадіоні проводяться змагання з різних видів спорту між командами вінницьких університетів.

У ВНТУ навчаються іноземні студенти з різних країн Азії, Африки та Близького Сходу. Вони вчаться спочатку на підготовчому відділенні, а потім – на різних факультетах університету.

Завдання 29. Відповідайте на запитання.

1. Коли був відкритий ВНТУ?
2. Хто працює в технічному університеті?
3. Скільки навчальних корпусів є у ВНТУ?
4. Де встановлено сучасні комп'ютери?
5. Скільки книг нараховує бібліотека?
6. Яких інженерів готують у ВНТУ?
7. Що роблять студенти в культурологічному центрі?
8. Де живуть студенти ВНТУ?
9. Де відпочивають студенти?

Завдання 30. Розкажіть про бібліотеку ВНТУ.
Розкажіть про навчання у ВНТУ.

- Завдання 31. Прочитайте текст ще раз.
Назвіть іменники у формі родового, знахідного та місцевого відмінків.
- Завдання 32. Перекажіть текст.
- Завдання 33. Напишіть розповідь про себе. (Хто ви? Звідки ви приїхали? Яка у вас сім'я? Де ви навчалися раніше? Де ви навчаєтеся тепер? Що ви вивчаєте? Ким ви хочете бути? Де ви живете? Хто ваші друзі? Що вони роблять? Звідки вони приїхали? Де ви любите відпочивати? Який вид спорту ви любите?)

Урок 6

Шостий урок

Максим купив книгу своєму брату (братові).
Його брату (братові) 20 років.

Моїй сестрі 18 років.
Я подарував своїй сестрі квіти.

- Кому ти подарував квіти?
- Своїй молодшій сестрі.
- Кому 20 років?
- Моєму молодшому брату (братові).

1

Іменники

Давальний відмінок

Dative case

Однина

Читайте. Порівняйте

Кому?

Це мій брат. Це фото мого брата. Я купив зошит моему брату.

Це твій друг. Це книга твого друга. Цю книгу я дав твоєму другу.

Це ваш батько? Це будинок вашого батька? Передайте привіт вашому
батькові.

Це наш викладач. Це журнал нашого викладача. Ми відповідаємо
нашому викладачеві.

Це студент Андрій. Це зошит студента Андрія. Дайте зошит студенту
Андрію.

Це моя сестра Олена. Це ручка моєї сестри Олени. Цю ручку я купив
сестрі Олені.

Це наша вчителька. Це кімната нашої вчительки. Ми купили квіти нашій
вчительці.

Це моя мати. Це фото моєї матері. Я купив телевізор моїй матері.

* * *

- Кому ти купив велосипед?
- Кому ти подарував квіти?
- Кому ти відповідав на уроці?
- Кому 50 років?
- Кому ти купив телевізор?
- Кому ти допомагав?
- Кому ти писав листа?
- Кому вона розповідала казку?

- Своєму брату.
- Твоїй сестрі.
- Нашому викладачеві.
- Моему батькові.
- Своїй матері.
- Студентці Ірині.
- Подрузі Валерії
- Своїй дочці

Читайте. Пишіть

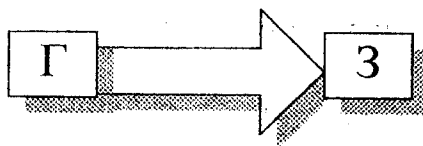
Давальний відмінок

Іменники. Істоти
Однина

Називний відмінок хто?	Давальний відмінок кому?	Закінчення
Чоловічий рід		
син друг батько викладач дідусь Андрій	сину, синові другу, другові батьку, батькові викладачу, викладачеві дідусю, дідусеві Андрію, Андрієві	-у , -ові -у , -еві -ю , -єві
Жіночий рід		
школярка учениця дівчинка дочка мати Надія	школярці учениці дівчинці дочці матері Надії	-і -ї

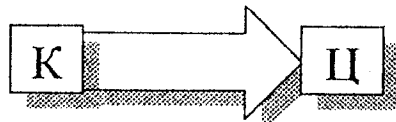
Запам'ятайте!

подруга
Ольга

Кому?
подрузі
Ользі

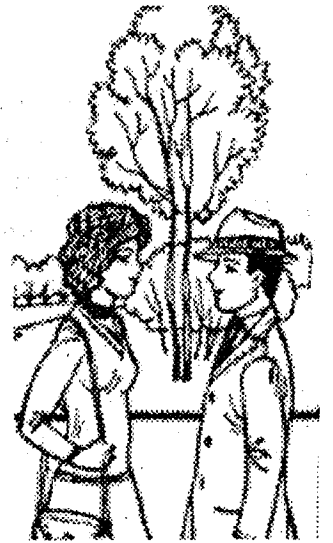
студентка
дівчинка

студентці
дівчинці

Вправа 1. Прочитайте діалоги. З'ясуйте значення виділених слів.

- Доброго ранку, Марино! Куди ти поспішаєш?
- Здрастуй, Вадиме. Я іду на пошту.
- Чому так рано?
- Хочу відправити листи.
- Кому?
- О, в мене багато листів. Ось цей я написала своєму братові в Одесу. А цей лист **адресовано** моїй шкільній подрузі в Москву.
- Але це ж не всі листи?
- Ні, звичайно. Ось лист моїй матері та батькові. А цей – моєму дідусеві та бабусі. Цю листівку я написала своїй першій вчительці, а це...
- Дякую тобі, Маринко, за цікаву бесіду. Ти, мабуть, дуже любиш писати листи.
- Так, звичайно. А ще більше я люблю їх отримувати.

* * *

- Здрастуй, Ірино!
- Добрий день, Іване!
- Скажи, будь ласка, кому ти купила квіти?
- **Нікому!** Ці квіти подарували мені друзі. У мене сьогодні день народження.
- Я теж вітаю тебе! Дарую тобі ось цю цікаву книгу і бажаю здоров'я і щастя.
- Дуже тобі **вдячна!** Передавай привіт твоїй сестрі Оксані.

Вправа 2. Складіть діалоги.

1. Зразок: Я купив газету (батько).

- Скажи, будь ласка, кому ти купив газету?
 - Своєму батькові.
 - А ти часто купуєш йому газети?
 - Так, звичайно.
-

1. Я купив морозиво (мій син). 2. Він купив квіти (Алла Борисівна). 3. Вона купила книги (брат Валентин). 4. Студент купив цукерки (своя подруга). 5. Амаду пише лист (свій дядько). 6. Я допомагаю (своя мати). 7. Він подарував квіти (своя подруга). 8. Мати принесла журнал (своя дочка).

-
2. Зразок: Олег подарував книгу (брат).
– Кому Олег подарував книгу?
– Братові.
-

1. Мати написала лист (син). 2. Артем написав листівку (батько).
3. Франсуа написав лист (дідусь). 4. Максим купив подарунок (сестра).
5. Студент відповідає (викладач). 6. Студентка відповідає (професор).
7. Бабуся розповідає казку (онук). 8. Батько телефонує (дочка). 9. Сімон
П'єр телефонує (дружина). 10. Людмила подарувала книгу (син).

-
3. Зразок: Написати лист (мати).
– Напиши лист.
– Кому?
– Матері.
-

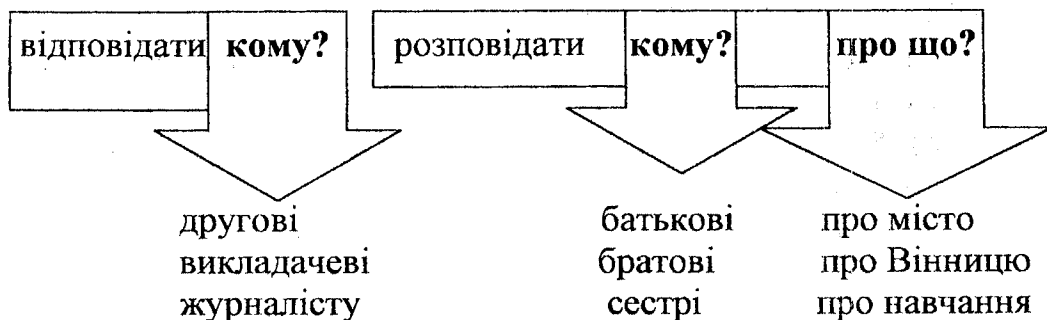
1. Написати листівку (сестра). 2. Дати словник (Крістіан). 3. Показати
книгу (друг). 4. Пояснити завдання (школяр). 5. Читати текст (бабуся).
6. Показати місто (Марія). 7. Написати лист (бабуся). 8. Купити подарунок
(мати). 9. Читати оповідання (дочка). 10. Зателефонувати сьогодні (брат).
-

4. Зразок: Олег; футбол.
– Вибачте, кому подобається футбол?
– Олегові. Він дуже любить футбол.
-

1. Марія; живопис. 2. Ольга; музика. 3. Віктор; плавання. 4. Франсуа;
Київ. 5. Сімон; Запоріжжя. 6. Андрій; математика. 7. Богдан; література.
8. Віра Сергіївна; театр. 9. Олена Василівна; балет. 10. Микола Петрович;
техніка. 11. Ігор; авіація. 12. Халед; інформатика. 13. Людмила; поезія.
14. Ніна; морозиво. 15. Зоя; кава.

Вправа 3. Напишіть речення.

1. Моєму (дідусь) 80 років. 2. Його (мати) 50 років. 3. Крістіан пише
лист своїй (сестра). 4. Його (сестра) 20 років. 5. Вона подарувала (Крістіан)
новий годинник. 6. Молодшій (сестра) лише 10 років. 7. Вона розповідає
(батько) про своє навчання. 8. Цей журнал я купив своєму (друг), а ці квіти
своїй (подруга). 9. Він розповів (лікар) про свою хворобу. 10. Молодому
(інженер) допомагають колеги. 11. Сімон П'єр подарував своїй (дружина)
намисто, а своєму (син) іграшку. 12. Студенти показали (викладач) свої
роботи. 13. Професор розповів (аспірант) про план майбутньої роботи.
14. Ми відповідали (журналіст) на запитання. 15. Я показав (кондуктор)
свій квиток.

2

Читайте

Іменники. Неістоти

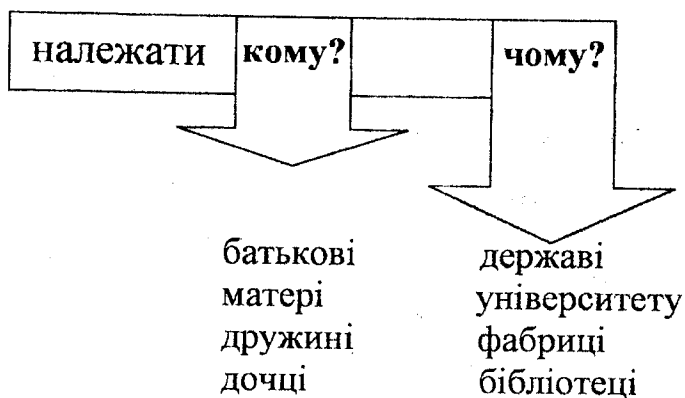
Давальний
відмінок

Однина

Називний відмінок	Давальний відмінок	Закінчення
що?	чому?	
Чоловічий рід		
стіл	столу	
зошит	зошиту	-у
університет	університету	
будинок	будинку	
літак	літаку	
музей	музею	-ю
трамвай	трамваю	
Жіночий рід		
ваза	вазі	
кімната	кімнаті	-і
аптека	аптеці	
бібліотека	бібліотеці	
вулиця	вулиці	
книга	книзі	
аудиторія	аудиторії	-ї
лабораторія	лабораторії	
осінь	осені	
неділя	неділі	
Середній рід		
місто	місту	
вікно	вікну	-у
поле	полю	
море	морю	-ю

Вправа 4. Пишіть речення.

1. Цей стадіон належить нашому (університет). 2. Ця книга належить (бібліотека). 3. Моїй (кімната) потрібен ремонт. 4. Острів належить (Україна). 5. Ця земля належить нашому (місто). 6. Цей автобус належить (завод). 7. Санаторій належить вінницькій (фабрика). 8. Центральній (вулиця) потрібен ремонт. 9. Ця територія належить (Київ). 10. Цей ліс належить (держава).

3

Прикметники.
Присвійні займенники

Давальний
відмінок

Читайте. Порівнюйте

Це мій старший брат.	Я пишу лист моєму старшому брату.
Це мій український друг.	Моєму українському другові 20 років.
Це наш новий викладач.	Ми відповідаємо нашому новому викладачеві.
Це моя знайома актриса.	Я купив квіти моїй знаомій актрисі.
Це твоя маленька сестра?	Що ти подарував твоїй маленькій сестрі?
Це наша добра мати.	Ми подарували квіти нашій добрій матері.

Якому? Чієму?

Моєму молодшому братові.
Твоєму шкільному товаришеві.
Нашому новому викладачеві.

Якій? Чийй?

Моїй новій подрузі.
Твоїй старшій сестрі.
Нашій шкільній вчительці.

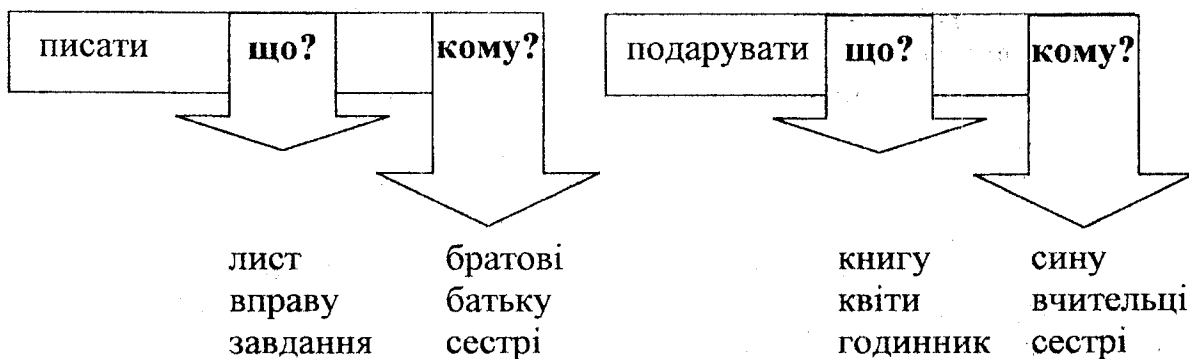
Читайте. Пишіть.

Прикметники.
Присвійні займенники

Давальний
відмінок

Однина

Називний відмінок	Давальний відмінок	Закінчення
який? чий?	якому? чиєму?	
Чоловічий рід		
мій новий друг твій рідний брат наш відомий вчений	моєму новому другові твоєму рідному брату нашому відомому вченому	-ому -єму
Жіночий рід		
яка? чия?	якій? чийй?	-ій -їй
моя красива дівчина твоя шкільна подруга наша молода вчителька	моїй красивій дівчині твоїй шкільній подрузі нашій молодій вчительці	

Читайте. Порівнюйте

Кому?

На кому?

Давальний відмінок	Місцевий відмінок
Я пишу лист моєму старшому братові. Ці квіти я подарую твоїй молодшій сестрі. Ми купили пальто нашій бабусі.	На моєму старшому братові новий костюм. На твоїй молодшій сестрі гарна сукня. На нашій бабусі тепле пальто.

Вправа 5. Складіть діалоги.

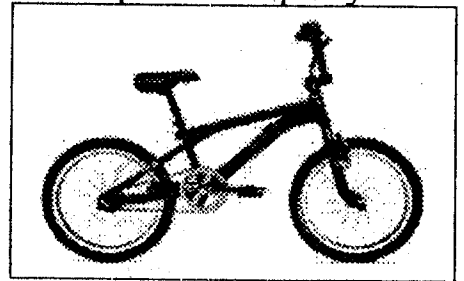
Зразок: Подарувати годинник. Моя молодша сестра.

- Скажи, будь ласка, кому ти подарував годинник?
- Сестрі.
- Якій сестрі?
- Моїй молодшій сестрі.

1. Купити квіти. Наша нова вчителька. 2. Допомогати. Наш новий студент. 3. Відповідати. Наш молодий професор. 4. Купити іграшку. Твоя маленька дочка. 5. Подарувати велосипед. Свій маленький син. 6. Розповідати про навчання. Свій батько. 7. Показувати фото. Моя нова подруга. 8. Давати словник. Новий пакистанський студент. 9. Пояснювати нові слова. Камерунська студентка. 10. Розповідати про свою країну. Твій український друг.

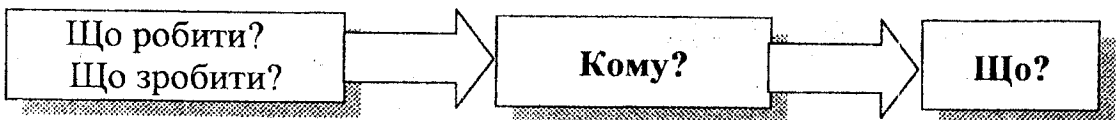
Вправа 6. Відповідайте на запитання.

1. Кому ти пишеш лист?
2. Якому братові?
3. Кому ти купив газету?
4. Чиєму дідусеві?
5. Кому ти купив квіти?
6. Чийй дружині?
7. Кому ти розповідав про Вінницю?
8. Якому другові?
9. Кому ти показував роботу?
10. Якому викладачеві?
11. Кому ти купив цей журнал?
12. Якій сестрі?

- брат
- мій старший брат
- дідусь
- свій дідусь
- дружина
- моя дружина
- друг
- мій камерунський друг
- викладач
- наш новий викладач
- сестра
- твоя молодша сестра

Вправа 7. Прочитайте конструкції. Складіть речення з дієсловами та запишіть їх.

давати—дати
дарувати—подарувати
писати—написати

другові
дівчині
матері

словник
квіти
лист

показувати–показати
пояснювати–пояснити
розповідати–розповісти
читати–прочитати

подрузі
студентці
онукові
дочці

фото
завдання
казку
оповідання

Запам'ятайте!

писати лист

писати листа

4

Читайте.

Давальний
відмінок

Особові займенники

Хто?

Кому?

Я
Ти
Він
Вона
Ми
Ви
Вони

Батько завжди допомагав мені.
Брат написав тобі листа?
Ольга обіцяла йому часто писати.
Ми допомогли їй розв'язати задачу.
Роман розповів нам про екскурсію.
Директор обіцяв зателефонувати вам.
Друзі подарували їм квіти.

* * *

Особові та присвійні займенники

Давальний відмінок

Кому?

Чієму?

Чий?

я – мені	мій – моєму	моя – моїй
ти – тобі	твій – твоєму	твоя – твоїй
він – йому	його – його	його – його
вона – їй	її – її	її – її
ми – нам	наш – нашому	наша – нашій
ви – вам	ваш – вашому	ваша – вашій
вони – їм	їхній – їхньому	їхня – їхній

?

Вправа 8. Відповідайте на запитання.

1. Кому треба багато читати?
2. Кому подобається Київ?
3. Кому треба вивчити нові слова?
4. Кому треба писати домашнє завдання?
5. Кому треба багато писати?
6. Кому подобається література?
7. Кому брат купив подарунок?
8. Кому допомагає сестра?
9. Кому ви купили цей журнал?
10. Кому належить цей будинок?
11. Кому належить цей автомобіль?

він
я
ми
вона
ви
ти
я
він
ти
я
він

Вправа 9. Пишіть речення.

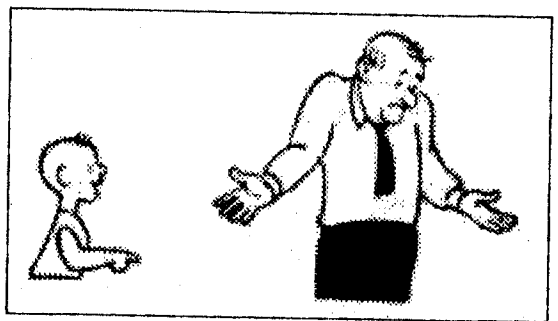
Зразок: Я повинен іти на заняття.

Мені теж треба іти на заняття.

1. Я повинен іти в магазин.
2. Ніна повинна іти в бібліотеку.
3. Олег повинен іти на стадіон.
4. Ми повинні іти на лекцію.
5. Володимир повинен їхати до Києва.
6. Я повинен готуватися до іспиту.
7. Лариса повинна іти до школи.
8. Ти повинен подивитися цей фільм.
9. Ви повинні прочитати цю книгу.
10. Він повинен вам допомогти.

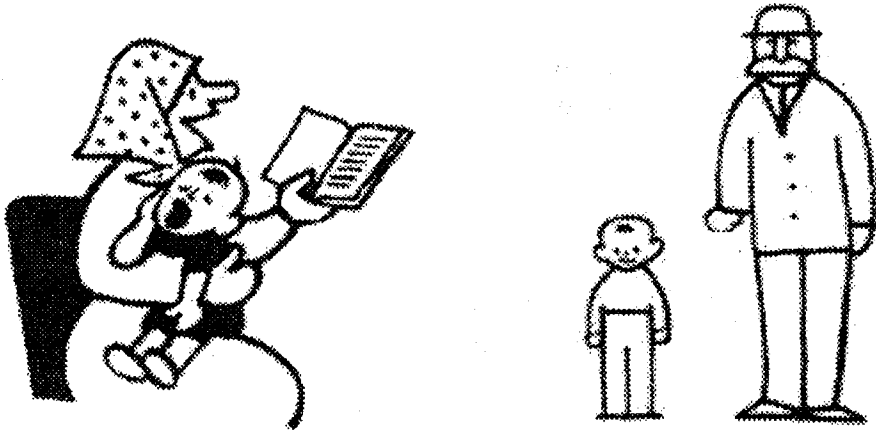
Вправа 10. Складіть діалоги.

1. Зразок: Мій брат. 20 років.
– Кому 20 років?
– Моєму братові.
– Твоєму братові?
– Так, йому.

- Дідусю, скільки тобі років?

1. Моя сестра. 18 років.
2. Наша мати. 50 років.
3. Його дідусь. 60 років.
4. Її бабуся. 65 років.
5. Наша вчителька. 30 років.
6. Мій син. 10 років.
7. Його дочка. 16 років.
8. Їхній батько. 55 років.
9. Їхня старша сестра. 29 років.
10. Наш викладач. 50 років.

Розгляньте малюнки та скажіть, кому скільки років

2. Зразок: Я, подобатися, картина. Ти.

– Мені подобається ця картина. А тобі?

– Мені теж.

1. Ти, подобатися, фільм. Він. 2. Вона, подобатися, екскурсія. Він.
3. Ми, подобатися, музей. Ви. 4. Вони, подобатися, театр. Ви. 5. Я,
подобатися, дівчина. Ти. 6. Ми, подобатися, Вінниця. Вони. 7. Він,
подобатися, література. Вона. 8. Я, подобатися, музика. Ви.

3. Зразок: Подарувати, книга, свій брат.

– Кому ти подарував книгу?

– Своему братові.

– Чиєму?

– Своему.

1. Подарувати, квіти, своя дівчина. 2. Допомогати, твоя сестра.
3. Розповідати, казка, свій онук. 4. Показувати місто, їхня бабуся. 5. Читати
вірші, наша вчителька. 6. Подарувати словник, моя однокурсниця.
7. Написати, лист, своя дружина. 8. Побажати, здоров'я, своя мати.

Вправа 11. Запишіть речення.

1. Сімон П'єр завжди допомагає (свій друг) розв'язувати задачі.
2. Викладач дав новий підручник (свій студент). 3. Сьогодні я написав лист
(мій давній друг). 4. Я показав бібліотеку (наша нова студентка).
5. Я порадив прочитати цю книгу (твоя старша сестра). 6. Суніл допоміг (я)
розв'язати цю задачу. 7. Ми пообіцяли (наш професор) виконати цю
роботу до суботи. 8. Батько порадив (свій старший син) стати інженером.
9. Друзі допомагають (ти) вивчати українську мову? 10. Хто подарував (ви)
ці квіти? 11. Про що ви розповідали (їхня сестра)? 12. Я раджу (ви)
подивитися цю виставу.

Читайте

Я дякую братові, що став інженером.
Дякувати братові, я став інженером.
Завдяки братові, я став інженером.

Кому?

Я дякую гарній погоді, що ми чудово відпочили.
Дякувати гарній погоді, ми чудово відпочили.
Завдяки гарній погоді, ми чудово відпочили.

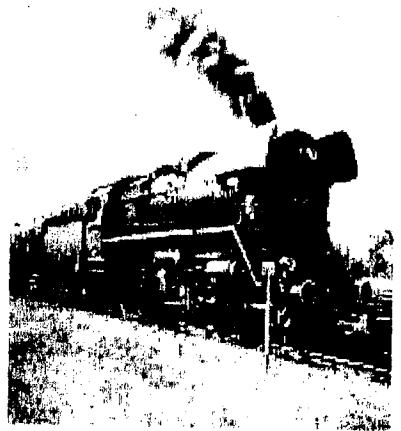
Чому?

дякувати
кому? чому?
завдяки

Вправа 12. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів.

Моєму дідусеві подобалися паровози, тому він став інженером. Моєму батьку подобалися автомобілі, тому він став інженером. Моєму старшому брату подобаються літаки, тому він став інженером. Мені подобаються комп'ютери, тому я хочу стати... теж інженером! Мабуть, така в нашій сім'ї традиція.

Але сьогодні я хочу розповісти не про себе, а про свого старшого брата. Бо саме завдяки йому, я теж вирішив стати інженером.

Мій дідусь любив паровози

Мого старшого брата звать Максим. Йому 35 років. Він одружений, у нього двоє чудових дітей. Він працює інженером на авіаційному заводі і йому дуже подобається його робота. Мені здається, що йому завжди хотілося бути тим, ким він є.

Коли ми вчилися в школі, Максим часто розповідав мені про свої мрії: про небо, про літаки, про космічні польоти. Учився він добре, але найбільше йому подобалася математика, астрономія та малювання. Він завжди допомагав мені розв'язувати важкі задачі і говорив, що математика потрібна не тільки інженеру, а й економісту, астроному, моряку і навіть філологу.

Потім, коли він вчився в **Київському інституті інженерів цивільної авіації**, Максим розповідав мені про нові авіаційні двигуни, про сучасні системи **управління** літаками, про перспективи розвитку авіаційної техніки.

Його цікаві розповіді запам'ятали мені назавжди. Саме завдяки йому, моєму старшому братові, я вирішив **вступати** до технічного університету. Саме тому я навчаюся на третьому курсі Вінницького національного технічного університету, де вивчаю комп'ютери та сучасні інтелектуальні системи.

А мій брат зараз працює інженером у відомій **усьому** світу авіаційній фірмі імені Олега Антонова. Буде літаки, виховує дітей і не забуває нас.

Максим часто пише мені листи, в яких розповідає про свою сім'ю, своїх друзів, свою роботу. Запрошує мене до себе в гості і обіцяє показати мені свій завод.

Наступного літа я обов'язково поїду до нього. Думаю, йому це сподобається.

Вправа 13. Відповідайте на запитання.

1. Кому подобалися паровози?
2. Кому подобалися автомобілі?
3. Кому 35 років?
4. Кому завжди хотілося бути інженером?
5. Кому сьогодні потрібна математика?
6. Завдяки кому я вирішив стати інженером?

Вправа 14. Розкажіть, чому брати стали інженерами.

Напишіть розповідь про свого брата (сестру).

Вправа 15. Прочитайте прислів'я. Поясніть, як ви їх розумієте.

Вкажіть слова у формі давального відмінка.

1. Хто рано встає, тому бог дає.
2. Знання людині, що крила птахові.
3. Вір своїм очам, а не чужим словам.

складати іспити

закінчити роботу ДОСТРОКОВО

закінчити навчання

Сесія починається 20 травня. Але я склав іспити 5 травня. Я склав іспити **достроково**.

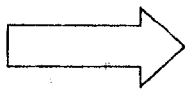
Він мав закінчити роботу в червні. Але він закінчив роботу в травні. Він закінчив роботу **достроково**.

Навчання ми закінчили на 2 місяці раніше. Ми закінчили навчання **достроково**.

Читайте діалог. З'ясуйте значення виділених слів.

- Я хочу поїхати додому в травні. Але іспити у мене почнуться лише в червні. Що мені робити?
- Тобі треба скласти іспити раніше.
- Як це раніше? Хіба це можливо?
- Раніше – це до офіційного початку сесії, **тобто достроково**. **Іноді** це дозволяється.
- Але як це можна зробити?
- Тобі потрібно написати **заяву** на ім'я свого керівника.
- Кому?
- Директору Інституту міжнародних зв'язків нашого університету професору Юхимчуку Сергію Васильовичу.
- І він дозволить?
- А це **залежить** від причини, котра **змушує** тебе складати іспити достроково. Вона має бути **поважною**.
- Так, у мене дуже поважна причина. Я вирішив одружитися.
- Тоді пиши: „... у зв'язку з сімейними **обставинами**...”.
- Вибач, але має бути зразок заяви...
- Так, ось він, будь ласка. Спочатку ми **вказуємо** того, **кому** адресуємо свою заяву:

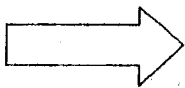
кому?

Директору Інституту міжнародних зв'язків ВНТУ
професору Юхимчуку С.В.

- А потім?
- Потім потрібно вказати чия ця заява, **від кого** вона:

(від) кого?

студента підготовчого відділення
громадянина Камеруну
Зонганга Сімеона Франсуа

- Зрозумів. А далі пишемо текст заяви, так?
- Ні, спочатку пишемо назву цього документа.
- Посередині рядка пишемо слово:

ЗАЯВА

- Дякую, я зрозумів. Спробую написати сам.
- Прошу! Але не забудь після тексту заяви написати ліворуч дату, а праворуч поставити свій підпис.
- Ще раз тобі дякую, друже!

*Директору Інституту міжнародних
зв'язків ВНТУ
професору Юхимчуку С.В.
студента підготовчого відділення
громадянина Камеруну
Зонганга Сімеона Франсуа*

ЗАЯВА

*Прошу дозволити мені скласти іспити достроково, тому що мені
необхідно поїхати на батьківщину у зв'язку з сімейними обставинами.*

16.03.04

_____/Підпис/

Вправа 16. Напишіть заяву, якщо:

- 1) вам потрібно поїхати у Францію;
- 2) ви хочете поміняти кімнату в гуртожитку на іншу;
- 3) ви хочете встановити телефон у своїй кімнаті.

Запам'ятайте!

поважна причина = дуже важлива причина

Читайте.

Сьогодні свято.

Ми святкуємо День перемоги.

День перемоги – святковий день.

Сьогодні свято всього народу.

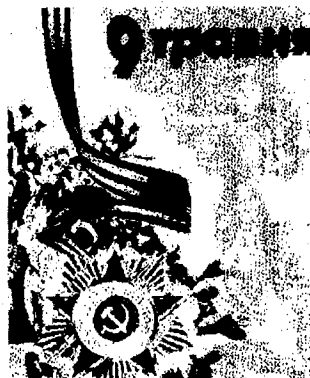
День перемоги – це всенародне свято.

Ось ветерани війни.

Сьогодні вони одягнуті святково.

Ми поздоровляємо ветеранів війни.

Усі люди поздоровляють ветеранів війни і дарують їм квіти.

святкувати – відсвяткувати що?
поздоровляти – поздоровити кого? з чим?

* * *

Моєму другу **виповнилося** 20 років.
Сьогодні Ірині **виповнюється** 18 років.
Філіп **приготував** подарунки Ірині.
Мати **приготувала** смачний обід.
Вона завжди **готує** смачно.

виповнюватися – виповнитися кому? скільки років?
готувати – приготувати що? кому?

* * *

Сімеон Франсуа **послав** лист своїй матері.
Він часто **посилає** їй листи.

- Сестра прислала тобі лист?
- Так, вона надіслала мені лист.

присилати – прислати (надіслати) кому? що?
посилати - послати

Вправа 17. Прочитайте текст. Напишіть запитання до тексту.

Знайомтеся: це студентка Анна Марія.

Вона приїхала з Куби. Сьогодні їй виповнюється 19 років, тому вона сьогодні виглядає святково. Анна Марія приготувала святковий обід, одягнула святкову сукню. На столі стоїть ваза з червоними трояндами. Ці квіти подарував їй Лоран.

Я теж приготував їй подарунок. Спочатку я довго думав: що купити Анні Марії? І вирішив подарувати їй компакт-диск з записом української народної музики. Я знаю, що вона любить цю веселу енергійну музику. Вона навіть хотіла **присвятити** своє життя музиці і навчалася в музичній школі.

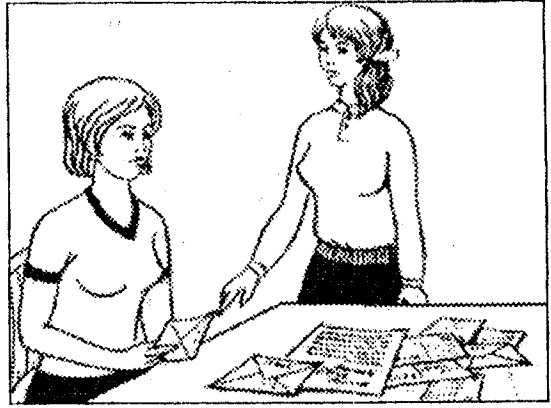
Скоро прийдуть друзі і подарують Анні Марії багато чудових квітів та різних подарунків. Вони говоритимуть добрі слова і побажають їй міцного здоров'я, щастя та успіхів у навчанні.

Потім ми вип'ємо шампанського і побажаємо Анні Марії бути найкращою в світі.

Я думаю, ми гарно відсвяткуємо день народження нашої однокурсниці і подруги.

А. Розкажіть, хто така Анна Марія? Яке в неї свято? Які подарунки подарували їй друзі? Що любить Анна Марія? Чого бажають їй друзі? Використовуйте дієслова майбутнього часу.

Б. Розгляньте малюнок та скажіть, що прислали батьки Анні Марії?

6

Читайте. Пишіть

Давальний
відмінок

Хто?

Марія
Людмила
Максим
Сімон
Крістіан
Халед

Шевченко Андрій Іванович
Шевченко Ольга Петрівна
Шевчук Іван Петрович
Шевчук Ірина Василівна

Кому?

Марії
Людмилі
Максимові
Сімону
Крістіану
Халеду

Шевченку Андрію Івановичу
Шевченко Ользі Петрівні
Шевчуку Івану Петровичу
Шевчук Ірині Василівні

Вправа 18. Напишіть прізвища, імена та по батькові у формі давального відмінка.

Кому?

1. Мазуренко Світлана Павлівна	...
2. Романюк Віктор Олександрович	...
3. Петренко Алла Борисівна	...
4. Шевченко Тарас Григорович	...
5. Горчинська Людмила Володимирівна	...
6. Іванець Тетяна Юхимівна	...
7. Азаров Олексій Дмитрович	...
8. Юхимчук Сергій Васильович	...

- 9. Хоменко Олег Вікторович ...
- 10. Степаненко Марія Степанівна ...
- 11. Кравчук Віра Володимирівна ...
- 12. Повалій Таїса Іванівна ...

Вправа 19. Складіть діалоги.

Зразок: Професор Азаров Олексій Дмитрович.

Написати заяву.

- Скажіть, будь ласка, кому ви написали заяву?
- Професору.
- Якому професору?
- Азарову Олексію Дмитровичу.

1. Академік Кузьмін Іван Васильович. Написати лист. 2. Викладач Корженко Зінаїда Павлівна. Відповідати на запитання. 3. Доцент Вітренко Петро Адамович. Дати контрольну роботу. 4. Директор Юхимчук Сергій Васильович. Написати заяву. 5. Вчителька Бондар Галина Сергіївна. Подарувати квіти. 6. Журналіст Кравець Віктор Михайлович. Відповідати на запитання.

7

Читайте. Пишіть

- Скільки тобі років?
- **Мені 20 років.**
- Скільки років твоєму брату?
- **Моєму брату 25 років.**
- **Йому 25 років.**

Скільки тобі років?

Мені 19 років.

Скільки йому років?

Йому 21 рік.

Скільки їй років?

Їй 22 роки.

Скільки років твоєму братові?

Моєму брату 31 рік.

Скільки років твоїй сестрі?

Моїй сестрі 18 років.

Скільки років батькові?

Батькові 60 років.

Чому?

Місту Вінниці 630 років.

Нашому місту 630 років.

Нашому технічному університету 40 років.

Вінницькому трамваю 80 років.

Цьому будинку більше 100 років.

Вправа 20. Складіть діалоги.

Зразок: Цей університет. 40 років. Наш. 90 років.

– Скільки років цьому університету?

– Йому 40 років?

– А вашому?

– Нашому 90 років.

1. Це місто. 630 років. Наше. 900 років. 2. Цей будинок. 110 років. Наш. 30 років. 3. Ця вулиця. 50 років. Наша. 20 років. 4. Цей банк. 25 років. Наш. 15 років. 5. Ця школа. 60 років. Наша. 8 років. 6. Ця наукова бібліотека. 18 років. Наша. 70 років. 7. Ця країна. 200 років. Наша. 1000 років. 8. Ця столиця. 300 років. Наша. 400 років.

Вправа 21. Напишіть, скільки років цим людям.

Зразок: Яна народилася у 1980 році.

Яні 24 роки.

1. Професор Чумак народився в 1961 році. 2. Мій друг народився в 1978 році. 3. Світлана народилася в 1978 році. 4. Крістіан народився в 1982 році. 5. Студент Сімеон Франсуа народився в 1981 році. 7. Моя однокурсниця Оксана народилася в 1986 році. 8. Наш викладач народився в 1954 році. 9. Його дружина народилася в 1956 році. 10. Його старший брат Володимир народився в 1970 році.

Вправа 22. Розкажіть про свою сім'ю. Скажіть, скільки років вашим рідним.

Читайте

Кому?

У місті Вінниці збудували пам'ятник поетові Василю Стусу.
У Києві є пам'ятник великому українському поетові Тарасу Шевченку.
В Одесі поставили пам'ятник російському поетові Олександрю Пушкіну.
У Львові збудували пам'ятник польському поету Адаму Міцкевичу.

поставити

пам'ятник кому?

збудувати

Вправа 23. Пишіть речення.

1. У цьому році (я) виповнюється 29 років. 2. Викладач порадив (студент) купити цей підручник. 3. Завтра виповнюється 20 років (моя молодша сестра). 4. Олег подарував фотоапарат (мій старший брат). 5. Мій

Вправа 24. Замініть пряму мову непрямою. Виконайте вправу за зразком.

Пряма мова	Непряма мова
Зразок: Рашид спитав Ікбала: “Де ти був учора?”	Рашид спитав Ікбала, де він був учора.
1. Сімон П'єр спитав Крістіана: “Що ти робив у суботу?”	...
2. Андрій спитав Сімеона: “Де живе твоя сім'я?”	...
3. Салех спитав Халеда: “Як звати твоїх братів?”	...
4. Я спитав Людмилу: “У тебе є словник?”	...
5. Вона спитала мене: “У тебе є словник?”	...
6. Я спитав його: “Ти любиш грати у футбол?”	...

Я спитав, де...
що...
як...

Я спитав, чи...

Вправа 25. Запишіть речення. Замініть пряму мову непрямою.

1. Я спитав Рашида: “Звідки ти приїхав?” 2. Він сказав: “Я приїхав з Пакистану”. 3. Я запитав його: „Що ти робитимеш завтра?” 4. Він відповів: “Завтра я поїду до Києва”. 5. Яна попросила Віталія: “Дай мені, будь ласка, свій журнал”. 6. Віталій сказав: “Я забув свій журнал вдома”. 7. “Дуже жаль”, – сказала вона. 8. Віталій пообіцяв: “Завтра я принесу тобі журнал”.

Вправа 26. Прочитайте текст. Замініть пряму мову непрямою.

Сьогодні вранці я запитав одну студентку: „Куди це ти поспішаєш?” Вона посміхнулася і відповіла: „Туди ж, куди і ти”. Я здивувався і сказав: „Ти теж ідеш до декана?” „Ні, я їду на заняття”, – відповіла вона. Тоді я знову спитав: „А на якому курсі ти вчишся?” „На п'ятому”, – відповіла вона. „О, то ти вже майже інженер, – сказав я. – А мені ще три роки вчитися”. „Я тебе вітаю!” – сказала вона і зайшла у свою аудиторію. А я подумав: „Про головне не спитав – як її звати?”

Я **хочу** купити підручник.
 Я **хочу** поїхати в Київ.
 Він **хоче** прочитати цю статтю.
 Салех **хоче** вчити українську мову.

Мені **треба** купити підручник.
 Мені **потрібно** поїхати в Київ.
 Йому **потрібно** прочитати цю статтю.
 Салеху **треба** вчити українську мову.

Читайте. Пишіть

кому?

що (з)робити?

Мені **треба**
 Тобі **потрібно**
 Йому **можна**
 Їй **не можна**
 Оксані **можна** було
 Івану **буде** важко
 Арманду **цікаво**
 Крістіану **було** приємно
 Моему брату **важко**
 Твоїй сестрі **легко**

прочитати цей текст.
купити новий підручник.
займатися спортом.
пити каву.
зробити це ще вчора.
розв'язати цю задачу.
вивчати українську мову.
познайомитися з Іриною.
працювати на заводі.
вчитися в медичному університеті?

Запам'ятайте!

кому?

+

треба
 потрібно
 легко
 важко
 ...

+

інфінітив

!

Читайте. Порівнюйте

Кому?

Завтра **буде** контрольна робота.
 Сьогодні в сестри **день** народження.
 Увечері у вас **консультація**.
 Марина **хоче** написати лист.
 Увечері до мене **прийдуть** гості.
 Мати **хоче** приготувати салат.
 Сестра **хоче** намалювати картину.

Мені **треба** **повторити** граматику.
 Мені **потрібно** **купити** подарунок.
 Вам **треба** **підготуватися**.
 Їй **треба** **купити** конверт.
 Мені **потрібен** магнітофон.
 Матері **будуть** **потрібні** овочі.
 Сестрі **будуть** **потрібні** фарби.

треба
Мені _____ + інфінітив
потрібно

потрібен
Мені **потрібна** + іменник
потрібне
потрібні

Мені **треба** поздоровити друзів.
Мені **треба** перекласти статтю.
Матері **треба** спекти пиріг.
Мені **потрібно** відпочити.

Мені **потрібні** будуть листівки.
Мені буде **потрібен** словник.
Матері буде **потрібне** борошно.
Мені **потрібні** тиша і спокій.

Вправа 27. Доповніть і запишіть речення.

1. Завтра буде контрольна робота, тому мені ... граматику. 2. Сьогодні в моєї дочки день народження, тому мені ... подарунки. 3. Людмила хоче написати листи, тому їй ... конверти. 4. Увечері я іду в гості, тому мені ... квіти. 5. Самра хоче перекласти статтю, тому їй ... словник. 6. Артём хоче поїхати в Київ, тому йому ... квиток. 7. Ми хочемо знати новини, тому нам ... газети. 8. Олена хоче намалювати картину, тому їй ... фарби.

Читайте. Аналізуйте

Вам потрібно серйозно вчитися, **якщо** ви хочете бути справжнім інженером.

Якщо ти хочеш бути студентом, **тобі** треба добре скласти іспити.

Допоможи **своєму другу**, **якщо** йому важко.

Якщо болітиме зуб, **вам** необхідно звернутися до лікаря.

Якщо він хоче скласти іспити достроково, **йому** потрібно написати заяву декану.

Вправа 28. Складіть та запишіть речення зі словом **якщо**.

Зразок: Вони хочуть поїхати в Київ. Треба купити квитки.

Якщо вони хочуть поїхати в Київ, їм треба купити квитки.

1. Рашид хоче поїхати додому. Треба купити квиток. 2. Яна хоче бути лікарем. Треба вступати до медичного університету. 3. Петро хоче бути інженером. Треба вступати в технічний університет. 4. Ви хочете добре відпочити. Треба поїхати на море. 5. Я хочу подивитися нову виставу. Потрібно купити квиток у театр. 6. Ви хочете бути здоровим. Потрібно займатися спортом. 7. Ти допоможеш мені. Я допоможу тобі.

Вправа 29. Складіть речення за зразком.

Зразок: Я допоможу тобі. У мене буде вільний час.

Я допоможу тобі, **якщо** в мене буде вільний час.

1. Ти допоможеш мені? У тебе буде вільний час. 2. Ви ніколи не будете хворіти. Завжди займатися спортом. 3. Вам буде цікаво навчатися. Ви любите свою професію. 4. Розкажи мені про Київ. Ти вже була там. 5. Дай мені цю книгу. Ти її вже прочитала. 6. Ми поїдемо на екскурсію. Буде гарна погода.

10

Читайте. Пишіть

Кому?

Це мої рідні брати.
Це його молодші сестри.
Це українські поети.
Це наші нові друзі.

Я пишу лист **моїм** рідним **братам**.
Він купив сувеніри **його** молодшим **сестрам**.
Ми даруємо квіти **українським** поетам.
Ми допомагаємо **нашим** новим друзям.

Іменники
Прикметники
Займенники

Давальний
відмінок

Множина

Називний відмінок			Давальний відмінок			Закінчення	
чий?	які?	хто?	чийм?	яким?	кому?	-им	-ім
Мої нові викладачі Твої шкільні друзі Наші веселі студенти			Моїм новим викладачам Твоїм шкільним друзям Нашим веселим студентам			-ам	-ям

Вправа 30. Пишіть речення.

1. Я читаю казку (свої маленькі діти). 2. Він написав лист (свої брати і сестри). 3. Я купив іграшки (твої дочки). 4. Амаду розповідає про Україну (свої друзі). 5. (Мої друзі) подобається місто Вінниця. 6. (Ми) цікаво вчитися в цьому університеті. 7. Ольга часто телефонує (свої шкільні подруги). 8. (Наші земляки) дуже сподобався Київ. 9. (Ці студенти) потрібно скласти іспит достроково. 10. (Їхні батьки) сподобався концерт. 11. Я завжди радий (свої нові друзі). 12. Ми приготували сюрприз (наші гості). 13. Артист подякував (усі глядачі). 14. Батько просив передати привіт (мої університетські викладачі).

Вправа 31. Відповідайте на запитання.

1. Кому ти пишеш лист?
2. Кому вона написала лист?
3. Кому ти купив подарунки?
4. Кому він подарував квіти?
5. Кому 18 років?
6. Кому буде 30 років?
7. Кому ти подаруєш словник?
8. Кому вона розповідає про Київ?
9. Кому допомагає Салех?
10. Кому сьогодні жарко?
11. Кому ви розповідаєте про Африку?
12. Кому подобається футбол?
13. Кому подобається ця картина?
14. Чому потрібен ремонт?
15. Чому потрібні нові книги?
16. Кому цікаво вивчати українську мову?

моя молодша сестра
свої київські друзі
своя мати
моя шкільна вчителька
його молодший брат
цей молодий учений
наша нова студентка
наші учні
їхні малі діти
мої друзі
вони
твій маленький брат
Оксана і Максим
ці старі кімнати
наукова бібліотека
ваші земляки

Читайте

Присвійні займенники

Множина

чийм?

мій	—	мої	—	моїм
твій	—	твої	—	твоїм
свій	—	свої	—	своїм
наш	—	наші	—	нашим
ваш	—	ваші	—	вашим
їхній	—	їхні	—	їхнім

Давальний
відмінок

-ім

-им

-їм

11

Читайте. Пишіть

Щоб стати справжнім інженером, **треба** багато працювати.

Щоб добре скласти іспити, **треба** серйозно вчитися.

Щоб знати все, **потрібно** багато читати.

Щоб не хворіти, **треба** займатися спортом.

щоб + інфінітив

,

треба
потрібно + інфінітив

Вправа 32. Допишіть речення.

1. Щоб добре знати українську мову, треба... 2. Щоб розв'язати цю задачу, треба... 3. Щоб швидко доїхати до вокзалу, потрібно... 4. Щоб стати інженером, треба... 5. Щоб багато знати, треба... 6. Щоб навчитися плавати, потрібно... 7. Щоб стати лікарем, треба...

12

Читайте

Це мій друг. **Який друг?** **Якому** я послав телеграму.

Це мій друг, **якому** я послав телеграму.

Це моя вчителька. **Яка вчителька?** **Якій** я подарував квіти.

Це моя вчителька, **якій** я подарував квіти.

Це мої студенти. **Які студенти?** **Яким** я викладаю фізику.

Це мої студенти, **яким** я викладаю фізику.

Це мій брат, **якому** я подарував годинник.

Вправа 33. Складіть та запишіть речення.

Зразок: – Ось моя сестра. Я подарував їй книгу.
– Ось моя сестра, **якій** я подарував книгу.

1. Ось мій батько. Я купив йому телевізор. 2. Це моя однокурсниця. Я подарував їй словник. 3. Ось його викладач. Він склав йому іспит. 4. Тут вчиться його сестра. Їй виповнилося 19 років. 5. Це мої друзі. Я розповідаю їм про свою країну. 6. Тут живуть мої земляки. Я купив їм свіжі газети. 7. Вона розповіла про свого брата. Він вчиться на економічному факультеті. 8. Я зустрів студента. Ти передавав йому привіт. 9. Я бачив студентку. Ти обіцяв їй свій журнал. 10. Це мої нові друзі. Я обіцяв їм показати місто.

Вправа 34. Складіть діалоги.

Зразок: Студент. Друг. Показати місто.
– Хто цей студент?
– Це мій друг.
– Який друг?
– Якому я обіцяв показати місто.

1. Дівчина. Подруга. Показати місто. 2. Викладач. Професор. Написати контрольну роботу. 3. Дівчина. Студентка. Показати бібліотеку. 4. Пані. Вчителька. Принести новий підручник. 5. Чоловік. Директор. Написати заяву.

13

Читайте. Порівняйте

Який?

Я сьогодні **веселий**.
Андрій сьогодні **веселий**.
Юля сьогодні **весела**.
Учора ми були **веселі**.
Вони почувають себе **добре**.
Хворий почуває себе **погано**.
Хлопчик **сумний**.

Кому?

Мені сьогодні **весело**.
Андрієві сьогодні **весело**.
Їй сьогодні **весело**.
Учора нам було **весело**.
Їм добре.
Хворому погано.
Хлопчику сумно.

Як?

Давальний відмінок

весело
сумно **кому?**
добре
погано

мені **нам**
тобі **вам**
йому **їм**
їй

Вправа 35. Замість крапок запишіть потрібні слова.

1. Учора нам було..., тому що ми багато танцювали і жартували.
2. Студенту..., тому що він не склав іспит. 3. Мені було... , тому що я довго не бачив свою дружину. 4. Щоб тобі не було... , треба веселитися. 5. Якщо тобі... , одягнися тепліше. 6. Влітку мені буває... , тому я ношу легкий одяг.
7. Якщо хворому буде... , викликайте швидко допомогу. 8. Одягни шапку і тобі буде... 9. Добре тому, хто почуває себе... 10. Якщо тобі то..., то... , в тебе висока температура. 11. Коли буде добре всім людям, тобі теж буде ...
12. Вам буде... , якщо ви подивитесь цей фільм. 13. Будьте завжди веселі і вам ніколи не буде... 14. Якщо ти даруєш людям радість, тобі теж буде...

Р

Вправа 36. Прочитайте речення. Поставте запитання до слів у дужках. Повторіть дієслова.

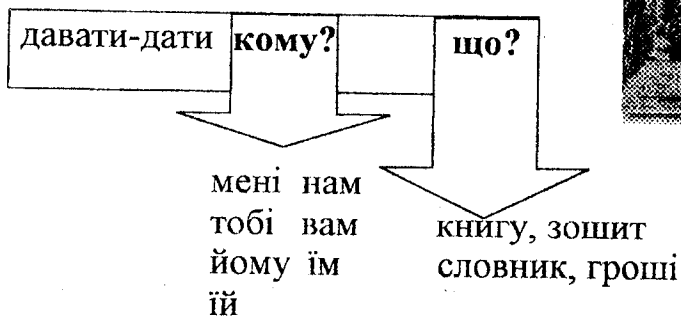
1. Цю книгу (я) дав почитати мій друг.
2. Я пообіцяв повернути (він) книгу в суботу.
3. Викладачі не дозволяють (студент) **марнувати** час: щоб бути справжнім інженером, треба багато працювати.
4. Щоб студенти не стомлювалися, в університеті є спортивний комплекс: він допомагає (студенти) бути здоровими і сильними.
5. Минулого тижня Амаду послав лист (батьки), а вчора вони надіслали йому відповідь.
6. Максим попросив мене, нагадати (він), що в суботу ми працюємо.
7. Я сказав (Максим), що обов'язково нагадаю йому про це.
8. Учора я зустрів нашу однокласницю Ірину, яка просила передати (ти) привіт.
9. Я із задоволенням передаю (ти) привіт від Ірини.
10. Вона просила зателефонувати (вона), якщо в тебе буде вільний час.
11. Якщо хочеш, щоб (ти) **повірили** люди, повір собі сам.
12. Артем знайшов в аудиторії словник.
13. Коли він дізнався, що це словник Світлани, то повернув його (вона).
14. У жовтні 2000 року ми відсвяткували ювілей нашого університету.
15. У 2000 році (Вінницький національний технічний університет) виповнилося 40 років.
16. Сьогодні (наш технічний університет) належить 6 навчальних корпусів, 7 гуртожитків, стадіон та багато інших будівель.

Читайте

заважати кому?

Голосна музика **заважає** мені працювати.
 Мені не подобається, коли **мені** заважають.
 Тобі голосна музика **не заважає**?

- Дай **мені**, будь ласка, свій словник.
- Я даю **тобі** цей словник до вечора.
- Я дам **тобі** цю книгу лише на 3 дні.
- Ви дасте **нам** нову програму?
- Він дав **йому** свій новий компакт-диск.
- Я віддам **йому** цей диск завтра.

Вправа 37. Пишіть речення.

1. Ти купив (я) квиток?
2. Він купив (ти) книгу?
3. Ти подарував (вона) квіти?
4. Вона купила (він) газету?
5. Ви написали (вони) листи?
6. Я написав лист (мій батько).
7. (Моя сестра) подобається ця кухня.
8. Скільки років (твоя мати)?
9. Батько подарував велосипед (мій молодший брат).
10. Ти купив подарунок (своя старша сестра)?
11. (Діти) подобається цей фільм.
12. Ці красиві квіти я подарую (дружина).
13. Я розповів (твої друзі) про Україну.
14. (Наші учні) дуже сподобалася екскурсія.
15. Я показав (вони) свої нові книги.
16. Вона написала (ти) листа в середу.
17. Цю книгу я подарую (твоя молодша сестра).
18. (Мій батько) виповнилося 65 років.
19. (Їхні друзі) подобається наше місто.
20. Завтра я напишу листа (мати), (мої друзі), (мої вчителі) та (твій старший брат).
21. Я обіцяв (мої нові друзі) показати парк, який (вони) дуже подобається.
22. Ми подякували (актори) за цікавий концерт.
23. Він довго розповідав (ми) про свою подорож.
24. Розкажіть (ми), будь ласка, про свою країну.
25. Завтра я принесу (ти) і (твої земляки) нові книги.

Вправа 38. Прочитайте прислів'я та прокоментуйте їх.

1. Дарованому коневі в зуби не дивляться.
2. Дурневі закон не писаний.
3. Погано тому жить, хто життям не дорожить.

Урок 7

Сьомий урок

Максим завжди мріяв стати інженером.

Я був у театрі зі своїм старшим братом.

Щотижня я ходжу в театр.

Максим хоче стати інженером, а батько хоче, щоб він став учителем.

Минулого року він відпочивав у Криму зі своїми батьками.

1

Читайте. Порівняйте

Іменники

Орудний відмінок

(Instrumental case)

Однина

ким?

Я інженер.

Мій брат – лікар.

Моя сестра – вчителька.

Микола – студент.

Лариса – студентка.

Це мій друг.

Це його сестра.

Це наш викладач.

Ось наш професор.

Я завжди мріяв стати інженером.

Він завжди хотів бути лікарем.

Вона працює вчителькою.

Микола став студентом торік.

Лариса стала студенткою в цьому році.

Я розмовляю з другом.

Він розмовляє з сестрою.

Ми зустрілися з викладачем.

Ми ідемо в Київ разом з професором.

* * *

– Ким ти хочеш бути?

– Ким вона мріє стати?

– Ким ти будеш, коли виростеш?

– Ким він хоче стати?

– Ким працює батько?

– Ким працює сестра?

– З ким вона поїхала в Київ?

– З ким ти зустрівся в парку?

– Інженером.

– Астрономом.

– Космонавтом.

– Фізиком.

– Викладачем.

– Медсестрою.

– З матір'ю.

– З вчителькою.

Читайте. Пишіть

Імєнники

Орудний відмінок

Однина

Називний відмінок Хто?	Орудний відмінок Ким?	Закінчення
Чоловічий рід		
Він професор Я викладач Це інженер Іван – журналіст Брат – учитель	Він став професором Я став викладачем Він буде інженером Іван став журналістом Брат працює вчителем	-ом -ем
Жіночий рід		
Вона вчителька Це студентка Це медсестра Це письменниця	Вона працює вчителькою Ірина буде студенткою Ти будеш медсестрою Вона буде письменницею	-ою -єю

Запам'ятайте! мати – з матір'ю

Вправа 1. Відповідайте на запитання.

1. Ким працює ваш батько?
2. Ким працює ваша мати?
3. Ким працює ваш брат?
4. Ким хоче стати ваша сестра?
5. Ким ви мріяли стати у дитинстві?
6. Ким ви хочете бути зараз?
7. Ким ви станете, коли закінчите університет?
8. З ким ви приїхали в Україну?
9. З ким ви навчаєтесь в одній групі?
10. З ким ви відпочивали в неділю?

Розгляньте малюнок і скажіть, ким працюють ці люди?

яким? якою?

Олег – хороший друг.
 Максим – справжній інженер.
 Це відомий професор.
 Це популярна артистка.
 Марія – молода вчителька.
 Це його молодша сестра.

Він став хорошим другом.
 Він буде справжнім інженером.
 Я розмовляв з відомим професором.
 Вона стала популярною артисткою.
 Ми говорили з молодою вчителькою.
 Він прийшов з молодшою сестрою.

* * *

- Яким інженером він хоче бути? – Справжнім інженером.
 – Яким артистом він став? – Відомим артистом.
 – Якою співачкою вона стала? – Популярною співачкою.
 – З яким професором ви говорили? – З відомим професором.
 – З якою студенткою він познайомився? – З новою студенткою.

Читайте. Пишіть.

Прикметники

Орудний відмінок

Однина

Називний відмінок який?	Орудний відмінок яким?	Закінчен- ня
Чоловічий рід		
Він відомий архітектор Це популярний журналіст Максим – справжній інженер Це його старший брат	Він став відомим архітектором Він став популярним журналістом Він став справжнім інженером Він прийшов зі старшим братом	-им -ім
Жіночий рід		
Марія хороша вчителька Це відома співачка Це нова студентка	Марія стала хорошою вчителькою Вона буде відомою співачкою Ми познайомилися з новою студенткою	-ою

Вправа 2. Відповідайте на запитання.

1. Ким мріє бути Оксана?
2. Якою артисткою вона хоче бути?
3. Ким хоче бути Максим?
4. Яким інженером він хоче бути?
5. Ким ти хочеш бути?
6. Яким космонавтом ти хочеш бути?
7. З ким ти приїхав у Вінницю?
8. З якою сестрою ти приїхав?
9. З ким ти розмовляєш?
10. З яким професором ти розмовляєш?

артистка
популярна артистка
інженер
справжній інженер
космонавт
сміливий космонавт
сестра
молодша сестра
професор
відомий професор

Розгляньте малюнок і скажіть, ким стануть ці студенти.

Вправа 3. Пишіть речення.

1. Я познайомлю тебе з моїм (старший брат).
2. Мій старший брат мріє стати (відомий письменник).
3. Раніше він хотів бути (хороший лікар).
4. У дитинстві він хотів бути (сміливий космонавт).
5. Зараз він навчається на факультеті журналістики з (Лариса).
6. Лариса мріє стати (відома журналістка).
7. У дитинстві вона хотіла бути (вчителька), а потім— (популярна артистка).
8. Я думаю, що їхні мрії здійсняться: брат стане (відомий письменник), а його подруга Лариса стане (відома журналістка).

Вправа 4. Читайте речення.

Зразок: Крістіан любить футбол.
Крістіан мріє стати футболістом.

1. Максим любить спорт.
2. Зоя любить математику.
3. Яна любить астрономію.
4. Сімон П'єр любить будувати.
5. Сімон Франсуа любить малювати.
6. Самуель любить фізику.
7. Шикіль любить історію.
8. Зіна любить співати.
9. Тетяна любить лікувати людей.
10. Роман любить писати оповідання.

Вправа 5. Запишіть речення. Допишіть закінчення.

1. Я мрію бути інженер... 2. Мій брат хоче бути пілот... 3. Моя сестра буде дипломат... 4. Мій дядько працює викладач..., а моя тітка – лікар... 5. Його старша сестра мріє стати фізик..., а молодша сестра – математик... 6. Мій молодший брат мріє стати космонавт..., а старший брат – спортсмен... 7. У дитинстві я хотів бути відом... письменник..., а тепер хочу бути популярн... журналіст... 8. Мої батьки хочуть, щоб я став хірург... або стоматолог... 9. Я завжди хотів бути письменник... або журналіст..., а став викладач... 10. Він хотів бути пілот..., а став інженер... 11. Вона хотіла бути художник..., а стала вчительк... 12. Мій батько працював робітник..., а його батько – лікар... 13. Сергій любить техніку і мріє стати інженер... 14. Олена любить співати і мріє стати співачк... 15. Щоб тебе любили і поважали люди, треба бути чесною людино..., добр... товариш... і вірн... друг...

Вправа 6. Складіть діалоги.

1. Зразок: Мій брат – робітник, студент, інженер.
– Скажи, будь ласка, хто твій брат за фахом?
– Він був робітником, зараз він студент і буде інженером.

1. Мій брат – студент, аспірант, викладач. 2. Моя сестра – медсестра, студентка, лікар. 3. Його друг – будівельник, студент, архітектор. 4. Її подруга – аспірантка, викладач, доцент. 5. Твоя сестра – асистент, доцент, професор.

2. Зразок: Син. Хороший лікар.
– Скажіть, будь ласка, ким хоче стати ваш син?
– Лікарем.
– Яким лікарем?
– Хорошим лікарем.

1. Брат. Шкільний учитель. 2. Сестра. Літературний критик. 3. Максим. Військовий пілот. 4. Дочка. Спортивний коментатор. 5. Андрій Іванович. Народний депутат. 6. Людмила. Дитячий лікар. 7. Олег. Український космонавт. 8. Руслан. Найсильніший боксер. 9. Ірина. Відома артистка. 10. Андрій. Найкращий футболіст.

3. Зразок: Розмовляти. Відомий український артист.
– Вибачте, з ким ви розмовляли?
– З артистом.
– З яким артистом?
– З відомим українським артистом.

1. Відпочивати. Відомий російський дипломат. 2. Познайтися. Популярна французька артистка. 3. Працювати. Відомий англійський учений. 4. Розмовляти. Молода білоруська журналістка. 5. Говорити. Новий камерунський посол. 6. Познайтися. Молодий палестинський дипломат. 7. Приїхати. Хороший пакистанський інженер.

Вправа 7. Розкажіть, ким ви хотіли бути у дитинстві і ким ви стали; про що мріяли ваші друзі і чи збулася їхня мрія.

Вправа 8. Прочитайте речення. Скажіть, ким були ці люди.

1. Тарас Шевченко – великий український поет.
2. Олександр Пушкін – великий російський поет.
3. Віктор Гюго – відомий французький письменник.
4. Микола Пирогов – відомий російський хірург.
5. Микола Лисенко – відомий український композитор.
6. Юрій Гагарін – перший космонавт світу.
7. Михайло Грушевський – перший президент України.
8. Патріс Лумумба – відомий африканський діяч.
9. Едіт Піаф – популярна французька співачка.
10. Індіра Ганді – великий індійський політик.

Т. Г. Шевченко

3

Читайте. Порівняйте

Орудний відмінок

Ким?

Чим?

Я працюю викладачем.
Він працює фізиком.
Вона працює журналісткою.
Валентин працює хіміком.
Тетяна працює фотографом.
Петро працює інженером.

Я цікавлюся мистецтвом.
Він цікавиться фізикою.
Вона цікавиться літературою.
Він захоплюється хімією.
Вона захоплюється фотографією.
Він займається спортом.

Істоти	Неістоти
ким?	чим?
Чоловічий та середній рід	
інженер – інженером фізик – фізиком архітектор – архітектором викладач – викладачем лікар – лікарем	спорт – спортом комп'ютер – комп'ютером -ом мистецтво – мистецтвом море – морем поле – полем -ем
Жіночий рід	
артистка – артисткою співачка – співачкою балерина – балериною студентка – студенткою письменниця – письменницею	література – літературою -ою фізика – фізикою хімія – хімією -єю астрономія – астрономією вулиця – вулицею -єю

бути
стати

+

Орудний відмінок

ким?

Я буду інженером
Ти будеш лікарем
Він стане артистом
Вона буде вчителькою

Я стану математиком
Ми будемо студентами
Ви станете журналістами
Вони стануть політиками

займатися
захоплюватися
цікавитися

+

Орудний відмінок

чим?

Я займаюся спортом
Ти захоплюєшся футболом
Він цікавиться політикою
Вона цікавиться астрономією

Я захоплююся мистецтвом
Ми займаємося математикою
Ви цікавитесь технікою
Вони захоплюються музикою

Вправа 9. Запишіть речення. Допишіть закінчення.

1. Моя молодша сестра захоплюється літератур..., мистецтв..., музик...
2. Я щодня займаюся спорт...
3. Мій брат захоплюється футбол...
4. Сестра цікавиться літератур..., а її чоловік мистецтв...
5. Мої друзі цікавляться історі..., а їхні діти кібернетик...
6. Валерій захоплюється технік... і мріє стати конструктор...
7. Вадим давно цікавиться авіаці... і хоче стати пілот...
8. Амаду займається спорт... і мріє стати відом... спортсмен...
9. Марія цікавиться літературою і хоче стати письменниц...
10. Хочеш бути щаслив... – будь ним!
11. Щоб стати хорош... спеціаліст..., треба серйозно і багато вчитися.
12. Якщо ти хочеш бути відом... футболіст..., треба з дитинства займатися футбол...

Розгляньте малюнок і скажіть, чим захоплюються ці студенти?

Вправа 10. Розкажіть про свою сім'ю (батьків, братів, сестер) та друзів. Ким вони хотіли стати, ким вони стали, чим вони захоплюються, цікавляться.

Вправа 11. Читайте діалог. Скажіть, хто ким працює та хоче стати; чим займається, чим захоплюється.

- Здрастуй, Максиме! Давно тебе не бачив.
- Я теж радий тебе бачити. Як справи? Що нового? Чим займаєшся?
- Дякую, добре. Працюю...
- Ким працюєш?
- Інженером на заводі. А ти, Миколо?
- А я водієм таксі. Як твоя дружина? Теж працює інженером?
- Ні, вона працює лікарем у дитячій лікарні.
- А діти? Їх у тебе двоє?
- Так, дочка і син. Син вчиться у десятому класі і мріє стати художником – він добре малює.
- А дочка?
- Дочка вже на третьому курсі економічного університету. Вирішила стати економістом.
- Правильний вибір. Економікою сьогодні треба займатися серйозно ...
- А як твої? Живі-здорові?

Відповідайте на запитання:
З ким розмовляє Максим?
Ким працює Максим?

- Так, дякую. Все добре. Ірина працює вчителькою в сьомій школі і цікавиться мистецтвом, діти вчать, а я у вільний час займаюся бізнесом та, іноді, спортом.
- Що ж, передавай привіт Ірині. Бажаю вам всього найкращого.
- Широ дякую. Вам теж найкращі побажання. Заходьте в гості.
- Дякую.

Вправа 12. Прочитайте текст. Розкажіть, ким хочуть стати Франсуа та Ілона? Ким вони хотіли бути раніше? Чим вони цікавляться та захоплюються?

Мене звати Франсуа. Я приїхав з Камеруну. Зараз я навчаюся на підготовчому відділенні Вінницького національного технічного університету. Я мрію стати (інженер), тому серйозно займаюся (фізика та математика). Я розумію, що без мови неможливо вчитися, тому (українська мова) я теж займаюся серйозно. Раніше я хотів бути (футболіст) і (економіст), (водій) і (співак) і навіть (генерал). Тепер я знаю точно: я буду (інженер), тому я вирішив вступати до Вінницького національного технічного університету.

Мені цікаво вчитися, тому що чим більше знаєш, тим розумнішим стаєш. Та й бути (студент) теж цікаво і весело.

Минулого місяця я познайомився з (весела) та (красива студентка), яка вчиться на другому курсі нашого університету. Її звать Ілона. Вона теж мріє бути (хороший інженер) і багато працює, щоб ним стати. Ілона цікаво розповідає про себе, про свою сім'ю, про місто. Вона займається (спорт), раніше вона навіть хотіла бути (спортсменка). Ілона вільно розмовляє (англійська мова), цікавиться (мистецтво) і (література) і пише вірші.

Ми часто гуляємо (місто), його (центральна вулиця), (парк), де зустрічаємося з її друзями. Ми багато розмовляємо (українська мова), тому я став краще розуміти по-українськи. Думаю, мені пощастило, що я познайомився з такою (весела), (розумна) і (цікава дівчина).

4

Читайте

З ким?

Це Максим.	Я розмовляю з Максимом.
Це Олег.	Ми зустрілися з Олегом.
Ось Халед.	Він говорить з Халедом.
Тут Крістіан.	Вона розмовляє з Крістіаном.
Там П'єр.	Ми познайомилися з П'єром.
Це Андрій.	Я розмовляю з Андрієм.
Це Олексій.	Він приїхав з Олексієм.
Тут Ірина.	Я танцюю з Іриною.

З ким познайомилася Ірина?
Складіть діалоги

Це Ілона. Він гуляє з Ілоною.
 Ось Оксана. Я працюю з Оксаною.
 Це Марія. Вона зустрілася з Марією.
 Ось Юля. Я розмовляю з Юлією.

Читайте. Пишіть

Орудний відмінок

Однина

	Називний відмінок	Орудний відмінок	Закінчення
Чоловічий рід	хто? Максим Олег Андрій	з ким? з Максимом з Олегом з Андрієм	-ом -ем
	Жіночий рід	Оксана Ірина Юлія	з Оксаною з Іриною з Юлією

Запам'ятайте!

З ким?

Микола – з Миколою
 Франсуа – з Франсуа
 Елізабет – з Елізабет
 Василь – з Василем
 Ігор – з Ігорем

3 + Орудний відмінок

Вправа 13. Відповідайте на запитання.

1. З ким ти познайомився?
2. З ким вона розмовляє?
3. З ким ви зустрілися?
4. З ким ти працюєш в інституті?
5. З ким він відпочивав у Криму?
6. З ким ти говорив у бібліотеці?
7. З ким вона вчиться в університеті?
8. З ким ви гуляли у парку?
9. З ким ти танцював на вечорі?

Жанна
 Антон
 Анатолій
 Євгенія
 Таміла
 Ніна
 Адам
 Юлія
 Діана

10. З ким вона говорила вчора?
 11. З ким ви відпочивали на морі?
 12. З ким ти познайомилася влітку?

Євгеній
 Василь
 Ігор

Читайте

З ким?

Це професор Сергій Васильович.	Ми розмовляємо з професором Сергієм Васильовичем.
Це декан Іван Іванович.	Ми зустрілися з деканом Іваном Івановичем.
Це викладач Василь Якович.	Я познайомився з викладачем Василем Яковичем.
Це журналістка Людмила Володимирівна	Я говорив з журналісткою Людмилою Володимирівною
Це лікар Алла Борисівна.	Я працюю з лікарем Аллою Борисівною.

5

Читайте

Особові займенники

Орудний відмінок

Я вчуса в університеті.	Разом зі мною вчиться мій брат.
Ти приїхав учора?	Хто приїхав з тобою?
Він студент.	Я познайомився з ним учора.
Вона моя однокурсниця.	Я вчуса разом з нею.
Ми любимо веселитися.	З нами тобі буде весело.
Ви відпочивали в Одесі?	Хто відпочивав з вами в Одесі?
Вони приїхали з Києва.	Разом з ними приїхав професор.

Називний відмінок	Орудний відмінок
хто?	з ким?
я	зі мною
ти	з тобою
він	з ним
вона	з нею
ми	з нами
ви	з вами
вони	з ними

Вправа 14. Складіть діалоги.

1. Зразок: Познайомитися. Сімон.

– Ти вже познайомився з Сімоном?

– Ні, я з ним ще не познайомився.

1. Розмовляти. Андрій. 2. Танцювати. Марина. 3. Зустрічатися. Марія. 4. Сфотографуватися. Вона. 5. Познайомитися. Богдан. 6. Говорити. Вони. 7. Працювати. Ми. 8. Розмовляти. Я. 9. Познайомитися. Салех.

2. Зразок: Розмовляти. Студентка Тетяна.

– Вибач, з ким ти розмовляв?

– Зі студенткою.

– З якою?

– З Тетяною.

з = зі

1. Відпочивати. Сестра Олена. 2. Танцювати. Однокурсниця Ніна. 3. Працювати. Брат Антон. 4. Познайомитися. Студент Микола. 5. Говорити. Дівчина Оксана. 6. Зустрітися. Друг Артем. 7. Гуляти. Брат Халед.

3. Зразок: Їздити в Київ. Професор Іван Іванович.

– Скажіть, будь ласка, з ким ви їздили в Київ?

– З професором.

– З яким професором?

– З Іваном Івановичем.

1. Познайомитися. Викладач Анатолій Іванович. 2. Приїхати у Вінницю. Лікар Ніна Василівна. 3. Відпочивати на морі. Інженер Роман Степанович. 4. Їздити у Полтаву. Архітектор Ігор Борисович. 5. Розмовляти. Доцент Микола Григорович. 6. Працювати на кафедрі. Професор Олена Леонідівна. 7. Зустрітися на конференції. Академік Юрій Петрович. 8. Говорити про навчання. Декан Олексій Дмитрович.

6

Читайте

Присвійні займенники

Орудний відмінок

Це **мій** шкільний товариш.

Це **мій** старший брат.

Це **моя** молодша сестра.

Це **твій** вчитель?

Це **твоя** вчителька?

Я зустрівся з **моїм** шкільним товаришем.

Я говорив зі **своїм** старшим братом.

Я приїхав з **моєю** молодшою сестрою.

Ми розмовляли з **твоїм** вчителем.

Ми говорили з **твоєю** вчителькою.

Ось **наш** новий викладач.

Ось **наша** відома співачка.

Це **ваш** новий декан.

Це **ваша** добра бабуся.

Це **їхній** малий син.

Це **їхня** мала дочка.

Ви вже познайомилися з **нашим** новим викладачем?

Я знайомий з **нашою** відомою співачкою.

Вони говорили з **вашим** новим деканом.

Я говорив з **вашою** доброю бабусяю.

Він прийшов з **їхнім** малим сином.

Вона приїхала з **їхньою** малою дочкою.

Читайте. Пишіть

Називний відмінок	Орудний відмінок	Закінчення
чий? який?	з чієм? з яким?	
Ч о л о в і ч и й р і д		
мій старший брат твій новий друг його новий друг наш відомий професор ваш малий син їхній шкільний товариш	з моїм старшим братом з твоїм новим другом з його новим другом з нашим відомим професором з вашим малим сином з їхнім шкільним товаришем	-ім -им -ім
Ж і н о ч и й р і д		
чия? яка?	з чією? з якою?	
моя молодша сестра твоя хороша подруга її добра бабуся наша відома артистка ваша весела дружина їхня мала дочка	з моєю молодшою сестрою з твоєю хорошою подругою з її доброю бабусяю з нашою відомою артисткою з вашою веселою дружиною з їхньою малою дочкою	-єю -ою

Вправа 15. Складіть діалоги.

Зразок: Вона, розмовляти, мій старший брат.

– З ким вона розмовляє?

– З моїм старшим братом.

1. Вони, познайомитися, його шкільний вчитель. 2. Сестра, познайомитися, моя майбутня дружина. 3. Вона, зустрічатися, твій

старший брат. 4. Він, розмовляти, її старий друг. 5. Ви, захоплюватися, ваша нова книга. 6. Суніл, цікавиться, своя майбутня робота. 7. Викладач, розмовляти, наша нова студентка. 8. Вони, захоплюватися, наша цікава виставка. 9. Я, цікавиться, твій новий автомобіль. 10. Вона, познайомитися, наш молодий викладач.

Вправа 16. Запишіть речення. До слів у дужках поставте запитання.

1. Я познайомлю тебе з (мій старший брат). 2. Мій брат займається (спорт). 3. Сергій приїде завтра разом зі (свій батько). 4. Ти поїдеш у Київ разом зі (свій брат) чи зі (своя сестра)? 5. Ти поїдеш у Київ (поїзд) чи (автобус)? 6. Батько прилетить (літак) у суботу. 7. Разом з (він) прилетить моя сестра. 8. Я розмовляв з (твій молодший брат). 9. Він цікавився (твое здоров'я). 10. Я давно не говорив зі (свій молодший брат). 11. Батько розмовляв з (мій шкільний учитель) 12. Мій друг навчається разом з (твій старший брат). 13. Твій старший брат навчається разом з (мій новий друг). 14. (Я) цікавить фізика та математика. 15. Я цікавлюся (фізика і математика). 16. (Він) цікавить хімія та інформатика. 17. Він цікавиться (хімія та інформатика). 18. Стадіон розташований за (технічний університет). 19. Новий будинок будують **поряд** з (наш гуртожиток). 20. На заняттях я завжди сиджу **поруч** зі (свій земляк).

Запам'ятайте!

разом	з	ким?
поряд		чим?
поруч		

Орудний відмінок

з Богданом	з театром
з Іриною	з книгою
з Андрієм	з озером

Пишіть.

Присвійні та вказівні займенники

Орудний відмінок

Однина

Чоловічий та середній рід		Жіночий рід	
з чийм?	з яким?	з чією?	з якою?
мій (моє)	— з моїм	моя	— з моєю
твій (твоє)	— з твоїм	твоя	— з твоєю
свій (своє)	— зі своїм	своя	— зі своєю
його	— з його	його	— з його
її	— з її	її	— з її

наш (наше) — з нашим	наша — з нашою
ваш (ваше) — з вашим	ваша — з вашою
їхній (їхнє) — з їхнім	їхня — з їхньою
той (те) — з тим	та — з тією
цей (це) — з цим	ця — з цією

Вправа 17. Складіть діалоги.

Зразок: Ти. Знайомий. Ця дівчина.

— Ти знайомий з цією дівчиною?

— З якою? З цією? Так, знайомий.

1. Ви. Розмовляти. Ця студентка. 2. Він. Познайомитися. Моя сестра. 3. Ти. Танцювати. Та дівчина. 4. Ви. Працювати. Той викладач. 5. Ви. Знайомий. Той художник. 6. Вона. Говорити. Та жінка. 7. Ти зустрічатися. Ця журналістка. 8. Ви. Розмовляти. Цей професор. 9. Він. Захоплюватися. Ця артистка. 10. Вона. Цікавитися. Ця музика.

Запам'ятайте!

Орудний відмінок

бути ким?

Я буду інженером

говорити з ким?

Я говорив з інженером

Вправа 18. Пишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Мій сусід буде (інженер). 2. Я розмовляв з (інженер) по телефону. 3. Сестра хоче бути (лікар). 4. Вона працює (дитячий лікар). 5. Я познайомлю тебе з (ця красива дівчина). 6. Вона познайомила мене зі (своя найкраща подруга). 7. На вокзал ми поїдемо (цей трамвай) або (той автобус). 8. Разом зі (я) поїде моя сестра. 9. Гості прийдуть сьогодні (поїзд). 10. Разом з (вони) прийдуть їхні діти. 11. Я хочу, щоб разом з (ти) прилетіла твоя дружина. 12. Юрій Іванович прилетить (літак) у неділю. 13. Разом з (він) прилетить його дружина. 14. Моя дочка навчається в університеті разом з (ваша молодша дочка). 15. Ти цікавишся (архітектура)? 16. Я захоплююся (музика та мистецтво), а він цікавиться (астрономія та фізика). 17. Я хочу бути (професор). 18. З (цей професор) я познайомився в Одесі. 19. Мені цікаво відпочивати з (ти) та (твоя чарівна дружина). 20. Мені завжди цікаво з (ви). 21. Я зустрівся з (він) учора ввечері. 22. Олег довго розмовляв з (вона) українською мовою. 23. З (їхня дочка) я розмовляв по телефону. 24. Вона цікавилася (ти). 25. А ти говорив з (вона)?

Називний відмінок що?	Орудний відмінок з чим?
На столі чай і цукор. Це хліб і масло.	Я люблю пити чай з цукром. Я люблю хліб з маслом.

Вправа 19. Закінчіть речення.

Зразок: Це хліб і масло.

Я люблю хліб з маслом.

1. На столі кава і печиво.	Я люблю пити ...
2. На столі цукерки і чай.	Вона любить ...
3. Це морозиво і ягоди.	Ми любимо морозиво з ...
4. Це пиріг і яблуко.	Мені подобається пиріг з ...
5. На столі вареники і сир.	Він любить їсти ...
6. Це каша і молоко.	Дітям подобається ...
7. На столі кава і молоко.	Вона любить пити ...
8. У склянці сік і лід.	Сестра любить ...
9. У тарілці борщ і м'ясо.	Ми любимо ...
10. Це риба і овочі.	Він їсть ...
11. Це чай і лимон.	Ти любиш ...?
12. На столі кава і торт.	Гостям сподобалася ...

Вправа 20. Розкажіть, що вам подобається? Що ви їсте на сніданок?
Чим ви обідаєте, вечеряєте? Що подобається вашим друзям?

Вправа 21. Закінчіть речення. Поставте до них запитання.

Зразок: Це моя нова ручка. Я пишу ...

– Я пишу своєю новою ручкою.

– Чим ти пишеш?

– Якою ручкою ти пишеш?

1. Це мій кольоровий олівець.	Я малюю ...
2. Це її червона фарба.	Вона фарбує ...
3. У нього є свій комп'ютер.	Ігор пишається ...
4. У неї є нова ручка.	Ірина пише ...
5. У мене є нова цікава книжка.	Я захоплююся ...
6. Це новий український автобус.	Ми їдемо...

ким?

чим?

Вправа 22. Складіть та запишіть речення.

1. Хотілося, завжди, інженер, бути, мені.
2. Бути, хороший, треба, людина, завжди.
3. Приїхати, поїзд, вечірній, Світлана.
4. У, працювати, наш, викладач, університет, вона.
5. Театр, Марина, захоплюватися, сучасний.
6. Спочатку, щоб, кандидат наук, стати, аспірант, стати, треба.

Вправа 23. Складіть діалоги.

1. Зразок: Любити. Пирогі. Сир.

- Скажіть, будь ласка, що ви любите?
- Я дуже люблю пироги.
- Які пироги?
- Пироги з сиром.

1. Подобатися. Чай. Торт. 2. Любити. Вареники. Сир. 3. Любити. Пирогі. Джем. 4. Подобатися. Морозиво. Шоколад. 5. Подобатися. Сік. Лід.

2. Зразок: Захоплюватися. Квантова фізика.

- Скажіть, будь ласка, чим ви захоплюєтеся?
- Фізикою.
- Якою фізикою?
- Квантовою фізикою.

чим?

1. Займатися. Зимовий спорт. 2. Захоплюватися. Сучасна музика. 3. Цікавитися. Європейське мистецтво. 4. Займатися. Малий бізнес. 5. Займатися. Українська мова. 6. Захоплюватися. Комп'ютерні ігри. 7. Цікавитися. Сучасна українська література. 8. Займатися. Важка атлетика. 9. Захоплюватися. Космічна техніка. 10. Цікавитися. Сучасні словники.

КОЛИ?

щодня	щовівторка	щотижня
щоранку	щосереді	щомісяця
щовечора	щоп'ятниці	щороку

8

Читайте

Щодня я ходжу на роботу.

Щоранку я роблю зарядку.

Щовечора я дивлюсь телевізор.

Щосуботи ми ходимо в театр.

Щотижня ми пишемо диктант.

Щороку ми їздимо відпочивати.

– Ти часто ходиш у театр?
 – Так, часто. Щотижня я ходжу в театр
 зі своєю молодою дружиною.

Куди ти ідеш?

– Я іду в театр

Ти часто ходиш у театр?

– Так, я часто ходжу в театр

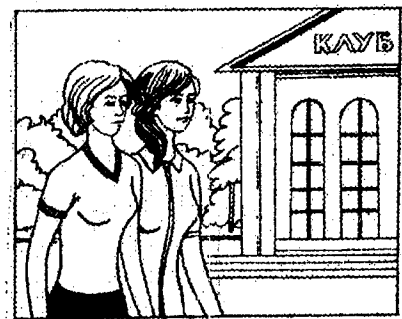
Куди ти ідеш (їдеш)?

Куди ти їдеш?

Я іду в театр.
 Учора я теж ходив у театр.
 Я часто ходжу в театр.
 Ігор вчора ходив у кіно.
 Позавчора він теж ходив у кіно.
 Ігор часто ходить у кіно.

Я їду до Львова.
 Позавчора я теж їздив до Львова.
 Я часто їжджу до Львова.
 Ірина їде в Київ.
 Торік вона теж їздила в Київ.
 Ірина часто їздить у Київ.

іноді
 часто ≠ деколи
 зрідка

Куди йдуть подружки?
 Чим вони захоплюються?

Читайте

в(у) = до

Я іду в Одесу
 Він їде в Київ
 Я іду в магазин
 Він їде в університет
 Щотижня ми ходимо в парк
 Щодня він ходить в магазин

Я їду до Одеси
 Він їде до Києва
 Я іду до магазину
 Вона їде до університету
 Щотижня ми ходимо до парку
 Кожного дня він ходить до магазину

Запам'ятайте !

в(у) + Знахідний
відмінок

до + Родовий
відмінок

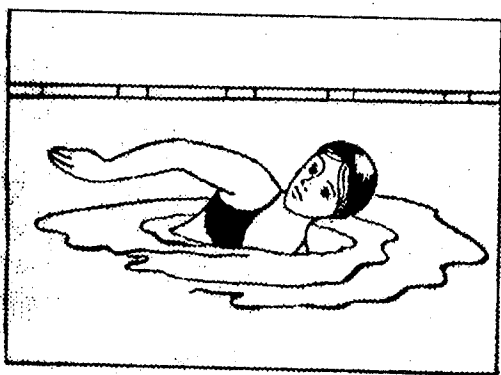
щодня	=	кожного дня
щотижня	=	кожного тижня
щомісяця	=	кожного місяця
щороку	=	кожного року

?

Вправа 24. Відповідайте на запитання.

1. Ти часто ходиш у парк?
2. Вона часто плаває в басейні?
3. Максим часто їздить у Київ?
4. Він часто пише листи додому?
5. Ти часто ходиш у театр?
6. Вона часто їздить на море?
7. Оксана часто їздить до Житомира?
8. Ви часто відвідуєте музей?
9. Студентка часто ходить у бібліотеку.
10. Ви часто відпочиваєте в цьому парку?

щосуботи
щонеділі
кожний місяць
кожна субота
кожний тиждень
кожний рік
інколи
зрідка
кожний вечір
деколи

йти – ходити
їхати – їздити

Скажіть, чим займається Ірина?
Як часто вона плаває в басейні?

Вправа 25. Читайте діалоги. Використовуйте потрібні дієслова.

1. – Ірино, куди ...?
– Я ... в магазин.
– Ти часто ... в магазин?
– Звичайно, я щодня ... в магазин.
2. – Друзі, куди ви ... ?
– На стадіон.

- На стадіон? Але ви ж вчора ... на стадіон!
- Так, ми щодня ... на стадіон.

- 3.
- Суніле, куди ти ... ?
 - Я ... в Київ.
 - Мені здається, що ти ... до Києва на минулому тижні?
 - Ні, минулого тижня я ... до Одеси.
 - То ти часто ... до Києва?
 - Ні, я ... в Київ зрідка. Частіше я ... до Одеси.

- 4.
- Скажіть, будь ласка, Ігор Петрович удома?
 - Ні, він ... у бібліотеку.
 - А коли він ...?
 - Не знаю. Але він часто приходиться о 20 годині.

- 5.
- Наджі, ти не знаєш де Халед?
 - Він ... до друзів у медичний університет.
 - А він часто ... до своїх друзів?
 - Так. Він ... щосуботи.
 - А коли він повернеться?
 - Не знаю. Мабуть, пізно.

- 6.
- Куди ви ...?
 - Ми ... відпочивати на Чорне море.
 - Здається, минулого року ви теж ... на Чорне море?
 - Так, ми щороку ... на Чорне море.

Вправа 26. Скажіть, що ви робите у вихідні дні? Куди ви ходите (їздите) щосуботи та щонеділі? Як часто ви ходите в гості до друзів? У театр, кіно, парк?

Вправа 27. Пишіть речення. Замість крапок поставте потрібні слова:
часто, щодня, зрідка.

часто ≠ зрідка

Ми ходимо в університет Ми ... ходимо в університет. Він ходить у бібліотеку в понеділок, середу і четвер. Він ... ходить у бібліотеку. Вона ходить у театр щомісяця. Вона ... ходить у театр. Щороку ми їздимо на море. Ми їздимо на море Майже завжди я пізно лягаю спати. Я ... лягаю спати пізно. Він встає рано нечасто. Він ... встає рано. Я ... читаю свіжі газети. Ми ... ходимо в басейн. Вони ... вечеряють у ресторані. Студенти ... пишуть диктанти. Щосуботи ми ходимо на екскурсії. На екскурсії ми ходимо ...

Я хочу стати інженером.
 Брат хоче стати лікарем.
 Сестра хоче вчитись в школі.
 Я хочу прочитати цю книжку.

Мій батько хоче, **щоб** я став економістом.
 Мати хоче, **щоб** він став учителем.
 Батьки хочуть, **щоб** вона вчилася в ліцеї.
 Я хочу, **щоб** ти прочитав цю книжку

Я хочу стати інженером, а мій батько хоче,
щоб я став дипломатом

Вправа 28. Пишіть речення.

Зразок: Мій брат працює інженером.
 Він хоче, щоб я теж став інженером

1. Мій батько працює лікарем. 2. Моя мати працює вчителькою.
 3. Мій дядько працює водієм. 4. Моя сестра працює програмістом. 5. Мій друг працює залізничником. 6. Його друг працює механіком. 7. Батько Олега працює міліціонером. 8. Мати Тетяни працює викладачем. 9. Сестра Віктора працює юристом. 10. Брат Оксани працює адвокатом.

Вправа 29. Відповідайте на запитання.

Зразок: Чого хоче твій брат? Прочитати. Ця книга.
 Він хоче, щоб я прочитав цю книгу.

1. Чого хоче його сестра?
2. Чого хоче твоя мати?
3. Чого хоче твій батько?
4. Чого хоче її мати?
5. Чого хоче його брат?
6. Чого хоче її батько?
7. Чого хочуть твої батьки?
8. Чого хоче його бабуся?
9. Чого хоче твоя сестра?
10. Чого хоче її сестра?
11. Чого хоче твій друг?

Намалювати. Картина.
 Бути. Добра людина.
 Стати. Хороший інженер.
 Стати. Студентка.
 Працювати. Інженер.
 Стати. Лікар.
 Поїхати. Цей поїзд.
 Прилетіти. Цей літак.
 Прочитати. Цей журнал.
 Одягнути. Нова сукня.
 Поїхати. Крим.

(з) ким?

(з) чим?

Ми інженери.
 Ви лікарі?
 Вони вчителі.
 Мої брати викладачі.
 Це студенти.
 Ось наші студенти.
 Це мої старші брати і сестри.
 Я люблю точні науки.
 Це наші красиві вулиці.

Ми завжди хотіли стати інженерами.
 Ви станете лікарями?
 Вони працюють вчителями.
 Вони працюють викладачами.
 Викладач розмовляє зі своїми студентами
 Я познайомився з нашими студентами.
 Я іду з моїми старшими братами і сестрами.
 Я захоплююсь точними науками.
 Ми гуляємо нашими красивими вулицями.

* * *

– Ким вони працюють?	– Інженерами.
– Ким ви станете?	– Лікарями.
– З ким ти говорив?	– З друзями.
– Чим ти захоплюєшся?	– Цікавими книгами.

Минулого року він відпочивав у Криму
 зі своїми батьками.

Іменники. Прикметники.
 Присвійні займенники

Орудний відмінок

Множина

Називний відмінок		Орудний відмінок		Закінчення
хто?	що?	(з) ким?	(з) чим?	
наші нові викладачі	мої хороші вчителі	з нашими новими викладачами	з моїми хорошими вчителями	-ими
твої нові друзі	мої старші сестри	з твоїми новими друзями	з моїми старшими сестрами	-їми
наші високі будинки	свої красиві вулиці	нашими високими будинками	своїми красивими вулицями	-ами
				-ями

Вправа 30. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Це мій новий учитель.

Називний відмінок

Це мій новий учитель.

Це мої нові учителі.

Орудний відмінок

Я говорив з моїм новим учителем.

Я говорив з моїми новими учителями.

Називний відмінок	Орудний відмінок
хто?	з ким?
який? яка? які? чий? чия? чиї?	(з) яким? (з) якою? (з) якими? (з) чиїм? (з) чією? (з) чиїми?
1. Це мій інститутський товариш. ...	Я зустрівся з ...
2. Це його старший брат. ...	Я бачився з ...
3. Це наш університетський викладач. ...	Ми вітаємося з ...
4. Це твій шкільний друг? ...	Ти зустрівся з ...
5. Це моя хороша подруга. ...	Я розмовляю з ...
6. Це його молодша сестра. ...	Я познайомився з ...
7. Це наша нова студентка. ...	Ми зустрілися з ...
8. Це твоя старша дочка? ...	Ти прийдеш зі ...
9. Це ваша рідна сестра? ...	Ми говорили з ...
10. Це ваш новий інженер?	Ви вже познайомилися з ...

Вправа 31. Пишіть речення.

1. Вранці я снідаю (кава) з (печиво) і іду до університету. 2. Я зустрічаюся з (друзі) і ми разом ідемо на заняття. 3. В університеті я вітаюся з (викладачі) та (студенти) моєї групи. 4. О 8 годині 15 хвилин починається заняття з української мови, на якому ми знайомимося з (нові слова), пишемо речення, читаємо тексти. 5. Ми читаємо, пишемо, розмовляємо (українська мова). 6. Потім ми складаємо речення з (дієслова)

у минулому часі, виконуємо вправи з (прикметники) та (займенники).
7. Разом з (викладач) ми відповідаємо на запитання, перекладаємо слова (англійська мова). 8. На перерві я зустрічаюсь з (мої нові друзі). 9. Ми розмовляємо (українська мова). 10. Після занять разом з (вони) ми йдемо додому, гуляємо (вінницькі вулиці) чи (парки).

Вправа 32. Читайте. Пишіть.

Зразок : Я розмовляю з викладачем.

Я розмовляю з викладачами.

1. Я гуляю з другом. 2. Учора я говорив з сестрою. 3. Викладач іде на екскурсію зі студентами. 4. Яна іде в театр з братом. 5. Моя мати приїхала разом з моїм братом. 6. Ми розмовляємо з майбутнім лікарем. 7. Я вчуся разом з українською студенткою. 8. Я люблю малювати олівцем, а мій брат – фарбою. 9. Він цікавиться картиною цього художника. 10. Вона познайомилася з молодим журналістом.

Вправа 33. Складіть діалоги.

Зразок: Він. Розмовляти. Мої нові друзі.

– Скажіть, будь ласка, з ким він розмовляє?

– З друзями.

– З чиїми друзями ?

– З моїми новими друзями.

1. Вона. Зустрічатися. Її хороші подруги. 2. Ми. Відпочивати. Наші маленькі діти. 3. Я. Фотографуватися. Мої батьки. 4. Він. Познайомитися. Наші нові викладачі. 5. Вона. Їздити в Крим. Свої іноземні студенти. 6. Я. Говорити. Наші молоді аспіранти. 7. Ми. Зустрічатися. Наші українські депутати.

Вправа 34. Замість крапок допишіть потрібні закінчення.

1. Олег сказав, що він учора розмовляв зі сво... шкільн... друз...
2. Марина розповіла, що вона познайомилася з нашими молод... викладач...
3. Халед сказав, що він приїде разом зі своїми молодш... сестр...
4. Людмила розмовляла з цими студент... і студентк... 5. Мені подобається працювати з цими весел... школяр... 6. Професор сказав, що він поїде на конференцію разом з нашими студент... 7. Андрій сказав, що він бачив цих молодих артистів і розмовляв з їхн... друз... в театрі. 8. Лариса сказала, що вона з задоволенням читала статті молод... українськ... учен... 9. Жан П'єр сказав, що його друзі серйозно вивчають українську мову, тому що вони хочуть стати справжн... інженер...

Орудний відмінок

розмовляти

читати

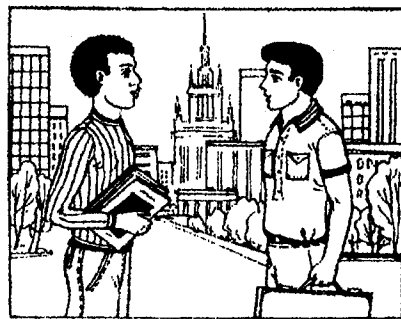
писати

володіти

чим?

українською

мовою

З ким розмовляє Олег?

Складіть діалоги.

Вправа 35. Читайте.

1. Ми розмовляємо (українська мова). 2. Салех розмовляє (арабська мова). 3. Ми розмовляємо (українська та французька мови). 4. Ми володіємо (українська та французька мови). 5. Він розмовляє (англійська мова), а вона розмовляє (іспанська мова). 6. Мій батько добре володіє (німецька мова), а я володію (англійська мова). 7. Ця книга написана (українська мова), а та – (англійська). 8. Цей журнал написаний (французька мова), а та газета – (російська). 9. Я читаю текст (українська мова) і перекладаю його (французька мова). 10. Прочитайте цей текст та перекладіть його (російська мова). 11. Переклади, будь ласка, текст (українська мова). 12. Прочитайте слова (російська мова) та перекладіть їх (українська мова).

Вправа 36. Запишіть запитання.

1. Ти розмовляєш (українська мова)? А (російська)?
2. Ви добре володієте (французька мова)? А (українська)?
3. Твоя сестра розмовляє (китайська мова)? А (японська)?
4. Ваш батько добре володіє (іспанська мова)? А (португальська)?
5. Твій брат володіє (італійська мова)? А (німецька)?
6. Ваш друг добре володіє (арабська мова)? А (болгарська)?
7. Якою мовою ви пишете? (англійська чи українська)?
8. Якою мовою ви читаєте? (російська чи арабська)?
9. Якими (європейські мови) ви володієте?

Вправа 37. Відповідайте на запитання.

1. Якою мовою розмовляють в Англії ?
2. Якою мовою розмовляють у Франції ?
3. Якою мовою розмовляють у Німеччині ?
4. Якою мовою розмовляють у Бразилії ?
5. Якою мовою розмовляють у Канаді ?
6. Якою мовою розмовляють у Єгипті ?

Це мій однокурсник, з яким ми вчимося у ВНТУ.

Це наш викладач, з яким ми їздили на екскурсію.

Це моя сестра, з якою я приїхав в Україну.

Це наша нова студентка, з якою ми познайомилися вчора.

Це мої нові друзі, з якими ми будемо вчитися у ВНТУ.

Це мій хороший друг, з яким ми живемо в одній кімнаті

Вправа 38. Складіть та запишіть речення зі словом **який**.

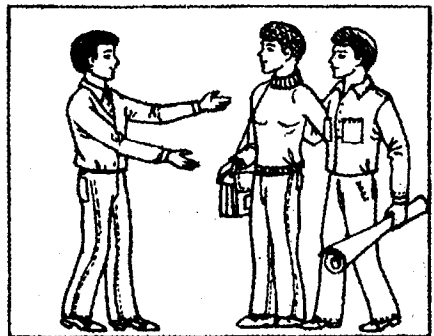
Зразок: Це мій друг. Ми вчимося в одній групі.

Це мій друг, з яким ми вчимося в одній групі .

1. Крістіан розмовляє з Франсуа. Вони разом приїхали в Україну.
2. Він зустрівся з друзями. Вони разом відпочивали на морі.
3. Я хочу розповісти про свою подругу. Ми разом вивчаємо українську мову.
4. Це студентка Ілона. Я познайомився з нею в театрі.
5. Учора я говорив по телефону з братом. Я давно не бачився з ним.
6. Ольга отримала лист від шкільної подруги. Вони не бачилися уже 2 роки.

Вправа 39. Прочитайте текст. Вкажіть іменники, прикметники та займенники у формі орудного відмінка.

Знайомтеся: це Сімеон, з яким ми разом вчимося в технічному університеті. Він приїхав до Вінниці зі своєю молодшою сестрою, яка навчається в медичному університеті. Сімеон любить спорт, особливо футбол, яким він займається ще з дитячих років. Він хоче стати інженером, тому зараз багато займається фізикою, математикою та інформатикою. Він вже добре володіє українською мовою, яку почав вивчати в листопаді. Сімеон любить займатися разом зі своїми друзями, з якими вони часто ходять до

З ким зустрівся Сімеон?
Про що вони розмовляють?
Складіть діалоги

бібліотеки, де готують домашнє завдання. Інколи друзі гуляють вінницькими вулицями, деколи ходять на концерти чи в театр. Учора вони зустрілися в парку зі своїми земляками, з якими давно не бачилися. Усі дуже зраділи. Сімеон запропонував сфотографуватися усім разом і друзі погодилися. Потім вони сиділи в кафе, пили каву з тортом, їли морозиво з шоколадом, слухали хорошу музику і багато розмовляли. Усі гарно відпочили.

Вправа 40. Закінчіть речення.

1. На підготовчому відділенні вчиться мій друг, з яким... 2. Я хочу розказати про свого брата, з яким... 3. Мені дуже подобається дівчина, з якою... 4. Учора я зустрівся зі студентами, з якими... 5. Цей словник мені подарував викладач, з яким... 6. Цю книгу мені подарував студент, з яким... 7. Ці журнали мені купили друзі, з якими... 8. Завтра ми підемо на екскурсію разом з викладачем, з яким... 9. Я написав лист моїй шкільній подрузі, з якою... 10. Я часто згадую своїх друзів, з якими...

Вправа 41. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Для вимірювання ми користуємося (різні одиниці). 2. **Час** вимірюється (години), (хвилини), (секунди). 3. Прилад для вимірювання часу називається (годинник). 4. Спортсмени користуються (секундомір). 5. **Відстань** вимірюється (кілометри). 6. Відстань від вікна до дверей у кімнаті можна виміряти (метри). 7. Маса тіла можна виміряти (кілограми). 8. **Маса** малих тіл вимірюється (грами), а маса великих тіл – (тонни). 9. **Температура** вимірюється (градуси). 10. **Кут, дуга, окружність** теж вимірюється (градуси). 11. Кут, який має менше 90° , називають (гострий кут). 12. Кут, який має більше 90° , називають (тупий кут). 13. Для вимірювання кута, окружності користуються (прилад), який називається (транспортир). 14. **Площа** вимірюється (квадратні сантиметри). 15. Малі площі вимірюють (квадратні міліметри). 16. Площу кімнати можна виміряти (квадратні метри). 17. Площу країни вимірюють (квадратні кілометри). 18. **Швидкість** вимірюється (кілометри) на годину. 19. Швидкість світла вимірюють (кілометри на секунду). 20. Швидкість автомобіля вимірюється (прилад), який називається (спідометр). 21. **Об'єм** вимірюється (кубічні міліметри) та (кубічні сантиметри) 22. Об'єм кімнати вимірюють (кубічні метри). 23. Об'єм води в морі вимірюють (кубічні кілометри).

КОЛИ?

іншим разом
цими днями
останнім часом

Артем багато читає.

Раніше він не любив читати, але
Незабаром приїде моя сестра.

Сьогодні я не можу піти в театр.

Останнім часом Артем багато читає.

останнім часом йому це подобається.

Мабуть, вона приїде **цими днями**.

Я піду в театр **іншим разом**.

Вправа 42. Читайте діалоги.

– Рашиде, скажи, будь ласка, ти давно займаєшся спортом?

– Ні, недавно. Спортом я почав займатися останнім часом, а раніше я захоплювався мистецтвом.

* * *

– Ти вже написав лист додому?

– Ще ні.

– А коли напишеш?

– Цими днями. Завтра або післязавтра.

* * *

– Ти чому такий сумний?

– Та, знаєш, останнім часом у мене болить голова.

– А ти звертався до лікаря?

– Так. Він каже, що я втомився і мені треба відпочити...

– Це добра порада!

– Так, але цими днями в мене іспит з математики, тому треба багато працювати.

– Тоді прийми ліки, а відпочинеш після іспиту.

– Дякую.

* * *

– Знаєш, цими днями в нашому театрі буде чудова вистава. Може, підемо?

– На жаль, на цьому тижні я не зможу, тому що в мене почалася сесія.

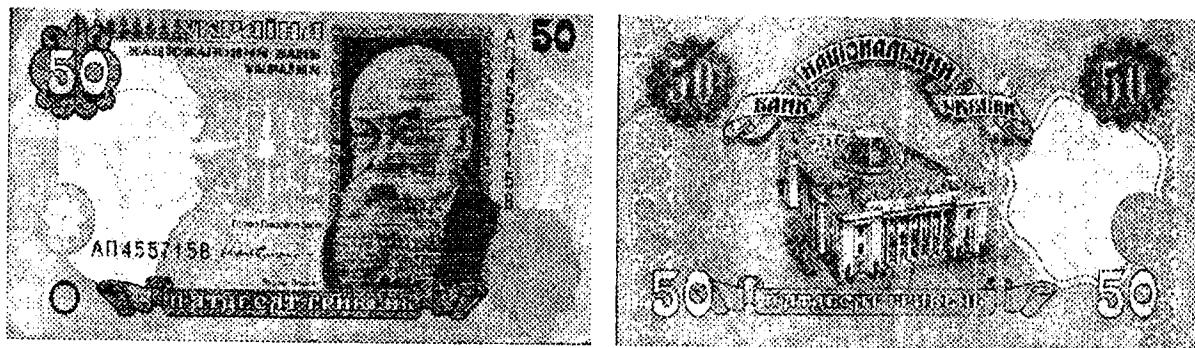
– А в неділю?

– Ні, дякую. Підемо іншим разом.

- Халедє, скажи, будь ласка, чий портрет зображено на банкноті номіналом 50 гривень?
- Це портрет Михайла Грушевського.
- А хто такий Грушевський?
- Вибач, але в мене **обмаль** часу. Про Грушевського я розповім тобі іншим разом.
- Коли?
- Цими днями. У суботу чи в неділю.
- Обіцяєш?
- Звичайно!

Р

Це українські гроші:

Це п'ятдесят гривень

Це банкнота номіналом п'ятдесят гривень.

Чий портрет зображено на банкноті?

Що зображено на зворотній стороні?

Що написано на банкноті?

Вправа 43. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Зошит коштує 2 (гривня).
2. За цей зошит я заплатив 2 (гривня).
3. Ця ручка коштує 3 (гривня) 50 копійок.
4. За цю ручку я заплатив 3 (гривня) 50 копійок.
5. Склянка соку коштує 75 (копійка).
6. За сік я заплатив 75 (копійка).
7. Костюм коштує 354 (гривня).
8. За цей костюм він заплатив 354 (гривня).
9. Телевізор коштує 1350 (гривня).
10. За цей телевізор я заплатив 1350 (гривня).
11. Скажіть, будь-ласка, скільки коштує цей комп'ютер?
12. Мій друг купив комп'ютер, за який він заплатив 1975 (гривня).
13. Квиток до Києва коштує 10 (гривня).
14. Ми купили 2 квитки до Києва і заплатили 20 (гривня).
15. Обід у ресторані коштує 44 (гривня).
16. Ми замовили обід на трьох і заплатили 132 (гривня).

Вправа 44. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів.
Дайте відповіді на запитання: ким був Михайло Грушевський? Чим він захоплювався усе своє життя?

Михайло Грушевський

На банкноті номіналом 50 гривень зображено портрет відомого українського вченого і політичного діяча, першого президента Української Народної Республіки (1918 рік) Михайла Грушевського.

Михайло Грушевський народився в польському місті Холмі (Польща тоді входила до складу Російської імперії). Його мати була **освіченою** людиною, добре знала українську літературу, захоплювалася мистецтвом. Батько працював учителем **гімназії**, а пізніше, коли сім'я Грушевських **переїхала на Кавказ**, він став директором народних шкіл.

Дитинство і юність Михайла Грушевського пройшли на Кавказі, але це не **завадило** йому бути українцем. Батьки багато розповідали йому про Україну, про її історію та культуру, **виховували** його за українськими національними традиціями. Михайло рано почав цікавитися українською літературою, багато читав, добре знав рідну мову і перші свої твори почав писати українською мовою. Але особливо він захоплювався історією та **етнографією** України.

У 1886 році Михайло Грушевський став студентом філологічного факультету Київського університету, який він закінчив у 1890 році. Вчиться він старанно, багато працює і уже на третьому курсі за наукову роботу студент Грушевський отримує **золоту медаль** – і вирішує стати істориком.

Після закінчення навчання М. Грушевського запросили працювати на кафедру історії Львівського університету.

Молодий учений багато працює, пише наукові статті і **друкує** їх у відомих журналах. Його мрії збулися - він став видатним істориком, відомим ученим, **громадським діячем**.

Михайло Грушевський був ученим, письменником, редактором журналу "Літературно-Науковий Вісник", який вони **видавали** разом з відомим українським поетом **Іваном Франком**.

У 1903 році Михайла Грушевського запросили до столиці Франції прочитати курс лекцій з української історії. Він **погодився**.

Серед багатьох наукових праць М. Грушевського найважливішою є **багатотомна** "Історія України", над якою він працював усе своє життя.

У 1918 році Михайла Грушевського обрали президентом

Української Народної Республіки, першої незалежної української держави. Але це вже інша сторінка біографії М. Грушевського, Грушевського – політичного діяча.

А. Знайдіть у тексті слова у формі орудного відмінка і поставте до них запитання.

Б. Розкажіть текст за планом.

План

1. Коли народився М. Грушевський?
2. Ким працював батько Грушевського?
3. Де пройшли дитинство та юність Грушевського?
4. Чим захоплювався Грушевський?
5. Де і коли навчався Грушевський?
6. Чим займався молодий учений у Львові?
7. Навіщо Грушевський їздив у Париж?
8. Ким було обрано Грушевського в 1918 році?
9. Яка праця Грушевського є найважливішою?

Р

Вправа 45. Запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Олег любить малювати (олівець).
2. Я люблю працювати (цей інструмент).
3. Мій брат хоче стати (інженер), а я хочу стати (журналіст).
4. Він захоплюється (техніка), а я захоплююся (література).
5. М. Грушевський захоплювався (історія та етнографія).
6. За наукову роботу його було нагороджено (золота медаль).
7. Алла хоче стати (лікар), а її мати хоче, щоб вона стала (вчителька).
8. Крістіан вчиться зі (свої земляки).
9. Сімеон Франсуа приїхав разом зі (своя молодша сестра).
10. М. Грушевський видавав журнал разом з (український поет Іван Франко).
11. Ми любимо гуляти (цей зелений парк) та (ці красиві вулиці).
12. Ми багато читаємо (останній час), тому що скоро в нас іспит.
13. Він уже добре читає і пише (українська мова).
14. Сімеон Франсуа володіє (німецька мова).
15. Сімон П'єр володіє (англійська мова).
16. Я користуюся (словник), коли читаю статті в газеті.
17. На уроках креслення ми користуємося (транспортир і циркуль).
18. Я щодня користуюся (міський транспорт).
19. До (університет) я їду (трамвай), а додому повертаюся (тролейбус).
20. Ми з (радість та задоволення) поїдемо на екскурсію (цей новий автобус).
21. М. Грушевського було обрано (перший президент) України.
22. Ми часто зустрічаємося з (наші земляки), з якими разом приїхали до (Вінниця).
23. Вчора ми сфотографувалися з (наш викладач).
24. Минулого тижня я бачився зі (своя шкільна вчителька).
25. Інколи ми зустрічаємося з (друзі) в кав'ярні.
26. Наш гуртожиток був збудований (вінницькі будівельники).
27. Я люблю грати в шахи з (мій

молодший брат). 28. Площа вимірюється (квадратні метри). 29. Швидкість вимірюється (кілометри на годину). 30. Мені завжди приємно розмовляти з (ти). 31. Вчора ми розмовляли з (відомий професор). 32. До Києва я поїду завтра, і разом зі (я) поїде мій студент. 33. З (Людмила) ми познайомилися влітку (минулий рік). 34. Разом з (твій брат Василь) ми вчимося в технічному університеті.

Вправа 46. Повторіть дієслова. Складіть з ними речення та діалоги.

Видавати – видати що?
вимірювати – виміряти що? чим?
вибирати – вибрати кого? ким?
виховувати – виховати кого? ким?
володіти – оволодіти чим?
бачити – побачити кого? що?
бачитися – побачитися з ким? де?
друкувати – надрукувати що? де?
займатися чим?
займатися з ким? де?
захоплюватися – захопитися ким? чим?
зустрічати – зустріти кого?
зустрічатися – зустрітися з ким?
користуватися – скористатися чим?
отримувати – отримати що? від кого?
погоджуватися – погодитися з ким? з чим?
фотографуватися – сфотографуватися з ким?
з чим?

журнал; газету; книгу;
площу; циркулем;
депутата; президентом;
сина; патріотом;
мовою;
друга; виставку;
з другом; у бібліотеці;
статтю; у журналі;
літературою;
з другом; у бібліотеці;
поетом; футболом;
брата; сестру;
з братом; з братами;
словником; транспортом;
лист; від сестри;
з тобою; з пропозицією;
з друзями; з квітами;

Урок 8

Восьмий урок

Навчальний рік починається першого вересня.
Я закінчив школу 2 роки тому.
Через тиждень ми поїдемо в Київ.
Після сесії розпочнуться канікули.
У парку я зустрів наших студентів і студенток.
Він читав цю статтю без словника.
А вона прочитала її зі словником.
Викладач запропонував усім студентам розв'язати задачу.

1

Читайте

КОЛИ ?

Сьогодні 12 (дванадцяте) квітня.

Учора було 11 (одинадцяте) квітня.

Завтра буде 13 (тринадцяте) квітня.

Сьогодні 1 (перше) вересня.

Завтра буде 2 (друге) вересня.

Ю. Гагарін полетів у космос 12-го (дванадцятого) квітня.

Сестра приїхала 11-го (одинадцятого) квітня.

13-го (тринадцятого) квітня ми будемо відпочивати.

Навчальний рік починається 1-го (першого) вересня.

2-го (другого) вересня у брата день народження.

* * *

Я приїхав до Вінниці в жовтні минулого року.

Він закінчив школу минулого року.

Я приїхав до Вінниці 7-го жовтня 2001 року.

Він закінчив школу в минулому році.

?

Вправа 1. Відповідайте на запитання.

1. Коли ти народився?	14.05. 1989
2. Коли народився батько?	12.01.1954
3. Коли він закінчив школу?	минулий рік
4. Коли вона вступила до університету?	1996 рік
5. Коли сестра приїде в Україну?	наступний місяць
6. Коли народився Т.Г. Шевченко?	9.03.1814
7. Коли Ю. Гагарін полетів у космос?	12.04.1961
8. Коли почалася війна?	22.06.1941
9. Коли закінчилася війна?	травень 1945
10. Коли ми святкуємо День перемоги?	9.05

Вправа 2. Складіть діалоги.

1. Зразок: 5 червня, 7 червня, іспит.

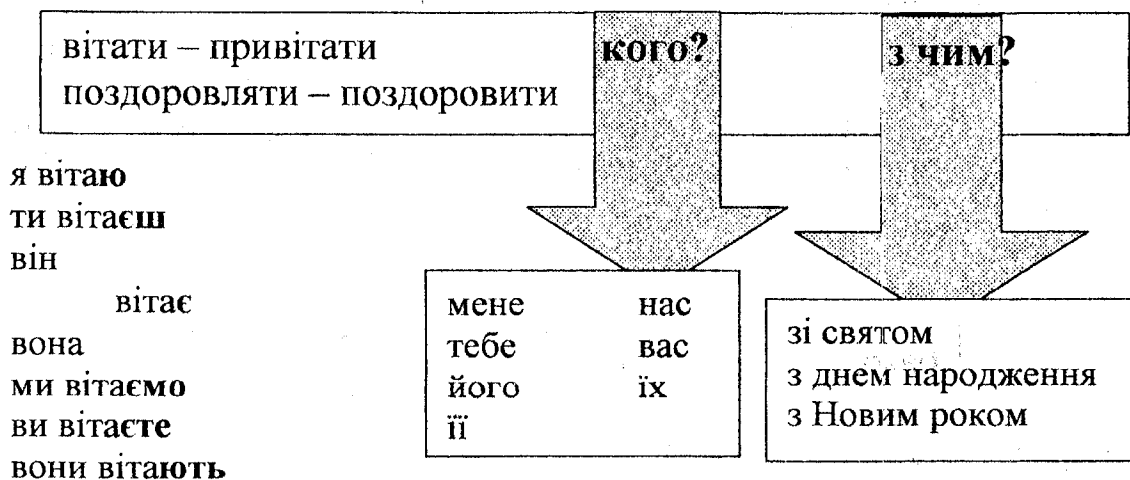
- Скажи, будь ласка, яке сьогодні число?
- Сьогодні п'яте червня.
- Уже п'яте? А коли у вас іспит?
- Іспит через два дні, сьомого червня.

1. 12 січня; 15 січня; залік з математики. 2. 10 квітня; 14 квітня; контрольна робота. 3. 28 травня; 30 травня; залік з фізики. 4. 5 червня; 8 червня; іспит з української мови. 5. 9 червня; 12 червня; залік з інформатики. 6. 16 червня; 29 червня; мій день народження.

2. Зразок: 10.01.1981. День народження.

- Скажи, будь ласка, коли твій день народження?
- Я народився 10 січня.
- У якому році?
- У тисяча дев'ятсот вісімдесят першому.

1. 9.03.1814. День народження Т.Г. Шевченка. 2. 18.04.1961. День народження Сімона П'єра. 3. 17.05.1983. День народження сестри. 4. 20.06.1995. День весілля брата. 5. 20.12.1920. День народження бабусі. 6. 20.03.1982. День народження дочки. 7. 3.10.1953. День народження дружини. 8. 18.04.1956. День народження брата.

Вправа 3. Запишіть речення.

1. Ми поздоровили зі святом (наші друзі). 2. Я привітав брата з (день народження). 3. Друзі поздоровили (я) з новим роком. 4. Крістіан привітав (сестра) зі святом. 5. Сімеон Франсуа поздоровив Шикіля з (національне

свято). 6. Дочка привітала (батько) з Днем перемоги. 7. Викладач привітав (студенти) з початком навчального року. 8. Студенти привітали (викладачі) з Днем учителя. 9. Сімон П'єр поздоровив (дружина) з днем народження. 10. Ми привітали (вона) зі святом. 11. Я вітаю (ти) з народженням сина. 12. Ми щиро вітаємо (ви) з жіночим святом. 13. Ірина привітала (я) з успішним захистом дисертації. 14. Професор привітав (аспірант) з успіхами в роботі. 15. Ми поздоровили (вони) з Днем незалежності.

Вправа 4. Напишіть відповіді на запитання.

Зразок: Кого ви привітали з днем народження?

Викладач Олег Іванович.

Ми привітали з днем народження викладача
Олега Івановича.

1. Кого ти привітав з Новим роком?
2. Кого вона поздоровила зі святом?
3. Кого онук привітав з Днем перемоги?
4. Кого ви поздоровили з Днем 8 Березня?
5. Кого поздоровив Акрам з отриманням диплома?
6. Кого привітав Ахмед із закінченням навчання?
7. Кого поздоровила Юлія з днем народження?
8. Кого привітали студенти з Днем учителя?
9. Кого привітав ректор з ювілеєм?
10. Кого поздоровив декан із захистом дисертації?

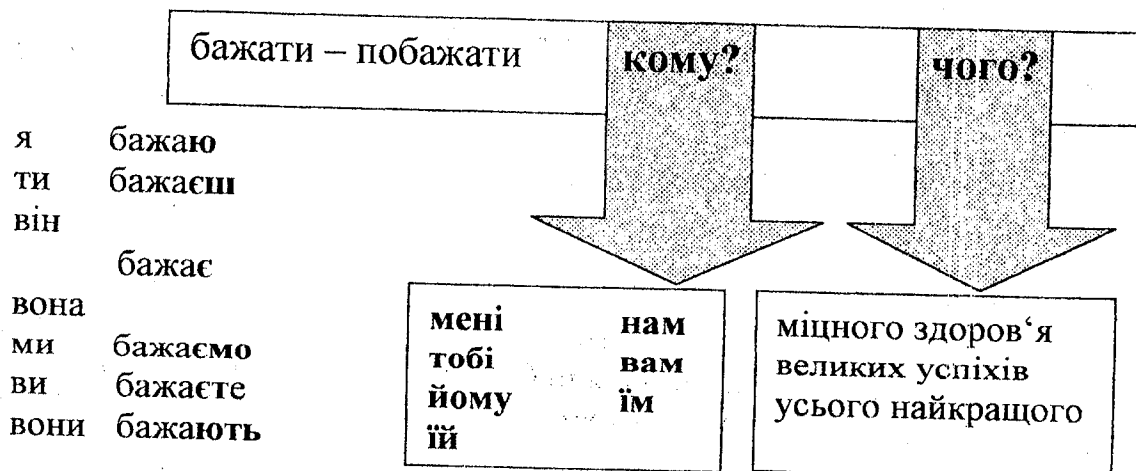
брат Олександр
вчителька Ірина Петрівна
дідусь Артем
викладач Людмила Іванівна
студентка Валентина

сестра Самра

професор Микола Петрович

директор Сергій Васильович

інженер Алла Борисівна
доцент Світлана Іванівна

Вправа 5. Запишіть речення.

1. Я побажав (він) здоров'я. 2. Друг побажав (я) великих успіхів у навчанні. 3. Я привітав матір з днем народження і побажав їй міцного здоров'я та (довгі роки) життя. 4. Ми побажали (друзі) щастя і радості. 5. Крістіан побажав (свої українські друзі) успішно скласти іспити. 6. Перед Новим роком ми бажаємо усім (міцне здоров'я), (велике щастя) в новому році. 7. Студенти привітали ветеранів війни з Днем перемоги і побажали (вони) здоров'я і щастя. 8. Мати побажала (свій син) здоров'я та успіхів. 9. В Україні всі люди традиційно бажають один одному (добрий день) та (добре здоров'я). 10. Я бажаю (всі студенти) успішно закінчити навчання і стати справжніми спеціалістами.

Вправа 6. Запишіть речення.

1. Я бажаю вам (гарний настрій). 2. Ми бажаємо тобі (міцне здоров'я). 3. Студенти побажали викладачеві (великі успіхи) у роботі. 4. Друг побажав мені (веселий відпочинок) та (цікава подорож). 5. Бабуся побажала онукові (добра ніч). 6. Мати побажала мені (щаслива дорога). 7. Викладач побажав студентам (веселі канікули). 8. Ми бажаємо всім людям (мирне небо). 9. Бажаю вам (приємний відпочинок). 10. Побажайте мені (добра дорога), (свіжа вода) та (щирі друзі).

Вправа 7. Прочитайте зразок поздоровлення (привітання).

Привітайте з будь-яким святом ваших рідних (батька, матір, сестру, брата) чи друзів. Напишіть ці поздоровлення.

Дорогий дідусю!

Щиро вітаю тебе з Днем перемоги! Бажаю тобі міцного солдатського здоров'я, щастя, радості та завжди мирного неба.

Твій онук Віктор

Вправа 8. Прочитайте текст "День перемоги". Запишіть виділені слова та з'ясуйте їх значення за словником.

День перемоги

Сьогодні 9-те травня. Сьогодні велике **всепародне** свято — День перемоги. Усі люди вітають один одного з цим днем і бажають своїм рідним та друзям миру, щастя, здоров'я.

9-го травня 1945 року закінчилася Велика Вітчизняна війна Радянського Союзу проти фашистської Німеччини. Це була найважча, найстрашніша війна в історії, яка тривала 4 довгих роки. Солдати різних країн боролися проти фашизму в другій світовій війні. Але найбільше для перемоги зробили народи Радянського Союзу – росіяни, українці, білоруси, казахи, узбеки та інші. Люди різних національностей разом боролися за свою незалежність і перемогли сильного ворога. Мільйони радянських людей загинули в тій війні, щоб щасливо жили їхні діти та онуки, щоб більше ніколи не було на Землі війн.

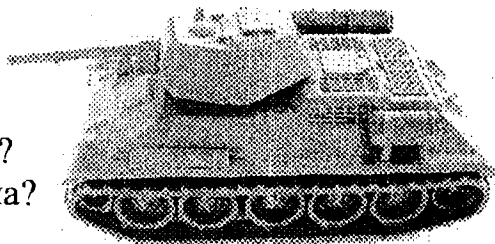
Сьогодні велике всенародне свято. Всенародне, тому що немає в Україні сім'ї, якої б не торкнулася війна.

“Свято зі сльозами на очах...” – так співається в пісні. Зі сльозами, тому що в цей день ми згадуємо тих, хто назавжди залишився молодим, хто загинув, захищаючи свою Батьківщину.

Сьогодні на вулицях міст та сіл України майорітимуть бойові червоні прапори, лунатиме музика духових оркестрів і буде багато квітів. Ветерани війни надінуть свої бойові нагороди – ордени та медалі. За традицією зустрінуться воїни зі своїми фронтовими друзями, згадають свої молоді роки та важкі фронтові дороги. Ветеранів привітають зі святом їхні діти та онуки і просто незнайомі люди. Побажать їм міцного здоров'я, щастя та довгих років життя. І обов'язково – миру. Усі дякуватимуть ветеранам за їх подвиг. І буде веселий дитячий сміх і сльози радості. Звучатимуть пісні воєнних років. І буде багато квітів. А ввечері в небі спалахнуть вогні святкового салюту. Тому, що сьогодні 9-те травня – День перемоги.

а). Дайте відповіді на запитання.

Танк Т-34

1. Коли святкують День перемоги в Україні?
2. Коли закінчилася Велика Вітчизняна війна?
3. Скільки років тривала ця війна?
4. Чому цю війну називають “найстрашнішою” ?
5. За що боролися люди різних національностей?
6. Чому День перемоги називають “святом зі сльозами на очах”?
7. Кого вітають у цей день люди?
8. Чого бажають ветеранам у цей день?
9. Які пісні звучать 9-го травня?

б). Знайдіть у тексті дієслова у формі майбутнього часу та запишіть їх. Складіть з ними речення.

в). Розкажіть про найбільше свято своєї країни. Як його святкують? Чи можна його назвати всенародним святом?

Вправа 9. Відповідайте на запитання.

1. Кого ви привітали зі Святом перемоги?
2. З чим ви привітали ветеранів?

ветерани
День перемоги

3. Кого поздоровив Максим?
4. Кому він побажав здоров'я?
5. Кого поздоровив Сімон П'єр?
6. Кому він побажав успіхів?
7. З чим привітав Олег свою сестру?
8. З яким святом ви привітали друзів?
9. Чого ви побажали друзям?
10. Кому ти побажав довгих років життя?

свої батьки
свої сестри
своя дружина
свій син
день народження
національне свято
міцне здоров'я
своя мати

2

Читайте. Порівнюйте

КОЛИ ?

Коли ти закінчив школу?

Я закінчив школу **2 роки тому.**

Коли розпочнеться сесія?

Сесія розпочнеться **через 2 тижні**

Сьогодні 5-те березня.

Крістіан **приїхав 3-го березня.**
Він **приїхав 2 дні тому.**
Фізику ми **почали вивчати 2-го березня.**
Ми **почали вивчати фізику 3 дні тому.**

Крістіан **приїде 7-го березня.**
Він **приїде через 2 дні.**
Фізику ми **почнемо вивчати 8-го березня.**
Ми **почнемо вивчати фізику через 3 дні.**

Зараз четверта година (16.00).

Франсуа **прийшов о третій годині.**
Він **прийшов годину тому.**
Концерт **почався о другій годині**
Концерт **почався 2 години тому.**

Франсуа **приїде о п'ятій годині.**
Він **приїде через годину.**
Концерт **почнеться о шостій годині.**
Концерт **почнеться через дві години.**

* * *

Він **приїхав 3 місяці тому.**
Сесія **закінчилася тиждень тому.**
Салех **приходив до мене 2 дні тому.**
Поїзд **відправився 5 хвилин тому.**
З Ольгою я **розмовляв годину тому.**

Він **приїде через 3 місяці.**
Сесія **закінчиться через тиждень.**
Салех **приїде до мене через 2 дні.**
Поїзд **відправиться через 5 хвилин.**
З Ольгою я **розмовлятиму через годину.**
Університет вона **закінчить через 2 роки.**

Вона **закінчила школу 2 роки тому.**

Запам'ятайте синонімічні конструкції:

5 хвилин ЧЕРЕЗ 2 години тиждень	=	5 хвилин ЗА 2 години тиждень
--	---	---

Вправа 10. Відповідайте на запитання.

1. Коли у вас була контрольна робота?	2 дні
2. Коли буде наступна контрольна робота?	3 дні
3. Коли приїде ваш брат?	3 тижні
4. Коли приїхала ваша сестра?	тиждень
5. Коли розпочнуться канікули?	місяць
6. Коли закінчилась зима?	2 місяці
7. Коли закінчиться навчання?	2 тижні
8. Коли він закінчить університет?	3 роки
9. Коли вона закінчила школу?	2 роки
10. Коли закінчиться урок?	10 хвилин
11. Коли почнеться перерва?	10 хвилин
12. Коли закінчився урок?	20 хвилин
13. Коли закінчиться лекція?	2 години

Скажіть, коли у вас буде (був) день народження, коли буде (був) день народження у ваших друзів? Коли було (буде) національне свято вашої країни?

Використовуйте конструкції зі словами **через...; за...; ...тому.**

Вправа 11. Складіть діалоги.

1. Зразок: Поїзд з Києва. 20 хвилин. 12.10.
- Скажіть, будь ласка, коли приїде поїзд з Києва?
 - Через 20 хвилин.
 - Вибачте, о котрій годині?
 - О 12 годині 10 хвилин.
 - Дякую.

1. Поїзд з Одеси. 45 хвилин. 3.05. 2. Автобус з Умані. 10 хвилин. 14.25. 3. Автобус до Києва. 25 хвилин. 15.40. 4. Поїзд до Львова. 18 хвилин. 17.39. 5. Літак до Москви. 40 хвилин. 9.55. 6. Літак з Полтави. 12 хвилин. 12.30. 7. Теплохід до Одеси. 27 хвилин. 20.45. 8. Поїзд до Вінниці. 7 хвилин. 23.15.

2.Зразок: Починатися. Фільм. 2 години.

- Скажіть, будь ласка, коли почався фільм?
 - 2 години тому.
 - Дякую.
-

1. Починатися. Виставка. 30 хвилин. 2. Починатися. Сесія. 2 дні.
3. Закінчуватися. Футбол. 15 хвилин. 4. Приїхати. Артисти. Тиждень.
5. Розпочинатися. Канікули. 3 тижні. 6. Закінчувати. Робота. 10 днів. 7. Поїхати. Земляки. 4 дні. 8. Починати. Вивчати українську мову. 5 місяців.
9. Відправитися. Поїзд. 10 хвилин. 10. Приходить. Викладач. 3 хвилини.

3.Зразок: Концерт. Починатися. 3 години.

- Скажіть, будь ласка, концерт почнеться за 2 години ?
 - Так, концерт почнеться через 2 години.
-

1. Канікули. Починагися. 2 тижні. 2. Поїзд. Прибувати. Півгодини.
3. Іспит. Закінчитися. 1 година. 4. Сестра. Приїхати. 5 днів. 5. Поїздка. Закінчитися. 3 доби. 6. Весна. Починатися. 3 тижні. 7. Директор. Приходить. 10 хвилин. 8. Літак. Відправлятися. 25 хвилин. 9. Ніч. Починатися. 2 години. 10. Навчання. Закінчитися. 1 тиждень.

3

Читайте. Порівнюйте

КОЛИ ?

Лекція закінчиться через годину.	Після лекції ми відпочиваємо.
Через дві години почнеться вистава.	Після вистави ми підемо в гості.
Через тиждень починається сесія.	Після сесії в нас будуть канікули.
Через місяць я складатиму іспит.	Після іспитів я поїду додому.
Через два роки я закінчу університет.	Після закінчення університету я працюватиму інженером.
За два тижні почнеться весна.	Після весни приходить літо.
За три дні почнеться конференція.	Зустрінемося після конференції.
Я закінчу роботу через годину.	Після роботи я їду додому.

КОЛИ ?

Знахідний відмінок	Родовий відмінок
через	після
хвилину годину 2 години день 3 дні 2 тижні 4 місяці 2 роки	зими сніданку екскурсії лекції роботи дощу іспитів канікул

через + Знахідний відмінок

після + Родовий відмінок

Вправа 12. Запишіть речення.

1. Після (сніданок) я їду до університету.
2. Сьогодні після (перший урок) в нас буде контрольна з фізики.
3. Контрольна робота з математики в нас буде після (четвертий урок).
4. Через (2 день) приїде моя молодша сестра.
5. Семестр закінчується через (2 тиждень).
6. Через (2 тиждень) почнеться сесія.
7. Після (сесія) я хочу поїхати до Одеси.
8. Після (іспити) мої друзі поїхали додому.
9. Після (зима) обов'язково прийде весна.
10. Після (ніч) обов'язково настане день.
11. За кілька хвилин почнеться концерт.
12. Концерт почнеться через кілька хвилин.
13. Після (концерт) ми розмовляли з артистами.
14. Після (робота) я ходив у бібліотеку.
15. Після (зустріч) з поетом ми читали його вірші.

Вправа 13. Складіть діалоги.

Зразок: Оксана. Поїхати до Києва після іспитів.

- Оксано, давай поїдемо до Києва, **коли складемо іспити.**
- Гаразд, поїдемо до Києва **після іспитів.**

1. Ірина. Повечеряти разом після роботи.
2. Андрій. Зустрітися після лекції.
3. Алла. Поїхати на море після сесії.
4. Лариса. Зустрітися після канікул.
5. Сімон П'єр. Поговорити після екскурсії.
6. Тетяна. Піти на пляж.

після занять. 7. Халед. Відпочити після першого іспиту. 8. Юлія. Поїхати в Крим після навчання.

Запам'ятайте! Коли розпочнуться канікули?

Канікули розпочнуться після сесії.

4

Читайте. Порівняйте

Перед сніданком я зробив зарядку.
Олег прийшов **перед** уроком.
Ми приїхали **перед** дощем.
Перед іспитами ми працюємо.
Я закінчив роботу **перед** сесією.

Після сніданку я пішов на роботу.
Оксана прийшла **після** уроку.
Вони приїхали **після** дощу.
Після іспитів ми відпочиваємо.
Вона закінчить роботу **після** сесії.

перед чим ?

після чого ?

Орудний відмінок		Родовий відмінок	
перед	уроком концертом виставою дощем	після	уроку концерту вистави дощу

перед + Орудний відмінок

після + Родовий відмінок

Вправа 14. Розкажіть, що ви робите (будете робити) перед заняттями та після занять; перед екзаменами та після екзаменів; перед канікулами та після канікул. Складіть та запишіть 5 речень з відповідними конструкціями.

Вправа 15. Відповідайте на запитання. Використовуйте конструкції зі словами **через, після, перед, тому**.

1. Коли починається навчальний рік?	1.09
2. Коли ви народилися?	...
3. У якому році ви народилися?	...
4. Коли ви закінчили школу?	3 роки
5. Коли ви поїдете до земляків?	уроки

6. Коли ви багато працюєте?
7. Коли він любить відпочивати?
8. Коли приїде його батько?
9. Коли ви почали вивчати українську мову?
10. Коли Арманд приїхав в Україну?
11. Коли Філіп закінчить навчання?
12. Коли наступить літо?
13. Коли ви робите зарядку?
14. Коли ви любите відпочивати?

сесія
обід
2 місяці
6 місяців
3 роки
2 роки
весна
сніданок
робота

5

Читайте. Порівнюйте

Коли ми їхали на екскурсію, ми розмовляли з викладачем.

Коли я йшов у бібліотеку, я зустрів Людмилу.

Коли я зустрів друга, я запитав його, як він склав іспити.

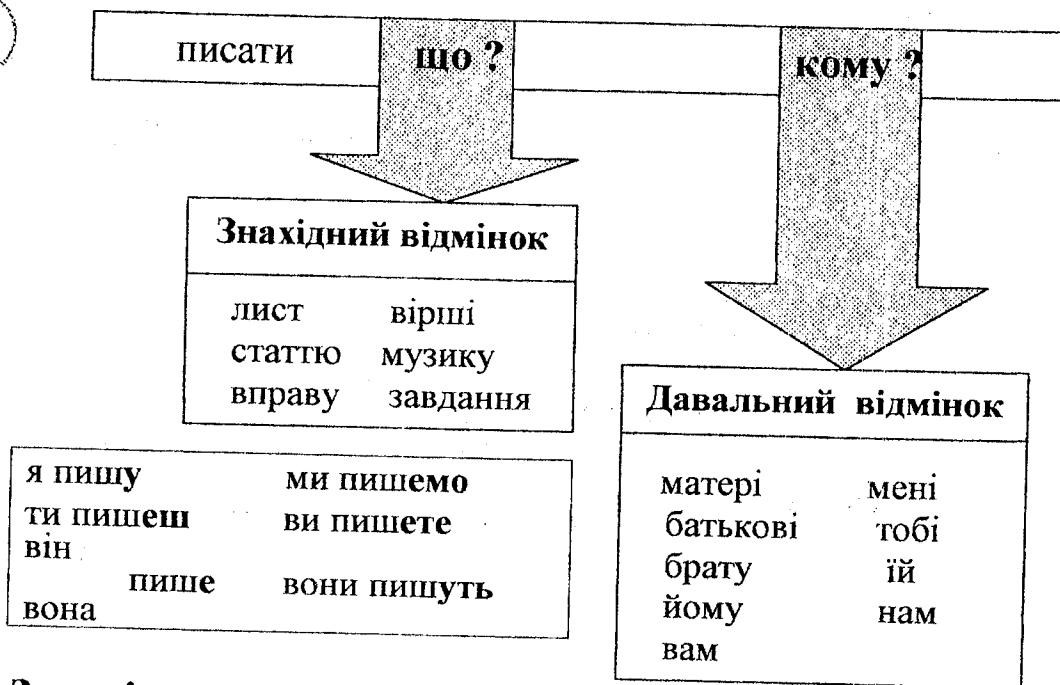
Коли Ірина йшла з інституту, вона зустріла Максима.

* * *

Коли я писав лист, я згадував своїх батьків.

Коли я писав лист своїй матері, я згадав, що обіцяв їй приїхати в суботу.

Коли я написав лист, я згадав, що в суботу буде іспит.

Запам'ятайте!

Коли я йшов у театр, я зустрів свого друга.

Вправа 16. Трансформуйте речення за зразком.

Зразок: Я йшов в інститут і зустрів свого друга.
Коли я йшов в інститут, я зустрів свого друга.

1. Я йшов на роботу і купив газету.
2. Я їхав на роботу і читав газету.
3. Я прийшов в університет і зустрів Людмилу.
4. Я зустрів Людмилу і запитав її, як вона відпочила.
5. Я закінчив роботу і поїхав на стадіон.
6. Артем приїхав на стадіон і зустрів там свого друга.
7. Вони дивилися футбол і говорили про спорт.
8. Ми їхали на екскурсію і жартували, і сміялися.
9. Ми оглядали музей і уважно слухали екскурсовода.

Вправа 17. Закінчіть речення та запишіть їх.

1. Коли я прийшов в університет, я...
2. Коли ми приїхали до Києва, ми...
3. Коли Олег відпочивав в Одесі, він...
4. Коли Нізар приїхав додому, він...
5. Коли професор читав лекцію, він...
6. Коли Ірина поїхала додому, я...
7. Коли друзі прийшли до мене, я ...
8. Коли друзі прийшли до мене, вони...
9. Коли ми складемо іспити, ми...
10. Коли ми складемо іспити, викладачі...
11. Коли Анас гуляв у парку, він ...
12. Коли Анас гуляв у парку, я...
13. Коли ми йшли на екскурсію, ми...
14. Коли ми йшли на екскурсію, викладачі....
15. Коли закінчилися заняття, я ...
16. Коли закінчилися заняття, Орфан....

6

Читайте

Знахідний відмінок

кого?

що?

Множина

Це нові студенти і студентки.	Я знаю цих нових студентів і студенток.
Ось відомі артисти.	У театрі ми зустріли відомих артистів.
Це молоді інженери.	Ми бачили цих молодих інженерів на заводі.
Тут нові журнали.	Я купив ці нові журнали в кіоску.
Це книги.	Я бачив ці книги в магазині.

Запам'ятайте!

Я зустрів своїх нових друзів: майбутніх інженерів і лікарів.

Іменники

Прикметники

Знахідний відмінок

Займенники

Множина

Істоти кого ?	Неістоти що ?
цих молодих аспірантів тих веселих студенток наших відомих вчених твоїх старших братів	ці великі будинки ті нові машини наші цікаві газети твої веселі оповідання

Вправа 18. Запишіть речення.

1. Коли ми гуляли містом, ми зустріли (ветерани) війни.
2. Ми привітали (наші ветерани) з Днем перемоги.
3. Ректор поздоровив (наші студенти і студентки) з початком навчального року.
4. Сімеон Франсуа зустрів (свої нові друзі) у парку.
5. Він привітав (вони) зі святом.
6. Я дуже радий бачити (мої старі друзі).
7. Коли я йшов в університет, я зустрів (твої молодші сестри).
8. Учора я бачив (твої земляки).
9. Крістіан привітав наших знайомих студентів – (майбутні лікарі та інженери).
10. На конференції ми бачили (молоді аспіранти) та (відомі вчені).

Вправа 19. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Він зустрів брата.
Він зустрів братів.

1. Я зустрів друга. 2. Він любить свою маленьку сестру. 3. Вона чекає дочку. 4. Викладач зустрів студентку. 5. Мати розповідає про свою дитину. 6. Вони часто думають про матір. 7. У парку ми зустріли нашого викладача. 8. Ірина любить свого старшого брата. 9. Журналіст написав статтю про космонавта. 10. Я давно знаю цього відомого лікаря. 11. У своїй книзі письменник розповідає про хорошу людину. 12. Батьки завжди думають про свою дитину.

Вправа 20. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: — Ти зустрів друзів?
— Кого? Друзів? Звичайно, зустрів.

1. Зустріти, гості. 2. Бачити, поети. 3. Любити, сестри. 4. Запросити, земляки. 5. Зустріти, перекладачі. 6. Любити, батьки. 7. Знати, дипломати. 8. Бачити, космонавти. 9. Запросити, журналісти. 10. Зустріти, вчителі.

Вправа 21. Складіть діалоги.

1. Зразок: Наш новий студент. Бачити.
— Ти бачив нашого студента!
— Якого?
— Нового.
— Ні, не бачив.

1. Ваш новий викладач. Зустріти. 2. Мій старший брат. Знати. 3. Відомий український співак. Слухати. 4. Наш молодий декан. Бачити. 5. Його молодша сестра. Зустріти. 6. Наша нова вчителька. Знати. 7. Молода українська актриса. Бачити. 8. Молоді київські футболісти. Знати. 9. Наші олімпійські чемпіони. Зустріти. 10. Мої іноземні друзі. Бачити.

2. Зразок: Бачити ця нова виставка.
— Ти бачив цю виставку?
— Яку?
— Нову?
— Ні, ще не бачив.

1. Читати. Ця цікава книга. 2. Слухати ця відома опера. 3. Бачити. Наша нова аудиторія. 4. Слухати. Ця чудова музика. 5. Знати. Ця гарна

пісня. 6. Бачити. Моя нова квартира. 7. Читати. Наша вінницька газета.
8. Любити. Ця українська страва. 9. Знати. Ця стара вулиця. 10. Бачити.
Моя дипломна робота.

Вправа 22. Розкажіть, що ви робили в неділю? Куди ви ходили? Кого зустріли? Кого бачили? Про кого? (що?) розмовляли. Про кого думали?

Вправа 23. Прочитайте текст. Дайте відповіді на запитання: кого запросили на конференцію? Кого можна зустріти (побачити) в нашому університеті?

У нашому університеті **проводиться** конференція. Організатори конференції запросили до нашого університету багатьох відомих учених, аспірантів, викладачів та студентів із різних міст України. Тому сьогодні в нашому університеті можна зустріти докторів та кандидатів наук, професорів та доцентів з Києва і Львова, Одеси і Полтави, Харкова та Донецька.

Конференція розпочала свою роботу о 9-й годині. **Учасники** привітали один одного **оплесками**. Потім вони уважно слухали цікаві **доповіді** відомих учених, дивилися фотографії та фільми. У своїх доповідях вчені говорили про важливі проблеми сучасної науки, освіти та екології. На **трибуні** можна було побачити відомих фізиків та математиків, економістів та соціологів, російських, білоруських та польських учених.

Потім гостям показали наш університет. Вони з задоволенням оглянули нашу наукову бібліотеку, комп'ютерні класи, аудиторії та лабораторії, стадіон. Гості уважно слухали наших викладачів та студентів, які **виконували роль** екскурсоводів. Учасники конференції оглянули наш художній музей, де можна побачити чудові картини українських художників.

Завтра конференція продовжить свою роботу.

7

Читайте

з чим?

Я п'ю чай з цукром.
Вона любить каву з молоком.
Максим читає текст зі словником.

Я прийшов з парасолькою.

Запам'ятайте!

без чого?

Він п'є чай без цукру.
Без молока кава смачніша.
Марина прочитала статтю без словника.
Вона прийшла без парасольки.

Він читає текст зі словником.
Вона читає текст без словника.

Вправа 24. Запишіть речення.

1. Сімон П'єр сьогодні працює без (перерва). 2. Важко працювати без (відпочинок). 3. Ми читаємо газету без (словник). 4. Я зробив цю вправу без (допомога). 5. Без (допомога) батька я не зміг би навчатися. 6. Ми розмовляли з іноземними студентами без (перекладач). 7. Я не люблю каву без (цукор). 8. Сімеон Франсуа приїхав зі (своя сестра), а Крістіан без (сестра). 9. Наші друзі приїхали зі (свої діти). 10. Без (діти) у домі пусто. 11. Робота без (результат) не приносить радості. 12. У театр ми ходили з (викладач). 13. Без (викладач) важко вивчати іноземну мову. 14. Сучасне життя неможливо уявити без (комп'ютер і телевізор). 15. Студенти без (веселі жарти і пісні) не студенти.

Вправа 25. Відповідайте на запитання.

1. Без чого Ахмед прийшов на заняття?
2. З ким він розмовляв по телефону?
3. З чим ви п'єте каву?
4. Без чого важко вчитися?
5. З ким ти любиш гуляти?
6. Без чого не буває диму?
7. З ким завжди весело?
8. З ким ти живеш у гуртожитку?
9. З чим ви любите пити чай?
10. Без кого ми ходили в музей?

новий словник
своя мати
свіже молоко
хороша книга
хороший друг
вогонь
наш земляк
студент Магран
смачне печиво
студент Раїд

Прочитайте та запишіть українське прислів'я. Як ви його розумієте?

Диму без вогню не буває

8

Читайте. Пишіть

Увесь день ми гуляли в парку.

Всі студенти зробили домашнє завдання.

Усім студентам викладач поставив хороші оцінки.

Всю зиму ми вивчали українську мову.

Всією групою ми поїхали на екскурсію.

Ми знаємо **всіх** викладачів підготовчого відділення.

На **всіх** вулицях містах сьогодні багато людей.

Професор запропонував **усім** студентам розв'язати цю важку задачу.

Викладач запропонував **усім** нам прочитати текст.

Всі люди хочуть бути щасливими.

Професор запропонував **усім студентам** записати лекцію.

Займенник **весь** (увесь)

Відмінки	Однина			Множина
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	
Називний	весь	вся	все	всі
Родовий	всього	всієї	всього	всіх
Давальний	всьому	всій	всьому	всім
Знахідний	весь (всього)	всю	все	всі (всіх)
Орудний	всім	всією	всім	всіма
Місцевий	на всьому	всій	всьому	всіх

Вправа 26. Запишіть речення.

1. Ми вітаємо (всі) друзів зі святом і бажаємо (всі) щастя і здоров'я.
2. Українці шанують і поважають (усі) героїв війни.
3. Я пропоную (всі) студентам нашої групи поїхати в місто Умань.
4. Вони погодилися з (усі) моїми пропозиціями.
5. По (вся) Україні сьогодні святкують День перемоги.
6. (Всі) українцям подобаються вірші Т.Г. Шевченка.
7. З вікна моєї кімнати видно (вся) нашу вулицю.
8. Наступного літа ми будемо відпочивати (вся) групою в Криму.
9. В (усі) містах є пам'ятники героям війни.
10. На (вся) Землі сьогодні знають ім'я Юрія Гагаріна.

Вправа 27. Складіть та запишіть речення.

1. Ми, коли, літо, у, поїхали, Крим, наставати.
2. Я, книга, радити, всі, прочитати, ця.
3. Без, жити, можна, кохання, не.
4. Карпати, викладач, у, ми, поїхати, запропонувати.
5. На, він, приходить, зі, новий, заняття, підручник, свій.
6. В, ми, побувати, взимку, музеї, місто, усі.
7. Бажати, ми, великий, ви, щастя, всі.
8. Коли, мій, приходить, лень, друзі, народження, відсвяткувати, ми.
9. День, святкувати, незалежність, 24, Україна, серпень.
10. Весь, бути, гарний, погода, теплий, тиждень.

Гори Карпати

Вправа 28. Складіть діалоги.

1. Зразок: Наші студенти.

– Ти знаєш усіх наших студентів?

– Так, я знайомий з усіма вашими студентами.

1. Наші викладачі. 2. Наші аспіранти. 3. Його брати. 4. Мої вчителі.
5. Твої друзі. 6. Її подруги. 7. Мої колеги. 8. Наші інженери. 9. Ваші
перекладачі. 10. Їхні робітники.

2. Зразок: Купити газети. Кіоск.

– Скажіть, будь ласка, де можна купити газети?

– В усіх кіосках нашого міста.

– Дякую.

1. Купити квіти. Квітковий магазин. 2. Купити книги. Книгарня.
3. Випити каву. Кав'ярня. 4. Побачити новий фільм. Кінотеатр.
5. Подивитися виставу. Театр. 6. Смачно пообідати. Ресторан. 7. Купити
одяг. Універмаг. 8. Гарно відпочити. Парк.

Вправа 29. Відповідайте на запитання.

1. Кому ти написав листи?

усі друзі

2. З ким він листується?

усі друзі

3. З ким він приїхав?

усі сестри

4. В яких музеях ви були?

усі музеї

5. Кого привітав професор?

усі студенти

6. Кого ти поздоровив зі святом?

усі родичі

7. В яких містах є пам'ятники?

усі міста

8. Кому ти купив сувеніри?

вся сім'я

9. Для кого викладач приготував завдання?

вся група

10. Що видно з вікна кімнати?

вся площа

Вправа 30. Прочитайте дієслова. Складіть та запишіть з ними речення.

святкувати – відсвяткувати що?, коли?

бажати – побажати чого?, кому?

оглядати – оглянути що?

пропонувати – запропонувати кому? + інфінітив

погоджуватися – погодитися з ким?

Вправа 31. Розкажіть про свій відпочинок.

Використовуйте займенник **весь (увесь)**.

Вправа 32. Напишіть розповідь про найбільше свято своєї країни.

Використовуйте дієслова та конструкції уроку 8.

Урок 9

Дев'ятий урок

Олег іде до свого нового друга.
Оксана часто ходить до своїх друзів.

Я підійшов до друга і сказав: "Приходь до мене завтра"
Я підійшов до свого друга і сказав йому, щоб він
прийшов до мене завтра.

Салех вчиться краще, ніж Халед.
Він найкращий студент у групі.

1

Читайте

Я їду в бібліотеку. Вона іде на стадіон. Андрій поїхав до Одеси.
Студенти їдуть на екскурсію. Вони поїдуть автобусом. Жанна летить у
Париж. Вона летить до своїх друзів, які навчаються в Парижі. Оксана їде
у Полтаву. Вона їде до своїх батьків, які живуть у Полтаві. Я їду до свого
брата. Я часто ходжу до свого брата, який живе на вулиці Київській.

Читайте. Порівняйте

Куди? = До кого?

Куди ти ідеш?

До кого ти ідеш?

Я їду до свого старшого брата.

Куди він їздив учора?

До кого він їздив учора?

Він їздив до своїх батьків.

Куди вона поїде влітку?

До кого вона поїде влітку?

Влітку вона поїде до своєї сестри.

Читайте. Порівнюйте.

Куди?

Я іду в музей.
Я іду до друга.

Вони їдуть на вокзал.
Вони їдуть до батьків.

Моя сестра поїхала в Київ.
Вона поїхала до бабусі.

Богдан іде на стадіон.
Він іде до свого тренера.

Ми їздили на екскурсію.
Вони їздили до родичів.

До кого?

Я іду до брата.

Вони їдуть до друзів.

Моя сестра поїхала до бабусі.

Богдан іде до своєї сестри.

Ми їздили до земляків.

Читайте. Пишіть.

Знахідний відмінок

куди?

мене тебе нього ДО неї брата сестри своїх друзів наших батьків	В інститут В магазин В аптеку В бібліотеку В місто НА стадіон НА завод НА море
--	---

Родовий відмінок

до кого?

ДО	мене тебе нього неї брата молодшої сестри нашого друга моїх братів
-----------	---

Вправа 1. Складіть діалоги.

1. Зразок: Іти. Свій брат.
– **Куди** ти ідеш?
– До брата.
– Вибач, **до кого?**
– До свого брата.

1. Їхати. Старша сестра. 2. Летіти. Шкільні друзі. 3. Іти. Свої батьки.
4. Їхати. Мій викладач. 5. Іти. Мій найкращий друг.

2. Зразок: Їхати. Одеса. Свої друзі.

– Куди ти їдеш?

– До Одеси.

– До кого?

– До своїх друзів.

1. Їти. Університет. Наш декан. 2. Їти. Гуртожиток. Свій друг.
3. Їхати. Київ. Молодша сестра. 4. Їхати. Полтава. Відомий професор.
5. Їти. Вулиця Київська. Своя однокурсниця.

3. Зразок: Їти. Подруга Ірина.

– Куди ти їдеш?

– До Ірини.

– Вибач, до кого?

– До моєї подруги

1. Їти. Викладач Людмила Володимирівна. 2. Їхати. Професор Сергій Васильович. 3. Їти. Молодша сестра Марія. 4. Їхати. Лікар Віктор Петрович. 5. Їти. Шкільний друг Микола.

4. Зразок : Ти; земляк.

– Ти був у земляка?

– Так, я ходив до земляка.

1. Ви; декан. 2. Він; бібліотека. 3. Вона; магазин. 4. Ви; друзі. 5. Ти; бабуся. 6. Вони; море. 7. Він; Київ. 8. Вона; університет. 9. Ви; театр. 10. Ти; музей. 11. Вони; лікар. 12. Він; стоматолог. 13. Вона; професор. 14. Ти, Сергій Васильович. 15. Ви; Анна Борисівна. 16. Він; батько. 12. Вони; брати.

Вправа 2. Поставте запитання до речень.

Зразок: Арманд їде до свого брата.

Куди (до кого?) їде Арманд?

1. Сьогодні я їду в університет. 2. О десятій годині я піду до декана.
3. Після занять Франсуа і Крістіна підуть в бібліотеку, а я поїду до своєї сестри. 4. Разом з нею ми підемо в театр. 5. Потім ми поїдемо в гості до наших друзів. 6. А завтра я піду на стадіон, тому що я люблю футбол.
7. Наступної суботи ми поїдемо в Київ до своїх земляків.

Читайте. Пишіть.

куди? = до кого?

Родовий відмінок

Займенник	Прикметник	Іменник	Закінчення	
свого	старшого	брата	-ого	-а
нашого	нового	професора	-ої	
нашої	молодшої	сестри	-ї	-и
своєї	шкільної	вчительки	-ї	
своїх	шкільних	друзів	-их	
цих	веселих	студентів	-їх	-ів

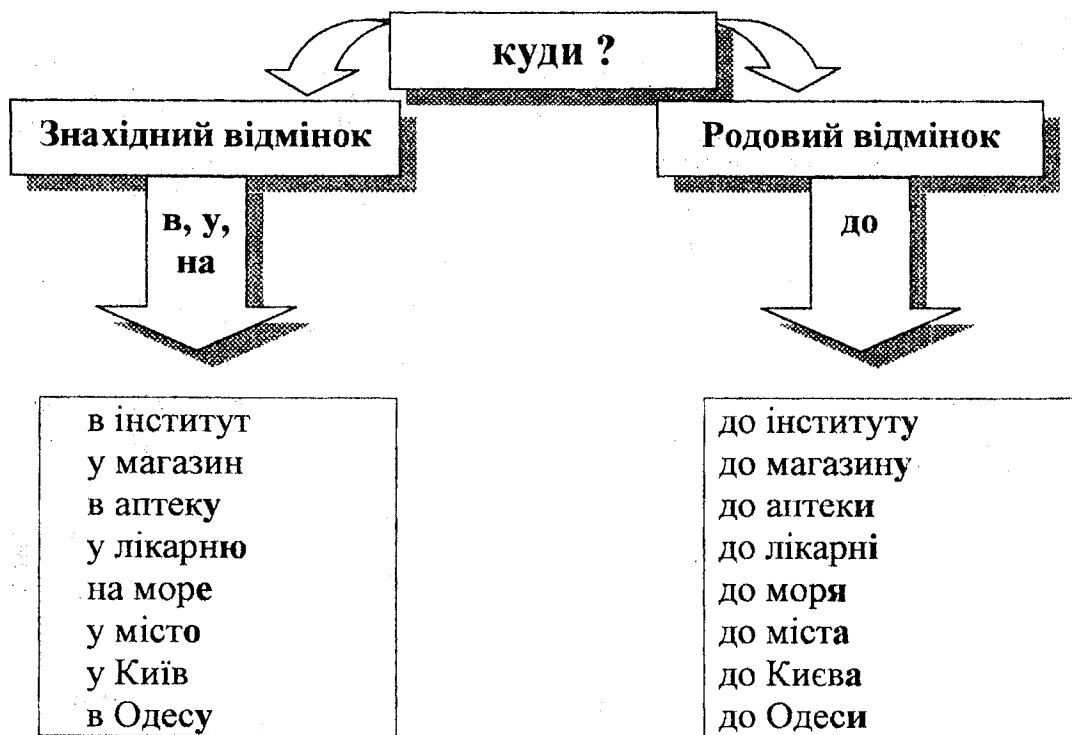
Вправа 3. Запитайте, куди (до кого?) ходили (їздили) ваші друзі?

Вправа 4. Скажіть куди (до кого?) треба піти (поїхати) вашим друзям, якщо:

1. У Салеха болить зуб.	(лікар – стоматолог)
2. Сергію потрібні ліки.	(аптека)
3. Олег хоче подивитись футбол.	(стадіон)
4. Халеду потрібна консультація з фізики.	(викладач)
5. Оксана хоче купити взуття.	(магазин)
6. Крістіан хоче послати телеграму.	(пошта)
7. Франсуа хоче достроково скласти іспит.	(декан)
8. Маграну потрібна юридична консультація.	(юрист)
9. Ібрагім хоче купити продукти.	(ринок)
10. Нізар хоче прочитати цікаву книгу.	(бібліотека)

Вправа 5. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні закінчення.

- Я іду в гості до сво... старш... брат... 2. Коли ти підеш до сво... молодш... сестр...? 3. Нізар поїхав до сво.. земляк... у Полтаву. 4. У неділю Максим поїде до сво... батьк..., які живуть у Гайсині. 5. Сьогодні ми ходили в центральн... міськ... бібліотек... 6. Завтра ми підемо до наш... професор... 7. Наступного тижня Ірина поїде до сво... шкільн... подруг... 8. Увечері ми підемо до наш... земляк..., які навчаються в медичному університеті. 9. Минулого тижня Акрам їздив до сво... друз... у Немирів. 10. Ахмед ходив до сво... старш... сестр... 11. Ви не знаєте, до кого пішов Раїд? Раїд пішов до сво... друг..., який живе в гуртожитку № 3.

Вправа 6. Складіть діалоги.

1. Зразок: Ти; магазин. Ходити.

– **Куди** ти ходив? **У** магазин?

– Так, я ходив **до** магазину.

1. Він; стадіон. Ходити. 2. Вона; Полтава. Їздити. 3. Ви; ліс. Ходити.
4. Вони; Харків. Їздити. 5. Вона; перукарня. Ходити. 6. Ви; вокзал. Їздити.
7. Ти, універмаг. Ходити. 8. Вони; Умань. Їздити. 9. Вона; школа. Ходити.
10. Ти, парк. Ходити. 11. Він, Жмеринка. Їздити. 12. Ви; море. Їздити.

2. Зразок: Технічний університет.

– Скажіть, будь ласка, як пройти до технічного університету.

– Підете прямо і праворуч (ліворуч).

– Дякую.

1. Медичний університет. 2. Центральний ринок. 3. Ринок „Урожай”.
4. Магазин „Корона”. 5. Спорткомплекс „Маяк”. 6. Наукова бібліотека.
7. Міська Рада. 8. Гуртожиток № 4. 9. Аптека № 5. 10. Четверта лікарня.
11. Трамвайна зупинка. 12. Кінотеатр „Мир”. 13. Вулиця Соборна.
14. Музей Пирогова. 15. Підготовче відділення. 16. Центральний банк.

3. Зразок: Ти. Лікарня, магазин.

– Вибач, ти ходив до лікарні?

– Ні, я ходив у магазин.

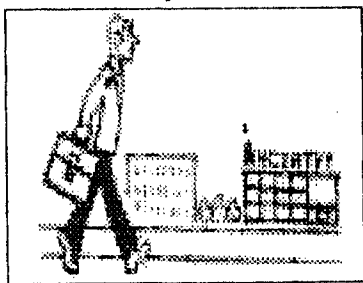
1. Ви. Аптека, музей. 2. Вона. Перукарня, лікарня. 3. Він. Магазин, ресторан. 4. Вони. Стадіон, бібліотека. 5. Ти. Театр, спортзал. 6. Вона. Виставка, театр. 7. Він. Пошта, банк. 8. Ви. Читальний зал, комп'ютерний клас. 9. Вони. Кафе, експоцентр. 10. Ти. Універмаг, книгарня. 11. Він. Деканат, бухгалтерія. 12. Вона. Завод, фабрика.

Вправа 7. Почитайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі. З'ясуйте значення виділених слів. Назвіть дієслова руху.

Ви любите спокій? Забудьте це слово. Бо, як сказав поет: "Нам спокій тільки **сниться**". Життя сьогодні – це **суцільна** динаміка. **Сучасна** людина завжди в дорозі. Усі **кудись** їдуть, біжать, летять, плывуть... Усі кудись поспішають. В дитинстві ми ходимо в дитячий садок, до (школа), на стадіон, в кіно, на (річка), на (**рибалка**)... І, звичайно, до (свої друзі). Пам'ятаєте сцену з далекого дитинства? Мати запитує: – Де ти був? – Я ходив до (Сергій). – А потім? – Потім ми ходили в кіно... Або: – До кого це ти ходив сьогодні вранці? – До (Павлик). – А зараз куди йдеш? – До (Віталік)

З часом, коли ми дорослішаємо, ці діалоги трохи змінюються.

Мати: – Куди це ти так поспішаєш?

– До (Тетяна, Світлана, Ірина...) Ми з нею підемо в театр, (бібліотека, дискотека...)

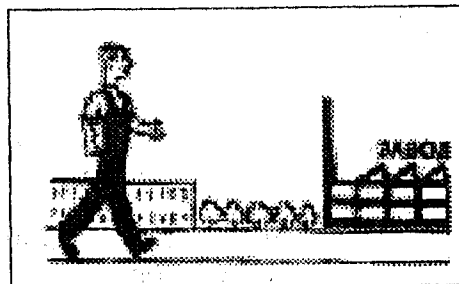
– Куди ж ти ходив учора?

– Учора? Учора я ходив до (Марина, Лариса, Оксана...), **тобто** до ... у музей!

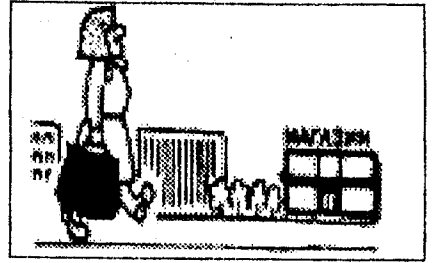
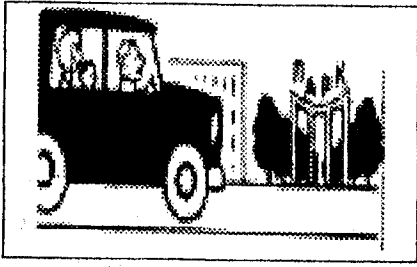
Згодом ви можете почути: – Учора я їздила до (свій брат) в Київ. – А ми їздили відпочивати

в Крим.

– Я ходила до (перукар). – А я літав у Прагу до (наші родичі). ... ходив до (лікар). ... їздив до (свої діти). ... їду до (Алла Борисівна). ... лечу до (брат) в (Канада). ... їду в гості до (онука).

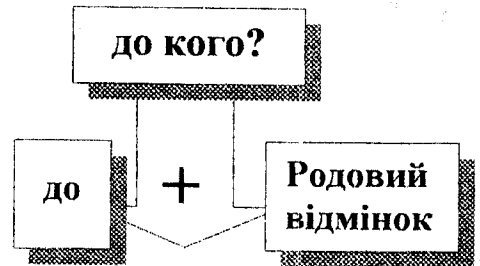
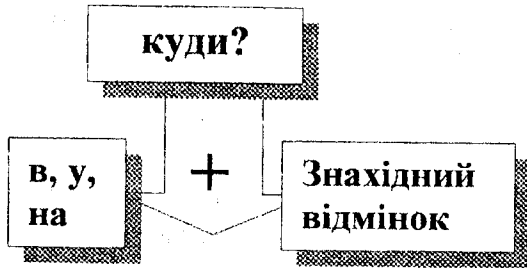

Ось таке наше життя. Завжди в русі, завжди в дорозі. Одним словом – **динаміка!**

Розгляньте малюнки та скажіть, хто куди поспішає?
Використовуйте дієслова руху.

Запам'ятайте!

Р

Вправа 6. Прочитайте речення. Дієслова в дужках поставте у формі минулого часу.

1. Сьогодні ми (ходити) на екскурсію.
2. Алла (поїхати) в Одесу.
3. Богдан часто (їздити) у Львів до своїх батьків.
4. Крістіан (приїхати) в Україну в грудні.
5. Влітку Сімон П'єр (літати) у Париж до своєї дружини.
6. У суботу Ірина (плавати) в басейні.
7. Максим (прийти) о десятій годині вечора.
8. Сьогодні вранці Антон довго (бігати) на стадіоні.
9. Тетяна Іванівна (їздити) на конференцію в Москву.
10. Учора вона (приїхати) до Вінниці.

2

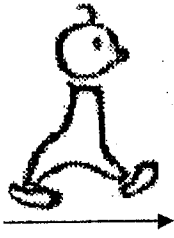
Читайте. Порівнюйте

Дієслова руху

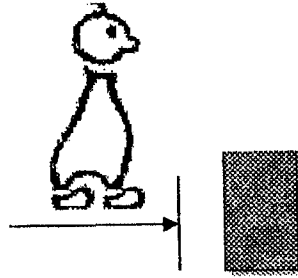
іти – підійти – прийти

Вранці я іду в університет. О восьмій годині десять хвилин я підійшов до університету. О восьмій годині п'ятнадцять хвилин я прийшов в університет.

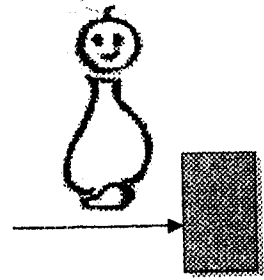
Я їду

Я підійшов

Я прийшов

їхати – під'їхати – приїхати

Ми їдемо в Київ. О десятій годині ми під'їхали до Києва. О десятій годині двадцять хвилин ми приїхали в Київ.

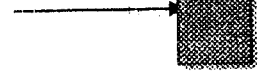
Ми їдемо

Ми під'їхали

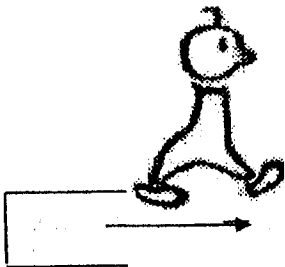
Ми приїхали

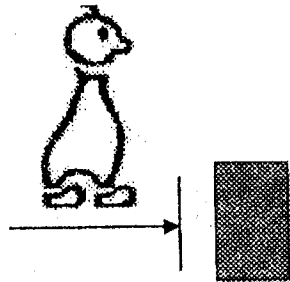
вийти – підійти – зайти

Суніл вийшов з гуртожитку о восьмій годині. Через кілька хвилин він підійшов до бібліотеки. О восьмій годині десять хвилин він зайшов у бібліотеку.

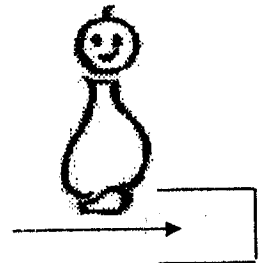
Він вийшов

Він підійшов

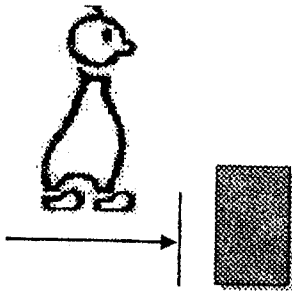
Він зайшов

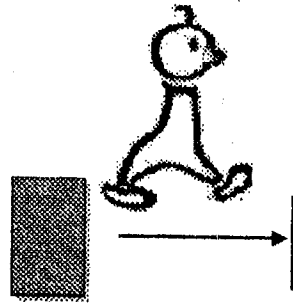
підійти – відійти

Максим підійшов до столу, взяв свій зошит і відійшов від столу.

Він підійшов

Він відійшов

Читайте. Пишіть

Дієслова руху

префікс + інфінітив

ІТИ (ЙТИ)

вийти (звідки?)	≠	прийти (куди? до кого? до чого?)
вийти (звідки?)	≠	зайти (куди? до кого?)
підійти (до кого? до чого?)	≠	відійти (від кого? від чого?)

ІХАТИ

виїхати (звідки?)	≠	приїхати (куди? до кого? до чого?)
виїхати (звідки?)	≠	заїхати (куди?)
під'їхати (до кого? до чого?)	≠	від'їхати (від кого? від чого?)

Увага!

Недоконаний вид

Доконаний вид

заходити	—	зайти
входити	—	увійти
виходити	—	вийти

Вправа 9. Прочитайте речення. Поставте запитання до них. З'ясуйте значення виділених слів. Назвіть дієслова руху.

Арманд прийшов до брата. Він підійшов до брата і привітав його з днем народження. Потім він відійшов брата і підійшов до Ілони.

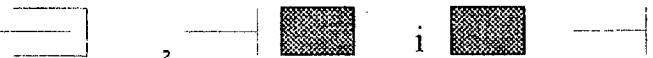
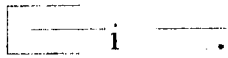

Викладач зайшов в аудиторію і лекція почалася. Коли пролунав дзвоник, викладач вийшов з аудиторії.

Учора ми ходили в театр. Але спочатку ми зайшли до своїх друзів у

гуртожиток. Коли ми вийшли з гуртожитку, то зрозуміли, що запізнюємося. Тому ми взяли таксі. За кілька хвилин ми під'їхали до театру. У театр ми увійшли **вчасно**.

Минулого тижня Крістіан їздив у Київ. Він виїхав о 8 годині. Коли поїзд під'їхав до Києва, Крістіан почав **збирати** свої речі. У Київ він приїхав о 12 годині. На вокзалі його зустрічали друзі. Він підійшов до них і привітався. Потім вони підійшли до каси, де Крістіан купив квитки до Вінниці **на завтра**. Друзі відійшли від каси, вийшли з вокзалу, взяли таксі і поїхали в **центр**. Незабаром вони під'їхали до Київського університету. Друзі вийшли з машини і зайшли в університет, де навчаються їх земляки.

Вправа 10. Побудуйте речення за схемами. Використовуйте дієслова руху **іти (йти)** та **їхати**.

1. . 2. .
3. . 4. Коли , була десята година.
5. . 6. Потім .
7. О 12 годині .

Вправа 11. Запишіть словосполучення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

Зайти в (кімната), приїхати на (площа), підійти до (друзі), вийти з (аудиторія), підійти до (магазин), відійти від (лікарня), зайти до (дочка), приїхати до (вона), заїхати до (Ольга Василівна), підійти до (він), під'їхати до (Одеса), від'їхати від (Житомир), відійти від (викладач), підійти до (староста), зайти в (бібліотека), вийти з гуртожиток.

Читайте. Порівняйте

- Куди ти йдеш?
- До кого ти йдеш?
- Звідки ти йдеш?
- Від кого ти йдеш?
- Я іду в бібліотеку.
- Я іду до брата.
- Я іду з бібліотеки.
- Я іду від брата.

куди = до кого?

*куди? ≠ звідки?
до кого? ≠ від кого?*

Вправа 12. Відповідайте на запитання.

1. Куди зайшов викладач?	(аудиторія)
2. До кого прийшов брат?	(Суніл)
3. До кого прийшов студент?	(декан)
4. Від кого іде Алла?	(сестра)
5. Звідки вийшов Наджі?	(гуртожиток)
6. Звідки іде Лідія?	(декан)
7. До чого підійшов Олег?	(автомобіль)
8. До кого підійшов Франсуа?	(друзі)
9. Куди зайшов Ігор?	(аптека)
10. До чого під'їхав автомобіль?	(будинок)

До кого підійшов студент?
 До чого підійшов студент?
 Складіть діалоги.

3

Читайте. Порівняйте

- Я підійшов до друга і сказав: "Приходь до мене завтра".
- Я підійшов до друга і сказав, щоб він прийшов до мене завтра.
- Викладач сказав нам: "Прочитайте речення і запишіть слова".
- Викладач сказав нам, щоб ми прочитали речення і записали слова.
- Ірина попросила П'єра: "Купи мені журнал".
- Ірина попросила П'єра, щоб він купив їй журнал.
- Староста групи сказав: "Завтра ми підемо в музей на екскурсію".
- Староста групи сказав, що завтра ми підемо в музей на екскурсію.
- Усі зраділи, лише Богдан сказав: "Я, на жаль, не зможу піти з вами".
- Усі зраділи, лише Богдан сказав, що він не зможе піти з нами.

Пряма мова

Я сказав: "..."

Непряма мова

Я сказав, щоб ...

Я сказав, що ...

Непряма мова

Минулий час

Я сказав, щоб ...

Минулий
 Теперішній ЧАС
 Майбутній

Я сказав, що ...

Я сказав, щоб він прочитав цю книгу.

Я сказав, що він уже прочитав цю книгу.

Я сказав, що він читає цю книгу.

Я сказав, що він прочитає цю книгу завтра.

Вправа 13. Запишіть речення. Замініть пряму мову непрямою.

Зразок: Він сказав: „Напиши мені листа”.

Він сказав, щоб я написав йому листа.

1. Після занять в аудиторію зайшов професор і сказав: “Наступного тижня у вас буде контрольна робота”. 2. Потім він додав: “Повторіть усі теми, які ми вивчали раніше”. 3. Студент Салех підійшов до професора і попросив його: “Назвіть, будь ласка, найважливіші теми”. 4. Професор відповів: “Усі теми найважливіші”. 5. Салех сказав: “Ми не забудемо повторити усі теми”. 6. Тоді професор пожартував: “Не забудьте також усі ваші знання”. 7. А Мохамед запитав у професора: “А в якій аудиторії буде контрольна робота?” 8. Професор нічого не відповів і вийшов з аудиторії.

Вправа 14. Прочитайте текст та перекажіть його, використовуючи конструкції з прямою мовою.

Вранці я зустрів свого друга Вадима і запитав його, куди він іде. Вадим відповів, що він поспішає на роботу. Я сказав, що теж поспішаю в університет. Але ми довго не бачилися, тому я попросив його, щоб він зачекав хвилинку. Я сказав, що радий його бачити і поцікавився, де він працює. Вадим відповів, що працює інженером на заводі. Я сказав, що це дуже цікаво і попросив його, щоб він розповів про свою роботу. Але він відповів, що для цього треба багато часу. Тоді я поцікавився, що робить його дружина. Вадим сказав, що дружина працює вчителькою. Я попросив його, щоб він передав їй мої вітання. Він сказав, що обов'язково передасть, і додав, щоб я заходив до них в гості. Я теж запросив їх до себе і сказав, що чекатиму їх у неділю. Вадим подякував і сказав, що дружина буде рада познайомитись зі мною. Я ще хотів сказати, щоб він зателефонував мені, але тут ми згадали, що поспішаємо і попрощалися.

Розгляньте малюнок та опишіть ситуацію.

Вправа 15. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

День університету

На початку жовтня студенти та викладачі (Вінницький національний технічний) університету святкують День університету. Це день народження нашого вузу. Цього (чудовий осінній) дня усі студенти та викладачі працюватимуть за (особливий) планом. На (різні) факультетах будуть прочитані цікаві лекції про (науковий) успіхи викладачів університету, відбудуться зустрічі з (відомі) ученими, які працюють у ВНТУ. Ректор розповість про (великий) плани на майбутнє. Потім, якщо буде гарна погода, на (університетський) стадіоні пройдуть (цікавий спортивний) змагання. У залах (художній) музею можна буде побачити багато (нові цікаві) картин (вінницькі) художників. А в (університетський науковий) бібліотеці працюватиме виставка (художні) творів (українські) письменників. (Великий концертний) програмою порадують глядачів артисти-аматори (університетський) клубу. (Веселий) сміхом, (добрий) гумором та (щирі) побажаннями запам'ятаються студентам (Вінницький національний технічний) університету події цього (теплий яскравий осінній) дня.

4

Читайте. Порівнюйте

Сьогодні **теплий** день. Учора день був **тепліший**. Позавчора був **найтепліший** день.

Олег – **молодий** інженер. Його **молодший** брат – лікар. Він **наймолодший** в сім'ї.

Це **високий** будинок. Цей будинок **вищий**. А цей будинок **найвищий**.

Грудень – **холодний** місяць. Лютий **холодніший**. Січень – **найхолодніший** місяць року.

Камінь – **твердий** матеріал. Метал – **твердіший**, ніж камінь. Алмаз – **найтвердіший** матеріал.

Срібло – **дорогий** метал. Титан **дорожчий**, ніж срібло. Платина – **найдорожчий** метал.

Ступені порівняння прикметників

Основа прикметника	+	Суфікс	+	Префікс НАЙ-
мудрий	→	мудріший	→	наймудріший
добрий	→	добріший	→	найдобріший
солодкий	→	солодший	→	найсолодший
молодий	→	молодший	→	наймолодший
високий	→	вищий	→	найвищий
дорогий	→	дорожчий	→	найдорожчий

Читайте.

Мед солодший, ніж цукор.

Найкраще сміється той, хто сміється останнім.

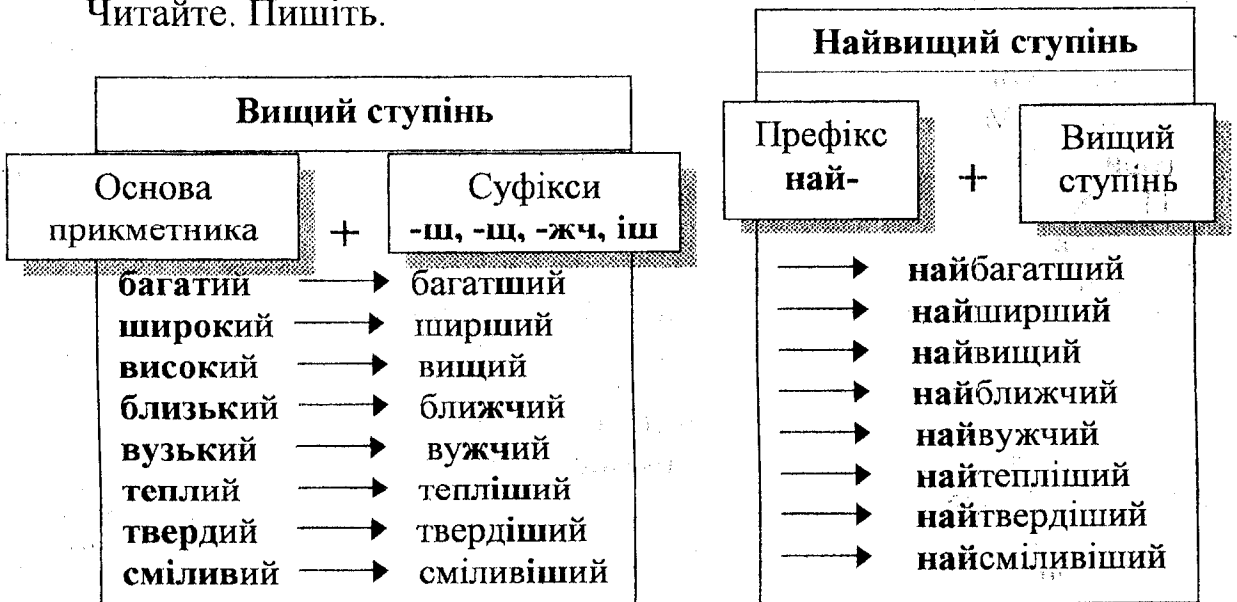
Еверест – **найвища** гора. Юпітер – **найбільша** планета.

Амазонка – **найдовша** річка. Дніпро – **найбільша** ріка України.

Байкал – **найглибше** озеро. Каспійське море – **найбільше** озеро.

Страус – **найбільший** птах. Слон – **найбільша** тварина.

Читайте. Пишіть.

Запам'ятайте!

великий	→	більший	→	найбільший
гарний	→	кращий	→	найкращий
малий	→	менший	→	найменший
поганий	→	гірший	→	найгірший

Вправа 16. Утворіть вищий ступінь порівняння прикметників.
Закінчіть речення.

Зразок: Цей матеріал твердий, а ...
Цей матеріал твердий, а той твердіший.

1. Цей фільм цікавий, а ...
Ця книга цікава, а ...
Це заняття цікаве, а ...
Ці журнали цікаві, а ...	2. Цей шлях короткий, а ...
Ця відстань коротка, а ...
Це оповідання цікаве, а ...
Ці лінії короткі, а ...
3. Цей автомобіль дорогий, а ...
Ця квартира дорога, а ...
Це пальто дороге, а ...
Ці меблі дорогі, а ...	4. Цей літак малий, а ...
Ця кімната мала, а ...
Це озеро мале, а ...
Ці аудиторії малі, а ...

Вправа 17. Складіть діалоги.

Зразок: Довга вулиця. Місто.
Скажіть, будь ласка, ця вулиця найдовша в місті?
Ні, вона найкоротша.

1. Широка ріка. Вінницька область. 2. Мале озеро. Україна. Важка задача. Контрольна робота. 4. Світла кімната. Дім. 5. Гарний проект. Група. 6. М'який матеріал. Природа. 7. Швидкий поїзд. Країна. 8. Високі гори. Європа. 9. Далека планета. Галактика. 10. Сильний вітер. Рік. 11. Холодний день. Місяць. 12. Солодкі фрукти. Сад. 13. Веселе оповідання. Книга. 14. Просте завдання. Підручники. 15. Висока ціна. Сезон.

Вправа 18. Утворіть найвищий ступінь порівняння. Складіть і запишіть речення.

Зразок: Антарктида. Білий сніг.
В Антарктиді найбільший сніг.

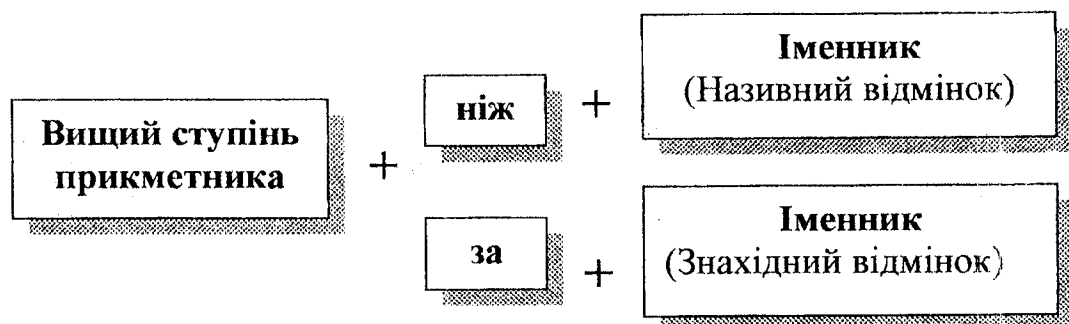
1. Глибоке місце. Атлантичний океан. 2. Високі гори. Непал.
3. Довга ріка. Америка. 4. Сухий клімат. Сахара. 5. Довгий день.

Червень. 6. Короткий день. Грудень. 7. Смачний чай. Індія. 8. Велика пустеля. Африка.

Читайте. Порівнюйте. Пишіть.

Франсуа молодший, ніж Сімон.
Дідусь старший, ніж батько.
Метал твердіший, ніж пластмаса.
Алмаз твердіший, ніж метал.
Сатурн більший, ніж Земля.
Юпітер більший, ніж Сатурн.
Він молодший, ніж сестра.
Батько вищий, ніж син.

Він молодший за Сімона.
Дідусь старший за батька.
Метал твердіший за пластмасу.
Алмаз твердіший за метал.
Сатурн більший за Землю.
Юпітер більший за Сатурн.
Він молодший за сестру.
Батько вищий за сина.

Вправа 19. Прочитайте. Дайте відповідь на запитання.

Мій молодший брат старший за мого наймолодшого брата. Я старший, ніж мої молодші брати, але молодший за старшого брата. Моя молодша сестра старша за наймолодшого брата, а моя старша сестра молодша за старшого брата.
Скільки у мене братів і сестер?
Хто найстарший серед нас?

Розгляньте малюнок і скажіть:
хто старший (молодший) та хто
найстарший (наймолодший) у
сім'ї?

Вправа 20. Розкажіть про свою сім'ю. Використовуйте вищий та найвищий ступені порівняння прикметників. Запитайте друзів про їхніх братів та сестер, батьків, дідуся та бабусю, запитайте про їх вік. Використовуйте конструкції: скільки років? Хто старший? Хто найстарший? і т.ін.

Вправа 21. Складіть діалоги.

1. Зразок: Старший. Артем. Василь.

– Скажіть, будь ласка, Артем старший за Василя?

– Так, він старший, ніж Василь.

1. Молодий. Ольга. Андрій. 2. Серйозний. П'єр. Рашид. 3. Цікавий. Фільм. Вистава. 4. Кислий. Лимон. Апельсин. 5. Сильний. Олег. Віктор. 6. Легкий. Задача. Рівняння. 7. Світлий. Аудиторія. Коридор. 8. Просторий. Зал. Кімната. 9. Свіжий. Газета. Журнал. 10. Новий. Магнітофон. Телевізор.

2. Зразок: Великий. Київ. Вінниця

– Скажіть, будь ласка, Київ більший, ніж Вінниця?

– Так, Вінниця менша за Київ.

1. Широкий. Дніпро. Південний Буг. 2. Важкий. Іспит. Залік. 3. Твердий. Алмаз. Скло. 4. Холодний. Зима. Літо. 5. Світлий. Зал. Кімната. 6. Старий. Вінниця. Одеса. 7. Солодкий. Яблуко. Лимон. 8. Великий. Роман. Оповідання. 9. Довгий. Січень. Лютий. 10. Дорогий. Костюм. Сорочка.

Вправа 22. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів та запишіть їх. Знайдіть у тексті прикметники, визначте їх ступінь порівняння.

Пори року

У грудні починається найхолодніша пора року – зима. У народі кажуть, що вона приїздить на білому коні. Зима фарбує все у білий колір. Білими стають міста і села, поле, річка, світлішим стає ліс. Білий сніг у сонячний день стає білішим, але найбіліший сніг – перший. Той, що *випав* у перший день зими.

Кольорів взимку небагато: *переважають* білі та сірі *відтінки*. Лише синє небо здається ще синішим від яскравого білого снігу.

Весна *значно* багатша, ніж зима. У її спектрі є всі кольори землі. Вони ще ніжні і прозорі, але з часом стають яскравішими. Від жовтого, зеленого, червоного, блакитного веселішим стає життя. Усі весняні фарби веселі і радісні. І після зимової *монохромності* зелений колір здається зеленішим, а червоний – червонішим.

Влітку кольори стають густішими, інтенсивнішими, *наливаються*, як яблука, соком. Літні ночі найкоротші, найтепліші і найсвітліші. Літне небо вранці нагадує палітру художника, на якій безліч кольорів і відтінків: прозорих та ще прозоріших, світлих і світліших, теплих і найтепліших. У *полудень* небо блідне від спеки, *втрачає* свою прозорість та синій колір. Іноді після дощу над землею засвічується різнокольорова весела дуга – *райдуга* або *веселка*. Літо - найвеселіша пора року.

Восени коротшими стають дні, довгими і холоднішими – ночі. Найулюбленіші фарби осені – це жовті, червоні, *багряні*, золоті. Осінні кольори яскраві і чисті. Вони гарячі, як вогонь. Зелений колір на золотому фоні стає ще зеленішим. Жовтий ліс здається ще жовтішим на фоні синього неба. Про осінні кольори кажуть, що вони світяться, горять,

палають. Осінь – це найкраща пора. Це улюблена пора поетів та художників.

Завдання I. Згадайте, з яких кольорів складається спектр. Напишіть їх назви по порядку.

Завдання II. Згадайте, як називають усі місяці року. Назвіть зимові, весняні, літні та осінні місяці.

Завдання III. Дайте відповіді на запитання.

1. Який колір зустрічається у природі протягом року?
2. Які кольори переважають взимку?
3. Яких кольорів немає у спектрі?
4. Як перекладається українською мовою слово “монохромний”?
5. Яким фізичним терміном можна назвати райдугу (веселку)?
6. Які антоніми характеризують літні дні і ночі?
7. Якими прикметниками найвищого ступеня порівняння характеризується літо?
8. Які кольори називають теплими і холодними?
9. Які кольори “горять”?

Завдання IV. Складіть простий номінативний план тексту.

Вправа 23. Запишіть речення. Прикметники в дужках поставте у формі вищого чи найвищого ступеня порівняння.

1. Аудиторія (великий), ніж кімната.
2. Моя кімната (малий) за кімнату брата.
3. Викладач сказав, що моя робота (гарний), ніж робота Рашида.
4. Готель “Вінниця” (комфортний) за готель “Жовтневий”, а

- готель "Савой" (комфортний) у місті. 5. Наша футбольна команда (сильний) за команду педагогічного університету. 6. Футбольна команда "Динамо"- Київ (сильний) в Україні. 7. Брат (молодий) за сестру на 5 років. 8. Мед (солодкий), ніж цукор. 9. (Цікавий) книга та, яку ще не читав. 10. Вчені вважають, що зима цього року буде (теплий), ніж минула. 11. У газеті пишуть, що минуле літо було (теплий).

5

Читайте. Порівнюйте

Прислівник

Який ?

Як ?

Сьогодні **холодний** ранок.
 Антон сьогодні **веселий**.
 У Сергія **гарний** почерк.
 Літо було **тепле**.
 Ірина **сумна**.
 Це **активний** хімічний процес.
 Цей транспорт дуже **повільний**.
 Ця вулиця **довга**.

Сьогодні вранці **холодно**.
 Йому сьогодні **весело**.
 Сергій пише **гарно**.
 Влітку було **тепло**.
 Їй **сумно**.
 Процес проходить **активно**.
 Ми їхали **повільно**.
 Ми **довго** йшли по вулиці.

Прикметник

Прислівник

веселий	→	весело
важкий	→	важко
добрий	→	добре
гіркий	→	гірко
ранній	→	рано
легкий	→	легко
світлий	→	світло
сильний	→	сильно
сміливий	→	сміливо
солодкий	→	солодко

Розгляньте малюнок.
 Як себе почуває чоловік?
 Про що він мріє?
 Розкажіть про погоду,
 зображену на малюнку.

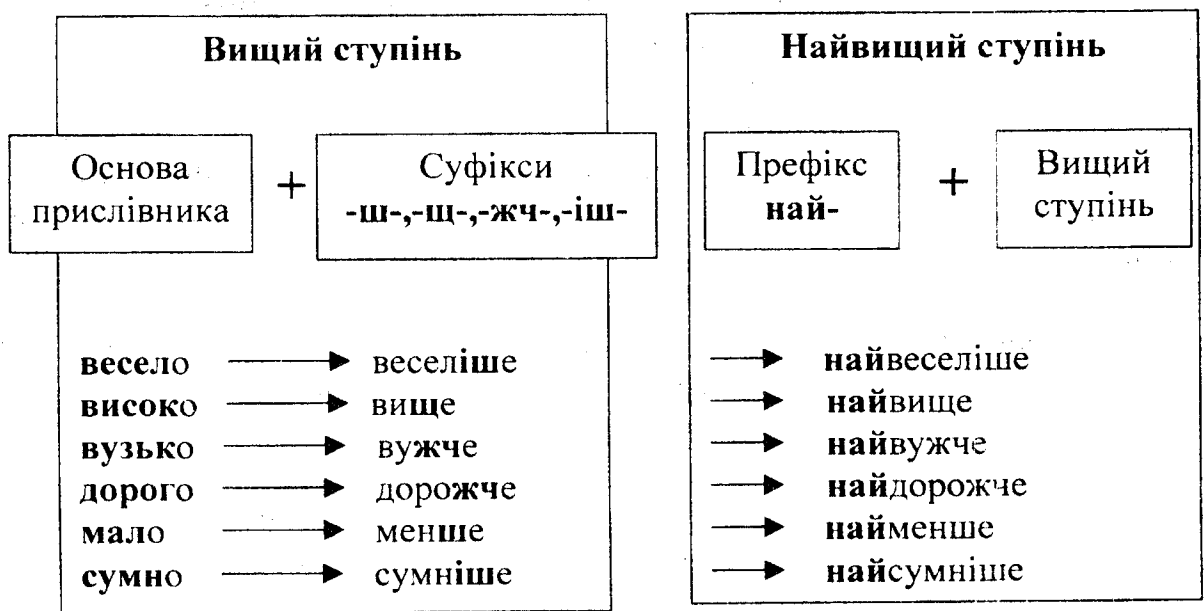
Читайте. Порівнюйте

Ручка коштує дорого. Зошит коштує дорожче. Сумка коштує найдорожче.
У травні уже тепло. У червні тепліше. У липні найтепліше.
П'єр читає швидко. Франсуа читає швидше. Крістіан читає найшвидше.
У театрі було весело. На пляжі – веселіше. У парку було найвеселіше.
Я багато працюю. Ми працюємо більше. Вони працюють найбільше.

Читайте. Пишіть

Ступені порівняння прислівників

Запам'ятайте !

багато – більше – найбільше
добре – краще – найкраще
гарно – краще – найкраще
мало – менше – найменше
погано – гірше – найгірше

Вправа 24. Складіть діалоги.

Зразок: Важкий. Іспит.

- Скажіть, будь ласка, важко було на іспиті?
- Ні, легко.

1. Сумний. Театр. 2. Холодний. Аудиторія. 3. Цікавий. Музей.
4. Гарний. Зима. 5. Темний. Ніч. 6. Важкий. Контрольна робота. 7. Холодний. Восени. 8. Теплий. Зима.

Вправа 25. Прочитайте речення. Замість крапок поставте вищий та найвищий ступені порівняння прислівників.

Зразок: Сьогодні тепло. Учора було ...
Учора було тепліше.

1. Хто мало спить, той багато знає. Хто... спить, той... знає. Хто... спить, той... знає. 2. Роман гарно читає. Ірина читає... . Юля читає... . 3. На початку навчального року у студентів завжди багато роботи. Коли закінчується перший семестр, роботи стає... . Під час екзаменаційної сесії роботи у студентів... . 4. Викладач високо оцінив дипломний проект Халеда. Дипломну роботу Салеха він оцінив... , а роботу аспіранта Аделя... . 5. Студент прийшов в університет рано, а староста групи прийшов... . Але... прийшов викладач. 6. Віктор вчиться добре, а Людмила... . Та ... вчиться Анжела. 7. За цим столом зручно працювати. У читальному залі працювати... . У кабінеті працювати... . 8. Усі розрахунки зроблено точно. Ці розрахунки я зроблю... . Комп'ютер зробить розрахунки... . 9. Сьогодні П'єр довго читав цікаву книжку. Учора він читав... . Але ... він читав у суботу. 10. Сьогодні в парку тепло і гарно. Завтра буде ... і Влітку в парку було ... і

Вправа 26. Прочитайте речення. Замість крапок поставте вищий та найвищий ступені порівняння прислівників.

Зразок: Холодний. Сьогодні. Вчора.
– Скажіть, будь ласка, сьогодні холодно ?
– Ні, вчора було холодніше, ніж сьогодні.

1. Теплий. Весна. Літо. 2. Холодний. Квітень. Березень. 3. Цікавий. Концерт. Виставка. 4. Веселий. Парк. Пляж. 5. Гарний. Зима. Літо.

Вправа 27. Прочитайте прислів'я та приказки. Поясніть, що вони означають. Назвіть прикметники та прислівники. Визначте їх ступінь порівняння.

1. заліз кіт на сало і кричить: "Мало !"
2. Не хвалися, що сміливий, бо зустрінеш сміливішого.
Не хвалися, що сильний, бо зустрінеш сильнішого.
Не хвалися, що мудрий, бо зустрінеш мудрішого.
Не хвалися, що гарний, бо зустрінеш кращого.

3. В гостях добре, а дома краще.
4. Найкраще сміється той, хто сміється останнім.
5. Високо злетів, та низько сів.

Вправа 28. Прочитайте та відгадайте загадки. Назвіть прикметники, від яких утворені ступені порівняння.

1. Що наймиліше за все на світі? 2. Що найшвидше за все на світі? 3. Що наймудріше на світі? 4. Що тепліше одного кожуха? 5. Що важче – пуд пір'я чи пуд заліза? 6. Підійме найменша дитина, а через хату не перекине найдужча людина. 7. Не золото, а найдорожче. 8. Стою на даху, всіх димарів вище.

Вправа 29. Прочитайте текст. З'ясуйте значення виділених слів.

Київ

Київ – одне з найбільших, найстаріших і найкращих міст України. Багато років стоїть він на берегах **могутнього** Дніпра, високо **здіймаючи** золоті куполи своїх храмів. Києву більше, ніж 1500 років. Він старший за Москву, Одесу, Вінницю та багато інших міст.

Історія цього міста – це історія країни і народу від найдавніших часів до сьогодні. У 9–12 століттях Київ був столицею **могутньої** держави – Київської Русі. До наших часів **збереглися** чудові пам'ятки архітектури, найвідоміші серед яких Софія Київська, Києво–Печерська лавра, Золоті ворота.

Київ сьогодні – це велике сучасне місто, у якому живе більше, ніж два з половиною (2,5) мільйони чоловік.

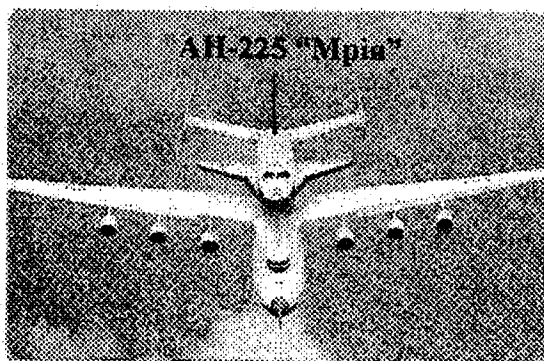
Київ – політичний і адміністративний центр України. У місті працює Уряд, Президент і Верховна Рада (парламент) держави, функціонують посольства багатьох країн.

Серцем Києва називають Хрещатик – найкращу і найвідомішу вулицю міста, улюблене місце відпочинку киян та гостей.

Київ – промисловий центр. На Київських заводах і фабриках **виготовляють** машини, мотоцикли, телевізори, магнітофони та інші електронні прилади, фотоапарати. Тут будують найбільші у світі літаки АН–124 “Руслан” та АН–225 “Мрія”. **Продукція** столичної **промисловості** добре відома не тільки в Україні, але й в інших країнах світу.

Олег Антонов – конструктор літаків

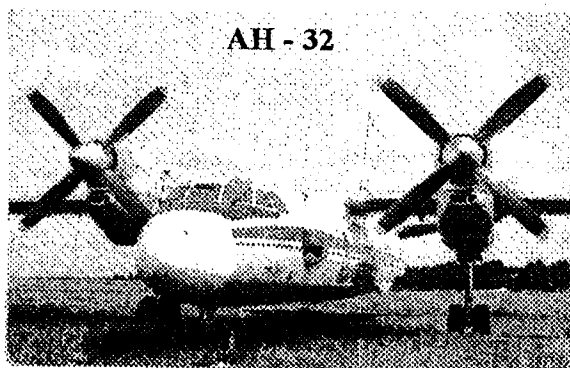

У Києві працює Академія наук України, велика кількість наукових інститутів. Весь світ знає таких українських вчених, як авіаконструктор Олег Антонов, фізик С.Патон, хірург М.Амосов. Київ – це місто студентів. Майбутні спеціалісти, вчені та академіки навчаються в багатьох університетах Києва, найвідоміший серед яких Київський національний

університет імені Т. Шевченка. Університет було засновано у 1834 році. Сьогодні в ньому навчається більше 20 тисяч студентів.

Київ – культурний центр. В місті багато театрів, кінотеатрів, бібліотек, музеїв, концертних залів, в яких глядачі можуть познайомитися з національною культурою.

Сучасний Київ будується, стає кращим і молодшим, не зважаючи на свої 15 століть історії.

Завдання I. Знайдіть у тексті прикметники, які характеризують Київ і запишіть їх за зразком.

Зразок: найбільший.

Великий – більший – найбільший

Завдання II. Дайте відповіді на запитання.

1. Скільки років Києву?
2. Що називають серцем Києва?
3. Що виготовляють у Києві?
4. Коли було засновано Київський університет?
5. Чому Київ називають культурним центром України?

Завдання III. Запитайте ваших друзів, чи були вони в Києві?

Завдання IV. Прочитайте текст ще раз. Складіть та запишіть простий номінативний план тексту.

Завдання V. Перекажіть текст за планом. Використовуйте вищий та найвищий ступені порівняння прикметників.

Р

Вправа 30. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі. Скажіть, що означають виділені слова.

1. Сьогодні мої друзі їдуть у Київ до (свої земляки), які навчаються в університеті імені (Тарас Шевченко). 2. Я **проводжаю** їх до (вокзал). 3. Потім я поїду до (своя сестра), яка навчається у (медичний університет). 4. **Незабаром** ми **підійшли** до вокзалу, зайшли у касовий зал і купили квитки. 5. **Згодом** підійшов поїзд, ми попрощалися і друзі зайшли у свій вагон. 6. Я побажав їм щасливої дороги і пішов до (медичний університет). 7. Коли я прийшов до сестри, вона запитала мене: “Куди ти ходив?” 8. Я відповів, що **проводжав** (друзі). 9. Потім ми вирішили піти погуляти у парк. 10. Сестра попросила (я), щоб я трохи **зачекав** її. 11. Ми пішли у парк культури і відпочинку, який **розташований** біля найбільшого універмагу міста. 12. Це найкращий парк міста. 13. Тут завжди багато (люди), особливо молоді. 14. Це **улюблене** місце відпочинку студентів (Вінницький медичний університет). 15. У парку працюють різні **атракціони**, які подобаються і (діти), і (дорослі). 16. У парку багато високих дерев, але найвищі за всіх – **дуби**. 17. Це наймогутніші, найбільші дерева України. 18. Вони **ростуть** кілька сотень років. 19. У парку завжди весело, цікаво, **затишно**.

Урок 10

Десятий урок

вийшов з кімнати
зайшов у кімнату
Я підійшов до театру
відійшов від дошки
прийшов до вокзалу
перейшов через вулицю

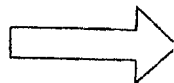
Ми пройшли 5 кілометрів
Я проїхав дві зупинки
Автомобіль проїхав 100 кілометрів
Вони переїхали в Київ з Одеси

Він часто буває в Немирові у свого старшого брата.

Він приїхав з Немирова від свого старшого брата.

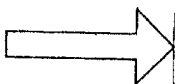
* * *

Біля, коло, до, крім, після, без, у, з, ...

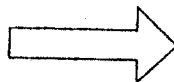
Родовий
відмінок

У, в, на, за, через, про, ...

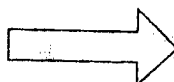
Знахідний відмінок

З, перед, над, під, між, поруч з, за, ...

Орудний
відмінок

В, у, на, по, ...

Місцевий
відмінок

* * *

Я читаю книгу, і брат читає книгу.

Він читає книгу, а вона читає журнал.

Я довго її чекав, але вона не прийшла

Халед буде вчитися в Києві або в Одесі.

Він вивчає українську мову, тому що хоче вчитися в Україні.

1

Читайте. Порівнюйте

Ми ішли в університет 10 хвилин. Ми дійшли до університету за 10 хвилин.

Ми вийшли з гуртожитку о 8 годині і через 10 хвилин прийшли в університет.

О 8 годині ми вийшли з гуртожитку і за 10 хвилин дійшли до університету.

Якщо іти швидко, то за 10 хвилин можна дійти до університету.

Доїхати до вокзалу можна трамваєм, тролейбусом, автобусом.

Трамваєм доїхати до вокзалу можна за 20 хвилин.

На таксі до вокзалу можна доїхати за 5 хвилин.

За годину ми **пройшли** 5 кілометрів. Наступної години ми **пройшли** ще 4 кілометри. За 2 години ми **пройшли** 9 кілометрів.

Нам потрібно **пройти** ще 10 кілометрів і ми **прийдемо** до озера.

Автобус за годину **проїхав** 75 км, а поїзд **проїхав** 100 км.

Відстань від Вінниці до Києва ми **проїхали** за 4 години.

Я **проїхав** 3 зупинки на трамваї, а далі пішов пішки.

У метро я читав цікаву книгу, тому не помітив, як **проїхав** свою зупинку.

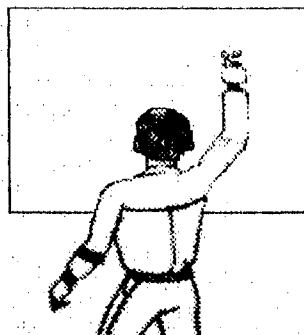

Читайте. Пишіть

Дієслова руху з префіксами

іти – дійти, обійти
іти – пройти
вийти – зайти – прийти
підійти – відійти
їхати – приїхати, доїхати
їхати – об'їхати
під'їхати – від'їхати

префікс	+	дієслово руху
ви-, за-, при-, під-, піді-, від-, віді-, про-, до-, об-, пере-		йти їхати бігти летіти пливти

Розгляньте малюнки та опишіть ситуацію. Використовуйте дієслова руху з префіксами.

Вправа 1. Складіть діалоги.

1. Зразок: Вокзал. Трамвай № 4.

- Скажіть, будь ласка, як мені доїхати до вокзалу?
- До вокзалу можна доїхати трамваем № 4.
- Дякую.

1. Стадіон. Тролейбус № 6. 2. Університет. Автобус № 12. 3. Ринок. Трамвай № 1. 4. Універмаг. Маршрутне таксі № 40. 5. Аеропорт. Автобус № 10.

2. Зразок: Центральний парк.
- Скажіть, будь ласка, я дійду цією вулицею до центрального парку?
- Так, пройдіть трохи прямо і поверніть ліворуч.

1. Театр. 2. Стадіон. 3. "Промінвестбанк". 4. Аптека № 4. 5. Магазин "Цукерки". 6. Готель "Савой". 7. Технічний університет. 8. Трамвайна зупинка. 9. Ресторан "Південний Буг". 10. Площа Гагаріна.

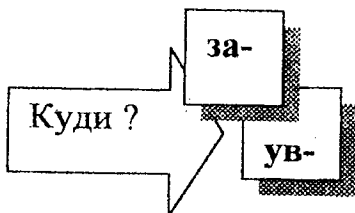
Вправа 2. Прочитайте речення. Замість крапок поставте необхідні префікси: **при-, про-, ді-, до-, за-, об-, під-**.

1. Я ...йшов на роботу о 8 годині. 2. Я йшов швидко і за 20 хвилин ...йшов до університету. 3. Автомобілем ми ...їхали цю відстань за 20 годин. 4. Автобусом до Одеси можна ...їхати за 8 годин. 5. Літаком до Одеси можна ...летіти за півтори години. 6. Літак до Москви ...летів о 16 годині. 7. Цю відстань ми ...летіли за 2 години. 8. Ми не могли ...їхати раніше, тому що не було квитків у касі. 9. Максим ...їхав три зупинки на трамваї і **пересів** на тролейбус. 10. Тролейбусом він ...їхав ще дві зупинки і нарешті ...їхав додому. 11. Коли він ...йшов у кімнату, була вже двадцята година. 12. Людина ...ходить за годину 25 км. 13. Він ...їхав першим і ...їхав навколо стадіону. 14. Потім він ...їхав до свого тренера.

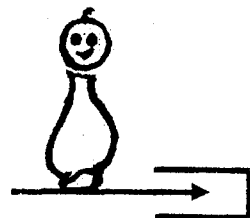
Читайте. Пишіть

Префікси

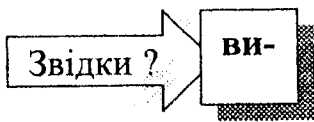

+

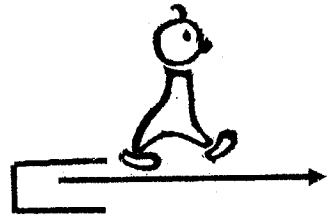
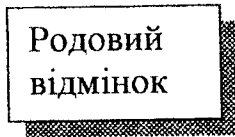
Знахідний відмінок

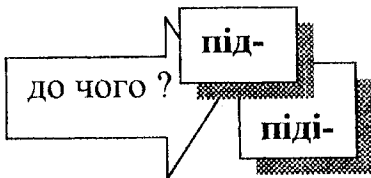
зайти в магазин
увійти в бібліотеку

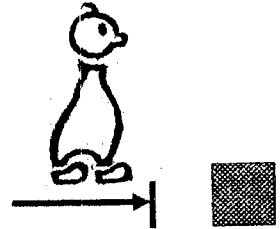
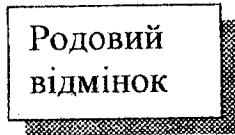
+

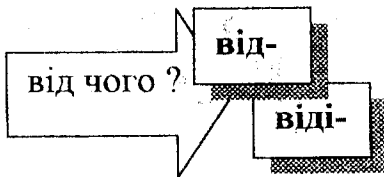
вийти з університету
з кімнати
виїхати з міста

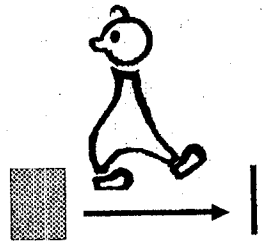
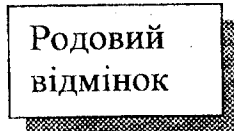
+

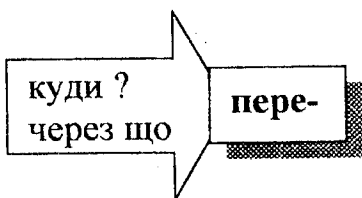
під'їхати до стадіону
до музею
підійти до столу
до дошки

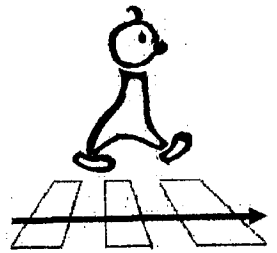
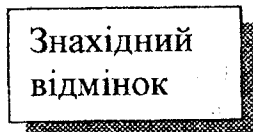
+

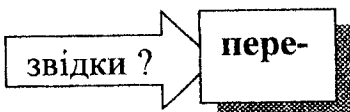
відійти від вікна
від дошки
від'їхати від вокзалу

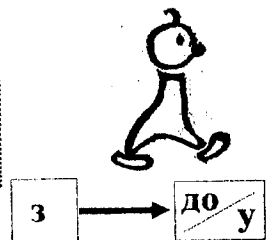
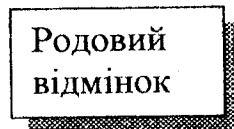
+

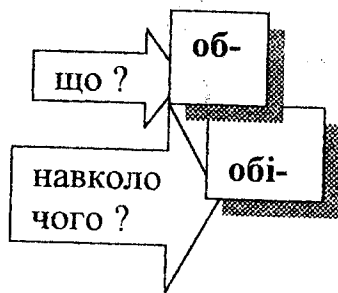
перейти через вулицю
через дорогу
перейти на ліву сторону
переїхати у Вінницю

+

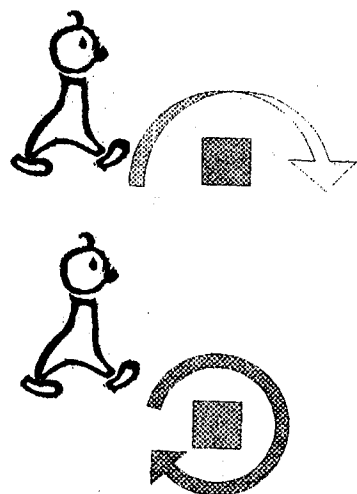
переїхати з Вінниці до Києва
з Полтави до Одеси
зі Львова в **Житомир** (Знахідний відмінок)

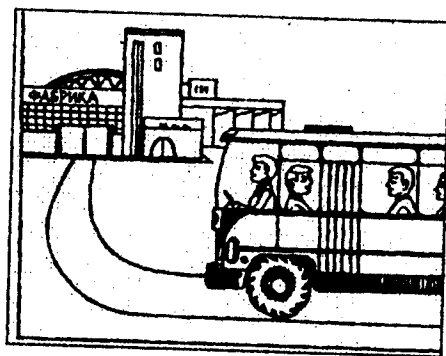
+

Знахідний відмінок

Родовий відмінок

обійти будинок
 об'їхати площу
 обійти навколо будинку
 об'їхати навколо стадіону

...

Розгляньте малюнки та підпишіть їх. Поставте запитання. Дайте відповіді на них.

...

Вправа 3. Прочитайте та запишіть речення. Замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Я ... на роботу о 8 годині.
2. Ми ... за годину 80 км.
3. Вночі ми ... державний кордон.
4. Арманд ... з Камеруна.
5. До університету він ... на таксі.
6. Додому ми ... о 10 годині.
7. Хосе ... в університет о 9 годині.
8. Місто можна ... за 2 години.
9. На змаганнях Артем ... першим.
10. Ірина ... до Вінниці з Києва.

їхати, приїхати
 їхати, проїхати
 об'їхати, переїхати.
 приїхати, доїхати
 об'їхати, приїхати
 увійти, прийти
 зайти, вийти
 заїхати, об'їхати
 бігти, прибігти
 переїхати, об'їхати

Увага! Імператив (наказовий спосіб) дієслів руху.

заходити	-	заходь	переходити	-	переходь
зайти	-	зайди	перейти	-	перейди
вийти	-	вийди	обходити	-	обходь

підходити	-	підходь	обійти	-	обійди
підійти	-	підійди	приходити	-	приходь
відходити	-	відходь	прийти	-	прийди
відійти	-	відійди			

* Складіть та запишіть речення з імперативом дієслів руху.

Вправа 4. Прочитайте речення. Дієслова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Викладач (підійти) до дошки і написав тему. 2. Потім він (відійти) від дошки і (підійти) до столу. 3. Після дзвоника всі студенти (вийти) з аудиторії і пішли на стадіон. 4. Коли вони (прийти) на стадіон, матч уже розпочався. 5. Сьогодні Андрій познайомився з новою студенткою, яка (приїхати) із Судану. 6. Світлана (переїхати) до нашого міста минулого року. 7. Її родина (переїхати) до Вінниці з Харкова. 8. Ми (перейти) через центральну вулицю і незабаром (прийти) до театру. 9. Ми (увійти) в театр о 18 годині. 10. Я (підійти) до афіши і прочитав оголошення. 11. Ми (перейти) фойє і (увійти) в зал. 12. Після вистави ми поїхали додому. 13. Від театру ми (від'їхали) о 20 годині, а додому (приїхати) о 21 годині 30 хвилин. 14. Цю відстань ми (проїхати) за півгодини. 15. Я (підійти) до свого друга і подякував за чудовий вечір.

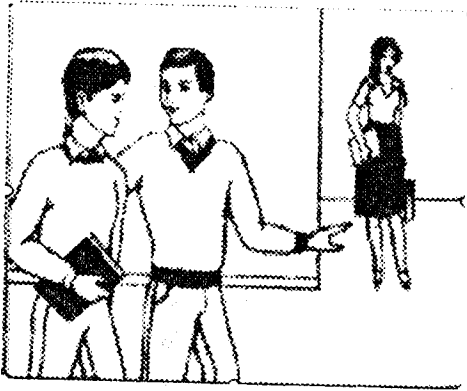

Вправа 5. Від слів у дужках утворіть дієслова руху за допомогою префіксів: ви-, за-, пере-, при-, про-, піді-, по-, обі-. Запишіть речення.

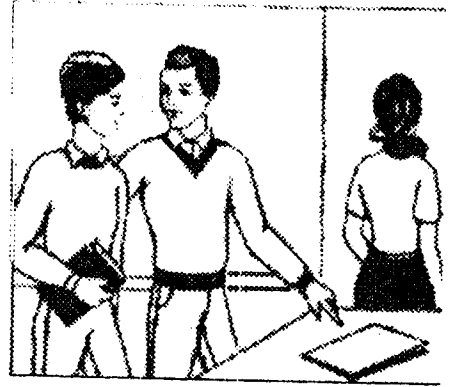
1. Студенти 1-го курсу Сергій і Тарас сьогодні (йти) в університет раніше, тому що в них контрольна робота з фізики. 2. О 8 годині викладач (йти) в аудиторію і заняття почалося. 3. Спочатку друзі розв'язали задачі, а потім (йти) до теоретичних питань. 4. Тарас першим виконав усі завдання і (йти) до столу викладача. 5. Викладач переглянув його роботу і сказав: "Добре, можете відпочивати". 6. Тарас подякував і (йти) з аудиторії. 7. Поки Сергій закінчуватиме роботу, Тарас вирішив (йти) до їдальні, щоб випити чашку кави. 8. Незабаром Сергій закінчив свою роботу і вони (їхати) трамваєм до гуртожитку. 9. Друзі (їхати) дві зупинки, (йти) з трамваєм і вирішили далі йти пішки. 10. Вони (йти) на праву сторону вулиці і через 10 хвилин (йти) до гуртожитку. 11. Біля гуртожитку стояв вантажний автомобіль, який Сергій і Тарас (йти) зліва і (йти) в гуртожиток. 12. Друзі (йти) до ліфта, (йти) в кабінку і піднялися на 7 поверх, де попрощалися. 13. Тарас пішов у свою кімнату, а Сергій зайшов у свою.

Вправа 6. Розкажіть, як ви йдете (їдете) до університету.
Використовуйте дієслова руху з префіксами.

Вправа 7. Поставте запитання до речень (вправа 5) і попросіть
ваших друзів дати на них відповідь.

Розгляньте
малюнки,
опишіть
ситуацію.
Викори-
стовуйте
дієслова
руху.

?

Вправа 8. Дайте повну відповідь на запитання.

1. Звідки приїхав П'єр?
2. Куди переїхав Максим?
3. Звідки прилетіла Елізабет?
4. Куди пішов Ігор?
5. Коли він підійшов до стадіону?
6. Коли він вийшов з гуртожитку?
7. За скільки годин туристи об'їхали місто?
8. Де можна перейти вулицю?
9. Як доїхати до вокзалу?
10. Як пройти до універмагу?

Камерун
Чернігів
Лондон
стадіон
16 година
15 година
3 години
пішохідний перехід
трамвай № 4
прямо і праворуч

Вправа 9. Читайте. Запитуйте. Слова в дужках поставте в потрібній
формі.

1. Антон був у (театр).
2. Олег був у (Київ) у (свій брат).
3. Учора ми були в (гості) у (наші друзі).
4. Суніл часто буває у (свій український друг Вадим).
5. Ми були на консультації у (наш викладач).
6. Минулого літа я був у Вінниці у (своя старша сестра).
7. Франсуа був у (декан), а потім у (бібліотека).
8. У (бібліотека) він був до 17 години.
9. Ми були на екскурсії в (музей).
10. Влітку вони відпочивали в (Крим).

Де ?	
Місцевий відмінок	Родовий відмінок
у Києві у Вінниці у Парижі у лікарні	у брата у сестри у матері у лікаря

Де ти був ?

Я був у Києві.
Я був у брата.
Я був у Лондоні.
Я був у друзів.
Я був у лікарні.
Я був у лікаря.

У кого ?
Родовий відмінок
у друга у професора у Людмили у земляків

У кого ти був ?

Я був у свого брата.
Я був у сестри.
Я був у своїх земляків.
Я був у Людмили.
Я був у декана.

!

де ? = у кого ?

Де ти був ?

У кого ти був ?

Я був у свого брата.
Я був у професора Юхимчука.
Я був у Василя Яковича.

Я був у свого брата.
Я був у професора Юхимчука.
Я був у Василя Яковича.

де ?

+

у кого ?

Я був у Полтаві у свого старшого брата.
Він був у Криму у своєї бабусі.
Ми жили в Луганську у своїх друзів.
Вона була у Львові в моєї старшої сестри.

Вправа 10. Складіть діалоги.

Зразок: Субота. Київ. Свій брат.

- Де ти був у суботу?
- Я був у Києві.
- У кого?
- У свого брата.

1. Літо. Крим. Свої друзі. 2. Учора. Село. Свої батьки. 3. Сьогодні. Завод. Брат. 4. Неділя. Хмельницький. Своя дочка. 5. Вівторок. Лікарня.

Стоматолог. 6. Липень. Одеса. Наші земляки. 7. Травень. Житомир. Дідусь та бабуся. 8. Осінь. Москва. Свої родичі. 9. Минулий рік. Берлін. Молодша сестра. 10. Серeda. Деканат. Професор Азаров.

Вправа 11. Прочитайте діалог. З'ясуйте значення виділених слів та конструкцій. Зверніть увагу на вживання дієслів руху.

- Скажіть, будь ласка, цей поїзд іде до Вінниці?
- Так, проходите, будь ласка. Яке у вас місце?
- Двадцять перше. А ви теж їдете до Вінниці?
- Ні, я до Львова, але теж з Києва ...
- Вибачте, а ви не знаєте о котрій годині ми приїдемо у Вінницю?
- Здається, о 16 годині. Але ви не хвилюйтеся. Свою зупинку ви не проїдете: **провідник оголосить вчасно.**
- Дякую. А ви в Києві були в гостях чи у **відрядженні**?
- Так, був у гостях.
- У кого?
- О, в кого я **тільки не був!** Спочатку я був у свого молодшого брата, який навчається у Національному університеті. Потім я гостював у моєї тітки – батькової сестри. Від неї я поїхав до батькового друга, який переїхав до Києва ще 10 років тому. А сьогодні я побував у своєї шкільної вчительки, яка теж мешкає в Києві. А ви?
- А я був у відрядженні. Їздив у Міністерство освіти і науки з **приводу** видання нового підручника.
- Ну і як? Успішно?
- Так, дякую. Обіцяли допомогти.
- Ну, а у вільний час до когось заходили?
- Звичайно! Я був у свого інститутського товариша. Потім ходили з ним до його друзів. Було цікаво.
- А як вам подобається Київ?
- Чудове місто. Багато змін. Хрещатик **не впізнати**. Можна сказати, що Київ – це місто, де хочеться бувати щороку.
- **Цілком** з вами згоден.

Вправа 12. Запитайте друзів про їхній відпочинок, про цікаві поїздки до інших міст. Використовуйте конструкції зі словами **де?, у кого?** та дієслова руху з префіксами.

Вправа 13. Прочитайте та запишіть речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. П'єр спочатку жив у гуртожитку, а потім переїхав на квартиру до (свої друзі).
2. Зараз він живе в (свої земляки), котрі навчаються в медичному університеті.
3. Взимку ми були в (Київ) на (екскурсія).
4. У Києві ми жили в (гуртожиток) у (наші друзі).
5. Влітку я був у (село) у (своя мати).
6. Наступного літа студенти поїдуть в (Одеса) на (практика).
7. Минулого року Світлана їздила у (Вінниця) до (свої родичі), які переїхали у це місто з (Житомир).
8. Вона залишилася у (Вінниця) на все літо.
9. Студенти нашого університету часто бувають у (художній музей).
10. Я часто буваю в (місто Гайсин), тому що там живе моя сестра.
11. Олег часто буває у (свій друг), який живе на сусідній вулиці.
12. Учора Ірина була у (своя старша сестра), яка живе у Львові.
13. Взимку Алла була у (своя сестра) в (Запоріжжя).
14. У червні Суніл був в (Індія) у (свої батьки).
15. У (субота) ми були в (медичний університет) у (наші земляки).

Вправа 14. Прочитайте речення. Трансформуйте їх за зразком.

Зразок: Я був у викладача, який обіцяв мені допомогти у навчанні.

Я був у викладача, який обіцяв мені:

“Я допоможу тобі у навчанні”.

1. Віктор був у лікаря, який порадив йому більше займатися спортом.
2. Учора я зустрів Людмилу Петрівну, яка сказала мені, щоб я заходив в гості.
3. Сімеон Франсуа сказав, що одержав лист від своїх батьків.
4. Арманд сказав мені, що в суботу він їде в Київ до свого брата.
5. Салех був у професора, який порадив йому написати наукову статтю.
6. Олена була у своєї подруги, яка сказала їй, що в неділю поїде в Москву.
7. Халед попросив свого брата, щоб він купив йому свіжі газети та журнали.
8. Рашид був у свого земляка, який пообіцяв йому розповісти про відпочинок влітку.
9. Викладач порадив своїм студентам, щоб вони більше читали наукові журнали.
10. Сьогодні я скажу своїм друзям, щоб вони прийшли до мене в суботу.

Вправа 15. Відповідайте на запитання.

Зразок: — Де був Салех? | Київ, друг
— Салех був у Києві у свого друга.

1. Де був Олег?		Вінниця, сестра
2. Куди їздив Сімон П'єр?		Париж, дружина

3. У кого був Максим?	лікар-стоматолог
4. Куди переїхав Віктор?	Полтава
5. Звідки він приїхав?	Миколаїв
6. Де був Віктор?	Миколаїв, батьки
7. У кого був Халед?	директор інституту
8. Де була Людмила?	Канада, брат
9. Звідки іде Оксана?	бібліотека
10. Куди вона зайшла?	завод, сестра

3

Читайте. Порівняйте

звідки?
Родовий відмінок
з Києва
з Вінниці
з Пакистану
з лікарні

від кого?
Родовий відмінок
від брата
від сестри
від батьків
від мене

Звідки ... приїхав?

Я приїхав з Дніпропетровська.
 Андрій приїхав з Хмельницького.
 Марина приїхала з Умані.
 Викладач одержав лист із Лондона.
 Крістіан приїхав з Камеруна.

Від кого ... приїхав?

Я приїхав від свого брата.
 Андрій приїхав від батьків.
 Марина приїхала від своєї матері.
 Викладач одержав лист від друзів.
 Крістіан приїхав від своєї сестри.

звідки? = від кого?

Звідки ... приїхав?

Я приїхав від свого брата.
 Він приїхав від друзів.
 Ми приїхали від земляків.
 Він поїхав від нас учора.
 Студент прийшов від лікаря.

Від кого ... приїхав?

Я приїхав від свого брата.
 Вона приїхала від сестри.
 Вони приїхали від батьків.
 Він пішов від мене о 16 годині.
 Ми прийшли від нашої вчительки.

звідки?

+

від кого?

Я приїхав з Дніпропетровська від свого друга.
 Він прийшов з лікарні від лікаря-стоматолога.
 Вона приїхала з Херсона від своїх друзів.
 Людмила прилетіла з Канади від свого брата.

Розгляньте малюнок та скажіть, звідки (від кого) вийшов Олег?

Складіть діалоги.

Використовуйте слова: стоматолог, хірург, травматолог, терапевт, окуліст.

Вправа 16. Складіть діалоги.

Зразок: Марина. Їхати. Умань. Мати.

- Звідки приїхала Марина?
- З Умані.
- Від кого?
- Від своєї матері.

1. Викладач. Летіти. Москва. Науковий керівник.
2. Аспірант. Іти. Університет. Професор.
3. Тетяна. Їхати. Центральна бібліотека. Подруга.
4. Богдан. Їхати. Ужгород. Сестра.
5. Анна Марія. Летіти. Куба. Батьки.
6. Викладач. Їхати. Палестина. Друзі.
7. Самуель. Їхати. Харків. Земляки.
8. Жан П'єр. Летіти. Париж. Брат.

Вправа 17. Трансформуйте та запишіть речення. Використовуйте дієслова прийти, приїхати, прилетіти, повернутися.

звідки ?

від кого?

Зразок: Артем був у Києві. Там вчиться його брат.
Артем повернувся з Києва від свого брата.

1. Еранда був у Харкові. Там вчиться його друг.
2. Ірина була в Миргороді. Там працює її подруга.
3. Сімон був у медичному університеті. Там вчать його друзі.
4. Халед був у бібліотеці. Там працює його знайома.
5. Суніл був в Індії. Там живуть його батьки.
6. Людмила була в Канаді. Там живе її брат.
7. Тетяна була в Донецьку. Там працює її чоловік.
8. Я був в Одесі. Там вчиться моя подруга.
9. Він був у Мінську. Там живуть його родичі.
10. Дружина була в Росії. Там живе її брат.

Вправа 18. Прочитайте текст. Зверніть увагу на вживання дієслів руху. З'ясуйте значення виділених слів та конструкцій. Скажіть, де живе студент? Чи зустрічалися ви з подібною ситуацією у вашому житті. Перекажіть текст.

День відкритих дверей

Я навчаюся на першому курсі Вінницького національного технічного університету. На минулому тижні мені довелося багато працювати, тому я вирішив у неділю відпочити. **Отже**, сьогодні неділя і нікуди не треба поспішати, не треба бігти на лекції, летіти на практичні заняття. Я дивитимуся телевізор і читатиму цікаву книгу. Так думав я о 9 годині ранку.

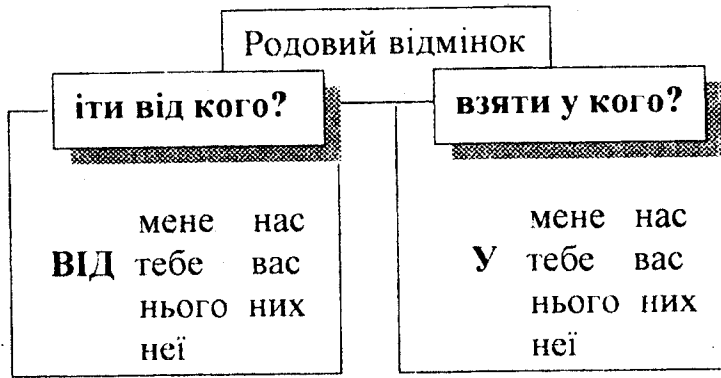
О 9.10 до мене зайшов Максим і попросив дати йому підручник англійської мови. Я з радістю дав йому свій підручник, тому що я сьогодні відпочиватиму. Максим подякував і вийшов. Але не встиг він дійти до своєї кімнати, як двері знову відчинилися і я побачив Віктора. Йому був потрібен папір формату А 3. Я підійшов до свого столу і знайшов потрібний йому аркуш. Коли Віктор пішов від мене, була вже 9.50. “Все! Читаю книгу!” – сказав я собі. Але тут хтось тихенько постукав у мої двері. Це була моя однокурсниця Світлана, яка попросила допомогти **вивести формулу** ... Ну, хіба я міг відмовити Світлані?

О 10.20 Світлана пішла від мене, і я увімкнув телевізор. “Перейдемо до культурної програми”, – подумав я з задоволенням. І в ту ж хвилину **відчув**, що я в кімнаті не сам. Так і є! Наш найкращий футболіст Дмитро стояв переді мною з м'ячем у руках. “Ти що, в **ящик** дивишся? Вимкни його і виходь, зіграємо з другим курсом”, – сказав Дмитро. Я подякував, але **відмовився**.

Потім о 10.30 до мене забіг Сергій і попросив калькулятор. Об 11.00 у мою кімнату влетів Тарас і через хвилину вибіг від мене з моїм магнітофоном. Ще за кілька хвилин прийшла Ірина: їй дуже хотілося поговорити про перспективи **комп'ютеризації** в Україні. Коли ми перейшли до останнього питання, була вже майже 12 година. Потім до мене заходили, забігали, приходили і виходили Олег і Аліна, Богдан та Ігор, Тетяна і Юля, Слава і Руслан ... Хтось заходив просто порозмовляти, хтось брав у мене словник чи циркуль, ніж чи лампочку, **праску** чи олівець, комусь потрібна була допомога у підготовці домашнього завдання. Двері в мою кімнату не зачинялися **ні на мить**.

О 15 годині я зрозумів, що мої мрії про тихий спокійний відпочинок **загублені остаточно**. “Нам спокій тільки сниться”, – подумав я і вибіг із кімнати...

Я йшов по вулиці і **насолоджувався** тишею. Мені не заважали ні **гуркіт** трамваїв, ні шум автомобілів. Тут було **значно** тихіше, ніж у моїй кімнаті.

Він пішов **від мене**.

Вона іде **від тебе?**

Я іду **від нього**.

Вони поїхали **від нас**.

Ми їдемо **від них**.

Він взяв **у мене** словник

Вона забула **в нього** свій зошит.

Я позичав **у тебе** гроші.

Вони купили **в нас** квіти.

Ми взяли **в них** книги.

Вправа 19. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

Я прийшов до (ти) о 10 годині. Від (ти) я пішов до (він). До (він) я прийшов об 11 годині. Від (він) ми поїхали до (вона). Потім ми разом поїхали до (вони). Коли ми приїхали до (вони), була вже 12 година. У (вони) ми пили каву і їли морозиво. Я попросив у (вони) новий журнал. Від (вони) ми вийшли о 16 годині і зайшли до (ти). Від (ти) я пішов додому. Вдома мені сказали, що до (я) приходила ти. Коли ти пішла від (я)? Я зателефонував тобі, але ти вже поїхала до (вона). О котрій годині ти приїхала до (вона)? Можна, я завтра зайду до (ти)? Ні, краще ти заходь завтра до (я) і ми разом поїдемо до (вони). Від (вони) ми поїдемо до (ми) на дачу. Добре?

Ⓜ

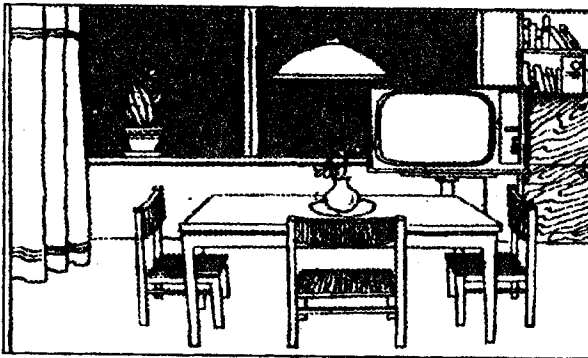
Вправа 20. Замість крапок напишіть потрібні дієслова руху.

Викладач ... в аудиторію і голосно привітався. Староста групи ... до нього і віддав йому журнал. Після дзвоника ми ... з аудиторії і пішли додому. Біля універмагу ми ... через вулицю і сіли на тролейбус. Тролейбусом ми ... з зупинки і вийшли. Ми ще трохи ... по вулиці Соборній і повернули на Театральну. Арманд і Лоран ... в кафе, а Крістіан і П'єр ... до театральної афіши. Потім вони разом ... до земляка, який живе на цій вулиці. Від нього друзі ... о 17 годині, взяли таксі і ... додому. Додому вони ... о 17 годині 20 хвилин.

Р

Вправа 21. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі та визначте їх відмінок. Зверніть увагу на функцію виділених слів.

1. Студентам нашого університету подобається відпочивати біля (фонтан). 2. Біля (мій будинок) будують новий магазин. 3. Салех купив подарунок для (своя молодша сестра). 4. Викладач сказав мені: "Це завдання для (ти) дуже просте". 5. Сімон П'єр поїхав до (своя дружина) в Париж. 6. До (театр) ми прийшли о 15 годині. 7. Без (друзі) важко жити. 8. Немає диму без (вогонь). 9. Без (руки), без (ноги), а малює. 10. Коло (мій двір) – три тополі, коло (твій двір) – три верби... 11. Біля (вікно) стоїть стіл, а коло (стіл) стоїть піаніно. 12. Весь народ піднявся на боротьбу проти (вороги). 13. Навпроти (гуртожиток) побудували великий дев'ятиповерховий будинок. 14. Посеред (площа) стоїть пам'ятник. 15. Серед (ми) немає жодного відмінника. 16. Після (лекція) ми поїхали на стадіон. 17. Крім (я), ніхто не зробив лабораторну роботу. 18. Усі студенти, крім Філіпа, поїхали в Київ. 19. Сьогодні в (я) день народження. 20. Учора ми приїхали з (Крим). 21. Наші друзі повернулися з (відпустка) лише сьогодні. 22. Завтра ми пишемо контрольну роботу з (фізика).

(університет) розташоване студентське містечко.

23. Цей красивий стіл зроблено з (міцне дерево). 24. Сімеон Франсуа їздив до (своя сестра). 24. Від (своя сестра) він повернувся годину тому. 25. Мій брат молодший від (я) на 2 роки. 26. Праворуч від (двері) стоїть шафа, а ліворуч – диван. 27. Салех сидить за столом ліворуч від (Халед). 28. Недалеко від

Вправа 22. Розгляньте малюнок. Опишіть кімнату. Використовуйте необхідні прийменники.

Прийменник

+

Родовий відмінок

біля
для
до
коло
ліворуч від

університету
брата і сестри
музею
нашого будинку
вікна

- Увага !**
- ліворуч від кого?
праворуч від чого?
далеко
недалеко
 - біля = коло
серед=поряд
 - до ≠ від

Вправа 23. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні прийменники.

1. Я вийшов ... гуртожитку о 8 годині і пішов ... університету.
 2. ... стадіону, який розташований ... від гуртожитку, я зустрів свого друга Андрія.
 3. Ми ішли ... стадіону ... університету разом і розмовляли про все на світі.
 4. Андрій сказав, що ... нього сьогодні контрольна робота ... математики.
 5. А я відповів, що ... мене теж сьогодні контрольна, але ... фізики.
 6. Незабаром ми підійшли ... університету і побачили студентів моєї групи, які стояли ... центрального входу.
 7. Староста групи сказав, що ... нього є сюрприз ... нас: контрольної не буде!
 8. ... короткої розмови ми вирішили трохи відпочити і підійшли ... фонтану, який стоїть ... головного корпусу.
 9. Тут були всі студенти нашої групи, ... Олега, який поїхав додому.
 10. Ми домовилися з Андрієм зустрітися ... занять і попрощалися.
 11. Він пішов на лекцію, а я залишився ... своїх друзів.

Вправа 24. Прочитайте словосполучення. Назвіть антоніми. Складіть та запишіть з ними речення.

Іти від нього; підійти до вікна; ліворуч від будинку; іти до нього; далеко від університету; відійти від дверей; праворуч від мене; до початку сесії; недалеко від парку; від гуртожитку; після іспитів; до театру.

Вправа 25. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі і визначте їх відмінок. Назвіть прийменники, які живляються з цим відмінком.

1. У (середа) мій друг Карлос поїхав на (батьківщина). 2. Він поїхав відпочивати на (все літо) 3. У (Вінниця) він повернеться лише через два місяці. 4. Викладач розповів нам про (історія) свого міста. 5. Потім я розповів про (своя батьківщина). 6. Про (цей письменник) часто пишуть у

газетах. 7. У своїх творах письменник пише про (сучасна молодь). 8. Моя сестра дуже схожа на (батько). 9. Вона старша за (я) на три роки. 10. Контрольну роботу ми писали в (п'ятниця). 11. Усі завдання я написав за (година) і пішов у (їдальня). 12. Мій друг грає у (футбол) краще, ніж я. 13. Але я краще за (він) плаваю. 14. Я поспішаю на вокзал, тому що мій поїзд відходить через (година). 15. Я перейшов через (дорога) і пішов на (привокзальна площа). 16. Студенти ідуть на (лекція) з інформатики, яку читає професор Кузьмін. 17. Я взяв у Сергія нову книгу на (один день). 18. Літак до Сімферополя вилітає через (година). 19. До Сімферополя він долетить за (година). 20. Через (година) ми будемо в Криму. 21. П'єр поїхав на стадіон, а Франсуа поїхав на (пошта). 22. Франсуа повернувся за (година). 23. Мої друзі часто розповідають про (свої вчителі).

Прийменник + **Знахідний відмінок**

Увага!

за = через

за годину
старший за мене

Але : через годину
через дорогу

Вправа 26. Складіть та запишіть 10 речень з прийменниками, які вживаються із знахідним відмінком.

Вправа 27. Відповідайте на запитання.

Зразок: На кого схожий син?	батько
Син схожий на батька.	

1. Про що розповідав викладач?	друга світова війна
2. Про кого розповідав журналіст?	перший космонавт
3. За кого краще читає Лоран ?	Ікбаль
4. За скільки часу він долетить до Москви ?	година
5. Коли повернеться професор ?	доба
6. Через скільки годин ми приїдемо ?	година
7. Куди поїхав Крістіан ?	пошта
8. Коли приїхала Самра ?	субота
9. За кого старший П'єр ?	Сімеон
10. Про кого ви розмовляли ?	ти

Вправа 28. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте в потрібній формі. Назвіть прийменники, які вживаються з орудним відмінком. Запишіть запитання до виділених слів.

Наш університет розташований на вулиці Хмельницьке шосе. **Поруч** з (університет) є трамвайна зупинка, що дуже зручно для студентів. **Між** (університет) і (трамвайна зупинка) є кав'ярня, де можна випити гарячу каву, поговорити з (друзі). **Перед** (головний корпус) університету розташований невеликий майданчик з (фонтан).

Поруч з (фонтан) ростуть різні дерева та квіти. Це улюблене місце відпочинку студентів, які на перервах збираються тут **під** (високі зелені дерева). Навчальні корпуси університету розташовані недалеко один від одного. **За** (навчальний корпус) №2 міститься гараж та господарська служба університету. **Між** (другий корпус) та (гараж) збудовано університетський клуб, де часто проходять концерти, збори, конференції.

В університеті є свій стадіон та кілька спортивних майданчиків. Стадіон розташовано **поруч** з (ідальня). **За** (стадіон) у двоповерховому будинку міститься факультет фізичного виховання. Тут часто проходять заняття та змагання. **Перед** (змагання) спортсмени тренуються на стадіоні та в спортивних залах університету. **Між** (стадіон) та (гуртожитки) розташовані ще два навчальні корпуси. Тут навчаються майбутні енергетики та будівельники.

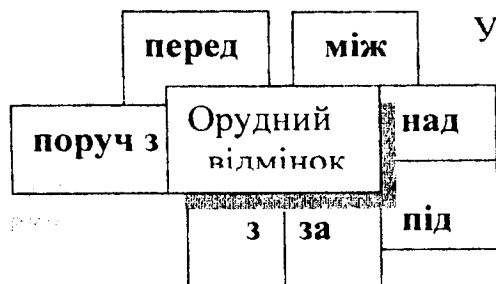
Студент другого курсу Халед навчається на факультеті будівництва. На лекціях він завжди **поруч** з (Ірина). З (ця дівчина) він познайомився ще на першому курсі. **Перед** (початок) занять Халед завжди зустрічає Ірину біля входу, а після лекцій вони разом гуляють. Сьогодні чудовий весняний день: **над** (місто) чисте блакитне небо і яскраве сонце. Халед з (Ірина) сьогодні підуть гуляти **над** (річка) під (яскраве весняне сонце). Тому що скоро розпочнеться сесія, а **перед** (сесія) треба добре відпочити...

Прийменник

+

Орудний відмінок

1.

над ≠ під

над землею
під землею

2. поруч з

ким?

чим?

Вправа 29. Складіть та запишіть речення.

Зразок: Над, стіл

Над столом висить лампа.

1. З, викладач. 2. За, міст. 3. Перед, іспити. 4. Перед, універмаг.
5. Поруч з, вокзал. 6. Поруч зі, я. 7. Поруч з, вона. 8. З, калькулятор.
9. Над, проблема. 10. Над, парк. 11. Під, вода. 12. Під, поверхня. 13. Між,
я і ти. 14. Між, магазин і аптека. 15. За, мій будинок. 16. З, відомий
художник. 17. Перед, концерт. 18. З, Ольга. 19. З, Сергій Васильович.
20. Під, стіл.

Вправа 30. Складіть діалоги. Вживайте прийменники: з, за, над, під,
між, перед, поруч з.

Зразок: Познайомитися. Нова студентка.

– Ти познайомився з новою студенткою?

– Ні, я з нею не знайомий.

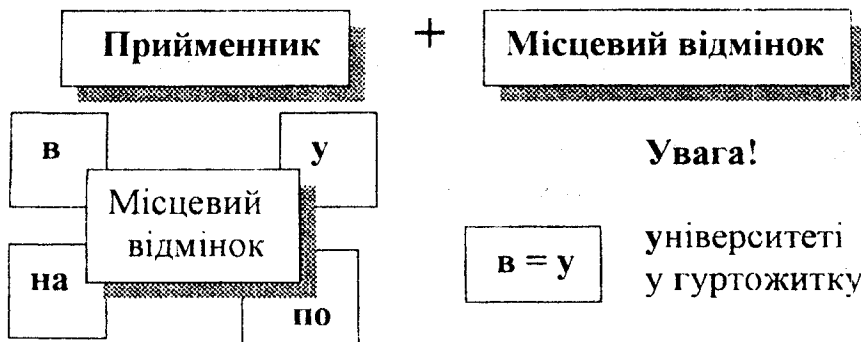
1. Познайомитися. Людмила. 2. Працювати. Важлива проблема.
3. Працювати. Контроль викладача. 4. Сидіти. Арманд і Амаду. 5. Висіти.
Стіл. 6. Відпочивати. Зелене дерево. 7. Будувати. Стадіон. 8. Відпочивати.
Початок семестру. 9. Знаходитися. Високий будинок. 10. Відпочивати.
Нові друзі.

Вправа 31. Прочитайте текст. Слова в дужках поставте в
потрібній формі. Визначте їх відмінок.

Минулої суботи ми були на (екскурсія) в
(музей) Миколи Пирогова. Ми – це студенти
підготовчого відділення. Уже минуло три місяці,
як ми вчимося на (підготовче відділення). У
(Вінниця) ми приїхали з різних країн. Рашид
раніше жив у (Пакистан), а Халед у (Палестина).
Батьки Крістіана і Франсуа живуть у (Камерун).
Сімон П'єр минулого року навчався в (Париж).
Сьогодні ми всі хочемо вчитися в (університет),
щоб стати інженерами.

У (музей) ми бачили багато цікавого. Ми довго ходили по (зали)
музею, потім гуляли парком і розмовляли. Після екскурсії ми поїхали
додому на (автобус). Екскурсія нам дуже сподобалася.

Вправа 32. Розкажіть про себе та про своє навчання. Використовуйте прийменники, які вживаються з місцевим відмінком.

Вправа 33. Прочитайте текст. Замість крапок поставте необхідні прийменники. Згадайте, з якими відмінками вони вживаються. З'ясуйте значення виділених слів.

Сьогодні ми ... Крістіаном працювали ... читальному залі. Я готувався ... лабораторної роботи ... фізики, а він писав реферат ... історії України. У читальному залі завжди світло і **затишно**. ... стін стоять шафи ... книжками, які видаються студентам ... замовлення. Столи ... залі розміщено в два ряди. ... рядами столів **простелена** м'яка килимова доріжка. Вона поглинає звук кроків читачів. ... ній завжди хтось іде ... книгами ... руках **в той чи інший бік**.

... великим столом ... кінці залу сидить бібліотекар, яка допомагає студентам знайти потрібну літературу. ... її столі завжди багато різних книг. ... входу в читальний зал розташований відділ періодичної літератури, ... якому можна познайомитися ... новими книгами, науковими журналами, прочитати газети.

А ще ... залі багато квітів, які створюють **відчуття** домашнього **затишку**. Час ... читальному залі **спливає** швидко і непомітно.

5

Читайте. Аналізуйте

Сполучники

- Я приїхав в Україну в жовтні. **а** Мій друг приїхав у листопаді.
Я приїхав в Україну в жовтні, **а** мій друг приїхав у листопаді.
Я хочу бути інженером, **а** моя сестра хоче бути лікарем.
- Він довго чекав її біля театру. **але** Вона так і не прийшла.
Він довго чекав її біля театру, **але** вона так і не прийшла.
У дитинстві я мріяв стати пілотом, **але** мрія моя не здійснилася.
Ми хотіли ще пограти у футбол, **але** настав вечір.

Розгляньте малюнок та опишіть ситуацію.
 Кого чекає студент?
 Про що він мріє?
 Що його хвилює?

3. Я вчуся на першому курсі. **і** Халед вчиться на першому курсі.
 Я вчуся на першому курсі, **і** Халед вчиться на першому курсі.

теж

Халед любить грати в шахи, **і** я **теж** люблю грати в шахи.
 Я люблю читати книги, Халед **теж** любить читати книги.

Салех пише лист.

Суніл читає лист.

Увага !

і = теж

Розгляньте малюнки.
 Складіть речення.
 Побудуйте діалоги.

Вправа 34. З простих речень утворіть складні за допомогою сполучників **а, але, і, теж**. Запишіть їх.

Зразок: Сьогодні холодно. Вчора було холодно.
 Сьогодні холодно, **і** вчора було холодно.

1. Олег приїхав сьогодні. Ірина приїхала вчора.
2. Я розв'язав задачі. Ольга розв'язала всі задачі.
3. Ми хотіли поїхати вчора. У касі не було квитків.
4. Мій брат працює лікарем. Сестра працює журналістом.
5. Лариса працює викладачем. Її мати працює викладачем.
6. Я хочу прочитати цю книгу. У мене немає часу.
7. Франсуа поїхав на вокзал. Жан поїхав на пошту.
8. Я хотів купити словник. У мене не було грошей.
9. Оксані подобається музика. Тетяні подобається живопис.
10. Я приходив до тебе вчора. Тебе не було вдома.

Читайте.

4. Роні хоче вчитися в Україні. **ТОМУ** Він вивчає українську мову.
Роні хоче вчитися в Україні, **тому** він вивчає українську мову.
Алла мріє стати вчителькою, **тому** вона вступила в педагогічний інститут.
Сьогодні іде дощ, **тому** я взяв з собою парасольку.

5. Роні вивчає українську мову. **ТОМУ ЩО**
через те що Він хоче вчитися в Україні.
Роні вивчає українську мову, **тому що** хоче вчитися в Україні.
Амаду багато знає, **тому що** багато читає.
Ми не пішли на екскурсію, **через те що** ішов дощ.

6. Хусейн приїхав у Вінницю. **ЩОБ**
для того щоб Він приїхав учитися.
Хусейн приїхав у Вінницю, **щоб** учитися.
Мої батьки хочуть, **щоб** я став інженером.
Я вчуся на підготовчому відділенні, **для того щоб** стати студентом.

Увага!

тому що = через те що

щоб = для того щоб

Вправа 35. Закінчіть та запишіть речення.

1. Мій брат хоче стати вчителем, тому ... 2. Ілоні подобаються вірші, тому ... 3. Ігор любить плавати, тому ... 4. Ікбаль добре написав контрольну роботу, тому що ... 5. Ми запізнилися на поїзд, через те що ... 6. Сьогодні я вирішив не йти на заняття, через те що ... 7. Мій друг вивчає українську мову, тому що ... 8. Зіна часто ходить в театр, тому що ...

Читайте.

7. Ми поїдемо на екскурсію. **ЯКЩО** Завтра буде гарна погода.
Ми поїдемо на екскурсію, **якщо** завтра буде гарна погода.
Я подарую ці квіти Ользі, **якщо** вона прийде на заняття.
Якщо музика заважає читати, вимкніть музику.

8.

якби...би

Якби я купив квиток, я **б** пішов на концерт.

Якби нам дали більше часу, ми **б** розв'язали усі задачі.

Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість **би** була своя.

/Г. Шевченко/

Увага!

б = би

9.

не тільки ..., а й ...

не лише ..., а й ...

Ми вивчаємо **не тільки** фізику і математику, **а й** інформатику.

Крістіан знає **не тільки** українську мову, **а й** французьку.

Інна цікавиться **не лише** музикою, **а й** театром.

Я хочу побувати **не лише** в Одесі, **а й** у Миколаєві.

Увага!

не тільки ..., а й ... = не лише ..., а й ...

Вправа 36. Складіть та запишіть 10 речень зі сполучниками **якщо**, **якби ... би**, **не тільки..., а й ...**, **не лише ..., а й ...**

Читайте.

або

чи

10.

Я хочу стати письменником **або** журналістом.

Ти хочеш стати інженером **чи** конструктором?

Друзі прийдуть до мене в суботу **або** в неділю.

Сніг **чи** дощ, зима **чи** літо, а вчитися треба.

Увага!

або = чи

Вправа 37. Розкажіть про своє навчання та про свої мрії. Використовуйте сполучники **або**, **чи** та інші.

Р

Вправа 38. Прочитайте та запам'ятайте! Складіть і запишіть речення з прийменниками, наведеними в таблиці.

Родовий відмінок	Знахідний відмінок	Орудний відмінок	Місцевий відмінок
(до) чого?	(про) що?	(з) чим?	(на) чому?
біля	у(в)	між	в
коло	на	перед	у
у(в)	за	над	на
без	через	під	по
з	про	поруч з	
серед		з	
посеред		за	
ліворуч від			
праворуч від			
проти			
навпроти			
від			
крім			
для			
до			

Урок 11

Одинадцятий урок

Читаючий студент багато знає.
Прочитаний журнал лежить на столі.
Падає **пожовкле** листя.
Ми йдемо **освітленими** вулицями міста.
Мені подобається **куплений** братом костюм.

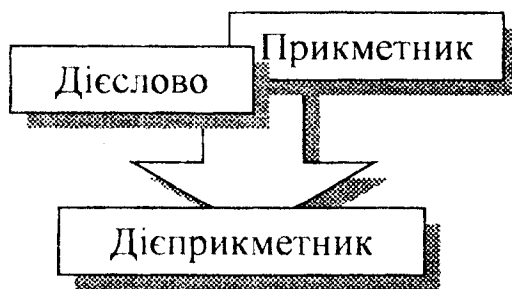
Театр, **збудований** робітниками.
Театр **збудовано**.

Я писав лист, **слухаючи** музику.
Написавши лист, я пішов гуляти.

1

Читайте. Порівнюйте

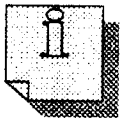
Я **прочитав** книгу і поклав її у шафу. **Прочитана** книга лежить у шафі.
Олег **написав** лист і поклав його на стіл. **Написаний** лист лежить на столі.
Ректор **підписав** заяву студента. Студент взяв **підписану** ректором заяву.
Будівельники **збудували** будинок. **Збудований** будинок дуже гарний.
Цей студент багато **читає**. **Читаючий** студент багато знає.
Я **виконав** усі вправи. Викладач перевірів **виконані** мною вправи.
У дворі **працює** машина. Звук **працюючої** машини заважає читати.
Юля **купила** вчора журнал. Вона читає **куплений** учора журнал.
Батько **зробив** іграшку для сина. Син грається **зробленою** батьком іграшкою.
Ліс від снігу **побілів**. Ми йшли **побілілим** від снігу лісом.

Який лист ...?
Який студент ...?
Яка машина ...?
Яке правило ...?
Які закони ...?

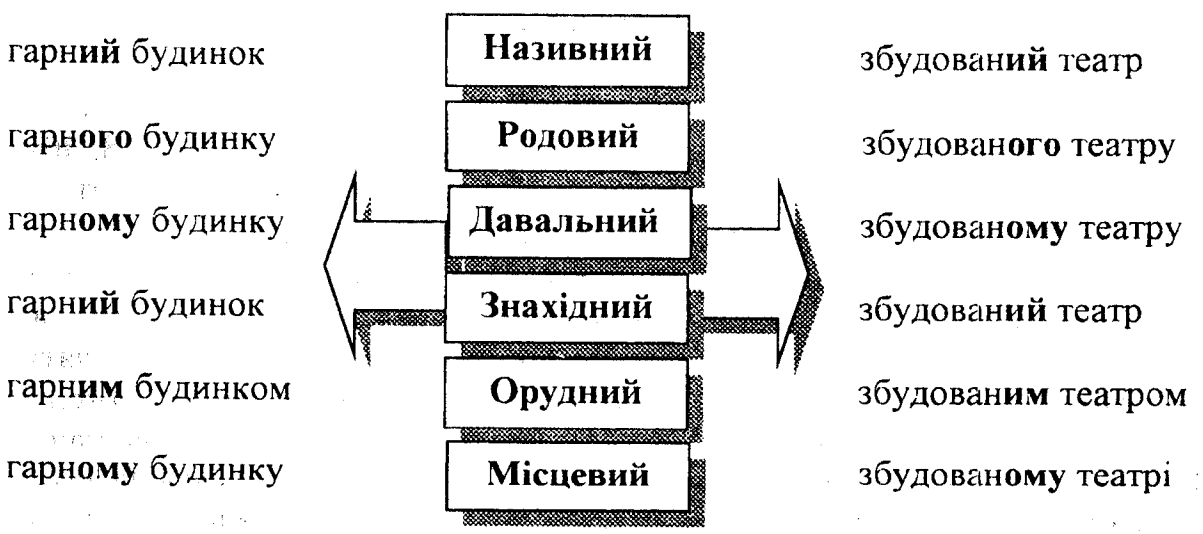
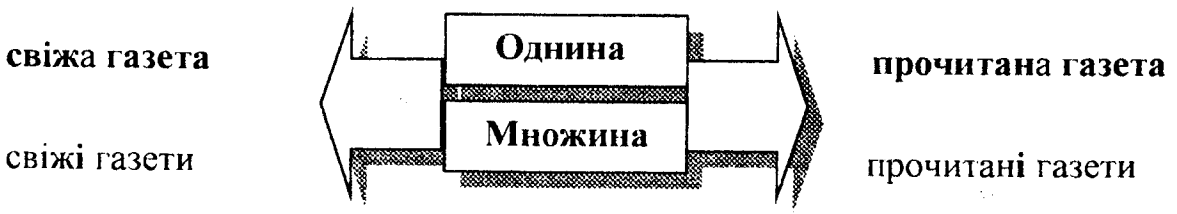
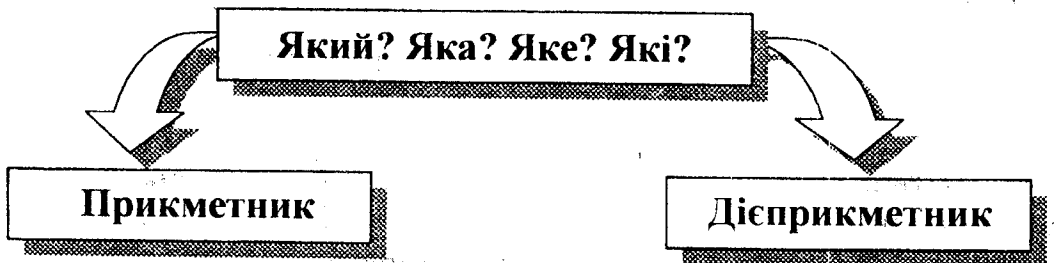
Написаний лист.
Читаючий студент.
Працююча машина.
Діюче правило.
Діючі закони.

Лист, який я написав.
Студент, який читає.
Машина, яка працює.
Правило, яке діє.
Закони, що діють.

Довідка. Дієприкметник – це змінювана дієслівна форма. Дієприкметники мають ознаки дієслів і прикметників.

Читайте. Порівняйте

Дієслово

Дієприкметник

прочитати книгу
купити журнал
зачинити вікно

Дія

прочитана книга
куплений журнал
зачинене вікно

писати лист
виконувати роботу
купувати книгу

Недоконаний
вид

писаний лист
виконувана робота
купована книга

написати лист
виконати роботу
купити книгу

Доконаний
вид

написаний лист
виконана робота
куплена книга

вони пишуть
вони читають

Теперішній
час

пишучий студент
читаючий студент

я зробив
вона зробила

Минулий
час

зроблений мною
зроблений нею

Вправа 1. Прочитайте речення. Назвіть дієприкметники
Виділені слова запишіть у таблицю.

Прикметники	Дієслова	Дієприкметники
...

1. Максим писав лист, але **не дописав** його. 2. **Недописаний** лист лежить на столі. 3. Я **купив** нову книгу. 4. **Куплена** мною книга дуже цікава. 5. Я **прочитав** цю книгу за 2 дні. 6. **Прочитану** книгу я дав сестрі. 7. У нашому місті будівельники **збудували** новий будинок. 8. **Збудований** ними будинок дуже гарний. 9. Він увійшов у кімнату і **зачинив** двері. 10. **Зачинені** двері зберігають тепло в кімнаті. 11. Професор Бойко **виконує** обов'язки директора інституту. 12. **Виконуючий** обов'язки директора інституту увійшов у свій кабінет. 13. Віталій **виконав** усі розрахунки і пішов гуляти. 14. **Виконані** ним розрахунки перевірів професор. 15. Інженер **перевірив** нове обладнання лабораторії. 16. **Перевірене** обладнання працює добре. 17. **Працююче** обладнання зацікавило екскурсантів. 18. **Зацікавлені** розповіддю професора студенти уважно слухали.

19. Для контрольної роботи викладач **підбрав** складні задачі.
 20. Задачі, **підбрані** нашим викладачем, дуже складні. 21. Газета **надрукувала** наукову статтю нашого викладача. 22. У **надрукованій** статті говориться про екологічні проблеми міста.

Вправа 2. Утворіть словосполучення з дієприкметниками. Запишіть їх. Поставте до них запитання.

Зразок: Я **прочитав** книгу.

Прочитана мною книга. -- Яка книга?

1. Він написав статтю. 2. Вона надрукувала вірш. 3. Ми розв'язали задачі. 4. Я накреслив проект. 5. Андрій переписав текст. 6. Дружина купила молоко. 7. Квіти подарував Артем. 8. Мати приготувала обід. 9. Вчені обговорили усі проблеми. 10. Він зачинив вікно.

Вправа 3. Складіть діалоги.

Зразок: Ти, прочитати, книга.

– Ти прочитав книгу?

– Ні, книга ще не прочитана.

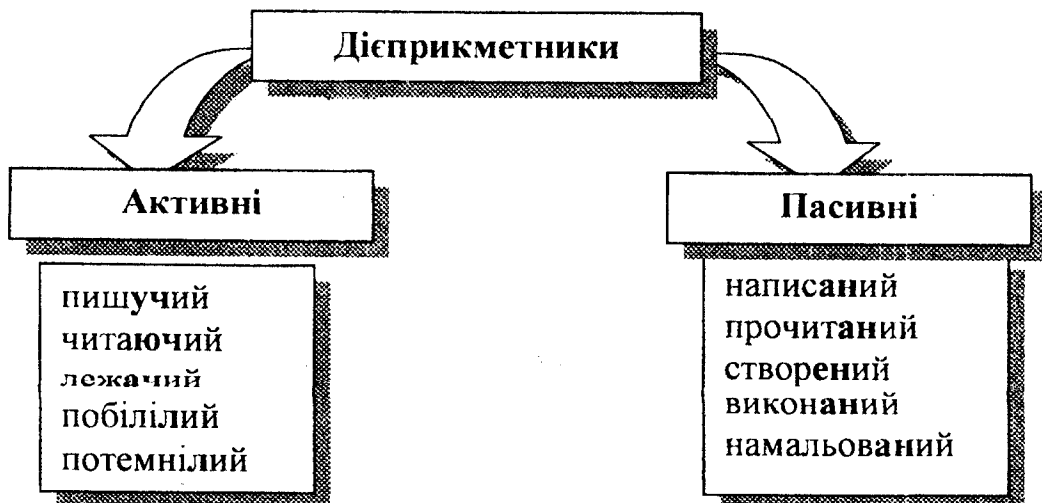
1. Ти, закінчити, стаття. 2. Художник, намалювати, картина. 3. Вона, виконати, домашнє завдання. 4. Ти, купити, квіти. 5. Директор, зачинити, кабінет. 6. Викладач, перевірити, контрольна робота. 7. Поет, надрукувати, вірші. 8. Аптекарь, приготувати, ліки.

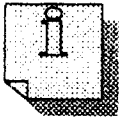
2

Читайте. Порівнюйте

Довідка. Дієприкметники діляться на **активні** та **пасивні**.

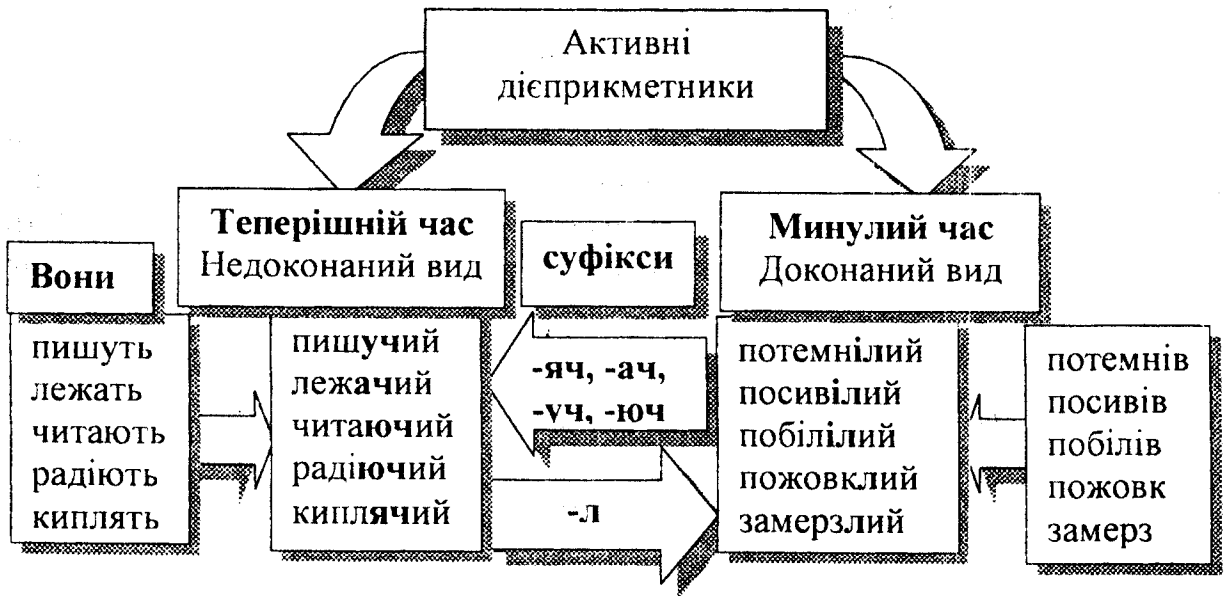

Довідка. Активні дієприкметники мають форму **теперішнього і минулого часу**. Активні дієприкметники бувають **доконаного і недоконаного виду**.

Розгляньте схему. Поясніть, як утворюються активні дієприкметники **теперішнього і минулого часу**. Запишіть інформацію.

- Перевірте себе, чи правильно ви зрозуміли схему.

1. Активні дієприкметники **теперішнього часу недоконаного виду** утворюються від дієслів 3-ої особи множини (вони) та суфіксів **-уч(-юч), -ач(-яч)**.

писати → пишуть → пишучий

лежати → лежать → лежачий

2. Активні дієприкметники **минулого часу доконаного виду** утворюються від дієслів минулого часу доконаного виду та суфікса **-л**.

побіліти → побілів → побілілий

пожовкнути → пожовк → пожовклий

Вправа 4. Прочитайте дієслова, визначте їх вид. Утворіть активні дієприкметники минулого та теперішнього часу. Запишіть їх у таблицю. Назвіть суфікси.

Дієслово	Дієприкметник теперішнього часу	Дієприкметник минулого часу
читати (нед. вид)	читаючий	—
побіліти (док. вид)	—	побілілий
...

Радіти, знати, сидіти, зрадіти, літати, почервоніти, виконувати, працювати, червоніти, організувати, замерзнути, потемніти, зростати, керувати, посивіти.

Вправа 5. Утворіть дієприкметники та охарактеризуйте їх. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Білий.

Білий → біліти → побіліти.

Він став білим. Він побілів. Він побілілий.

Червоний, зелений, жовтий, сірий, чорний, темний, світлий, теплий, сивий, молодий, старий.

Вправа 6. Прочитайте текст. Назвіть активні дієприкметники. Визначте їх вид та час. З'ясуйте значення виділених слів.

Весна

Коли приходить весна, все **навколо** стає зеленим. Зеленіючі сади, поля, ліси радують людей. У зеленіючому парку приємно гуляти, тому що тут уже розквітли перші квіти. Серед розквітлих квітів багато **тюльпанів**. Незабаром зацвітуть сади. Квітучі сади навесні **прикрашають** наше місто, роблять його ще кращим. Студентам подобається відпочивати під квітучими деревами, які ростуть біля нашого університету. Вони кажуть, що під розквітлими деревами приємно думати. А думаючий студент навесні – це серйозно...

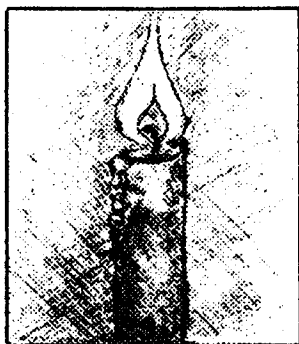

З кожним днем стає тепліше. У потеплілому повітрі літають перші птахи, які повернулися з теплих **країв**. Літаючі птахи у весняному небі теж радують людей. Але найбільше весні радіють діти. Їхні веселі обличчя

світяться теплом та радістю. У їхніх зраділих очах можна прочитати: "Скоро канікули!"

Дні стають довшими. Вечір настає пізніше, весняне небо темніє повільно. У потемнілому небі засвічуються перші зірки, які нагадують весняні квіти. У вечірньому місті засвічують ліхтарі і люди ще довго гуляють освітленими вулицями міста. Весна ...

Увага!

Це свічка

засвічувати (що?) ліхтар (лампку)

засвічувати	=	вмикати
засвітити	=	увімкнути

Вправа 7. Поставте запитання до тексту "Весна" (вправа 6).
Перекажіть його.

Вправа 8. Запишіть активні дієприкметники (вправи 4, 5, 6).
Виконайте вправи за зразком.

Зразок: зеленіючий – той, що зеленіє (теперішній час).
потеплілий – той, що потеплів (минулий час).

Вправа 9. Прочитайте речення. Запишіть дієслова та дієприкметники за зразком. Назвіть префікси.

Який?

Зразок: 1. Біліти → побіліти → побілів → побілілий ...
2.

1. Біліє сніг. Поля від снігу побіліли. У побілілому від снігу парку тихо.

2. Діти радіють зимі. Ірина зраділа, коли побачила нас. Ми підійшли до зраділої Ірини.

3. Ранок: світліє небо. На посвітлілому небі зникають зорі.

4. Від холоду мерзнуть руки. Вночі озеро замерзло. По замерзлому озеру бігають веселі школярі.

5. Осінь: уже жовтіє листя на деревах. Клен пожовк, пожовкла і береза. Пожовклим листям встелені доріжки у парку.

Вправа 10. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі. Назвіть активні дієприкметники.

1. Ікбаль сьогодні розмовляв з (виконуючий) обов'язки директора інституту.
2. Заходжу в читальний зал і бачу: (читаючий) студенти тихо сидять за столами.
3. Ольга принесла додому букет (пожовклий) листя.
4. Вам потрібно звернутися до (керуючий) банком.
5. З лижної прогулянки Анжела повернулася (стомлений) і (замерзлий).
6. (Написаний) учора лист я відправив лише сьогодні.
7. Студентів, (бажаючий) відповідати на запитання, було багато.
8. (Зростаючий) ціни є ознакою економічної кризи.
9. Ми завжди бачили батька (працюючий).
10. У музеї студенти зацікавилися (потемнілий) від часу архівними документами.
11. Школярі спостерігали за роботою (діючий) моделі робота.
12. (Опалий) листям, жовтим і червоним, **стрічає** нас осінній ліс.

Увага!

стрічати = зустрічати

3

Читайте. Порівняйте

Пасивні дієприкметники

Я **прочитав** цікаву книгу.

Прочитана книга дуже цікава.

Він **прочитав** журнал.

Прочитаний журнал лежить на столі.

Ікбаль **написав** лист.

Це лист, **написаний** Ікбалем.

Ірина **намалювала** картину.

Ця картина **намальована** Іриною.

Професор **розпочав** лекцію.

Розпочата професором лекція була цікава.

Учені **створили** новий прилад.

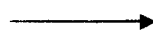
Створений ними прилад добре працює.

Знахідний відмінок

Який?

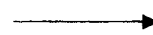
Що?

створити прилад

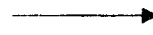
прилад, створений ...

намалювати картину

картина, намальована ...

зачинити вікно

вікно, зачинене ...

привезти сувеніри

сувеніри, привезені ...

Який? Яка? Яке? Які?

Створений прилад.

Прилад, який створили учені.

Намальована картина.

Картина, яку намалював художник.

Зачинене вікно.

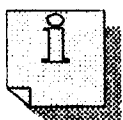
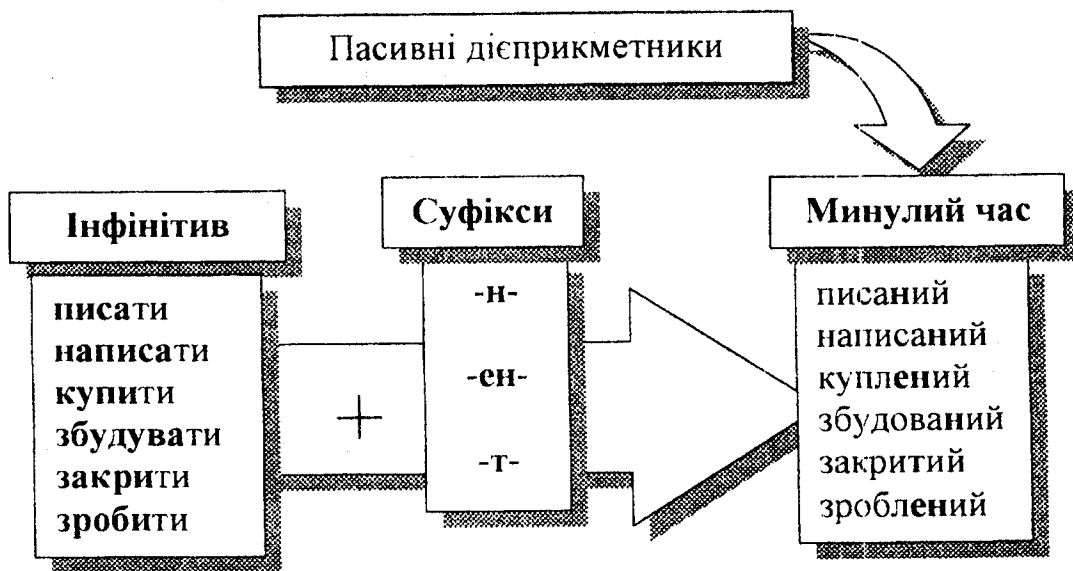
Вікно, яке зачинив Халед.

Привезені сувеніри.

Сувеніри, які привіз Ерік.

написаний лист = лист, який написав ...

Читайте. Пишіть

Довідка: Пасивні дієприкметники минулого часу утворюються від основи інфінітива та суфіксів -н-, -ен-, -т-.

писати	→	писаний
купити	→	куплений
закрити	→	закритий

Вправа 11. Читайте, порівнюйте. Назвіть активні та пасивні дієприкметники.

1. Студент, пишучий лист. Лист, написаний студентом. 2. Художник, малюючий картину. Картина, намальована художником. 3. Водій, керуючий автобусом. Автобус, керований водієм. 4. Робітники, котрі будують гуртожиток. Гуртожиток, збудований робітниками. 5. Сувеніри, які привіз Сімон П'єр з Камеруну. Сувеніри, привезені Сімоном П'єром з Камеруну. 6. Викладач розпочав заняття о 9 годині. Розпочате о 9 годині заняття було цікаве. 7. Наші інженери створили нову машину. Нова машина, яку створили наші інженери, зацікавила студентів. Створена нашими інженерами машина перемогла в конкурсі. 8. Ліхтарі освітили вулиці вечірнього міста. Ми ідемо освітленими вулицями міста. 9. Я увімкнув лампу, і лампа освітила кімнату. В освітленій кімнаті приємно працювати.

Увага!

Кімната неосвітлена.

Кімната освітлена.

Яка?

У кімнаті темно.

У кімнаті світло.

Як?

Порівняйте:

увімкнути (що?) світло

іменник

в аудиторії (як?) світло

прислівник

Освітлена аудиторія (в аудиторії увімкнули світло).

Ми склали іспит у добре освітленій аудиторії.

Освічена людина (людина, яка має освіту).

Іван Петрович – дуже освічена людина.

Завжди приємно поговорити з освіченою людиною.

Вправа 12. Утворіть та запишіть пасивні дієприкметники.

Зразок: Написати лист – написаний лист.

Поставити запитання. Зробити домашнє завдання. Надрукувати оповідання. Виконати вправу. Відправити телеграму. Скласти іспит. Накреслити план. Створити проект. Купити меблі. Запросити гостей. Розв'язати рівняння. Зберегти пам'ятник.

написаний лист

=

лист, який написав...

Вправа 13. Прочитайте речення. Замініть конструкцію зі словом **який** пасивним дієприкметником.

Зразок: Вірш, який написав поет.

Вірш, написаний поетом.

1. Мені сподобалася книга, яку написав відомий український письменник. 2. Будинок, який збудували ще у 19 столітті, прикрашає центральну вулицю міста. 3. Зерно, яке посієш у землю навесні, зросте багатим урожаєм. 4. Анас прочитав книгу, яку йому подарував Халед. 5. Алла зраділа квітам, які я подарував їй. 6. Учора ми ходили на екскурсію, яку організували викладачі. 7. Перша бібліотека, яку створив князь Ярослав Мудрий, не збереглася. 8. Виставка, яка відкрилася сьогодні, буде працювати цілий місяць. 9. Сергій прочитав вірш, який він написав. 10. Суніл показав нам фотографії, які він привіз із Індії. 11. Українські селяни пишаються багатим урожаєм, який вони виростили в цьому році. 12. Ми ішли довгим коридором, який освітлювали яскраві лампи.

Вправа 14. Дієслова в дужках замініть дієприкметниками.

1. Цей журнал (купити) мною в кіоску. 2. Наш університет (збудувати) в минулому столітті. 3. Ці будинки (зруйнувати) під час війни. 4. Це дерево (посадити) моїм батьком. 5. Стіни в кімнаті (побілити) робітниками. 6. Вікна і двері в моїй кімнаті (пофарбувати) білою фарбою. 7. Вона принесла склянку, (наповнити) чаєм. 8. На столі лежить (забути) другом зошит. 9. Ми були (зацікавити) розповіддю екскурсовода. 10. Усі підтримали (запропонувати) план роботи конференції. 11. Ця стаття (написати) професором нашого університету. 12. Я підійшов до (відчинити) вікна. 13. Ці закони (відкрити) Ломоносовим. 14. Набіль купив книгу, (написати) українською мовою. 15. Я показав викладачеві (перекласти) мною текст.

Вправа 15. Запишіть речення. Замість крапок поставте потрібні дієприкметники.

1. Халед добре читає і пише українською мовою. 2. Ерік купив книгу, ... українською мовою. 3. Книги, ... українською мовою можна купити в книгарні. 4. Сімон П'єр купив новий костюм. 5. Він задоволений ... костюмом. 6. Сорочка, ... дружиною, мені сподобалася. 7. На занятті з фізики ми розв'язали усі задачі. 8. Задачі, ... нами, були цікавими і важкими. 9. Молоді артисти підготували цікавий концерт. 10. Ми з задоволенням дивилися концерт, ... молодими артистами. 11. Учора ми написали контрольну роботу з математики. 12. Результати контрольної роботи, ... ними вчора, викладач обіцяв повідомити в суботу. 13. Закон всесвітнього тяжіння відкрив Ньютон. 14. Закон всесвітнього тяжіння, ... Ньютоном, вивчають у курсі загальної фізики. 15. Архітектори створили проект нового готелю. 16. Проект нового готелю, ... відомими архітекторами, зацікавив відвідувачів виставки. 17. Минулого тижня ми розпочали вивчати розділ "Електродинаміка". 18. Розділ "Електродинаміка", ... нами минулого тижня, ми масмо вивчити за місяць. 19. Я подарував сестрі годинник. 20. Годинник, ... мною, сестрі дуже сподобався.

Пасивні
дієприкметники

+

Орудний
відмінок

журнал, прочитаний

→ мною

закон, відкритий

→ Ньютоном

проект, створений

→ інженером

будинок, зруйнований

→ сильним вітром

Вправа 16. Прочитайте та запишіть речення. Пасивні дієприкметники замініть конструкцією зі словом **який**.

Зразок: Лист, написаний студентом.

Лист, який написав студент.

1. Будинок, зруйнований сильним вітром, був дуже старим. 2. Меблі, виготовлені нашим комбінатом, дешеві і красиві. 3. Центральна вулиця, прикрашена прапорами і квітами, має святковий вигляд. 4. Марині сподобалися квіти, подаровані Олегом. 5. Усім сподобалася книга, написана молодим українським письменником. 6. Будинки і вулиці, вкриті білим снігом, мають святковий вигляд. 7. Студенти, зацікавлені розповіддю екскурсовода, уважно його слухали. 8. Рашид прислав лист, написаний українською мовою. 9. Обід, приготовлений дружиною, був смачним. 10. Робітник замінив скло, розбите вітром. 11. Друзі, запрошені нами на виставку, були приємно здивовані. 12. Картини, написані відомим художником, нам дуже сподобалися.

Вправа 17. Прочитайте прислів'я, прокоментуйте їх. Назвіть дієприкметники.

1. За одного битого двох небитих дають.
2. Дарованому коневі у зуби не дивляться.

4

Читайте. Пишіть

Театр, **збудований** у цьому році.

Стаття, **опублікована** в газеті.

Книга, **перекладена** українською мовою.

Пальто, **куплене** у магазині.

Стадіон, **закритий** на ремонт.

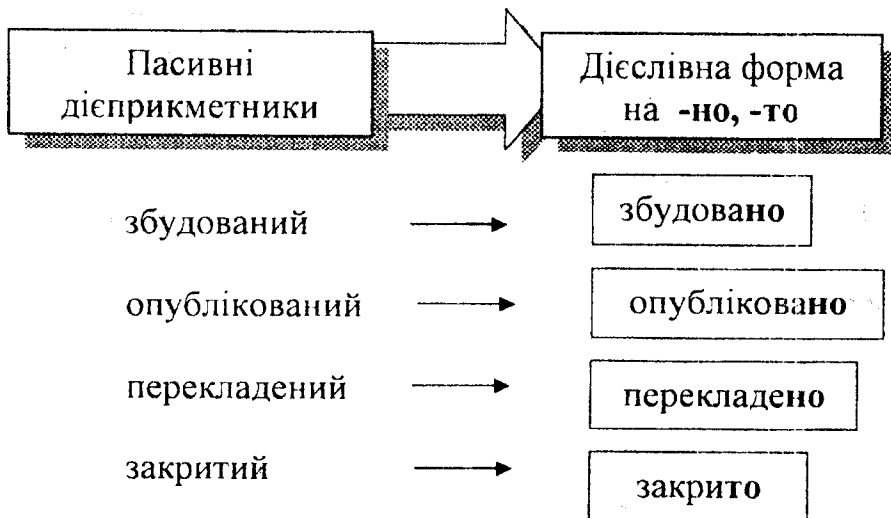
Театр **збудовано**.

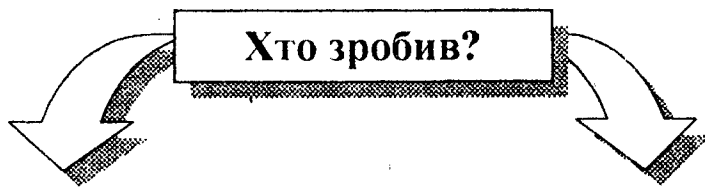
Статтю **опубліковано**.

Книгу **перекладено**.

Пальто **куплено**.

Стадіон **закрито**.

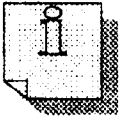

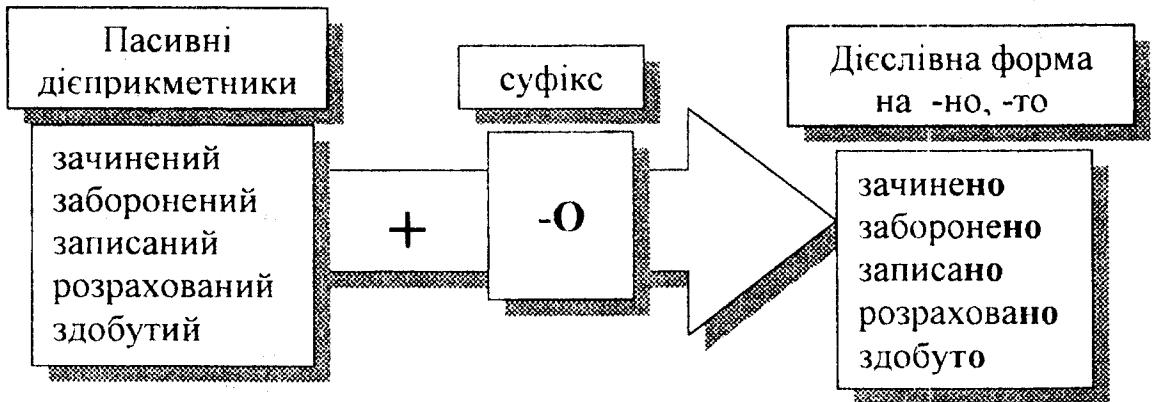
Театр, збудований **робітниками**.
 – Хто збудував театр? – **Робітники**.

Театр збудовано.
 – Хто збудував? – **Хтось**.

хтось == невідомо хто

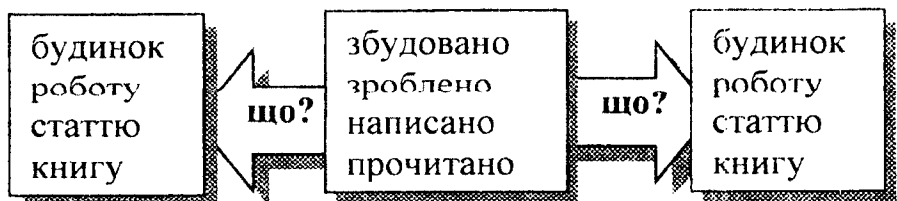
Довідка. Дієслівна форма на **-но, -то** утворюється від пасивних дієприкметників за допомогою суфікса **-о**.

Вправа 18. Прочитайте речення. Назвіть дієприкметники, від яких утворені дієслівні форми на **-но, -то**.

1. Останній іспит складено, навчання закінчено.
2. Уже збудовано будинок, посаджено сад.
3. Стіл накрито білою скатеркою.
4. У нашому музеї зібрано багато цікавих експонатів.
5. У дипломній роботі все накреслено, все розраховано.
6. На чемпіонаті здобуто важливу перемогу.
7. Ці закони було відкрито ще у 18 столітті.
8. У моєму зошиті все записано, все занотовано.
9. В університетській газеті опубліковано цікаву статтю.
10. Роботу закінчено, світло вимкнено, двері зачинено.
11. Усі контрольні роботи написано, усі лабораторні виконано.
12. Книгу перекладено всіма мовами світу.
13. Дипломну роботу написано, можна відпочити.
14. Перегорнуто останню сторінку, книгу прочитано.

Увага!

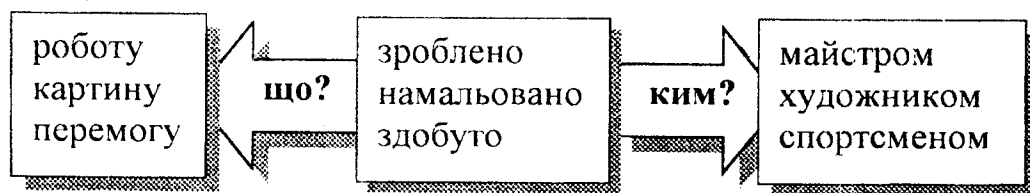
Вправа 19. Від дієприкметників утворіть дієслівні форми на **-но** - **то**. Складіть та запишіть з ними речення.

Складений іспит. Перекладений текст. Підібрані завдання. Прочитана газета. Написаний лист. Надрукований вірш. Освітлене місто. Накреслені схеми. Прийнятий закон. Охолоджений сік. Розпочате навчання.

Вправа 20. Прочитайте речення. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Цю роботу зроблено (майстер). 2. Картину намальовано (художник) протягом року. 3. Перемогу здобуто (наші спортсмени). 4. Статтю написано (відомі журналісти). 5. Усі креслення та розрахунки виконано (ми). 6. (Наші студенти) підготовлено та проведено цікавий вечір відпочинку. 7. Прилад створено (інженери та робітники) Вінницького заводу "Термінал". 8. Нові ліки створено (українські лікарі). 9. Готель "Савой" збудовано (вінницький архітектор Артинов) на початку 20 століття. 10. Головний корпус університету відремонтовано (молоді будівельники). 11. (Інженер) створено діючу модель космічного корабля. 12. (Викладач) написано новий підручник.

Увага!

Вправа 21. Прочитайте дієслова. Складіть з ними речення.

біліти/ побіліти;
білити/ побілити;
бити/ розбити;
виготовляти/ виготовити;
відчиняти/ відчинити;
виконувати/ виконати;
виросувати/ виростити;
занотовувати/ занотувати;
засвічувати/ засвітити;
замінювати/ замінити;
здобувати/ здобути;

збирати/ зібрати;
накривати/ накрити;
перегортати/ перегорнути;
прикрашати/ прикрасити;
пропонувати/ запропонувати;
ремонтувати/ відремонтувати;
руйнувати/ зруйнувати;
садити/ посадити;
сіяти/ посіяти;
створювати/ створити;
фарбувати/ пофарбувати.

Р

Читайте. Порівняйте

Який?

Сьогодні **холодний** ранок.
 Халед сьогодні **веселий**.
 Минуле літо було **жарким**.
 Крістіан **схвильований**.
 Сьогодні я **перший** раз прийшов
 в університет.
 Це була **приємна** зустріч.
 Юля була **радісна**.

5

Читайте. Порівняйте

Ольга **пише** лист і **слухає** музику.
 Ми **ішли** і **розмовляли**.
 Друзі **гуляли** парком і **розмовляли**
 про навчання.
 Юсеф **прочитав** газету і **почав** робити
 домашнє завдання.
 Студенти **сидять** в аудиторії і
записують лекцію.
 Вона **посміхнулася** і **підійшла**
 до мене.
 Професор **стояв** біля дошки і
читав лекцію.

Прислівник

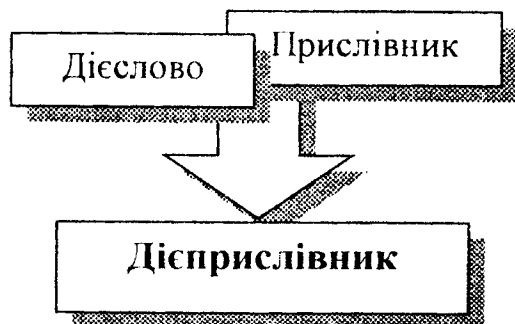
Як?

Сьогодні **холодно**.
 Халеду сьогодні **весело**.
 Влітку було **жарко**.
 Він **схвильовано** розповідає про іспити.
 Сьогодні я **вперше** прийшов
 в університет.
 Нам було **приємно**.
 Вона **радісно** дивилася на нас.

Як?

Ольга **пише** лист, **слухаючи** музику.
 Ми **ішли**, **розмовляючи**.
 Друзі **гуляли** парком,
розмовляючи про навчання.
Прочитавши газету, Юсеф **почав**
робити домашнє завдання.
Сидячи в аудиторії, студенти
записують лекцію.
Посміхнувшись, вона **підійшла**
 до мене.
 Професор **читав** лекцію, **стоячи**
 біля дошки.

- Як пише лист? – **Пише, слухаючи** музику.
- Як гуляли? – **Гуляли, розмовляючи**.
- Як читав лекцію? – **Читав, стоячи**.

Як вона пише?

Вона **пише** лист і **слухає** музику.

Вона **пише, слухаючи** музику.

Як він пояснював? Він **пояснював** завдання і **показував** фотографії.
Він пояснював, **показуючи** фотографії.

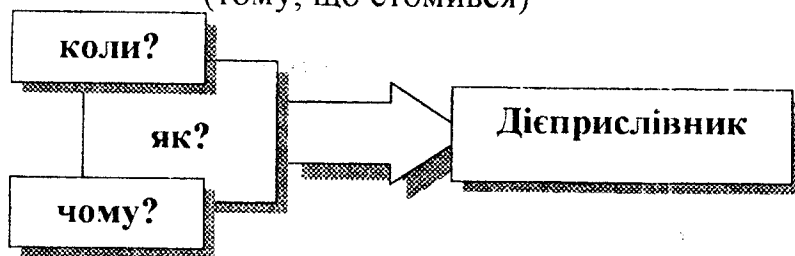
Коли він пішов гуляти? Він **переклав** текст і **пішов** гуляти.

Він пішов гуляти, **переклавши** текст.

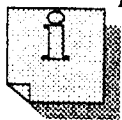
Коли вона поїхала додому? Вона **закінчила** навчання і **поїхала** додому.
Закінчивши навчання, вона **поїхала** додому.

Чому ти вирішив відпочити? Я **стомився** і **вирішив** відпочити.

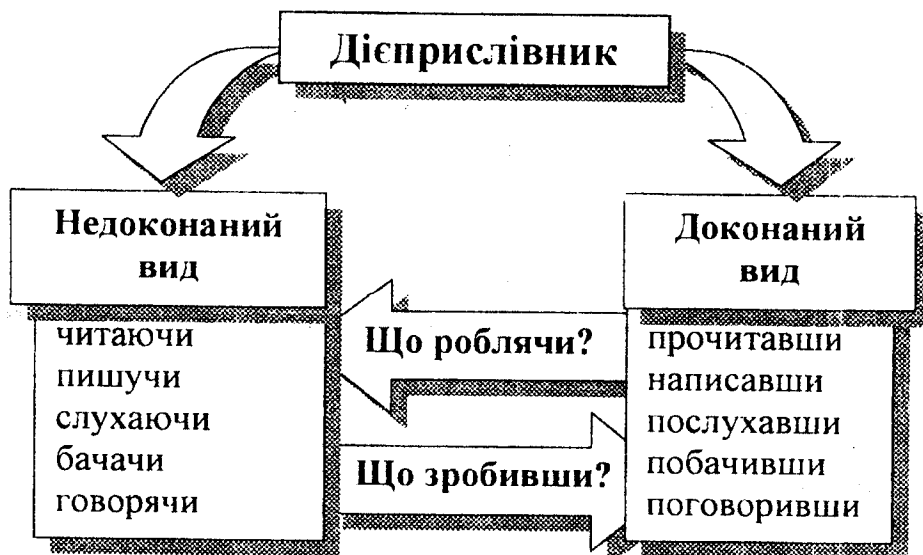
Стомившись, я **вирішив** відпочити.
(тому, що стомився)

Читайте. Пишіть

Довідка. Дієприслівник – це незмінювана форма дієслова, яка означає додаткову дію. Дієприслівники бувають **недоконаного** і **доконаного** виду.

Студенти **пишуть** і **слухають**.
Він **прочитав** і **пішов**.

Вони **пишуть**, **слухаючи**.
Він **пішов**, **прочитавши**.

Вони ідуть і співають.
Я написав і увімкнув телевізор.

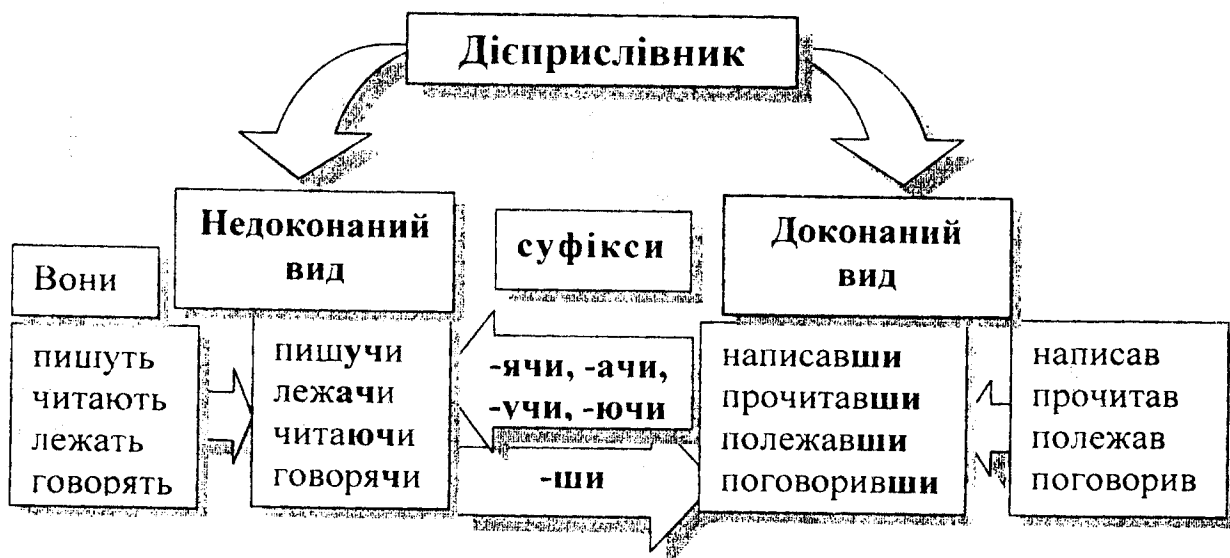
Вони ідуть, співаючи.
Написавши, я увімкнув телевізор.

Довідка. Дієприслівники **недоконаного** виду утворюються від **теперішнього** часу дієслова за допомогою суфіксів **-ачи, -ячи та -учи, -ючи**.

Дієприслівники **доконаного** виду утворюються від **минулого часу** дієслова доконаного виду за допомогою суфікса **-ши**.

читати →	читають →	читаючи	прочитав →	прочитавши
писати →	пишуть →	пишучи	написав →	написавши
літати →	літають →	літаючи	прилетів →	прилетівши

Вправа 22. Визначте вид дієслів. Утворіть та запишіть дієприслівники. Підкресліть суфікси.

Зразок: читати; написати

Недоконаний вид	Доконаний вид
Читають → читаючи	Написав → написавши
...	...

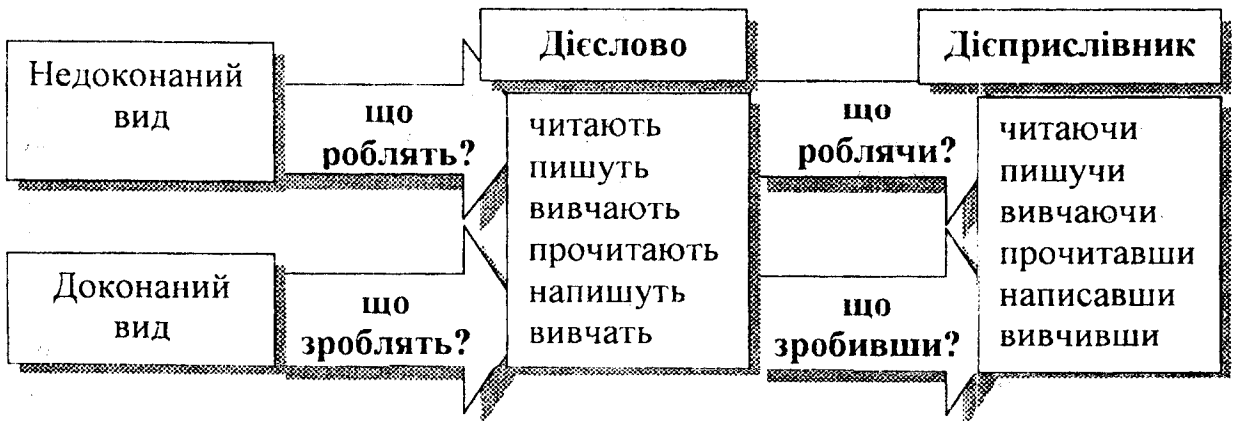
Говорити, слухати, будувати, стояти, співати, допомагати, купити, намалювати, пояснити, розв'язати, сміятися, розмовляти, розповідати, відпочивати, стомитися, закінчити, починати, почати, іти, лежати, відповідати, відповісти, запитувати, запитати, отримати, отримувати, згадувати, згадати, забути, відчинити, здобути, прикрашати, розв'язувати, прикрасити, створити, створювати.

Вправа 23. Складіть та запишіть речення з дієприслівниками недоконаного та доконаного виду.

Зразок: Я сів за стіл і почав писати. Сівши за стіл, я почав писати.
Я сидів за столом і писав. Сидячи за столом, я писав.

1. Ми гуляли в парку і зустріли друзів. 2. Ми порозмовляли з друзями і пішли додому. 3. Інна зустріла Олену і розповіла їй про свої канікули. 4. Вона розповідала про свій відпочинок і показувала фотографії. 5. Олена розглядала фотографії і багато запитувала про літній відпочинок. 6. Викладач слухав студентів і виправляв помилки. 7. Студенти відповідали на запитання і записували нові слова. 8. Салех відчинив двері і сказав: "Дозвольте?". 9. Анжела відкрила книгу на третій сторінці і почала читати. 10. Осіннє листя кружляє і падає на доріжки парку. 11. Микола Миколайович багато років працював на заводі і став хорошим спеціалістом. 12. Ми вивчаємо українську мову і знайомимося з культурою українського народу. 13. Викладач перевірів контрольні роботи і повернув їх студентам. 14. Професор прочитав лекцію, попрощався і вийшов з аудиторії. 15. Ікбаль виконує домашню роботу і часто дивиться в словник. 16. Я зустрічаюсь з друзями і розпитую їх про життя. 17. Ми зустрічаємося з друзями і часто згадуємо минулі роки. 18. Арманд зустрів Ілону біля театру і вони пішли на виставу. 19. Я іду зимовим парком і думаю про весну. 20. Я задумався і зупинився біля великого старого дерева. 21. Я стояв і дивився на цей могутній витвір природи. 22. Я ще трохи постояв біля цього могутнього дерева і пішов далі. 23. Джамаль прочитав книгу і повернув її в бібліотеку. 24. Він повернув книгу і взяв новий підручник з фізики. 25. Тепер він читає підручник і вивчає квантову теорію світла.

Вправа 24. Замість крапок напишіть потрібні дієприслівники.

читаючи – прочитавши

1. ... цікаву книгу, я пізнаю світ. 2. ... газету, я почав читати журнал.

вивчаючи – вивчивши

3. ... українську мову, студенти знайомляться з історією та культурою українського народу. 4. ... українську мову, ми зможемо вільно розмовляти з нашими українськими друзями.

пояснюючи – пояснивши

5. ... теорію, викладач розпочав практичне заняття. 6. ... теорію, професор показував фотографії та схеми.

складаючи – склавши

7. ... іспити, студенти нашої групи поїхали в Крим. 8. ... іспит з фізики, ми розв'язували багато важких задач.

пишучи – написавши

9. ... контрольну роботу з хімії, я користувався таблицею Менделєєва. 10. ... контрольну роботу, я здав її викладачеві і вийшов з аудиторії.

Погулявши в парку 2 години він повернувся додому.

Він погуляв у парку 2 години і повернувся додому.

Вправа 25. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Студенти, весело жартуючи, ішли парком.
Студенти весело жартували і йшли парком.

1. Глядачі, тихо сидячи на своїх місцях, уважно дивилися новий фільм. 2. Довго міркуючи над проблемою збереження енергії, учений створив новий прилад. 3. Переглянувши учора нову виставу в нашому театрі, ми з друзями довго її обговорювали. 4. Пенсіонери грали в шахи, голосно обговорюючи останні новини. 5. Першим розв'язавши найважчу задачу, Асем допоміг Самрі. 6. Виконуючи домашнє завдання з української мови, я познайомився з Оксаною. 7. Поспішаючи вранці на заняття, Анас забув у гуртожитку свій зошит. 8. Коли викладач увійшов в аудиторію, студенти дружно встали, вітаючи його з днем народження.

Вправа 26. Від дієслів утворіть дієприслівники недоконаного виду і складіть з ними речення.

Зустрічати, розмовляти, проводити, малювати, співати, розповідати, писати, дивитися, слухати, відвідувати.

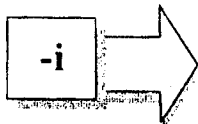
Вправа 27. Прочитайте текст. Назвіть дієприкметники та дієприслівники. Зверніть увагу на їх написання.

Ознака сесії – читаючі та пишучі студенти в трамваях та автобусах, їдальнях та кафе, в парках та скверах. Справжні студенти ідуть та їдуть читаючи. Слухають музику чи розмовляють по телефону, думаючи про іспити. Зайшовши в трамвай, бачиш: сидячі та стоячі студенти читають, читають, читають... Пасажири, сидячи на своїх місцях, розуміють їх і намагаються розмовляти тихіше. Ось дві студентки, дивлячись у вікно, думають про щось дуже важливе. А юнак, стоячи біля дверей, гортає свій конспект, шукаючи, мабуть, формулу вічного двигуна... Так і їдуть вони: читаючі, думаючі, шукаючі істину юнаки та дівчата. Сесія...

Активні дієприкметники
Називний відмінок. Множина

які?

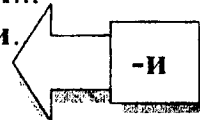
пишучі студенти
читаючі школярі
сидячі діти
думаючі люди

Дієприслівники

що
роблячи?

студенти, пишучи...
школярі, читаючи...
діти, сидячи...
люди, думаючи...

Вправа 28. Прочитайте речення. Охарактеризуйте виділені слова.

1. Діти, **слухаючи** учителя, розв'язували задачі. 2. **Слухаючі** діти уважно дивилися на учителя. 3. Ліворуч і праворуч від дороги лежать **біліючі** поля. 4. **Біліючи**, лежить у лісі сніг. 5. Наші діти талановиті: **співаючі, танцюючі, малюючі**... 6. Ми поверталися додому **співаючи**. 7. **Малюючи** цю картину, я думав про далеке дитинство. 8. Ці **літаючі**

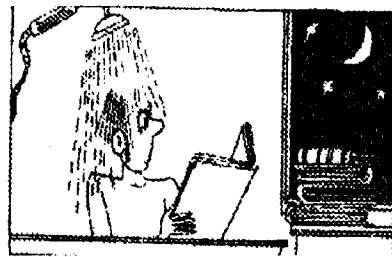
моделі літаків учні зробили своїми руками. 9. Багато років **літаючи** на цьому літакові, пілоти полюбили його. 10. **Зеленіючи** дерева ростуть біля нашого університету. 11. **Зеленіючи**, стоять навколо будинку високі могутні дерева. 12. **Працюючи** на заводі, молодий інженер стає хорошим спеціалістом. 13. **Працюючи** машини зацікавили всіх, хто був на виставці. 14. Артисти вибігли на сцену, **танцюючи** веселий енергійний танець.

Вправа 29. Прочитайте дієслова та утворіть від них дієприслівники доконаного виду. Складіть та запишіть з ними розповідь про свій робочий день.

Розв'язати, прочитати, скласти, зробити, стомитися, відпочити, поспідати, пообідати, повечеряти, приготувати, прокинутися, відпочити.

Вправа 30. Прочитайте вірш. Придумайте назву. З'ясуйте значення виділених слів. Назвіть дієприслівники та охарактеризуйте їх. Знайдіть у тексті антоніми і запишіть їх.

Від сесії до сесії живуть студенти весело.
Танцюючи, співаючи, у різні ігри граючи,
Сміючись та жартуючи, живуть, відпочиваючи
Та пиво **попиваючи**. Ну, іноді, читаючи...

Знайомлячись з дівчатами, не думають про синуси,
В їдальню поспішаючи, не згадують про мінуси,
Про фізику та хімію, про тангенс-котангенс...
Про **чіпи** ледь-ледь знаючи, та чіпси поїдаючи,
Живуть студенти весело від сесії до сесії.

Але **приходить** сесія: студентам, ой, невесело...
Ночей **не досипаючи**, на іспит поспішаючи
І про дівчат не мріючи, з собою розмовляючи
Про тангенс-котангенс, про вектор і динаміку,
Ідуть, біжать, читаючи, не чуючи, не бачачи,
Не ївши і не пивши, живуть студенти, плачучи.

Стомившись від екзаменів, додому йдуть сумуючи...
А дома все спочатку: вечереють, читаючи, цілуються, читаючи,
Танцюють, розмовляючи про тангенс-котангенс,
Про дельту та індукцію, про Джоуля і Лоренца...
Всю ніч про щось **уточнюють**, складають, віднімають,
Не чуючи, не бачачи і над конспектом плачучи,
Тихенько **засипають**... Живуть студенти весело?

Але **проходить** сесія і знов студентам весело!
 Сміються, **обнімаючись**, забувши про экзамени.
 Цілуються, радіючи та пиво попиваючи.
 Жартуючи з дівчатами, не згадують про тангенсі.
 Про тангенсі-котангенсі, про Гаусса і Максвелла,
 Про лазери і Компотна, про Стефана і Больцмана...
 Від сесії до сесії живуть студенти весело,
 А сесія, **на щастя**, лише три рази в рік.

В.К.

Завдання I. Знайдіть у тексті іменники. Визначте їх рід, число та відмінок.

Завдання II. Розкажіть, що ви знаєте про учених, імена яких зустрічаються в тексті.

Завдання III. Знайдіть у тексті дієслова руху. Поясніть, що вони означають.

Завдання IV. Перекажіть текст.

Вправа 31. Повторіть дієслова. Складіть з ними речення.

грати/ виграти
 жартувати/ пожартувати
 знайомитися/ познайомитися
 поспішати/ поспішити
 згадувати/ згадати
 ходити/ приходити
 розмовляти/ порозмовляти

бачити/ побачити
 плакати/ заплакати
 цілувати/ поцілувати
 уточнювати/ уточнити
 обнімати/ обняти
 забувати/ забути

Ⓜ

Вправа 32. Прочитайте текст. Назвіть дієприкметники та дієприслівники. Слова в дужках поставте в потрібній формі. З'ясуйте значення виділених слів.

Сьогодні теплий літній вечір. На (потемнілий) небі засвічуються перші зірки. Ми ідемо (освітлений) вулицями вечірнього міста і розмовляємо про все на світі.

Ерік цікавиться (музика), хоча мріє стати (інженер). Йому хочеться, щоб ми говорили лише про (музика). Розповідаючи нам про музичні новини, він показує куплений учора компакт-диск, на (який) записані його улюблені пісні.

Юсефу подобається театр і він хоче, щоб ми обов'язково подивилися новий спектакль, **поставлений** (відомий український) режисером. Зацікавившись його (розповідь) ми ідемо до (театр). Але театр сьогодні зачинено. Постоявши біля (зачинений) дверей і прочитавши оголошення, що театр поїхав на **гастролях**, ми ідемо далі. Розмову продовжує Деві, **переконаний**, що спорт – це єдине захоплення для **справжніх** чоловіків. І ми ідемо (вечірнє місто), слухаючи про футбол та футболістів, про теніс та тенісистів, про бокс та плавання.

Коли ми підійшли до художнього музею, розмову (продовжити) Ілона. Вона розповіла про (відомі художники) та написані ними картини, про (**загублений**) шедеври великих майстрів. Розмовляючи про мистецтво, ми підійшли до (центрального) парку. Гуляючи в парку ми зустріли наших друзів, які навчаються в (медичний) університет). Разом з ними ми пішли додому, сміючись та жартуючи.

Вправа 33. Напишіть переказ тексту. Використовуйте необхідні дієприкметники та дієприслівники.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова. – К., 1997.
2. Де живе жар-птиця? – К. : Веселка, 1991.
3. Корженко В.Я., Іванець Т.Ю. та ін. Українська мова для іноземних студентів. Країнознавство. – Вінниця : ВДТУ, 2002.
4. Макарова Г.І., Паламар Л.М., Присяжнюк Н.К. Розмовляйте з нами українською мовою. – К.: Вища школа, 1993.
5. Новицька Л.Г., Поліщук Т.М. та ін. Вивчаємо українську. – К. : НМК ВО, 1993.
6. Український орфографічний словник /За ред. проф. А.О. Свашенко. – Х. : Прапор, 1997.
7. Український правопис. – К.: Наукова думка, 1993.

ЗМІСТ

Урок 1	3
Урок 2	18
Урок 3	50
Урок 4	79
Урок 5	131
Урок 6	143
Урок 7	172
Урок 8	204
Урок 9	222
Урок 10	246
Урок 11	270
Література	293

Навчальне видання

Азарова Лариса Євстахіївна, Корженко Василь Якович,
Корженко Зінаїда Павлівна

**ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

для студентів-іноземців
підготовчих відділень

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Оригінал-макет підготовлено автором Корженком В.Я.

Редактор В.О.Дружиніна

Навчально-методичний відділ ВНТУ
Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ

Підписано до друку 25.05.04 р.
Формат 29,7 x 42 ¹/₂
Друк різнографічний
Тираж 75 прим.
Зам. № 2004-9f

Гарнітура Times New Roman
Папір офсетний
Ум. друк. арк. 16.75

Віддруковано в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі
Вінницького національного технічного університету
Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ